

Faculty of Education
SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

Journal of Education Research

Faculty of Education, Srinakharinwirot University

วารสารวิจัยทางการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ISSN : 2774-0781 (Print) | ISSN : 2774-079X (Online)

Vol.17 No.1 January – June 2022

ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2565

Faculty of Education, Srinakharinwirot University
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Faculty of Education
SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

Journal of Education Research

Faculty of Education, Srinakharinwirot University

วารสารวิจัยทางการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ISSN 2774-0781 (Print) : ISSN 2774-079X (Online)

Vol.17 No.1 January – June 2022

ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2565

ความสำคัญ

วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จัดทำโดยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนักศึกษา อาจารย์ นักวิจัย ตลอดจนนักวิชาการทั่วไป และเป็นแหล่งกลางในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในระดับชาติ และพัฒนาไปสู่มาตรฐานในระดับสากลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการจัดพิมพ์วารสาร

1. เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานวิชาการ และผลงานวิจัยของนักศึกษา อาจารย์ นักวิจัย ตลอดจนนักวิชาการทั่วไป ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ทางด้านการศึกษา สาขาวิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ที่มีคุณภาพ
2. เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางการวิจัยทางด้านสาขาวิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์
3. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทางการวิจัย สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
4. เพื่อสร้างเครือข่ายการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัย ระหว่างมหาวิทยาลัยและหน่วยงาน ภายในและภายนอก

กำหนดเผยแพร่ : ปีละ 2 ฉบับ (ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน และ ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม)

วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นวารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย [Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre] และวารสารอยู่ในกลุ่มที่ 2 ระหว่างปี 2563 – 2567

คณะกรรมการที่ปรึกษา	
ศาสตราจารย์ ดร.อารี สันหนวี	
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.ปานสิริ พันธุ์สุวรรณ	
รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ นพรัก	
รองศาสตราจารย์ ดร.พิชิต ฤทธิจุญ	
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งทิพา แยมรุ่ง	
บรรณาธิการ	
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ โพธิ์ศรีทอง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองบรรณาธิการ	
รองศาสตราจารย์ ดร.ชมนาด เชื้อสุวรรณทวี	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
กองบรรณาธิการ	
รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอชิตชัย	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ ไฉมยา	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ อินทสิงห์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวัลย์ อุ่นกอง	มหาวิทยาลัยพะเยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาค โอฬารพิริยกุล	โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุลศักดิ์ สุขสบาย	โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชีวัน เขียววิจิตร	โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศร	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมนิตย์ เกิดหนูวงศ์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรอุมา เจริญสุข	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.นิพาดา ไตรรัตน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
นางสาวสมวรรณ เขียววิจิตร	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความวิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.รณจวน คำขีรพิทักษ์	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
รองศาสตราจารย์ ดร.มนทิรา จารุเพ็ง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ใจตรง	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ อินทสิงห์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวัลย์ อุ่นทอง	วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภค โอฬาริยกุล	โรงเรียนสาธิต (ฝ่ายประถม) มศว
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติชัย สุธาสีโรบล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ศม ภูติอริยวัฒน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนัญญารณ อารีกุล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลัดดา หวังภาษิต	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพิมพ์พงศ์ วัฒนะรัตน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แจ่มจันทร์ ศรีอรุณรัตน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมนิตย์ เกิดหนูวงศ์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ โพธิ์ศรีทอง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี เชื้อชัย	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกริก ศักดิ์สุภาพ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.วรพงษ์ แสงประเสริฐ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.ครรชิต แสงอุบล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.สมสุดา มัชฌมจันทร์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.ไตร อัญญโพธิ์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.นันทินา นิลาณ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.สุวิชา วันสุตล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.พรชูลี ลังกา	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ดร.โสรัจจะ มีทรัพย์มัน	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

ผู้ประสานงาน

นางสาวสมวรรณ เอี่ยมวิจิตร	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
---------------------------	----------------------------

สำนักงาน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่อยู่ : 114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

โทรศัพท์ : 0-2649-5000 ต่อ 15509 โทรสาร: 0-2260-0124 E-mail : somwan237@gmail.com

ผู้สนใจสามารถค้นหาได้ใน : <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jre/issue/archive>

สำนักพิมพ์

ห้างหุ้นส่วนจำกัด สันทวีกิจ 프린ติ้ง

สาขา 00001 : 1/21-1/23 หมู่ 7 ตำบลบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี 11130

โทร. 02-8819758, 086-4902261 แฟกซ์. 02-8819085

E-mail: supapstp@gmail.com

คำชี้แจงการเขียนบทความ
ในวารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จัดทำโดยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนักศึกษา อาจารย์ นักวิจัย ตลอดจนนักวิชาการทั่วไป และเป็นแหล่งกลางในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในระดับชาติและพัฒนาไปสู่มาตรฐานในระดับสากลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการจัดพิมพ์วารสาร

1. เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานวิชาการ และผลงานวิจัยของนักศึกษา อาจารย์ นักวิจัย ตลอดจนนักวิชาการทั่วไป ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ทางด้านการศึกษา สาขาวิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ที่มีคุณภาพ
2. เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางการวิจัยทางด้านสาขาวิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์
3. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทางการวิจัย สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
4. เพื่อสร้างเครือข่ายการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัย ระหว่างมหาวิทยาลัยและหน่วยงานภายในและภายนอก

กำหนดเผยแพร่ : ราย 6 เดือน (ปีละ 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน และ ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม)

วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มศว เป็นวารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย [Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre] และวารสารอยู่ในกลุ่มที่ 2 ระหว่างปี 2563 – 2567

จริยธรรมในการตีพิมพ์ผลงานวิจัย

1. บทความ ข้อความ ภาพประกอบ และตารางประกอบ ที่พิมพ์ลงวารสารเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป และไม่มีส่วนรับผิดชอบใด ๆ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว
2. บทความใดที่ผู้อ่านเห็นว่าได้มีการลอกเลียนหรือแอบอ้างโดยปราศจากการอ้างอิง หรือทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นผลงานของผู้เขียน กรุณาแจ้งให้กองบรรณาธิการทราบ
3. บทความจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสัตว์ทดลอง กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาเฉพาะงานวิจัยที่ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์และสัตว์ทดลองเท่านั้น

4. บทความที่ได้รับการพิมพ์ลงวารสารจะต้องมีผลการประเมินคุณภาพผ่านเกณฑ์การพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย จำนวน 2 ท่าน/บทความ จากจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความทั้งหมด 3 ท่าน
5. ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความไม่ทราบชื่อผู้เขียน และผู้เขียนไม่ทราบชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ
6. บทความที่ส่งถึงกองบรรณาธิการ ขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่ส่งคืนผู้เขียน

บทบาทและหน้าที่ของผู้เขียน

1. ผู้เขียนทุกคนที่มีชื่อปรากฏในบทความต้องเป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัยจริง และต้องระบุแหล่งทุนที่สนับสนุนในการทำวิจัยนี้ในกิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)
2. ผู้เขียนต้องพิมพ์บทความให้ถูกต้องตามรูปแบบที่วารสารกำหนดไว้ในคำแนะนำสำหรับผู้เขียน
3. ผู้เขียนต้องอ้างอิงหากมีการนำผลงานของผู้อื่นมาไว้ในผลงานของผู้เขียน โดยผลงานเหล่านั้นต้องปรากฏอยู่ในบทความ และเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ ตามรูปแบบที่วารสารกำหนด
4. ผู้เขียนที่ส่งบทความเข้ารับการประเมินคุณภาพ ต้องเป็นผู้รับรองผลงานนั้นว่าเป็นผลงานใหม่และไม่เคยส่งพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารฉบับอื่น (ผู้เขียนลงลายมือชื่อรับรองในใบนำส่งบทความวิจัย)
5. ผู้เขียนต้องนำเสนอรายงานข้อมูลที่เป็นจริงที่เกิดจากการดำเนินการวิจัย โดยไม่ให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ และไม่บิดเบือนข้อมูล และต้องระบุผลประโยชน์ทับซ้อน (ถ้ามี)

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการวารสาร

1. บรรณาธิการมีหน้าที่ประเมินและตัดสินใจคัดเลือกบทความที่มีคุณภาพมาพิมพ์หลังจากผ่านกระบวนการประเมินบทความแล้ว โดยพิจารณาจากความใหม่ ความชัดเจน ความสำคัญ ความสมบูรณ์ และความสอดคล้องของเนื้อหา กับนโยบายของวารสาร และมีหน้าที่พิจารณาคุณภาพของบทความวิจัยให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล เพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่ตนรับผิดชอบ
2. บรรณาธิการต้องมีการตรวจสอบบทความในด้านการคัดลอกผลงานของผู้อื่น (Plagiarism) โดยใช้โปรแกรมที่น่าเชื่อถือได้อย่างจริงจัง ถ้าตรวจสอบแล้วพบว่า บทความใด ๆ มีการคัดลอกผลงานของผู้อื่น ในกระบวนการประเมินคุณภาพบทความ บรรณาธิการต้องหยุดกระบวนการประเมินและติดต่อผู้นิพนธ์หลักทันที เพื่อขอคำชี้แจงประกอบการตอบรับหรือปฏิเสธการพิมพ์เผยแพร่วางบทความนั้น ๆ โดยหลักการบทความที่พิมพ์ในวารสารต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น
3. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลใด ๆ ในระหว่างช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลของผู้นิพนธ์และผู้ประเมินบทความทุกคน
4. บรรณาธิการต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนใด ๆ กับผู้เขียน ผู้ประเมิน และทีมผู้บริหารของหน่วยงานตนเอง หรือของหน่วยงานอื่น

5. บรรณาธิการต้องไม่ปฏิเสธการอนุมัติให้พิมพ์บทความ เพราะความสงสัย หรือไม่แน่ใจ หรือไม่
เป็นไปตามข้อกำหนด โดยต้องหาหลักฐานทางวิชาการมาพิสูจน์ความสงสัยเหล่านั้นก่อน

6. บรรณาธิการต้องปฏิเสธการอนุมัติให้พิมพ์บทความที่เคยพิมพ์เผยแพร่ที่อื่นมาแล้ว ทั้งในรูปแบบ
ของวารสารหรือบทความหลังการนำเสนอในที่ประชุมวิชาการฉบับเต็ม

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินต้องเสนอแนะหรือระบุผลงานวิจัยที่สำคัญและสอดคล้องกับบทความที่กำลังประเมิน
ในกรณีที่ผู้เขียนไม่ได้อ้างถึงเข้าไปในการประเมินบทความด้วย

2. ผู้ประเมินต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้พิมพ์ เช่น เป็นผู้ร่วมดำเนินการวิจัย หรือมี
ความสัมพันธ์ หรือรู้จักกับผู้เขียนเป็นการส่วนตัว หรือเหตุผลอื่น ๆ ที่จะทำให้ผู้ประเมินบทความไม่สามารถให้
ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอย่างอิสระได้ ถ้ามีหรือตระหนักว่าตัวเองอาจมีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ประเมิน
บทความควรแจ้งบรรณาธิการวารสารทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้น ๆ

3. ผู้ประเมินต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนในบทความที่ส่งเข้ามารับ
การประเมินคุณภาพแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง ตลอดช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ

4. ผู้ประเมินต้องแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบ หากพบว่ามีส่วนใดของบทความมีความเหมือน หรือ
ซ้ำซ้อนกับผลงานของผู้อื่นโดยมีหลักฐานชัดเจน

5. ผู้ประเมินควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่มีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญ ความใหม่
คุณค่าของเนื้อหาในบทความที่จะมีต่อสาขานั้น ๆ ให้ความเชี่ยวชาญเพื่อวิเคราะห์คุณภาพและ
ความเข้มข้นของผลงาน โดยไม่ควรใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลทางวิชาการรองรับมาเป็นเกณฑ์ใน
การตัดสินบทความวิจัย

การพิจารณาต้นฉบับ

บทความที่ดีพิมพ์จะต้องได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ และผ่านการกลั่นกรองจาก
ผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) จากภายใน และภายนอกมหาวิทยาลัยในสาขาที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อย 2 ท่าน/
บทความ กรณีที่ต้องปรับปรุงแก้ไขจะส่งกลับไปยังผู้เขียนเพื่อดำเนินการต่อไป

การเตรียมส่งบทความเพื่อตีพิมพ์

ผลงานวิจัยที่ได้รับพิจารณาตีพิมพ์ต้องเป็นภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษ พิมพ์ต้นฉบับด้วยกระดาษ
ขาวขนาด เอ4 หน้าเดียว พิมพ์ด้วยอักษร Cordia New ขนาด 14 pt. ความยาวของต้นฉบับรวมทั้งตาราง
แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิงใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแบบ APA (American Psychological
Association) ไม่เกิน 15 หน้า ส่งเข้าระบบ <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jre/user/register> และ
หรือ ส่งบทความไฟล์ต้นฉบับ นามสกุล .pdf และ .doc และแบบฟอร์มสมัครขอส่งบทความตีพิมพ์ทาง

E-mail : somwan237@gmail.com ทั้งนี้หากผู้เขียนบทความเป็นนิสิต นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ต้องแนบบทฟอร์มการตรวจสอบ และรับรองการเผยแพร่บทความจากอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท/ปริญญาตรี ซึ่งสามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์ม ได้ที่ <http://edu.swu.ac.th/research.asp#top4>

บทความที่ส่งตีพิมพ์ควรมีรายละเอียดดังนี้

1. ชื่อเรื่อง : กระชับ ชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหาสำคัญ (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
2. ชื่อผู้เขียน : ระบุชื่อ นามสกุล วุฒิการศึกษาขั้นสูงสุด ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี) และหน่วยงานที่สังกัดของผู้เขียนครบทุกคน สถานที่ทำงาน หรือที่อยู่ และเบอร์โทรศัพท์ ที่สามารถติดต่อได้ (ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)
3. ต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์ หรือกำลังเสนอตีพิมพ์ในวารสารวิชาการใดมาก่อน
4. ผู้เขียนต้องดำเนินการตรวจสอบบทความของตนเองเพื่อป้องกันการลักลอบผลงานทางวิชาการของผู้อื่นก่อนการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิจัยทางการศึกษา ผ่านเว็บไซต์ <http://www.akarawisut.com/> โดยแนบผลการตรวจสอบที่ได้มาพร้อมกับบทความที่ต้องการตีพิมพ์
5. ผู้เขียนบทความจะต้องดำเนินการปรับแก้ไขบทความตามผลการประเมินของกองบรรณาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิ ของวารสาร อย่างต่อเนื่องตลอดกระบวนการในการตีพิมพ์
6. กองบรรณาธิการขอใช้สิทธิในการนำบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิจัยทางการศึกษาเผยแพร่ลงเว็บไซต์วารสารวิจัยทางการศึกษาออนไลน์
7. กองบรรณาธิการจะไม่คืนเงินค่าธรรมเนียม ในกรณีที่บทความไม่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่ว่ากรณีใด ๆ เพราะเป็น ค่าตอบแทนการพิจารณาบทความของผู้ทรงคุณวุฒิ
8. เมื่อผู้เขียนบทความได้ดำเนินการตามกระบวนการของวารสารเรียบร้อยแล้ว กองบรรณาธิการจะออกใบตอบรับการตีพิมพ์และใบสำคัญรับเงินให้กับผู้เขียนบทความ และดำเนินการตามกระบวนการตีพิมพ์ต่อไป
9. ถ้าผู้เขียนบทความไม่ปฏิบัติตามกระบวนการของวารสาร กองบรรณาธิการจะแจ้งยกเลิกการตีพิมพ์บทความ และจะไม่ได้รับเงินค่าธรรมเนียมคืนไม่ว่ากรณีใด ๆ
10. ผู้เขียนบทความจะได้รับเล่มวารสาร และสามารถดูเล่มวารสารฯ ทางออนไลน์ได้ที่เว็บไซต์ <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jre/issue/archive>

รูปแบบการเขียนบทความในวารสารวิจัยทางการศึกษา

รูปแบบการเขียนบทความในวารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประยุกต์มาจากรูปแบบการเขียนบทความงานวิจัยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) โดยมีองค์ประกอบของบทความงานวิจัย ดังนี้

ส่วนนำ

1. **ชื่อเรื่อง** : กระชับ ชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหาสำคัญ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
2. **ชื่อผู้ทำวิจัย** : ระบุนาม นามสกุล (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) และอีเมล
3. **ชื่อที่ปรึกษา** : ระบุนาม นามสกุล (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
วุฒิการศึกษาขั้นสูงสุด ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี) หน่วยงานที่สังกัด และที่อยู่ ของผู้เขียนครบทุกคน (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
4. **บทคัดย่อ** : (ภาษาไทย) บทคัดย่อต้องมีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เนื้อหาในบทคัดย่อควร ระบุวัตถุประสงค์โดยย่อ ผลการวิจัยและบทสรุปโดยย่อ (ไม่เกิน 300 คำ)
5. **คำสำคัญ** : (ภาษาไทย)
6. **บทคัดย่อ** : (ภาษาอังกฤษ) (ไม่เกิน 300 คำ)
7. **คำสำคัญ** : (ภาษาอังกฤษ)

เนื้อหาของบทความวิจัย ประกอบด้วย

8. **บทนำ** : กล่าวถึงเฉพาะภูมิหลังของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและวัตถุประสงค์การวิจัย
9. **วัตถุประสงค์ของการวิจัย**
10. **กรอบแนวคิดในการวิจัย**
11. **สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี)**
12. **วิธีดำเนินการวิจัย**
 - 1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย/กรณีศึกษา (ระบุรายละเอียดของการได้มาและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย/กรณีศึกษา)
 - 2) ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 4) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (ระบุคุณภาพของข้อมูล)
 - 5) การวิเคราะห์ข้อมูล
13. **สรุปผลการวิจัย** : เขียนบรรยาย หรือสรุปเป็นข้อ ๆ โดยย่อ ถึงผลงานที่สำคัญ และต้องการเน้น
14. **อภิปรายผล**
15. **ข้อเสนอแนะ**
 - 1) ข้อเสนอแนะทั่วไป
 - 2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
16. **กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)**
17. **บรรณานุกรม / การเขียนอ้างอิง**

การอ้างอิงส่วนท้ายเล่ม โดยการรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนได้ใช้อ้างอิงในการเขียนผลงาน ให้จัดเรียงตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง โดยใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association) การพิมพ์เอกสารอ้างอิงท้ายบทความจะแตกต่างกันไปตามประเภทของ เอกสารที่นำมาอ้างอิง สามารถเปิดดูตัวอย่างได้จาก <https://lib.swu.ac.th/th/images/guides/bibliography.pdf> และตัวอย่างรูปแบบการอ้างอิง ดังนี้

1. Book หนังสือทั่วไป

หนังสือภาษาไทย

ชื่อ/ชื่อสกุล./(ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(ครั้งที่พิมพ์)./เมืองที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือผู้จัดพิมพ์.

บรรณานุกรม	กัลยา วานิชย์บัญชา. (2558). สถิติสำหรับงานวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(กัลยา วานิชย์บัญชา, 2558, น. 286)

หนังสือภาษาอังกฤษ

ชื่อสกุล,ชื่อต้น/ชื่อกลาง./(ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(ครั้งที่พิมพ์)./เมืองที่พิมพ์:/ส านักพิมพ์หรือผู้จัดพิมพ์.

บรรณานุกรม	Hickey, A. J., & Ganderton, D. (2016). <i>Pharmaceutical Process Engineering</i> (2 nd ed.). Boca Raton: CRC Press.
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(Hickey & Ganderton, 2006, p. 55)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

TH เจ้าของผลงาน./(ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./สืบค้นจาก/URL

EN เจ้าของผลงาน./(ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./Retrieved from/URL

บรรณานุกรม	สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2544). <i>เรขาคณิตกับการออกแบบ</i> . สืบค้นจาก https://www.scimath.org/ebookmathematics/item/7401-geometryindesign
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560)

2. Book Section (หนังสือรวมบทความหรือรวมเรื่อง)

ชื่อ/ชื่อสกุล./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./ใน/ชื่อบรรณานุกรม/(บ.ก.),/ชื่อหนังสือ/(ครั้งที่พิมพ์, เลขหน้า)./เมืองที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือผู้จัดพิมพ์.

บรรณานุกรม	วนิดา เหมะกุล. (2555). การให้เหตุผลเชิงคณิตศาสตร์. ในคณิตศาสตร์สำหรับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (หน่วยที่ 4, น. 50-55). นนทบุรี: สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(วนิดา เหมะกุล, 2558, น. 50-55)

3. บทความวารสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปี, /วัน/เดือน)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร, /ปีที่(ฉบับที่), /เลขหน้า.

บรรณานุกรม	ปรีดี ปลื้มสำราญ. (2554, กรกฎาคม-ธันวาคม). ความสามารถในการเข้าถึงได้ทางเว็บ. วารสารบรรณศาสตร์ มศว, 4(2), 95-106.
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(ปรีดี ปลื้มสำราญ, 2545, น. 95-106)

4. บทความวารสารอิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปี, /วัน/เดือน)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร, /ปีที่(ฉบับที่), /เลขหน้า./สืบค้นจาก/URL

บรรณานุกรม	พิเชษฐ พลพิชิต, และ ชลภัส วังษ์ประเสริฐ. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). วัฒนธรรมสารสนเทศสุขภาพในชุมชนชนบทไทย. วารสารบรรณศาสตร์ มศว, 10(2), 63-77. สืบค้นจาก http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jlis/article/view/9957/8448
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(พิเชษฐ พลพิชิต, และ ชลภัส วังษ์ประเสริฐ, 2560, น. 63-77)

*ภาษาอังกฤษ เปลี่ยนคำว่า “สืบค้นจาก” เป็น “Retrieved from”

5. หนังสือแปล

ชื่อผู้เขียนเดิม./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง[ชื่อเรื่องเดิม]/(ครั้งที่พิมพ์)/(ชื่อผู้แปล)./เมืองที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์, (ต้นฉบับพิมพ์ พ.ศ. หรือ ค.ศ.)

บรรณานุกรม	ซูเมกเกอร์, อี. เอฟ. (2557). จิวแต่แจ๋ว: เศรษฐศาสตร์เชิงพุทธ [Small is beautiful] (พิมพ์ครั้งที่ 4) (สมบุรณ์ ศุภศิลป์, ผู้แปล). นนทบุรี: สมิต. (ต้นฉบับพิมพ์ ค.ศ. 1973)
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(ซูเมกเกอร์, 2557, น. 15)

6. วิทยานิพนธ์

6.1 รูปแบบฉบับพิมพ์ (ตัวเล่ม)

TH ชื่อผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต/วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต)./ชื่อสถานศึกษา,ที่ตั้ง.

EN Author./ (Year)./Title/(Master's thesis,/ Doctoral dissertation)./Institute,/Location.

บรรณานุกรม	วิริยะ โภคาพันธ์. (2558). การศึกษาและพัฒนาแบบทดสอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(วิริยะ โภคาพันธ์, 2558, น. 40)

6.2 รูปแบบออนไลน์

TH ชื่อผู้แต่ง./ (ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต/วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, /ชื่อสถานศึกษา,ที่ตั้ง)./สืบค้นจาก/URL

EN Author./ (Year)./Title/(Master's thesis,/Doctoral dissertation,/Institute,/Location)./Retrieved from/URL

บรรณานุกรม	ธนาพงษ์ พรหมทัศน์. (2560). การศึกษาครูภูมิปัญญาท้องถิ่น : กรณีศึกษา ครูสำเร็จ ภาคนูญมี (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก http://search.swu.ac.th:1701/primoeexplore/fulldisplay?docid
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(ธนาพงษ์ พรหมทัศน์., 2560, น. 60)

*ภาษาอังกฤษ เปลี่ยนคำว่า “สืบค้นจาก” เป็น “Retrieved from”

7. รายงานการวิจัย

TH ชื่อ/ชื่อสกุล./ (ปีพิมพ์)./ชื่องานวิจัย/(หมายเลขประจำรายงาน). (ถ้ามี)

EN ชื่อสกุล,ชื่อต้น/ชื่อกลาง./ (ปีพิมพ์)./ชื่องานวิจัย/(Report no.,Contract no.,Monograph no.). (ถ้ามี)

บรรณานุกรม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, และศูนย์วิจัย เศรษฐศาสตร์ประยุกต์. (2553). การจัดทำรายงานแห่งชาติเพื่อเสนอต่อ UNFCCC (รายงานแห่งชาติฉบับที่ 2)
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, และศูนย์วิจัย เศรษฐศาสตร์ประยุกต์, 2553, น. 19)

8. ราชกิจจานุเบกษา

TH ชื่อกฎหมาย./ (ปี,/วัน/เดือน)./ราชกิจจานุเบกษา/(เล่ม.../ตอนที่...,/เลขหน้า)./สืบค้นจาก/(Url*ถ้ามี)

EN ชื่อกฎหมาย./ (ปี,/เดือน/วัน)./ราชกิจจานุเบกษา/(เล่ม.../ตอนที่...,/เลขหน้า)./Retrieved from/(Url*ถ้ามี)

บรรณานุกรมภาษาไทย	พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550. (2550, 4 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา (เล่ม 24 ตอนที่ 27ก, น. 4-13).
บรรณานุกรมภาษาอังกฤษ	White paper on e-education. (2004, August 26). National Gazette (No. 26734). Retrieved from https://www.westerncape.gov.za/legislation/white-paper-eeducation

9. บทความ คอลัมน์ ข่าวจากหนังสือพิมพ์

TH ชื่อ/ชื่อสกุล./ (ปีพิมพ์, วันที่/เดือน). ชื่อบทความหรือชื่อหัวข้อในคอลัมน์./ชื่อหนังสือพิมพ์./หน้าที่ดีพิมพ์.

EN ชื่อสกุล, ชื่อต้น/ชื่อกลาง./ (ปีพิมพ์, วันที่/เดือน). ชื่อบทความหรือชื่อหัวข้อในคอลัมน์./ชื่อหนังสือพิมพ์./หน้าที่ดีพิมพ์.

บรรณานุกรม	นวลจันทร์ จินตนาพันธ์. (2546, 14 กุมภาพันธ์). ปรับหนี้เพิ่มแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจยั่งยืน. <i>คมชัดลึก</i> , น. 15
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(นวลจันทร์ จินตนาพันธ์., 2546, น. 15)

10. เอกสารจัดพิมพ์ไม่เป็นการ (จุลสาร, แผ่นพับ, ใบปลิว, เอกสารประกอบการสอน)

TH ชื่อ/ชื่อสกุล./ (ปีพิมพ์, วันที่/เดือน). ชื่อบทความหรือชื่อหัวข้อในคอลัมน์./ชื่อหนังสือพิมพ์./หน้าที่ดีพิมพ์.

EN ชื่อสกุล, ชื่อต้น/ชื่อกลาง./ (ปีพิมพ์, วันที่/เดือน). ชื่อบทความหรือชื่อหัวข้อในคอลัมน์./ชื่อหนังสือพิมพ์./หน้าที่ดีพิมพ์.

บรรณานุกรม	แววตา เตชาทวีวรรณ. (2557). <i>ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศ</i> [เอกสารประกอบการสอน]. กรุงเทพฯ: สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(แววตา เตชาทวีวรรณ, 2557, น. 19)

11. วัสดุสื่อทัศน

ชื่อผู้บรรยาย ผู้พูด หรือผู้ขับร้อง (ถ้ามี)./ (ปีที่ผลิต)./ชื่อของวัสดุ [ประเภทของวัสดุ]./สถานที่ผลิต:/ผู้ผลิต.

บรรณานุกรม	เบญญาภา ไสภณ, และ กาญจนาพร สุวรรณ. (2555). <i>เกมและกิจกรรมการเล่นของเด็กปฐมวัย</i> [ซีดี]. กรุงเทพฯ: เบ็นภาษาและศิลปะ
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(เบญญาภา ไสภณ และ กาญจนาพร สุวรรณ, 2555)

12. เว็บไซต์

เอกสารจากเว็บไซต์ให้ลงรายการเช่นเดียวกับประเภทเอกสารนั้นๆ เช่น หนังสือ, บทความ หากมีรายการทางบรรณานุกรมไม่ครบ ให้พิจารณา ลงรายการเท่าที่ปรากฏ และตามด้วยการระบุตัวระบุวัตถุดิจิทัล (DOI) ชื่อฐานข้อมูล หรือ URL และไม่ใส่หม่พภาค (.) ปิดท้าย และไม่ต้องระบุวันที่สืบค้น *ยกเว้นเว็บไซต์ที่เนื้อหาอาจมีการเปลี่ยนแปลง เช่น เว็บวิกิ เป็นต้น

บรรณานุกรม	ทบวงมหาวิทยาลัย. (2544). <i>ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544</i> . สืบค้นจาก http://www.mua.go.th/users/hecommission/doc/law/ministrylaw/1-31library standard 2544.pdf
การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา	(ทบวงมหาวิทยาลัย, 2544) (เอกสารจากเว็บไซต์)

*ภาษาอังกฤษ เปลี่ยนคำว่า “สืบค้นจาก” เป็น “Retrieved from”

13. การอ้างอิงจากการสัมภาษณ์

ให้ระบุชื่อและนามสกุลของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นชาวไทยและชาวต่างประเทศ จากนั้นตามด้วยคำว่า "การสื่อสารส่วนบุคคล" (สำหรับภาษาไทย) หรือ "personal communication" (สำหรับภาษาอังกฤษ) และปิดท้ายด้วยวันเดือนปีที่สัมภาษณ์ *การอ้างอิงจากการสัมภาษณ์ **ไม่ต้องทำบรรณานุกรมท้ายเล่ม / ทำรายการบรรณานุกรมท้ายเล่มเฉพาะการสัมภาษณ์ทางประวัติศาสตร์**

ตัวอย่างภาษาไทย	(สมศักดิ์มิตรไมตรี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 กุมภาพันธ์ 2556)
ตัวอย่างภาษาอังกฤษ	(Elliot Robbins, personal communication, January 4, 2001).

ตัวอย่างบรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรทิพย์ จันทร์แจ้ง, วันทนี ภูมิภักธาคม, และธีรธนิษฐ์ ศรีโวหาร. (2553, ตุลาคม 2552 – มกราคม 2553).

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกร้านนวดแผนไทยเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี.

วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 3(3) : 119-132

กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก. (2556). รายงานการสาธารณสุขไทย ด้านการแพทย์

แผนไทย. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก.

Lovelock C., & Wirtz J. (2007). *Services Marketing, People, Technology, strategy*. Sixth edition:

Pearson International Edition, p.22, 207, 380.

การติดต่อสอบถามรายละเอียด

กองบรรณาธิการวารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 ถนนสุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

โทร. 0 2649 5000 ต่อ 15509 โทรสาร 0 2260 0124

E-mail: somwan237@gmail.com

สารบัญ

บทความวิจัย

โปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟื้นฟูพลังในกลุ่มวัยทำงาน: การสังเคราะห์
งานวิจัยด้วยการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ.....1 - 16

ENHANCE RESILIENCE PROGRAM IN WORKPLACE: A RESEARCH
SYNTHESIS BY SYSTEMATIC REVIEW

กรมภา พัฒนกำพล, วาทีนี อมรไพศาลเลิศ, ชนัญชิตา ทุมมานนท์

Komphaka Phatthanagumphol, Watinee Amornpaisarnloet, Chanakida Thummanond

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแม่แบบ (MODELING TECHNIQUE) เพื่อพัฒนาทักษะ
การออกแบบการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต.....17-24

THE RESULTS OF MODELING TECHNIQUE TO DEVELOPING THE LEARNING DESIGN
SKILLS FOR THE BACHELOR'S DEGREE OF EDUCATION STUDENTS

ณัฐกร ดวงพระเกษ, ปราโมทย์ จันทร์เรือง

Nathakorn Duangprakes, Promote Chanrueang

การพัฒนาโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน :
การวิจัยแบบผสมวิธี.....25-44

THE DEVELOPMENT OF MINDSET COACHING PROGRAM FOR ENHANCING
INSTRUCTIONAL COMPETENCIES OF TEACHERS: MIXED METHODS RESEARCH

**วรกร ทรัพย์วิริยะปกรณ, ธนวัฒน์ ศรีไพโรจน์, ธรรมนันท์กา แจ้งสว่าง,
วรังกนา ไสมะนันท์**

Warakorn Supwirapakorn, Thanawat Sripairote, Dhammananthika Jaengsawang;

Varangkana Somanandana

การพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิซึม.....45-70

ART ACTIVITIES IN SUPPORT FINE MOTOR SKILLS FOR AUTISM

ณัฐนรี บุปผศิริ, ณัฐธิดา ภูจีบ

Nutnaree Bubpasiri, Nuttida Pujeeb

บทความวิจัย

กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการฝึกอบรมของ กก 2 บก.กฝ.บช.ตชด. (ค่ายพระยาสุรสีห์)

เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้.....71-83

THE STRATEGIES FOR ORGANIZING TRAINING MANAGEMENT OF SUB_DIVISION 2
SPECIAL TRAINING DIVISION (SURASRI CAMP) TO DEVELOP QUALITY OF POLICE
STUDENTS AS PERSONAL MASTERY

**ประเสริฐ เรือนนกะการ, ฐิตียา เรือนนกะการ, ว่าที่พันตำรวจตรีหญิงพัชรีย์ ช่างวรงค์,
สิบตำรวจตรีหญิงฉัตรปภัศ์ มूलปัญญา, ศรีสุดา พัฒจันทร์**

*Prasert Ruannakarn, Thitiya Ruannakarn, Pol. MAJ. Patcharee Chaphuwong,
Pol.L Chatpraphat Moolpanya, Srisuda Patjan*

ภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก

ในจังหวัดมุกดาหาร.....84-94

LEADERSHIP IN LEARNING MANAGEMENT OF EXPERT LEVEL TEACHERS, A SMALL
SECONDARY SCHOOL IN MUKDAHAN PROVINCE

เดชาธร บงศ์บุตร, อัญชลี แก้วกัญญา, อรุณี บงศ์บุตร

Dechathon Bongboot, Aunchalee Kaewkanya, Arunee Bongboot

ความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา.....95-109

CORRELATION BETWEEN THE MENTAL TRAITS OF SCHOOL ADMINISTRATIONS
WITH SCHOOL EFFECTIVENESS UNDER THE OFFICE SECONDARY EDUCATION
SERVICE AREA

สันติ บุรณะชาติ

Santi Buranachart

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตลอออุทิศเป็นฐาน เพื่อส่งเสริม

ความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา.....110-223

THE DEVELOPMENT OF LEARNING MANAGEMENT MODEL USING LA-ORUTIS
DEMONSTRATION SCHOOL-BASED LEARNING TO ENHANCE UNIVERSITY
STUDENTS' ABILITY TO DESIGN LEARNING ACTIVITIES

ศศิธร รณะบุตร

Sasithorn Ranabut

บทความวิจัย

การพัฒนาแบบจำลองสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.....224-239

THE DEVELOPMENT OF ONLINE LEARNING MANAGEMENT COMPETENCY MODELS
OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF THE PROMOTION OF
NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION.

สมบูรณ์ บุรศิริรักษ์

Somboon Burasirak

ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) กับกรอบความคิดเติบโต
เรื่องดาวฤกษ์และระบบสุริยะที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และกรอบความคิดเติบโต
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2 กรุงเทพมหานคร.....240-251

THE EFFECTS OF 5 STEPS AND GROWTH MINDSET INSTRUCTION IN SCIENTIFIC
LEARNING ACHIEVEMENT AND GROWTH MINDSET THE TOPIC OF STARS AND
SOLAR SYSTEM OF MATTHAYOMSUKSA 4 STUDENTSAT BIDINDECHA
(SING SINGHASENI) 2 SCHOOL IN BANGKOK METROPOLIS

กรกนก แป้นศรี, ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์, ชำนาญ เชาวศิริพิงศ์

Kornkanok Phansri, Tweesak Chindanuruk, Chamnarn Chowakeeratipong

การศึกษาความแตกต่างระหว่างการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ
ผ่านการสอนบทเรียนและการสอนผ่านวิดีโอของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....252-266

A CONTRASTIVE STUDY BETWEEN DEVELOPING LISTENING SKILL FOR
COMPREHENSION THROUGH LESSONS AND VIDEO CLIPS FOR MATTAYOMSUKSA 3

ฉัตรชัย เก่งวินิจ, อนงนาฏ เพชรประเสริฐ

Chatchai Kengwinit, Anongnad Petchprasert

รูปแบบการทำกิจกรรมนอกห้องเรียนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ที่มีผลต่อการพัฒนาการทางทักษะ
ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย.....267-281

THE PATTERN OF OUT-OF-CLASS ENGLISH ACTIVITIES BASED ON CONSTRUCTIVIST
APPROACH ON ENGLISH SKILLS DEVELOPMENT OF GRADE 4-6 STUDENTS

นัยนา ทวารายุส, ปิยพงษ์ พรหมนนท์, ภรณ์ภา วงศ์ชะอุ่ม

Naiyana Tharvarayus, Piyapong Promnont, Pornnapa Wongchaum

บทความวิจัย

การพัฒนาแบบการให้การศึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสุขของนักเรียนโรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม).....282-299

THE DEVELOPMENT OF GROUP COUNSELING MODEL FOR ENHANCING HAPPINESS
OF THE STUDENTS OF SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY, PRASARNMIT
DEMONSTRATION SCHOOL (SECONDARY)

สมคิด กอมนี

Somkit komanee

การพัฒนาชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ บนฐานแนวคิดความรอบรู้สุขภาพเพื่อส่งเสริมพฤติกรรม
ป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตกำแพงแสน.....299-311

DEVELOPMENT OF AN ONLINE HEALTH LEARNING PACKAGE BASED ON
HEALTH LITERACY TO PROMOTE PREVENTION BEHAVIOR FOR CORONAVIRUS 2019
(COVID-19) INFECTION AMONG UNDERGRADUATE STUDENTS, KASSETSART UNIVERSITY,
KAMPHAENG-SAEN CAMPUS

อัจฉรา ปุราคม, ศุภวรรณ วงศ์สร้างทรัพย์, สุพรทิพย์ พุพะเหนียด, กนกวรรณ ใจรีน

Atchara Purakom, Suppawan Vongsrangsap, Supornit Pupanead, Kanokwan Jairean

การพัฒนาความสามารถในการผลิตสื่อสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
โดยใช้การเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี.....312-325

DEVELOPMENT OF PRODUCTIVE ABILITY OF INSTRUCTIONAL MATERIALS
FOR PRE-SERVICE TEACHER IN EARLY CHILDHOOD EDUCATION BY USING
WORK-BASED BLENDED LEARNING AND TECHNOLOGICAL SCAFFOLDING

เอื้ออารี จันทร

Ua-aree Janthon

กระบวนการพิจารณาบทความ.....326

คำชี้แจงการเขียนบทความ.....327-336

รูปแบบการเตรียมบทความ.....337-339

โปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟื้นพลังในกลุ่มวัยทำงาน: การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ

ENHANCE RESILIENCE PROGRAM IN WORKPLACE: A RESEARCH SYNTHESIS BY SYSTEMATIC REVIEW

กรมกา พัฒนกำพล^{1*} วาทีนี อมรไพศาลเลิศ² ชนัญชิตา ทุมมานนท์³

Kornphaka Phatthanagumhol^{1*}, Watinee Amornpaisarnloet², Chanakida Thummanond³

¹สาขาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²กลุ่มวิจัยการจัดการช่วยเหลือทางวิชาการและพฤติกรรมสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*Corresponding Author E-mail : kornphaka.pht@gmail.com

Received: November 15, 2021; Revised: December 8, 2021; Accepted: December 15, 2021

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์ และ สรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟื้นพลังในกลุ่มผู้ใหญ่วัยทำงาน โดยการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบตั้งแต่ปี ค.ศ. 2017 ถึง 2021 จากฐานข้อมูลออนไลน์ ERIC และ SCOPUS แบ่งการสังเคราะห์เนื้อหาเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) คุณลักษณะทั่วไปของงานวิจัย 2) ลักษณะของโปรแกรมฯ และ 3) ผลการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงบรรยาย โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการลงรหัสและวิเคราะห์ประเด็น ผลจากการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ พบว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟื้นพลังในกลุ่มวัยทำงาน มีตามเกณฑ์มีจำนวน 10 เรื่อง ร้อยละ 50 ได้รับการตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 2018 กลุ่มตัวอย่างวิจัย ร้อยละ 60 อยู่ในกลุ่มอาชีพด้านสาธารณสุข มีค่าเฉลี่ยอายุอยู่ในกลุ่มเจนเนอเรชั่น เอ็กซ์ ร้อยละ 60 ระเบียบการวิจัยแบบกึ่งทดลอง ร้อยละ 30 และแบบผสมผสาน ร้อยละ 30 แนวคิด ที่นำมาใช้ในโปรแกรมฯ ได้แก่ แนวคิดการพัฒนาความสามารถในที่ทำงาน เป็นหลัก แนวคิดการฝึกสติ และแนวคิดแบบผสม ผ่านรูปแบบการเรียนรู้ภายในห้องเรียน และการเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน และระยะเวลาของโปรแกรมฯ ร้อยละ 60 ใช้ 4-6 สัปดาห์ เป้าหมายของงานวิจัย ร้อยละ 40 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและจากการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ พบว่า งานวิจัยเป็นไปตามสมมติฐาน

คำสำคัญ: ความสามารถในการฟื้นพลัง การฝึกอบรมในที่ทำงาน และผู้ใหญ่

ABSTRACT

The purpose of this study was to synthesize and summarize the literatures on resilience enhancing worker programs in organizations. A systematic reviewing on the literature was conducted from 2017 – 2010 on ERIC and SCOPUS online database. The content synthesis was divided into four themes: 1. general characteristics of the research, 2. characteristics of the program, and 3. research results. Quantitative data was analyzed by descriptive statistics including frequency and percentage. Qualitative data was analyzed by coding and theming analyzed. The results found that a total of 10 studies relating to the resilience program among working age groups were met the criteria. Fifty percent of them were published in 2018. Sixty percent of research sample group were in public health occupations. The mean age was in the Generation X group. Thirty percent of the studies used quasi-experimental design and thirty percent of the studies used mixed method as a research methodology. The concepts and principles that resilience enhancing programs employed in the studies were various including competency development focus, mindfulness practices and integrating concepts. The training programs were conducted through within the classrooms and learning outside the classrooms. Sixty percent of the program conducted from 4 up to 6 weeks. The purpose of most research is to increase work efficiency. It was also found that the results of every study were based on the hypothesis.

Keywords: Resilience, Training in Workplace, and Adult

บทนำ

บุคคลที่อยู่ในวัยทำงาน มักมีหน้าที่ ความรับผิดชอบหลายประการ ทั้งการดูแลครอบครัว และการทำงานหาเลี้ยงชีพ การทำงานอาจทำให้บุคคลต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียด หากไม่สามารถรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าวได้ ก็ส่งผลต่อสุขภาพจิต และประสิทธิภาพในการทำงานลดลง บุคคลที่อยู่ในวัยทำงานจึงจำเป็นต้องมีทักษะในการเผชิญกับเหตุการณ์ที่ยากลำบาก เพื่อเตรียมความพร้อมในการใช้ชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงได้เสมอ ซึ่งอาจเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และไม่ได้คาดคิดล่วงหน้า ความสามารถในการฟื้นพลัง (Resilience) จึงเป็นคุณลักษณะสำคัญ ที่จะส่งเสริมให้บุคคลที่อยู่ในวัยทำงานสามารถรับมือกับสถานการณ์ที่ยากลำบากในการใช้ชีวิต และการทำงานได้ ซึ่งความสามารถในการฟื้นพลัง หมายถึง ความสามารถของบุคคล ในการเผชิญกับสถานการณ์ลำบากในชีวิตซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ทุกคนต้องเผชิญ หรือความสามารถของบุคคลในการควบคุมสภาวะอารมณ์ที่ไม่คงที่เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ยากลำบาก เช่น การปรับเปลี่ยนสถานที่ทำงาน ตำแหน่ง ภาระงาน การเพิ่ม หรือ ลดจำนวนคนในบางหน่วยงาน นอกจากนี้ ความสามารถในการฟื้นพลัง ยังเป็นหนึ่งในพฤติกรรมองค์กรเชิงบวก (Positive Organizational Behavior: POB) (Luthans, Youssef, & Anolio, 2005) อีกด้วย

ผู้ที่มีความสามารถในการฟื้นพลัง จะมีความยืดหยุ่นสูง (Friborg, Hjemdal, Rosenvinge, & Martinussen, 2003) รับรู้ความเจ็บปวด และมีความเครียดน้อยกว่าความเจ็บปวด หรือ ความเครียดที่แท้จริง (Friborg et al., 2006) มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในทางที่ดี (Hjemdal, Friborg, Stiles, Rosenvinge, & Martinussen, 2006) และมีความยืดหยุ่น ผูกพันในงาน (Using & Chongvisal, 2019) ในทางตรงกันข้าม ผู้ที่ไม่สามารถปรับตัวกับสภาพแวดล้อมได้ จะเกิดความไม่สบายใจ มีความกังวลคลุมเครือในตัวเอง ละเลยความสัมพันธ์ทางสังคม (Block & Kremen, 1996) และอาจส่งผลให้เกิดความเครียดขั้นรุนแรง มีความคิดทำร้ายตนเอง มีบุคลิกภาพ และอารมณ์ที่ผิดปกติ จนถึงขั้นป่วยเป็นโรคทางจิตเวชได้ (Connor & Davidson, 2003)

การศึกษาความสามารถในการฟื้นพลังที่ผ่านมา พบว่า มีการใช้โปรแกรมเสริมสร้างความสามารถในการฟื้นพลังในกลุ่มวัยทำงานหลายบริบท เช่น Abbott, Klein, Hamilton, and Rosenthal (2009) ได้ศึกษากับตัวอย่างวิจัย ที่มีตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายขาย พบว่า หลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมแล้ว กลุ่มตัวอย่างการวิจัยสนุกสนานกับการใช้โปรแกรม และเชื่อว่าตนเองสามารถพัฒนาศักยภาพในการทำงาน และทักษะชีวิตได้ อีกทั้ง Kemper and Khirallah (2015) ได้ศึกษาความสามารถในการฟื้นพลัง ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพด้านสาธารณสุข และ สังคมสงเคราะห์ พบว่า โปรแกรมการฝึกอบรมสามารถลดระดับความเครียด และเพิ่มความสามารถในการฟื้นพลัง การมีสติ และความเห็นอกเห็นใจ จากงานวิจัยข้างต้น จะเห็นได้ว่า ความสามารถในการฟื้นพลังสามารถเปลี่ยนแปลง และนำไปพัฒนาตัวแปรเป้าหมายอื่นๆ ได้ อีกทั้ง ยังพบว่า ในช่วงปี ค.ศ. 2017 ถึง 2021 มีการสร้าง หรือ นำโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟื้นพลังมาศึกษาในบริบทต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการฟื้นพลังมีความจำเป็นต่อการใช้ชีวิต และการทำงานในสถานการณ์โลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้ของบุคคลที่อยู่ในวัยทำงานอาจมีแตกต่างกันไปตามบริบทการทำงาน ดังนั้น การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะทั่วไปของงานวิจัย ลักษณะของโปรแกรมฯ และผลการวิจัยของโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟื้นพลัง ในกลุ่มบุคคลที่อยู่ในวัยทำงานนี้จะช่วยให้มีองค์ความรู้เพิ่มขึ้น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับบุคลากรในองค์กรให้มีการรับมือ เตรียมพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคตได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสังเคราะห์ และสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟื้นพลังในกลุ่มผู้ใหญ่วัยทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ด้วยการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ (Systematic Review) โดยรวบรวมบทความวิจัยจากฐานข้อมูลออนไลน์ ERIC และ SCOPUS ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2017 – 2021 ซึ่งเป็นบทความวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้โปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟื้นพลังในกลุ่มผู้ใหญ่วัยทำงาน ผู้วิจัยกำหนดคำสำคัญ (Keyword) ในการสืบค้น ได้แก่ Resilience program, Resilience intervention, Resilience training, Workplace, Worker, และ Adult ซึ่งมีเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกบทความ ได้แก่ 1) บทความวิจัยที่เป็นโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟื้นพลัง 2) เป็นบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2017 – 2021 3) เป็นบทความที่เผยแพร่เป็นภาษาอังกฤษในวารสารระดับนานาชาติ 4) เป็นบทความที่ได้รับการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ (Peer-review) 5) เป็นบทความวิจัยที่มุ่งเน้นศึกษากลุ่มตัวอย่างวิจัยในที่ทำงาน หรือภายในองค์กร และ 6) เป็นบทความวิจัยที่มีระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลอง กึ่งทดลอง หรือรูปแบบผสม

ลักษณะของตัวแปรที่ศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ 3 ด้าน ดังนี้

2.1) ด้านคุณลักษณะทั่วไปของงานวิจัย เกี่ยวกับโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟื้นพลังในกลุ่มผู้ใหญ่วัยทำงาน ทั้งหมด 7 ประเด็น ได้แก่ ปีที่พิมพ์ ประเภทของการออกแบบการวิจัย จำนวนกลุ่มตัวอย่างวิจัย ช่วงอายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างวิจัย จำแนกโดยเจเนอเรชั่น อาชีพของกลุ่มตัวอย่างวิจัย และเป้าหมายของการวิจัย

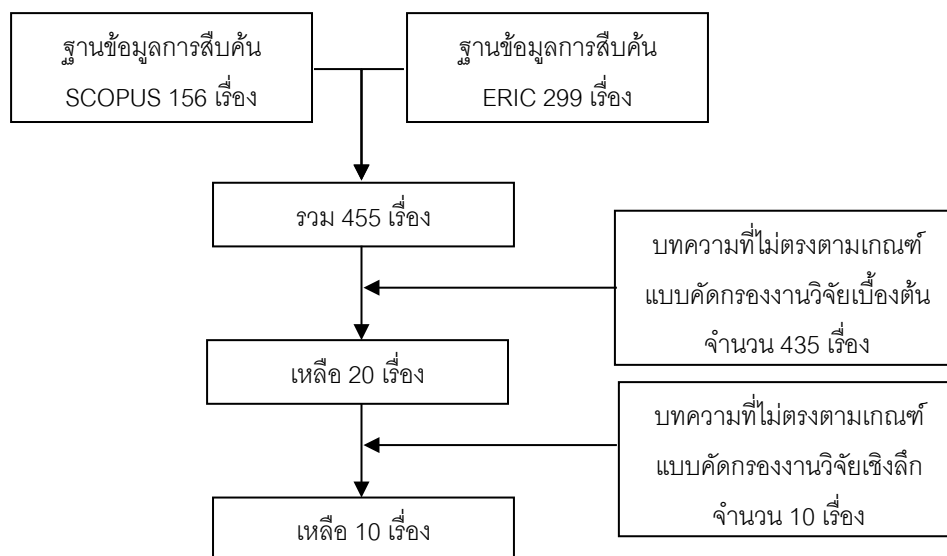
2.2) ด้านลักษณะของโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟื้นพลังในกลุ่มผู้ใหญ่วัยทำงาน แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) แนวคิดที่งานวิจัยนำมาประยุกต์ใช้ในโปรแกรมฯ 2) รูปแบบของโปรแกรมฯ และ 3) ระยะเวลาโปรแกรมฯ

2.3) ด้านผลการวิจัยตามเป้าหมายการวิจัยที่ต้องการส่งเสริม แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มุ่งเน้นส่งเสริมความสามารถในการฟื้นฟูเป็นหลัก กลุ่มที่มุ่งเน้นส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีเป็นหลัก และกลุ่มที่มุ่งเน้นส่งเสริมประสิทธิภาพในการทำงานเป็นหลัก

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยการสืบค้นเอกสารที่สามารถเข้าถึงได้ตามคำค้น ได้บทความทั้งหมดจำนวน 455 เรื่อง จากฐานข้อมูล SCOPUS จำนวน 156 เรื่อง และจากฐานข้อมูล ERIC จำนวน 299 เรื่อง จากนั้นจึงนำไปตรวจสอบเนื้อหา และคัดบทความที่ไม่เกี่ยวข้องตามเกณฑ์ที่กำหนด เหลือบทความจำนวน 20 เรื่อง จากนั้นอ่านบทความทวนซ้ำรอบสองอย่างละเอียด เพื่อสกัดข้อมูลที่เกี่ยวข้องเหลือบทความจำนวน 10 เรื่อง บันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่บันทึกอีกครั้ง ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล ดังภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงกระบวนการ ในการคัดเลือกบทความ

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงกระบวนการในการคัดเลือกบทความ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการสังเคราะห์ได้แก่ 1) แบบคัดกรองงานวิจัยเบื้องต้น โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกเบื้องต้น ได้แก่ ปีที่พิมพ์ ชื่อเรื่องมีความสอดคล้อง บทความมีความเกี่ยวข้องกับความสามารถในการฟื้นฟู กลุ่มตัวอย่าง คือ วิทยุทำงานที่อยู่ในองค์กร หน่วยงาน หรือ บริษัท และ 2) แบบคัดกรองงานวิจัยเชิงลึก โดยนำงานวิจัยที่ผ่านแบบคัดกรองเบื้องต้นตรวจสอบเกณฑ์การคัดกรองเชิงลึก ได้แก่ เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง กึ่งทดลอง หรือแบบผสม และเป็นงานวิจัยที่มีโปรแกรมการฝึกอบรมเกี่ยวข้องกับความสามารถในการฟื้นฟู

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงบรรยาย โดยการแจกแจงความถี่ และร้อยละจากโปรแกรม SPSS และส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) การลงรหัส (Coding) และวิเคราะห์ประเด็น และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตาราง และการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ผลของการศึกษางานวิจัยและสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟื้นฟูในกลุ่มผู้ป่วยวัยทำงาน แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) คุณลักษณะทั่วไปของงานวิจัย 2) ลักษณะของโปรแกรมและ 3) ผลการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

1. **คุณลักษณะทั่วไปของงานวิจัย** พบว่า มีบทความวิจัยที่ตรงตามเกณฑ์คัดเลือกทั้งหมด 10 เรื่อง งานวิจัยส่วนใหญ่ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 2018 จำนวน 5 เรื่อง (ร้อยละ 50) งานวิจัยมีการออกแบบเป็นแบบผสมผสาน จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 30 แบบกึ่งทดลอง จำนวน 3 เรื่อง (ร้อยละ 30) แบบการทดลองควบคุมแบบสุ่มทดสอบก่อน และหลัง จำนวน 2 เรื่อง (ร้อยละ 20) และการทดลองแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อน และ หลัง จำนวน 2 เรื่อง (ร้อยละ 20) มีงานวิจัยที่ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างวิจัยมากกว่า 100 คน จำนวน 3 เรื่อง (ร้อยละ 30) ซึ่งมีจำนวนตัวอย่างวิจัยมากที่สุด 478 คน กลุ่มตัวอย่างวิจัยน้อยกว่า 100 คน จำนวน 7 เรื่อง (ร้อยละ 70) มีจำนวนตัวอย่างวิจัยน้อยที่สุด 24 คน กลุ่มตัวอย่างวิจัยอยู่ในวัยผู้ใหญ่ ที่ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มเจนเอเรชั่น เอ็กซ์ จำนวน 6 เรื่อง (ร้อยละ 60) กลุ่มเจนเอเรชั่น วาย และเจนเอเรชั่น เอ็กซ์ จำนวน 3 เรื่อง (ร้อยละ 30) และกลุ่มเจนเอเรชั่น วาย จำนวน 1 เรื่อง (ร้อยละ 10) อาชีพของกลุ่มตัวอย่างวิจัยด้านสาธารณสุข เช่น พยาบาล พนักงานปฏิบัติการทั่วไปในโรงพยาบาล ผู้ดูแลผู้ป่วยมะเร็ง จำนวน 7 เรื่อง (ร้อยละ 70) อาชีพนักดับเพลิงจำนวน 2 เรื่อง (ร้อยละ 20) และอาชีพวิศวกร จำนวน 1 เรื่อง (ร้อยละ 10) เป้าหมายของงานวิจัยเพื่อเพิ่มความสามารถในการฟื้นฟูเป็นหลัก จำนวน 4 เรื่อง (ร้อยละ 40) เพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีเป็นหลัก จำนวน 3 เรื่อง (ร้อยละ 30) และเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการทำงานเป็นหลัก จำนวน 3 เรื่อง (ร้อยละ 30) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของคุณลักษณะงานวิจัย ($n=10$)

คุณลักษณะทั่วไป	จำนวนเรื่อง	ร้อยละ
ปีที่พิมพ์		
2017	1	10
2018	5	50
2020	2	20
2021	2	20
การออกแบบการวิจัย		
แบบผสมผสาน	3	30
แบบกึ่งทดลอง	3	30
การทดลองควบคุมแบบสุ่มทดสอบก่อนและหลัง	2	20
การทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง	2	20
จำนวนกลุ่มตัวอย่างวิจัย		
มากกว่า 100 คน	3	30
น้อยกว่า 100 คน	7	70
ช่วงอายุเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างวิจัยจำแนกโดยเจนเอเรชั่น		
เจนเอเรชั่น วาย (อายุเฉลี่ย 21 – 41 ปี)	1	10

คุณลักษณะทั่วไป	จำนวนเรื่อง	ร้อยละ
เจนเนอร์ชั่น เอ็กซ์ (อายุเฉลี่ย 42 – 53 ปี)	6	60
เจนเนอร์ชั่น วาย และเจนเนอร์ชั่น เอ็กซ์	3	30
อาชีพของกลุ่มตัวอย่างวิจัย		
ด้านสาธารณสุข	6	60
นักดับเพลิง	2	10
ด้านสาธารณสุขและนักดับเพลิง	1	10
วิศวกร	1	10
เป้าหมายของการวิจัย		
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟื้นพลังเป็นหลัก	4	40
เพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีเป็นหลัก	3	30
เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการทำงานเป็นหลัก	3	30

2. ลักษณะของโปรแกรมฯ แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 2.1 แนวคิดที่งานวิจัยนำมาประยุกต์ใช้ในโปรแกรมฯ 2.2 รูปแบบของโปรแกรมฯ และ 2.3 ระยะเวลาโปรแกรมฯ ดังตารางที่ 2

2.1 แนวคิดที่งานวิจัยนำมาประยุกต์ใช้ในโปรแกรม พบว่าโปรแกรมเสริมสร้างความสามารถในการฟื้นพลังที่มีประสิทธิภาพในการศึกษาวิจัยมี จำนวน 10 โปรแกรม รายละเอียดของแนวคิดแบ่งเป็น 3 กลุ่ม พบว่า กลุ่มแนวคิดการพัฒนาศักยภาพในการทำงานเป็นหลัก มีจำนวนมากที่สุด รายละเอียด ดังนี้

1) กลุ่มแนวคิดการฝึกสติ (Mindfulness) พบบางงานวิจัยจำนวน 3 โปรแกรม (ร้อยละ 30) เช่น Joyce, Shand, Bryant, Lal, and Harvey (2018) ใช้โปรแกรมความสามารถในการฟื้นพลังในที่ทำงาน โดยมีการฝึกสติเป็นฐาน (Resilience@Work Mindfulness program: RAW) มีเนื้อหาเกี่ยวกับความสามารถในการฟื้นพลัง และสติการตระหนักถึงคุณค่าในตนเอง การตระหนักถึงอารมณ์ และการแสดงออก การตระหนักถึงกลยุทธ์ในการปรับตัวการดูแลตนเอง และการสนับสนุน และการมีสติสัมปชัญญะ และความเมตตากรุณาต่อตนเอง เช่นเดียวกับโปรแกรมการฝึกอบรมในงานของ Mistretta et al. (2018) มีเนื้อหาเกี่ยวกับความสามารถในการฟื้นพลัง การตระหนักรู้ในลมหายใจ การรับมือกับความรู้สึกทางกายภาพ การรับมือกับความเครียดทางอารมณ์ การรับมือกับสิ่งที่ไม่คาดคิด และการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง ความเมตตากรุณาต่อตนเอง และแผนความสามารถในการฟื้นพลังส่วนบุคคล

2) กลุ่มแนวคิดการพัฒนาศักยภาพในการทำงานเป็นหลัก พบว่า มีจำนวน 4 โปรแกรม (ร้อยละ 40) โดยมีเนื้อหาในการฝึกอบรม เช่น Henshall, Davey, and Jackson (2020) ได้นำโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟื้นพลัง มาใช้ในงานวิจัย มีเนื้อหา 7 หัวข้อ คือ การตรวจสอบความสัมพันธ์ การสร้างจุดแข็ง ความยืดหยุ่นของความฉลาดทางอารมณ์ การบรรลุความสมดุลในการทำงาน การไตร่ตรอง และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการวางแผนเดินไปข้างหน้าและอนาคต อีกทั้ง Bennett, Neeper, Linde, Lucas, and Simone (2018) ยังได้จัดทำโปรแกรม Wellness Champion โดยนำแนวคิด Five C มาใช้ มีทั้งหมด 5 มิติ ได้แก่ การอยู่ในจุดศูนย์กลางเกี่ยวกับทักษะการเผชิญปัญหาเชิงบวก ความมั่นใจเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในตนเอง และการคิดเชิงบวก ความมุ่งมั่นเกี่ยวกับความเข้มแข็งทางจิตใจ ความพากเพียร และพฤติกรรมที่มีคุณค่า ชุมชนเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม ความเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมและความสามัคคีของหน่วยงาน และสุดท้าย คือ ความเมตตา กรุณา เกี่ยวกับความเห็นอกเห็นใจ มุมมอง และการเลี้ยงดู

3) กลุ่มแนวคิดแบบผสม ซึ่งเป็นการผสมหลายแนวคิด พบว่า มีจำนวน 3 โปรแกรม (ร้อยละ 30) เช่น Andersen, Mintz-Binder, Sweatt, and Song (2021) ได้จัดทำโปรแกรมการพัฒนาความสามารถในการฟื้นพลัง โดยการนำแนวคิดการฝึกสติ ความสมดุลในชีวิต และการพัฒนาตนเอง ร่วมกันและมีกิจกรรมในโปรแกรมทั้งหมด 5 หัวข้อ ได้แก่ การใช้กลิ่นลาเวนเดอร์บำบัด สมุดระบายสีผู้ใหญ่ การฝึกการหายใจ การผ่อนคลายผ่านผู้เชี่ยวชาญ การเล่นเกม และหนังสือกิจกรรมด้านจิตใจ ส่วน Heyen et al. (2021) ได้ศึกษาโปรแกรมการฝึกอบรม COVID-19 Anxiety and Stress resilience training: COAST ที่ได้นำแนวคิดการรับรู้ความสามารถในตนเอง การฝึกสติ การนอนหลับอย่างมีคุณภาพ และการคิดเชิงบวกมาใช้ร่วมกัน

2.2 รูปแบบของโปรแกรมฯ จำนวน 10 โปรแกรม พบว่า มีรูปแบบการเรียนรู้ 6 รูปแบบ ได้แก่ 1) การฝึกอบรมภายในห้องเรียน 2) การเรียนรู้แบบหนึ่งต่อหนึ่งกับโค้ช หรือ ผู้เชี่ยวชาญ หรือการเรียนรู้เป็นรายบุคคล 3) การเรียนรู้ผ่านเว็บไซต์ หรืออินเทอร์เน็ตเป็นฐาน 4) การเรียนรู้ด้วยตนเอง 5) การเรียนรู้เป็นกลุ่ม และ 6) การฝึกปฏิบัตินอกห้องเรียน ผู้วิจัยแบ่งรูปแบบของโปรแกรมฯ ออกเป็น 3 กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์การแบ่งตามบริบทการเรียนรู้ ได้แก่ 1) กลุ่มรูปแบบเรียนรู้ภายในห้องเรียน 2) กลุ่มรูปแบบเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน และ 3) กลุ่มรูปแบบเรียนรู้ภายใน และภายนอกห้องเรียนมีรายละเอียด ดังนี้

1) กลุ่มรูปแบบการเรียนรู้ภายในห้องเรียน หมายถึง รูปแบบที่เรียนรู้ภายในห้อง การรวมตัวกัน หรือรายบุคคลภายในสถานที่ ที่กำหนดไว้ มีจำนวนทั้งหมด 6 โปรแกรม คิดเป็นร้อยละ 60 ได้แก่ รูปแบบการอบรมแบบเผชิญหน้า มีจำนวน 3 โปรแกรม เช่น การอบรมภายในห้องเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มเล็ก ในโปรแกรมการเสริมสร้างความสามารถในการฟื้นพลังผู้ใหญ่ (Promoting Adult Resilience: PAR) (Foster et al., 2018) รูปแบบตัวต่อตัวมีจำนวน 3 โปรแกรม เช่น การฝึกอบรมกลุ่มการฝึกสติ (Mindfulness-based resilience training: MBRT) ซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มทดลองในงานวิจัยของ Mistretta et al. (2018) หรือ การโค้ชแบบตัวต่อตัวที่มุ่งเน้นการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน (McKimm & Povey, 2018)

2) กลุ่มรูปแบบการเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน หมายถึง รูปแบบที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้ของตนเอง พบทั้งหมด 3 โปรแกรม คิดเป็นร้อยละ 30 ได้แก่ รูปแบบการใช้อินเทอร์เน็ต หรือ เว็บไซต์เป็นฐาน จำนวน 3 โปรแกรม เช่น โปรแกรมความสามารถในการฟื้นพลังในที่ทำงานโดยมีการฝึกสติ เป็นฐาน (Resilience@Work Mindfulness-program: RAW) ผ่านการเข้าใช้เว็บไซต์โปรแกรม (Joyce et al., 2018) เช่นเดียวกับ Wellness Champion Program (Bennett et al., 2018) และ โปรแกรม COVID-19 Anxiety and Stress resilience training (COAST) ที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Andersen et al., 2021)

3) กลุ่มรูปแบบเรียนรู้ภายใน และภายนอกห้องเรียน หมายถึง การใช้รูปแบบการเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียนอยู่ในโปรแกรมเดียวกัน พบว่า มีจำนวน 1 โปรแกรม คิดเป็นร้อยละ 10 คือ โปรแกรมที่ใช้ในงานวิจัยของ Andersen et al. (2021) ใช้การฝึกอบรมภายในห้องเรียน 6 กิจกรรม และกลุ่มตัวอย่างวิจัยสามารถใช้กิจกรรมที่ตนเองเลือกนอกห้องเรียนได้ ทั้งนี้ การฝึกการหายใจ โดยมีผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำอย่างถูกต้อง และสามารถฝึกได้เอง เป็นวิธีการที่กลุ่มตัวอย่างวิจัยเลือกใช้มากที่สุด

2.3 ระยะเวลาโปรแกรมฯ ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 4-6 สัปดาห์ จำนวน 6 โปรแกรม (ร้อยละ 60) เช่น โปรแกรม Wellness Champion Program (Bennett et al., 2018) หรือการใช้เครื่องมือในการแทรกแซง เพื่อเพิ่มความสามารถในการฟื้นพลัง และการลดความเครียด (Andersen et al., 2021) โปรแกรมที่ใช้เวลามากกว่า 4-6 สัปดาห์ มีจำนวน 2 โปรแกรม (ร้อยละ 20) ได้แก่ โปรแกรม COAST ที่ใช้เวลา 15 สัปดาห์ (Heyen et al., 2021) และโปรแกรมเสริมสร้างความสามารถ

ตารางที่ 2 แสดงลักษณะของโปรแกรมฯ

ผู้วิจัย	เป้าหมาย	ระเบียบ วิธีการวิจัย	ชื่อโปรแกรม: หัวข้อที่ใช้ (โดยสังเขป)	แนวคิดที่ นำมาใช้ ในโปรแกรม	ตัวอย่างวิจัย (n)	รูปแบบการ อบรม/ ระยะเวลา โปรแกรม	เป็นไป ตาม สมมติฐาน หรือไม่
Andersen et al. (2021)	ความสามารถ ในการฟื้นฟูพลัง	การวิจัย กึ่งทดลอง	Building nurse resilience: การใช้กลืนอโรมาฟอนคลาย, การใช้สมุนไพรสึผู้ใหญ่, การหายใจ ฯลฯ	แนวคิดแบบผสม	ด้าน สาธารณสุข (328)	การเรียนรู้ภายใน ห้องเรียนและการ เรียนรู้ภายนอก ห้องเรียน/ ใช้เวลา 4-6 สัปดาห์	✓
Heyen et al. (2021)	สุขภาพจิต	การวิจัยเชิง ทดลอง	COVID-19 anxiety and stress resilience training (COAST): การรับรู้ความสามารถ ของตนเอง, คุณภาพในการ นอนหลับ ฯลฯ	แนวคิด แบบผสม	ด้านสาธารณสุข และนักดับเพลิง (702)	การเรียนรู้ ภายนอก ห้องเรียน / ใช้ เวลา 15 สัปดาห์	✓
Denkova, Zanenco, Rogers, and Jha (2020)	ประสิทธิภาพ ในการทำงาน	การวิจัยเชิง ทดลอง	Mindfulness-based attention training (MBAT): การมีสมาธิ, การรับรู้ของร่างกาย, การตรวจสอบและการเชื่อมต่อ	แนวคิดการ ฝึกสติ	นักดับเพลิง (121)	การเรียนรู้ ภายใน ห้องเรียน / ใช้เวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ ละ 2 ชั่วโมง	✓
Henshall et al. (2020)	ความสามารถ ในการฟื้นฟูพลัง	การวิจัย แบบ ผสมผสาน	Resilience Enhancement Program: การตรวจสอบ ความสัมพันธ์, การสร้างความ แข็งแกร่ง, ความฉลาดทางอารมณ์ และความยืดหยุ่นทางปัญญา ฯลฯ	แนวคิดการ พัฒนา ความสามารถ ในที่ทำงาน เป็นหลัก	ด้านสาธารณสุข (29)	การเรียนรู้ ภายใน ห้องเรียน / 6 ครั้ง ใช้เวลา 12 สัปดาห์	✓
Bennett et al. (2018)	ความสามารถ ในการฟื้นฟู พลังในที่ ทำงาน	การวิจัย กึ่งทดลอง	Team Resilience Training in the Workplace: ทักษะการเผชิญ กับปัญหาเชิงบวก, ความมั่นใจ, ความมุ่งมั่น ฯลฯ	แนวคิดการ พัฒนา ความสามารถ ในที่ทำงาน เป็นหลัก	วิศวกร ครั้งที่ 1 ปี 2015 (174) และครั้งที่ 2 ปี 2017 (304)	การเรียนรู้ ภายนอก ห้องเรียน/ โปรแกรมแต่ ละครั้งใช้เวลา 4-6 สัปดาห์	✓
Foster et al. (2018)	สุขภาพจิต	การวิจัย กึ่งทดลอง	Promoting Adult Resilience (PAR): การระบุจุดแข็ง, เข้าใจ ความหมายของความสามารถใน การฟื้นฟูพลัง, การเข้าใจและการ จัดการความเครียด ฯลฯ	แนวคิดการ พัฒนา ความสามารถ ในที่ทำงาน เป็นหลัก	ด้านสาธารณสุข (24)	การเรียนรู้ ภายในห้องเรียน / 2 ครั้ง ใช้เวลา ใน 3 สัปดาห์	✓
Joyce et al. (2018)	ความสามารถ ในการฟื้นฟูพลัง	การวิจัยกึ่ง ทดลอง	Resilience @ work (RAW) Mindfulness program:	แนวคิดการ ฝึกสติ	นักดับเพลิง (29)	การเรียนรู้ ภายนอก ห้องเรียน / หัวข้อละ	✓

ผู้วิจัย	เป้าหมาย	ระเบียบ วิธีการวิจัย	ชื่อโปรแกรม: หัวข้อที่ใช้ (โดยสังเขป)	แนวคิดที่ นำมาใช้ ในโปรแกรม	ตัวอย่างวิจัย (n)	รูปแบบการ อบรม/ ระยะเวลา โปรแกรม	เป็นไป ตาม สมมติฐาน หรือไม่
			ความสามารถในการฟื้นฟูพลัง และการมีสติ, การมีคุณค่า, การดูแลตนเอง ฯลฯ			20-25 นาที	
McKimm and Povey (2018)	ประสิทธิภาพ ในการทำงาน	การวิจัย แบบ ผสมผสาน	Coaching program for GPs: การสร้างความรู้สึกรับผิดชอบ งาน, การจัดการเวลาและงาน อย่างมีประสิทธิภาพ, การใช้ชีวิต และการทำงานอย่างมีความ สมดุล ฯลฯ	แนวคิดการ พัฒนา ความสามารถ ในที่ทำงาน เป็นหลัก	ด้านสาธารณสุข (50)	การเรียนรู้ ภายใน ห้องเรียน / N/A	✓
Mistretta et al. (2018)	สุขภาพจิต	การวิจัยเชิง ทดลอง	Mindfulness-based Resilience Training (MBRT) program: การตระหนักรู้ในการหายใจ, การรับมือกับความเครียดทาง ร่างกาย, การรับมือกับความ คิดเห็นที่ไม่พึงประสงค์ ฯลฯ	แนวคิดการ ฝึกสติ	ด้านสาธารณสุข (60)	การเรียนรู้ ภายในห้องเรียน /สัปดาห์ละ 120 นาที ใช้เวลา 6 สัปดาห์	✓
Pfaff, Freeman- Gibb, Patrick, DiBiase, and Moretti (2017)	สุขภาพจิต	การวิจัย แบบ ผสมผสาน	Compassion fatigue resilience (CFR): ตระหนักรู้ในตนเอง, การดูแลตนเอง และการปรับ อารมณ์	แนวคิดแบบ ผสม	ด้านสาธารณสุข (32)	การเรียนรู้ ภายใน ห้องเรียน / ใช้เวลา 6 สัปดาห์	✓

หมายเหตุ: เครื่องหมาย ✓ หมายถึง เป็นไปตามสมมติฐาน

ในการฟื้นฟูพลังใช้เวลา 12 สัปดาห์ (Henshall et al., 2020) ทั้งนี้ มีโปรแกรมที่ไม่ระบุสัปดาห์ที่ต้องใช้ในการเข้าร่วมโปรแกรมจำนวน 2 โปรแกรม (ร้อยละ 20) คือ โปรแกรมเสริมสร้างความสามารถในการฟื้นฟูพลัง โดยการฝึกสติในที่ทำงานผ่านการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นฐาน และโปรแกรมเสริมสร้างความสามารถในการฟื้นฟูพลัง โดยใช้วิธีการโค้ช (McKimm & Povey, 2018)

3) ผลการวิจัย พบว่า เป้าหมายของงานวิจัยมีทั้งหมด 3 กลุ่ม ดังนี้

3.1) กลุ่มที่มุ่งเน้นส่งเสริมความสามารถในการฟื้นฟูพลังเป็นหลัก มีจำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 40 พบว่าโปรแกรมสามารถเพิ่มระดับของความสามารถในการฟื้นฟูพลัง ซึ่งส่งผลให้ความเครียดลดลง (Andersen et al., 2021) มีความมั่นใจ และ ความสัมพันธ์ในวิชาชีพที่ดีเพิ่มขึ้น (Henshall et al., 2020) มีความยืดหยุ่นทางจิตวิทยา (Joyce et al., 2018)

3.2) กลุ่มที่มุ่งเน้นส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีเป็นหลัก มีจำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 30 เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการลดความเครียด และภาวะหมดไฟ ส่งเสริมให้มีสุขภาพจิต และสุขภาพ และมีความสมดุลในชีวิต และการทำงาน

3.3) กลุ่มที่มุ่งเน้นส่งเสริมประสิทธิภาพในการทำงานเป็นหลัก มีจำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 30 พบว่าเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการจัดจ่อในการทำงาน การรับรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหา การคิดเชิงบวก ความมุ่งมั่น ความเมตตา กรุณา ต่อดตนเอง การพัฒนาทักษะใหม่ งานวิจัยทั้งหมดจำนวน 10 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 100 มีผลการวิจัยที่เป็นไปตามสมมติฐาน

อภิปรายผล

1) ด้านคุณลักษณะทั่วไปของงานวิจัย

คุณลักษณะทั่วไปของงานวิจัย ที่ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 2018 ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่มีการออกแบบเป็นแบบผสม (Mixed Methods design) ในประเด็นของกลุ่มตัวอย่างวิจัยที่ส่วนใหญ่มีจำนวนน้อยกว่า 100 คน เนื่องจากงานวิจัยต้องทำความเข้าใจบริบทของการทำงานเฉพาะกลุ่มอาชีพ หรืออาจเป็นไปได้ว่ารูปแบบการเรียนรู้มีประสิทธิภาพควรใช้วิธีการเรียนรู้แบบทำกิจกรรมกลุ่มขนาดเล็ก หรือตัวต่อตัว ซึ่งจะช่วยให้เห็นพัฒนาการ และสามารถให้คำแนะนำเป็นรายบุคคล สอดคล้องกับ Sarkar (2017) และ (Vanhove, Herian, Perez, Harms, & Lester, 2016) ที่ให้คำแนะนำในการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟื้นฟูพลัง ว่ารูปแบบวิธีการในการเรียนรู้มีความสำคัญ ซึ่งวิธีการฝึกอบรมแบบหนึ่งต่อหนึ่ง และสนับสนุนเป็นรายบุคคลมีประสิทธิภาพมากที่สุด ตามด้วยวิธีการทำกิจกรรมกลุ่ม โดยข้อเสนอแนะของงานวิจัยส่วนใหญ่ชี้ให้เห็นว่า การวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อขยายขอบเขต ของกลุ่มตัวอย่างวิจัย และเพื่อให้สามารถอนุมานอ้างอิงไปยังกลุ่มประชากรได้ดียิ่งขึ้น เมื่อพิจารณาช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างวิจัยโดยใช้เกณฑ์แบ่งกลุ่มตามเจนเนอเรชั่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างวิจัยส่วนใหญ่อยู่ในเจนเนอเรชั่น เอ็กซ์ ซึ่งมีอายุเฉลี่ย 41 – 53 ปี (Bezerra et al., 2018; Bussin, Mohamed-Padayachee, & Serumaga-Zake, 2019; Chen & Chou, 2019; Katz, 2017; Ladhari, Gonthier, & Lajante, 2019) วิเคราะห์ได้ว่า เจเนอเรชั่น เอ็กซ์เป็นช่วงวัยพบเจอกับปัญหาต่าง ๆ ทั้งปัญหาใหม่ และปัญหาเดิมที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีกจากการทำงาน การเจอกับปัญหาย่อยครั้งอาจทำให้เกิดความเบื่อหน่าย หรือเกิดภาวะหมดไฟในการทำงาน และส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน รวมถึงเป็นช่วงวัยที่ต้องมีความรับผิดชอบหลายอย่าง (Sukhothai Thammathirat Open University, 2017) ความรับผิดชอบดังกล่าวหากไม่สามารถจัดการได้ อาจเกิดเป็นความเครียด และส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิต นอกจากนี้ ยังพบว่า กลุ่มอาชีพส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างวิจัย คือ อาชีพด้านสาธารณสุข ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าเพราะเป็นกลุ่มอาชีพนี้ มักต้องเผชิญกับสถานการณ์กดดัน และตึงเครียดจากสถานการณ์ต่าง ๆ ในการทำงาน โดยเฉพาะการดูแลผู้ป่วย (Sangsirilak & Sangsirilak, 2020)

2) ด้านลักษณะของโปรแกรมฯ

จากผลการวิจัย พบว่า แนวคิดที่งานวิจัยนำมาประยุกต์ใช้ในโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟื้นฟูพลังในวัยทำงาน ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มแนวคิดการพัฒนาความสามารถในที่ทำงานเป็นหลัก เช่น การพัฒนาจุดแข็งที่ใช้ในการทำงาน การพัฒนาความคิดเชิงบวก การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา และการมีความสามารถในการจัดการความสมดุลในการใช้ชีวิต และการทำงาน ซึ่งเป็นการเน้นพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในการทำงาน เป็นหลักสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า หากบุคลากรในที่ทำงานเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองในด้านต่าง ๆ ก็จะไปสู่การเกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในองค์กรต่อไป (Jung & Yoon, 2015) ผลลัพธ์เหล่านี้ล้วนเป็นพฤติกรรมที่ต้องการขององค์กร ดังนั้น การเสริมสร้างความสามารถในการฟื้นฟูพลัง จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นในปัจจุบัน (Hartman, Weiss, Newman, & Hoegl, 2020) ในการพิจารณารูปแบบการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในโปรแกรม พบว่า มีทั้งรูปแบบการเรียนรู้ภายในห้องเรียน และการเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน และยังพบว่า มีงานวิจัยที่ใช้การเรียนรู้ ทั้งสองรูปแบบ เพื่อให้เกิดการประสิทธิภาพในการใช้โปรแกรม อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า การฝึกทักษะต่าง ๆ จำเป็นต้องมีการปฏิบัติลงมือทำ (Learning by doing) เพื่อให้การเรียนรู้เกิดขึ้น ผ่านประสบการณ์ของผู้เข้าร่วม ในการใช้โปรแกรม หรือผู้เรียน ร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์ กับ สภาพแวดล้อม ซึ่งจะช่วยให้เห็นผลการสะท้อนกลับ และสามารถประเมินตนเองได้ว่า สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการแสดงออกต่อสถานการณ์นั้นมีประสิทธิภาพ และควรตัดสินใจที่จะนำมาใช้อีกหรือไม่ (Reese, 2011) นอกจากนี้ระยะเวลาของการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ส่วนใหญ่ พบว่า อยู่ในระยะเวลา 4-6 สัปดาห์ โดยมีระยะเวลาที่น้อยที่สุดในการศึกษา คือ 4 สัปดาห์ เพราะเป็นการจัดโปรแกรมกับกลุ่มตัวอย่างอยู่ในวัยทำงาน ดังนั้น หากโปรแกรมฯ ใช้ระยะเวลายาวนาน จะทำให้ตัวอย่างรู้สึกว่าการฝึกอบรมนั้นเป็นภาระหนึ่ง ในการทำงาน หรือเกิดการขาดหายของกลุ่มตัวอย่างวิจัยได้

3) ด้านผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า เป้าหมายของงานวิจัยที่ต้องการส่งเสริมมากที่สุด คือ ความสามารถในการฟื้นฟูพลัง เป็นหลักเนื่องจากความสามารถในการฟื้นฟูพลัง เป็นความสามารถในการปรับตัวในเชิงบวก เมื่อต้องเจอกับสถานการณ์ที่ยากลำบาก รวมทั้ง ยังเป็นโครงสร้างของพฤติกรรมองค์กรในเชิงบวก (Luthans et al., 2005) นอกจากนี้ ความสามารถในการฟื้นฟูพลังในองค์กรยังมีความเชื่อมโยงกับการจัดการวิกฤติ (Williams, Gruber, Sutcliffe, Shepherd, & Zhao, 2017) ลดความเครียดที่เกิดขึ้นจากการทำงาน และ ภาวะหมดไฟ (Andersen et al., 2021; Mistretta et al., 2018) เพิ่มการจดจ่อในการทำงาน (Denkova et al., 2020) มีการคิดไตร่ตรอง การกำกับอารมณ์ และ ทักษะความสัมพันธ์ รวมถึงความสามารถในการค้นหาทรัพยากรภายในตนเอง และภายนอก เพื่อใช้ในการทำงานที่มีความท้าทาย (Foster et al., 2018) ทั้งนี้ ความสามารถในการฟื้นฟูพลัง ยังส่งเสริมให้เกิดสุขภาพจิตที่ดี และส่งเสริมประสิทธิภาพในการทำงาน และยังเป็นประโยชน์ต่อองค์กรในการเก็บรักษานักบุคลากร (McKimm & Povey, 2018) โดยสรุปจากการทบทวนวรรณกรรมตั้งแต่ ปี ค.ศ. 2017 – 2021 อย่างเป็นระบบ พบว่า มีจำนวน 10 เรื่องที่ใช้โปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟื้นฟูพลัง ในกลุ่มตัวอย่างวิจัยในวัยทำงาน ซึ่งมีวิธีการศึกษาด้วยระเบียบวิธีวิจัยแบบต่าง ๆ โดยมีการใช้รูปแบบการเรียนรู้ทั้งแบบเรียนรู้อยู่ในห้องเรียน และนอกห้องเรียน แสดงให้เห็นว่าองค์กรที่ให้ความสนใจในการส่งเสริมความสามารถในการฟื้นฟูพลัง จะสามารถสนับสนุนให้บุคลากรสามารถเผชิญกับเหตุการณ์ที่ยากลำบาก มีสุขภาพจิตที่ดี และมีประสิทธิภาพในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1) การจัดโปรแกรมให้กับกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในวัยทำงาน ควรเลือกหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการทำงานมีการลงมือปฏิบัติจริง หรือมีการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง ซึ่งสามารถใช้แนวคิดแบบผสมแนวทางการ

ฝึกสติ หรือแนวคิดการพัฒนาความสามารถในการทำงานเป็นหลักได้ โดยใช้ระยะเวลาที่ไม่มากเกินไป ระหว่าง 4 – 6 สัปดาห์ และเพื่อไม่ให้เกิดการสูญหายของกลุ่มเป้าหมาย

1.2) การจัดโปรแกรมอาจทำในรูปแบบการเรียนรู้ภายในห้องเรียน โดยการฝึกอบรมแบบหนึ่งต่อหนึ่ง หรือการโค้ช ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด จะทำให้ผู้เข้าร่วมการอบรมได้รับคำแนะนำที่เฉพาะเจาะจง เสมือนมีพี่เลี้ยงคอยให้การสนับสนุน หากใช้รูปแบบการเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน เช่น การเรียนรู้ผ่านออนไลน์ ที่เป็นการเรียนรู้ที่สะดวกสบาย สามารถเลือกสถานที่ในการเรียนรู้ หรือเลือกเวลาในการเรียนรู้ได้ มีความเป็นอิสระ จึงต้องใช้แรงจูงใจ และการควบคุมตนเองของผู้เข้าร่วมค่อนข้างสูง อาจเกิดการสูญหายของกลุ่มตัวอย่างได้ จึงควรมีการป้องกันการสูญหายของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย เช่น ระยะเวลาที่ใช้ในการเข้าร่วมโปรแกรมไม่มากจนเกินไป มีการติดตามการเรียนรู้ และติดตามผลในการเข้าร่วมโปรแกรม หรือใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบผสม ทั้งการเรียนรู้ภายในห้องเรียน และการเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน ควบคู่กันไป

1.3) หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ สามารถใช้โปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟื้นฟูพลัง ในการพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟื้นฟูพลัง ส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดี หรือส่งเสริมประสิทธิภาพในการทำงานได้

2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1) จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษากลุ่มตัวอย่างในวัยทำงานกลุ่มเจนเอเรชั่น เอ็กซ์ เป็นหลักการศึกษาในครั้งถัดไป ควรศึกษาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการฟื้นฟูพลัง ในกลุ่มเจนเอเรชั่นอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะกลุ่มเจนเอเรชั่น วาย เนื่องจากเป็นกลุ่มที่เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อน และพัฒนาองค์กรเป็นอย่างมากในปัจจุบัน

2.2) ควรขยายตัวแปรที่จะศึกษาเพิ่มเติม เช่น ความสุขในการทำงาน ความเป็นอยู่ที่ดีในการทำงาน ประสิทธิภาพในการทำงาน หรือ การคิดเชิงบวกเพิ่มเติม เพื่อให้เห็นถึงการศึกษาขอบเขตของการศึกษาความสามารถในการฟื้นฟูพลังของกลุ่มวัยทำงานเพิ่มเติม นอกจากนี้อาจขยายการศึกษาการไปยังกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ยากลำบาก เช่น กลุ่มอาชีพด้านการศึกษา กลุ่มอาชีพการท่องเที่ยว กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวกับการบริการ เพราะสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคต่าง ๆ เหตุการณ์ภัยธรรมชาติ หรือการพัฒนาเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็วอาจส่งผลให้กลุ่มอาชีพอื่น ๆ ปรับตัวไม่ทัน จึงมีความน่าสนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติมต่อไปในอนาคต

บรรณานุกรม

- Abbott, J.-A., Klein, B., Hamilton, C., & Rosenthal, A. (2009). The Impact of Online Resilience Training for Sales Managers on Wellbeing and Work Performance. *Electronic Journal of Applied Psychology: General Articles*, 5, 89-95.
- Andersen, S., Mintz-Binder, R., Sweatt, L., & Song, H. (2021). Building nurse resilience in the workplace. *Appl Nurs Res*, 59, 151433. doi:10.1016/j.apnr.2021.151433
- Bennett, J. B., Neeper, M., Linde, B. D., Lucas, G. M., & Simone, L. (2018). Team Resilience Training in the Workplace: E-Learning Adaptation, Measurement Model, and Two Pilot Studies. *JMIR Ment Health*, 5(2), e35. doi:10.2196/mental.8955

- Bezerra, I. N., Bahamonde, N., Marchioni, D. M. L., Chor, D., de Oliveira Cardoso, L., Aquino, E. M., . . . de Matos, S. M. A. (2018). Generational differences in dietary pattern among Brazilian adults born between 1934 and 1975: a latent class analysis. *Public Health Nutr*, 21(16), 2929-2940.
doi:10.1017/S136898001800191X
- Block, J., & Kremen, A. M. (1996). IQ and ego-resiliency: conceptual and empirical connections and separateness. *J Pers Soc Psychol*, 70(2), 349-361. doi:10.1037//0022-3514.70.2.349
- Bussin, M. H. R., Mohamed-Padayachee, K., & Serumaga-Zake, P. (2019). A total rewards framework for the attraction of Generation Y employees born 1981–2000 in South Africa. *SA Journal of Human Resource Management*, 17. doi:10.4102/sajhrm.v17i0.1066
- Chen, C.-F., & Chou, S.-H. (2019). Antecedents and consequences of perceived coolness for Generation Y in the context of creative tourism - A case study of the Pier 2 Art Center in Taiwan. *Tourism Management*, 72, 121-129. doi:10.1016/j.tourman.2018.11.016
- Connor, K. M., & Davidson, J. R. (2003). Development of a new resilience scale: the Connor-Davidson Resilience Scale (CD-RISC). *Depress Anxiety*, 18(2), 76-82. doi:10.1002/da.10113
- Denkova, E., Zanesco, A. P., Rogers, S. L., & Jha, A. P. (2020). Is resilience trainable? An initial study comparing mindfulness and relaxation training in firefighters. *Psychiatry Res*, 285, 112794.
doi:10.1016/j.psychres.2020.112794
- Foster, K., Shochet, I., Wurfl, A., Roche, M., Maybery, D., Shakespeare-Finch, J., & Furness, T. (2018). On PAR: A feasibility study of the Promoting Adult Resilience programme with mental health nurses. *Int J Ment Health Nurs*, 27(5), 1470-1480. doi:10.1111/inm.12447
- Friborg, O., Hjemdal, O., Rosenvinge, J. H., & Martinussen, M. (2003). A new rating scale for adult resilience: what are the central protective resources behind healthy adjustment? *International journal of methods in psychiatric research*, 12, 65-76.
- Friborg, O., Hjemdal, O., Rosenvinge, J. H., Martinussen, M., Aslaksen, P. M., & Flaten, M. A. (2006). Resilience as a moderator of pain and stress. *J Psychosom Res*, 61(2), 213-219.
doi:10.1016/j.jpsychores.2005.12.007
- Hartman, S., Weiss, M., Newman, A., & Hoegl, M. (2020). Resilience in the Workplace: A Multilevel Review and Synthesis. *Applied Psychology*, 69(3), 913-959.
- Henshall, C., Davey, Z., & Jackson, D. (2020). The implementation and evaluation of a resilience enhancement programme for nurses working in the forensic setting. *Int J Ment Health Nurs*, 29(3), 508-520.
doi:10.1111/inm.12689
- Heyen, J. M., Weigl, N., Muller, M., Muller, S., Eberle, U., Manoliu, A., . . . Kleim, B. (2021). Multimodule Web-Based COVID-19 Anxiety and Stress Resilience Training (COAST): Single-Cohort Feasibility Study With First Responders. *JMIR Form Res*, 5(6), e28055. doi:10.2196/28055

- Hjemdal, O., Friborg, O., Stiles, T. C., Rosenvinge, J. H., & Martinussen, M. (2006). Resilience predicting psychiatric symptoms: a prospective study of protective factors and their role in adjustment to stressful life events. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 13(3), 194-201. doi:10.1002/cpp.488
- Joyce, S., Shand, F., Bryant, R. A., Lal, T. J., & Harvey, S. B. (2018). Mindfulness-Based Resilience Training in the Workplace: Pilot Study of the Internet-Based Resilience@Work (RAW) Mindfulness Program. *J Med Internet Res*, 20(9), e10326. doi:10.2196/10326
- Jung, H. S., & Yoon, H. H. (2015). The impact of employees' positive psychological capital on job satisfaction and organizational citizenship behaviors in the hotel. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 27, 1135-1156. doi:10.1108/IJCHM-0102014-0019
- Katz, S. (2017). Generation X: A Critical Sociological Perspective. *Journal of the American Society on Aging*, 41, 12-19.
- Kemper, K. J., & Khirallah, M. (2015). Acute Effects of Online Mind-Body Skills Training on Resilience, Mindfulness, and Empathy. *J Evid Based Complementary Altern Med*, 20(4), 247-253. doi:10.1177/2156587215575816
- Ladhari, R., Gonthier, J., & Lajante, M. (2019). Generation Y and online fashion shopping: Orientations and profiles. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 48, 113-121. doi:10.1016/j.jretconser.2019.02.003
- Luthans, F., Youssef, M. C., & Anolio, J. B. (2005). Psychological capital: Investing and developing positive organizational behavior. In Debra Nelson & Cary L. Cooper (Eds.), *Positive organizational behavior* (Vol. 1, pp. 9-24).
- McKimm, J., & Povey, J. (2018). Evaluating the impact of a coaching pilot on the resilience and retention of UK general practitioners. *BMJ Leader*, 2(4), 144-148. doi:10.1136/leader-2018-000089
- Mistretta, E. G., Davis, M. C., Temkit, M., Lorenz, C., Darby, B., & Stonnington, C. M. (2018). Resilience Training for Work-Related Stress Among Health Care Workers: Results of a Randomized Clinical Trial Comparing In-Person and Smartphone-Delivered Interventions. *J Occup Environ Med*, 60(6), 559-568. doi:10.1097/JOM.0000000000001285
- Pfaff, K. A., Freeman-Gibb, L., Patrick, L. J., DiBiase, R., & Moretti, O. (2017). Reducing the "cost of caring" in cancer care: Evaluation of a pilot interprofessional compassion fatigue resiliency programme. *J Interprof Care*, 31(4), 512-519. doi:10.1080/13561820.2017.1309364
- Reese, H. W. (2011). The learning-by-doing principle. *Behavioral development bulletin*, 11, 1.
- Sangsirilak, A., & Sangsirilak, S. (2020). Stress and Depressed Mood in Healthcare Workers During COVID-19 Outbreak. *J Psychiatr Assoc Thailand*, 65, 401-408.
- Sarkar, M., & Fletcher, D. (2017). How resilience training can enhance wellbeing and performance. *In Managing for Resilience* 227-237.
- Sukhothai Thammathirat Open University. (2017). *Psychology and Learning Methodology* [Part 2/2017](Vol. 1).

- Using, C., & Chongvisal, R. (2019). Resilience Quotient, Workplace Spirituality, Six Factors of Leadership and Work Engagement of Managers in a Commercial Bank in the Northeast. *Warasan Phuettikammasat Vol. 25 Vol. 2 July 2019, 25(2)*, 60-78. Retrieved from <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/BSRI/article/view/174868>
- Vanhove, A. J., Herian, M. N., Perez, A. L. U., Harms, P. D., & Lester, P. B. (2016). Can resilience be developed at work? A meta-analytic review of resilience-building programme effectiveness. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 89(2), 278-307. doi:10.1111/joop.12123
- Williams, T. A., Gruber, D. A., Sutcliffe, K. M., Shepherd, D. A., & Zhao, E. Y. (2017). Organizational response to adversity: Fusing crisis management and resilience research streams. *Academy of Management Annals*, 11, 733-769. doi:10.5465/annals.2015.0134

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแม่แบบ (MODELING TECHNIQUE) เพื่อพัฒนาทักษะการออกแบบการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

THE RESULTS OF MODELING TECHNIQUE TO DEVELOPING THE LEARNING DESIGN SKILLS FOR THE BACHELOR'S DEGREE OF EDUCATION STUDENTS

ณัฐกร ดวงพระเกษ^{1*} ปราโมทย์ จันทร์เรือง²

Nathakorn Duangprakes^{1*}, Promote Chanrueang²

^{1,2}สาขาวิชาพื้นฐานวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

^{1,2}Department of Educational Administration, Faculty of Education, Loei Rajabhat University

*Corresponding Author E-mail : nathakorn.2519@gmail.com

Received: November 22, 2021; Revised: December 21, 2021; Accepted: January 19, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ 1 โดยใช้เทคนิคแม่แบบ (Modeling Technique) เพื่อพัฒนาทักษะการออกแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ระหว่างก่อนเรียน กับ หลังเรียน และ 2) ประเมินทักษะการออกแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โดยใช้เทคนิคแม่แบบ (Modeling Technique) กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 30 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคแม่แบบ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าความเชื่อมั่น 0.798 และ 3) แบบประเมินทักษะการออกแบบการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ 1 โดยใช้เทคนิคแม่แบบ (Modeling Technique) เพื่อพัฒนาทักษะการออกแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ทักษะการออกแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โดยใช้เทคนิคแม่แบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี และการปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียนของนักศึกษาส่วนใหญ่กระตือรือร้น สร้างสรรค์เป็นแม่แบบ และมุ่งหวังในการเป็นครูมืออาชีพต่อไป

คำสำคัญ: ผลการจัดการเรียนรู้ เทคนิคแม่แบบ ทักษะการออกแบบการเรียนรู้

ABSTRACT

The purpose of this research were to 1) compare learning achievement in learning methodology 1 of Bachelor's degree of Education students before and after they were taught with Modeling Technique and 2) evaluate learning design skills of Bachelor's degree of Education students after they taught with modeling technique. The sample drawn using simple random sampling totaled 30, year 2, symester 1 and academic year 2020. The instruments used in this research were 1) lesson plans, 2) a learning achievement test to a reliability of 0.798, and 3) a learning design skills test. The data were analyzed in terms of mean, standard deviation, t-test and content analysis. The result were as follows: 1) the students learning achievement in learning methodology 1 after using Modeling Technique was higher at a significance level of .05 2) the learning design skills of students, after using Modeling Technique was good level and activities-practice between learning were active, faith, intend to be professional teacher.

Keywords: Results of Learning Management, Modeling Technique, Learning Design Skills

บทนำ

การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ในสถาบันอุดมศึกษาจะมีจุดเน้นอยู่ 6 ประการ คือ 1) คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู ค่านิยม 2) ความรู้ทั้งความรู้ทั่วไป วิชาชีพครู และวิชาชีพที่สอน 3) ทักษะทางปัญญา การคิดค้นหาข้อเท็จจริงการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความรู้ภาคทฤษฎี ประสบการณ์ ภาคปฏิบัติ ผลกระทบจากการตัดสินใจ และความเป็นผู้นำทางปัญญา พัฒนาวิชาชีพอย่างมีนวัตกรรม 4) ทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ การรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น มีมุมมองเชิงบวก แก้ปัญหาในกลุ่มมีภาวะผู้นำ และผู้ตามที่ดี และ มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม 5) ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ และ 6) ทักษะการจัดการเรียนรู้ มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ที่มีรูปแบบหลากหลาย สำหรับผู้เรียนที่ หลากหลาย และการจัดการเรียนรู้ในวิชาเอกที่จะสอนอย่างบูรณาการ (ทศนา เขมมณี, 2557, น. 5-10)

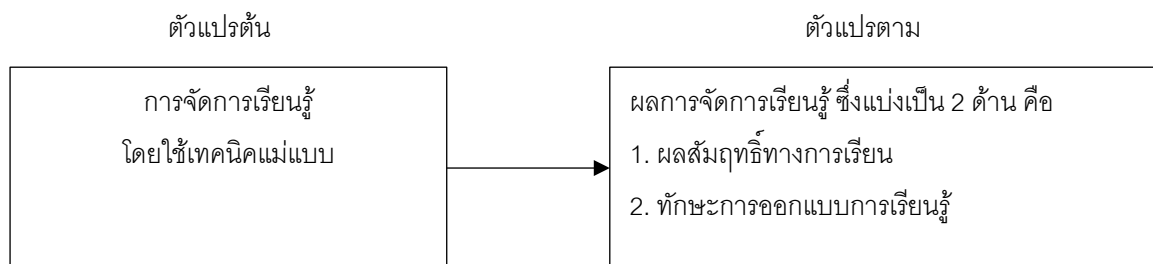
จากการจัดการเรียนรายวิชาการจัดการเรียนรู้ และต่อมาเป็นรายวิชาวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ 1 พบว่า นักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตทุกคนจะต้องได้เรียนทั้งภาคทฤษฎี และการฝึกปฏิบัติการสอน โดยอยู่ในหมวดวิชาชีพครูบังคับ และที่ผ่านมาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่จะได้เรียนภาคความรู้ หรือทฤษฎีครบถ้วน แต่ยังขาดทักษะในการออกแบบการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพ เพราะขาดการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเกตตัวแบบที่เป็นครูมืออาชีพ ซึ่งการเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ต่าง ๆ การเลียนแบบ การดูตัวอย่าง และการลงมือทำ นับเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ดี เพราะเป็นวิธีที่พอมองเห็นง่ายปฏิบัติตามได้ ด้วยความเชื่อถือศรัทธา หรือแรงจูงใจที่ดีอยู่แล้วโดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งนักศึกษาที่จบการศึกษาแล้ว จะต้องไปปฏิบัติการสอนในสถานการณ์จริง ตัวแบบ หรือแม่แบบส่วนใหญ่ นักศึกษาได้พบเห็นจากอาจารย์มหาวิทยาลัยบ้าง จากครูที่เคยสอนมาในอดีต หรือจากสื่อต่าง ๆ เป็นต้น ฉะนั้น จึงมีความหลากหลาย ซึ่งผู้เรียนควรได้คัดสรรเพื่อเป็นแม่แบบ ของตนได้ (ทศนา เขมมณีและคณะ, 2545, น.2) เทคนิคแม่แบบเป็นกลวิธีสร้าง หรือสอนพฤติกรรมใหม่ โดยให้ผู้ประสงค์จะ เลียนแบบสังเกตพฤติกรรมของแม่แบบที่เขาสนใจ (Bandura, Ross and Ross 1963, pp.99-108) และ Patterson (1973, pp.138-139) สรุปว่า การเรียนรู้ของผู้เรียนส่วนใหญ่เกิดจากการกระทำตามผู้อื่น จากแม่แบบ ซึ่งทำหน้าที่เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียน สังเกต และเลียนแบบพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมาย ซึ่งกระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกตเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ มโนทัศน์ที่ซับซ้อน หรือ มีความยากได้ดี และรวดเร็ว (ปราโมทย์ จันทร์เรือง, 2561, น. 3-4) และ การออกแบบการเรียนรู้ที่ดีนั้น

จะต้องคัดเลือกแม่แบบที่ดีเป็นตัวอย่างแก่ผู้เรียนทุกระดับได้ กระบวนการเรียนรู้จากแม่แบบสรุปได้ ดังนี้ ขั้นที่ 1 กระบวนการใส่ใจ (attention process) เป็นการใส่ใจ และ รับรู้ที่พฤติกรรมแม่แบบแสดงออกซึ่งมีอิทธิพลต่อผู้เรียน ขั้นที่ 2 กระบวนการเก็บจำ (retention process) เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตรวบรวมข้อมูลรูปแบบพฤติกรรมของแม่แบบที่สังเกตแต่ละครั้งแล้วนำมาวางรูปแบบของพฤติกรรมที่เด่นชัดในลักษณะมโนภาพ (imaginal coding) และ ในลักษณะของภาษา (verbal coding) การเก็บจำในรูปแบบมโนภาพจะง่ายเมื่อมีสิ่งเร้า (แม่แบบ) มาแสดงให้เห็นบ่อย ๆ ขั้นที่ 3 กระบวนการแสดงออก (reproduction process) เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตเปลี่ยนสัญลักษณ์ของการเก็บจำจากตัวแบบมาเป็นการกระทำหรือแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้กลไกของความคิด และ ขั้นที่ 4 กระบวนการจูงใจ (motivational process) บุคคลจะเลือกกระทำตามแม่แบบ เมื่อการกระทำนั้นก่อให้เกิดผลดีมากกว่าพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลเสีย ดังนั้น กระบวนการจัดการเรียนรู้จากแม่แบบ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, น. 246) จึงช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นนวัตกรรมที่ดีอีกลักษณะหนึ่ง ซึ่งสามารถนำไปพัฒนาทักษะการออกแบบการเรียนรู้แก่นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตได้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ 1 โดยใช้เทคนิคแม่แบบของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตระหว่างก่อนเรียน กับ หลังเรียน
2. เพื่อประเมินทักษะการออกแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โดยใช้เทคนิคแม่แบบ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แบบแผนการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียวมีการวัดก่อน และ หลัง (one-group pretest-posttest design) ดังภาพที่ 2

กลุ่ม	วัดก่อน	การทดลอง	วัดหลัง
E	T ₁	X	T ₂

ภาพที่ 2 แบบแผนการวิจัย

เมื่อ	E	แทน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง
	T_1	แทน การวัดผลก่อนเรียน
	X	แทน การทดลอง (treatment)
	T_2	แทน การวัดผลหลังเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 13 สาขาวิชา จำนวน 690 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ด้วยวิธีจับสลากห้องเรียน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 กับนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา ชั้นปีที่ 2 จำนวน 30 คน
2. ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนรายวิชาวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ 1 จำนวน 60 ข้อ และทดสอบหลังเรียน
3. ประเมินทักษะการออกแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา ปลายภาคเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. แบบประเมินทักษะการออกแบบการเรียนรู้

วิธีการพัฒนาเครื่องมือ/นวัตกรรม

1. แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต เอกสาร งานวิจัย ตำราต่าง ๆ หลักการสอน โดยใช้เทคนิคแม่แบบ และดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีองค์ประกอบสำคัญคือ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ / แหล่งเรียนรู้ และการประเมินผล และได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่า 1.00 ทุกรายการ
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้ดำเนินการ ดังนี้ คือ ศึกษาเกณฑ์ และ หลักการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สร้างแบบทดสอบรายวิชาวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ 1 เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ จำนวน 60 ข้อ 30 คะแนน ซึ่งมีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.30-0.83 และ ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.38-0.89 และค่าความเชื่อมั่น 0.798
3. แบบประเมินทักษะการออกแบบการเรียนรู้ ดำเนินการ ดังนี้ ศึกษาเนื้อหาสาระ คำอธิบายรายวิชา คุณลักษณะ ทักษะการออกแบบการเรียนรู้ หลักเกณฑ์การสร้างแบบประเมิน ทักษะการออกแบบการเรียนรู้จากหนังสือ ตำราการวัด และประเมินผลเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ได้ค่า 1.00 ทุกรายการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ 1 โดยใช้เทคนิคแม่แบบของนักศึกษา สาขาวิชาพลศึกษา ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test dependent)
- 2. ประเมินทักษะการออกแบบการเรียนรู้ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 3. วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ 1 โดยใช้เทคนิคแม่แบบ ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ 1 โดยใช้เทคนิคแม่แบบ ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ระหว่างก่อนเรียน กับ หลังเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	คะแนนเต็ม	n	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	30	30	17.30	2.58	12.76*
หลังเรียน	30	30	23.45	2.63	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ 1 โดยใช้เทคนิคแม่แบบ ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ประเมินทักษะการออกแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โดยใช้เทคนิคแม่แบบ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการประเมินทักษะการออกแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โดยใช้เทคนิคแม่แบบ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. กำหนดวัตถุประสงค์เนื้อหาสาระ และ กิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน	4.10	0.82	ดี
2. ออกแบบการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.11	0.54	ดี
3. ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ และการเผชิญสถานการณ์	4.03	0.34	ดี
4. มีความประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา	3.25	0.67	ปานกลาง
5. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น	4.57	0.63	ดีมาก
6. ฝึกให้ผู้เรียนรักการอ่านและการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง	3.33	0.79	ปานกลาง

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
7. จัดการเรียนรู้การสอนโดยสามารถผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุลกัน	4.07	0.65	ดี
8. ปลุกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่งดงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.05	0.89	ดี
9. จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้	4.17	0.29	ดี
10. สามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้	4.34	0.61	ดี
11. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย	4.17	0.78	ดี
12. ฝึกให้ผู้เรียนค้นคว้า สังเกต และรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ คิดอย่างหลากหลาย	4.23	0.27	ดี
13. มีความคิดสร้างสรรค์และผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง	3.97	0.78	ดี
14. กระตุ้นให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ และแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง	4.47	0.67	ดี
15. มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเทคโนโลยี และ สื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.41	0.87	ดี
16. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วนทั้งดนตรี ศิลปะ และกีฬา	4.37	0.65	ดี
17. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อกลุ่ม	4.21	0.34	ดี
18. มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และต่อเนื่อง	3.89	0.75	ดี
19. ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง และ บุคคลในชุมชนทุกฝ่าย ร่วมพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ	4.15	0.53	ดี
20. ผู้เรียนรักโรงเรียนของตนเอง และ มีความกระตือรือร้นในการไปโรงเรียน	4.03	0.38	ดี
รวม/เฉลี่ย	4.25	0.53	ดี

จากตาราง 2 พบว่า ทักษะการออกแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โดยใช้เทคนิคแม่แบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 4.25, S.D. = 0.53) โดยเรื่องการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ได้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.63) ส่วนเรื่อง การประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.25, S.D. = 0.67) ส่วนข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ นักศึกษามีข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ โดยสรุปเรียงตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- 1) นักศึกษาศรัทธา และเชื่อมั่นว่าเทคนิคแม่แบบมีประโยชน์ และความหมายต่อผู้เรียนมาก
- 2) ควรเลือกแม่แบบ โดยวิธีผสมผสานส่วนดีของแม่แบบ และเป็นของตนเอง
- 3) นักศึกษากระตือรือร้น และเชื่อว่าสามารถนำมาใช้ประโยชน์ ต่อตนเอง ในการเป็นครูมืออาชีพ และนักเรียนได้ในอนาคต และ
- 4) สังคม และประเทศชาติควรสร้าง หรือคัดสรรแม่แบบ ต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายดึงดูดใจเยาวชนต่อไป

สรุปผลการวิจัย

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ 1 โดยใช้เทคนิคแม่แบบของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ทักษะการออกแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โดยใช้เทคนิคแม่แบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี และการปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียนของนักศึกษาส่วนใหญ่กระตือรือร้น ศรัทธาในครูที่เป็นแม่แบบ และมุ่งหวังในการเป็นครูมืออาชีพต่อไป

อภิปรายผล

จากการวิจัยครั้งนี้มีข้อค้นพบ ซึ่งผู้วิจัยมีประเด็นในการอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ 1 โดยใช้เทคนิคแม่แบบของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้เทคนิคแม่แบบ เป็นวิธีที่เป็นรูปธรรม นักศึกษาสามารถเลือกสรร และ ปฏิบัติตามแบบอย่างได้โดยปฏิบัติจริง เป็นวิธีเรียนรู้ที่เข้าถึงได้ด้วยความศรัทธา เคารพรัก และยอมรับในแม่แบบ เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว จึงง่ายต่อการทำความเข้าใจ และปฏิบัติตามตัวแบบ หรือแม่แบบได้โดยไม่ยากเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ Bandura & Ross (1963, pp.99-108) และ Patterson (1973, pp. 138-139) โดยสรุปว่าการเรียนรู้ส่วนใหญ่ของผู้เรียนเกิดจากการกระทำตามผู้อื่นจากแม่แบบ โดยแม่แบบจะทำหน้าที่เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนสังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมาย และเข้าใจในทัศนคติที่ซับซ้อน หรือ มีความยากได้ดี และรวดเร็ว ซึ่งปราโมทย์ จันทรเรือง (2561, น. 3-4) เน้นการคัดเลือกแม่แบบต้องมีคุณสมบัติที่ดีทั้งความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536, น. 53) ได้เสนอวิธีคัดเลือกแม่แบบที่ดีไว้ ดังนี้ คือ แม่แบบต้องสอดคล้องกับเป้าหมายที่เหมาะสม และเป็นตัวอย่างที่ดี มีความน่าเชื่อถือ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ O'Comer, R.D. (1969) ได้ทดลองตัวแบบเพื่อเพิ่มพฤติกรรม การเข้ากลุ่มเพื่อนของเด็กชั้นประถมศึกษา พบว่า กลุ่มที่ได้ดูภาพยนตร์ตัวแบบมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพิ่มขึ้น และศศิธร บันลือสินธุ์ (2530) ได้ศึกษาผลการใช้ตัวแบบ ที่มีคุณธรรมด้านความกตัญญูกตเวที ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีคุณธรรมด้านความกตัญญูกตเวทีมากขึ้น ส่วนด้านทักษะการออกแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โดยใช้เทคนิคแม่แบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักศึกษาได้แม่แบบ ซึ่งแสดงพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้สังเกตเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม โดยแม่แบบเป็นแรงเสริมให้นักศึกษาแสดงพฤติกรรมที่ต้องการตามลักษณะแม่แบบ และนักศึกษาให้ความสนใจ จดจำขั้นตอนการสอนของแม่แบบ การแสดงออก และจิตใจที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ Bandura, A. (1977, pp. 40-51) ได้แบ่งแม่แบบไว้ 2 ชนิด คือ แม่แบบจากตัวจริงกับแม่แบบที่เป็นสัญลักษณ์ อาจเป็นคำพูด สื่อ หรือเอกสาร และสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษา ตามหมวดที่ 4 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545) ให้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาคือ และสอดคล้องกับ วีระ อุตสาหะ (2534, น. 61-67) ได้ทดลองใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อปรับปรุงพฤติกรรมมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และวิไล พังสะอาด (2542, น. 45-46) ศึกษาผลการใช้ตัวแบบต่อการกล้าแสดงออก พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกหลังการใช้เทคนิคแม่แบบมากขึ้นกว่าก่อนใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ นับว่าเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ทั้งนี้ เพราะเป็นการนำผลวิจัย ซึ่งนักศึกษาได้เรียนรู้ผ่านการฝึกทักษะปฏิบัติจากแม่แบบที่ดี ซึ่งกระจายอยู่ทั่วไปในรูปของคุณครู อาจารย์ทั้งหลาย รวมทั้ง สื่อ และนวัตกรรม ยุคดิจิทัลต่าง ๆ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนะให้นักศึกษา ซึ่งจะออกไปประกอบวิชาชีพครูควรได้ตระหนัก และเรียนรู้อย่างจริงจัง ได้เห็นแบบอย่าง และ ปฏิบัติตามด้วยความเชื่อถือศรัทธา ซึ่งจะปรากฏผลที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแม่แบบ อาจารย์ผู้สอนควรแจ้งรายละเอียดจุดประสงค์ บทบาทหน้าที่การร่วมกิจกรรมที่ควรปฏิบัติทุกขั้นตอน
2. ควรเตรียมแม่แบบที่เป็นบุคคล หรือ สื่อ กิจกรรมต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนการเรียนรู้ และ การฝึกปฏิบัติทักษะการออกแบบการเรียนรู้ โดยเลือกแม่แบบที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ และ กิจกรรม ดังกล่าว
3. ควรควบคุมการจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามเวลาที่กำหนด
4. ควรมีการวิจัย และ พัฒนาทักษะการออกแบบการเรียนรู้และการใช้แม่แบบในรายวิชาอื่น ๆ และศึกษาตัวแปร หรือพัฒนารูปแบบในลักษณะดังกล่าวขึ้นอีก

บรรณานุกรม

- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). 80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตปอเรชั่น.
- ทิตนา เขมมณี และคณะ. (2545). กระบวนการเรียนรู้ ความหมาย แนวทางการพัฒนาและปัญหาข้อใจ. กรุงเทพฯ: บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว) จำกัด.
- ทิตนา เขมมณี. (2557). ปลุกโลกการสอนให้มีชีวิตสู่ห้องเรียนแห่งศตวรรษใหม่. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- ปราโมทย์ จันทรเรือง. (2561). การออกแบบหลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดและการเรียนรู้. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2536). การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- วิไล พังสะอาด. (2542). การเปรียบเทียบผลของการใช้บทบาทสมมติและการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วีระ อุตสาหะ. (2534). ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสรรพวิทยาสรรพวิทยานา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ.
- ศศิธร บันลือสินธุ์. (2530). ผลการใช้ตัวแบบที่มีต่อคุณธรรมด้านกตัญญูทวดเทวีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ จังหวัดอุตรดิตถ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs. New Jersey: Prince-Hall.
- Bandura, A., and Ross. (1963). "Imitation of Film Mediated Aggressive Models" *Child Development and Behavior*. Freda Rebeisky and Lym Dorman. New York: Alfred A. Knapt.
- O'Corner, Robert D. (1989). *Modification of Social Withdrawal Through Symbolic Modeling*. Journal of Applied Behavior Analysis. 2: 15-22.

การพัฒนาโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน : การวิจัยแบบผสมวิธี

THE DEVELOPMENT OF MINDSET COACHING PROGRAM FOR ENHANCING INSTRUCTIONAL COMPETENCIES OF TEACHERS: MIXED METHODS RESEARCH

วรากร ทรัพย์วิริยะปกรณ^{1*}, ธนวัฒน์ ศรีไพโรจน์², ธรรมนันท์กา แจ้งสว่าง³, วรางคณา ไสมะนันทน⁴
Warakorn Supwirapakorn^{1*}, Thanawat Sripairote², Dhammananthika Jaengsawang³,
Varangkana Somanandana⁴

¹ สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

^{2,3} นักวิจัยอิสระ

⁴ สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

*Corresponding Author E-mail: thanawat.bsri@gmail.com

Received: October 15, 2021; Revised: November 29, 2021; Accepted: December 20, 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ 1) เพื่อสร้างโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน 2) เพื่อให้ครูผู้สอนซึ่งได้รับโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาสามารถจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน โดยใช้แนวทางการวิจัยผสมวิธี ด้วยการดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณด้วยวิธีการวิจัยเชิงทดลองควบคู่กับการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม มีขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและเตรียมความพร้อมสำหรับการลงพื้นที่วิจัย ระยะที่ 2 ดำเนินการจัดกระทำโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาช่วงก่อนการจัดการเรียนรู้ ระยะที่ 3 ดำเนินการจัดกระทำโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาช่วงครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน ระยะที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการวิจัย กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนและนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ 1) โปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ประกอบไปด้วยกิจกรรมการโค้ช 6 กิจกรรม 2) แบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน และ 3) แบบวัดความสามารถคิดบริหารจัดการตน ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูผู้สอนมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผู้เรียนมีความสามารถคิดบริหารจัดการตนหลังครูผู้สอนเข้าร่วมโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาแตกต่างจากก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: โปรแกรมการโค้ช; กรอบคิดแบบพัฒนา; ความสามารถคิดบริหารจัดการตน

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to create a growth mindset coaching program 2) to develop teachers' instructional competencies; teach who received a growth mindset coaching program manages learning that enhances the executive function of learners to think about self-management. This research used a mixed method research approach by conducting quantitative research which was experimental research along with qualitative research which was in-depth interview and participant observation. There are 4 phases of operation: Phase 1, conducting research to study basic information and preparing for field trips; Phase 2, implementing a growth mindset coaching program in pre-learning development phase 3, implement a program of growth mindset coaching in the development of teacher-management learning sessions to develop students' executive function. Phase 4, Data analysis and research reports. The sample group in this research was teachers and students in the grade 7-9 of schools under the Office of the Basic Education Commission (OBEC) developed to develop teachers' instructional competency. It consisted of 6 coaching activities 2) the teachers' instructional competency assessment form and 3) students' executive function assessment form. The results showed that 1) Teachers had instructional competency higher than before participated in Growth Mindset's coaching program at the .05 level. 2) The learners had who were taught by enhancing the executive function had average scores on their executive function after the teachers participated in the growth mindset coaching program at the .05 level.

Keywords: Coaching Program; Growth Mindset; Executive Function

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากซึ่งส่งผลกระทบต่อมนุษย์ต้องเรียนรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุของความเปลี่ยนแปลงของโลกที่รวดเร็วแล้ว จะพบว่า เกิดขึ้นจากวิวัฒนาการทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยจนนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในสังคม (Independent Committee for Education Reform, 2019 ; Sripairrote, 2018)

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุคศตวรรษที่ 21 ได้มีการเตรียมการและวางแผนเพื่อรับมือต่อความเปลี่ยนแปลงไว้ล่วงหน้ารวมแล้วเกือบ 3 ทศวรรษ นับจนถึงปัจจุบันซึ่งถือว่าเป็นระยะเวลาที่ยาวนานมาก โดยช่วงแรกภาคีแห่งศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) ได้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้เรียน (Sripairrote, 2018; Hanmethee, 2015; Key, 2010) อย่างไรก็ตามการพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้มีความพร้อมกับความเปลี่ยนแปลงในอนาคตยังคงเป็นประเด็นสำคัญที่ทุกประเทศทั่วโลกให้ความสนใจและมุ่งพัฒนาประชากรในประเทศของตนเอง

การเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ของโลกยุคศตวรรษที่ 21 ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สถาบันและหน่วยงานทางการศึกษามักจะถูกมอบหมายให้สร้างสรรค์ทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เสมอมาโดยตลอดจึงนำไปสู่การกำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งมีองค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน ได้แก่ ครูผู้สอน

หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมิน (Independent Committee for Education Reform, 2019) ดังนั้น องค์ประกอบของการปฏิรูปการศึกษาจึงจำเป็นต้องปฏิรูปและพัฒนาครูผู้สอนเป็นสำคัญเนื่องจากครูผู้สอนจะเป็นผู้สอน ใช้หลักสูตรจัดการเรียนรู้และวัดประเมินผลผู้เรียน (Sripairrote, 2018; Sirirungthasri, 2014) ตามที่กล่าวมาข้างต้น จึงนำไปสู่ การพัฒนาวิชาชีพครู (Teacher Professional Development) โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ว่า ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมตามการเปลี่ยนแปลงของโลก ดังนั้น การพัฒนา สมรรถนะของครูจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง (Bourn, 2018; Sripairrote, 2018; Hanmethree, 2015; Key, 2010)

ประเทศไทยได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ระดับคุณภาพ มาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งพัฒนาการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ในแผนพัฒนาการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้แสดงให้เห็นว่า ประเด็นของการปฏิรูปการศึกษาในทุกด้าน มีความสอดคล้องเชิงนโยบายระดับชาติ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) (Ministry of Education, 2016)

งานวิจัยครั้งนี้จะมุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ซึ่งประกอบด้วยการสร้างสรรค์ การจัดการชั้นเรียนและการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้าง และประเมินความรอบรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จึงเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ครูต้องใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ตามความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง ดังนั้น ครูผู้สอนต้องใช้ความรู้ด้านเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ ใช้ข้อมูลสำหรับการ ประเมินผล เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและใช้สำหรับปรับและออกแบบการจัดการเรียนรู้ รวมทั้ง จัดให้มีโอกาส ทางการเรียนรู้ในทุกที่ทุกเวลาตามสภาพจริง ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และมาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนาและ อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ และสามารถพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ผ่านครูผู้สอนที่มีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่ดี

ในยุคศตวรรษที่ 21 เมื่อมีข้อเรียกร้องให้ภาคการศึกษาปฏิรูปการศึกษา จึงนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ โดยเริ่มต้นจากการหาวิธีการพัฒนาสมรรถนะของครูผู้สอน ได้ถูกกล่าวถึงในแวดวงการศึกษาโดยตลอดทั่วโลกเพื่อทำให้ การพัฒนาสมรรถนะของครูผู้สอนเกิดขึ้นจริง และเหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง ดังนั้น การศึกษาแนวทางเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูผู้สอนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก (Sripairrote, 2018) โดยมีการนำเสนอว่า การโค้ช (Coaching) สามารถพัฒนาศักยภาพของบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนรวมทั้งตามทฤษฎีการเรียนรู้ ทางสังคมที่กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของการรู้คิด (Cognitive) อารมณ์และความรู้สึก (Emotion) และพฤติกรรม (Behavior) ต่างส่งผลซึ่งกันและกัน (Bandura, 1997) ดังนั้น การโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนา (Growth Mindset Coaching) จึงย่อมส่งผล ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมเช่นกัน (Dreck, 2017; Brock. & Hundley, 2016)

ทักษะที่สำคัญและจำเป็นของผู้เรียน จนอาจนับได้ว่าเป็นเพียงทักษะพื้นฐานของผู้เรียนทั่วไป ปัจจุบันนักการศึกษา และนักวิจัยได้ให้ความสนใจเป็นอย่างมากเกี่ยวกับความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Executive Function: EF) ของกลุ่มผู้เรียนเนื่องจากความก้าวหน้าของงานวิจัยได้ระบุว่า ความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Executive Function: EF) มีความสำคัญและเป็นรากฐานของการพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่วัยแรกเกิด (Hoskyn, Iarocci, & Young, 2017; Knapp, & Mortan, 2017; Palitpongpanim, 2018; RukLuke, 2019) ซึ่งสามารถนำไปสู่การเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม และการสื่อสาร (Hoskyn, Iarocci, & Young, 2017) การกำกับอารมณ์ พัฒนาการทางสังคมและการประสบความสำเร็จ

ทางวิชาการ (Young, Gurm, & O'donnell, 2017) ซึ่งการพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Executive Function: EF) ของผู้เรียนสามารถส่งเสริมผ่านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) Palitpongpanim, 2018)

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาแล้ว แม้ว่าความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Executive Function: EF) จะสามารถพัฒนาได้ตั้งแต่แรกเกิด (Hoskyn, Iarocci, & Young, 2017; Knapp, & Mortan, 2017; Palitpongpanim, 2018; RukLuke, 2019) แต่ช่วงวัยรุ่น หรือ เด็กที่มีอายุ 11-18 ปี เป็นช่วงอายุที่เรียกว่า โอกาสสุดท้ายของการพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Executive Function: EF) (Thai Health Promotion Foundation, 2018) ดังนั้น กลุ่มผู้เรียนช่วงชั้นที่ 3 จึงเป็นกลุ่มผู้เรียนที่ควรได้รับการพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Executive Function: EF) อย่างเร่งด่วน ดังนั้นงานวิจัยครั้งนี้จึงกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน (Instructional Competencies) โดยจัดทำโปรแกรมการโค้ชชกรอบคิดแบบพัฒนา (Growth Mindset Coaching) เพื่อให้ครูสามารถจัดการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียนซึ่งจะเป็นรากฐาน ในการพัฒนาทักษะความสามารถด้านต่าง ๆ ต่อไปในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมือนการเตรียมสมรรถนะของครูผู้สอนและผู้เรียนให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคศตวรรษที่ 21 ในปัจจุบัน

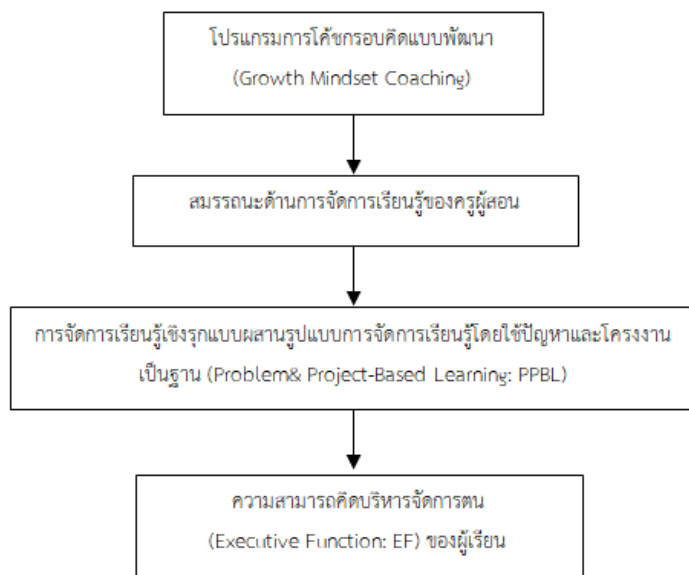
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างโปรแกรมการโค้ชชกรอบคิดแบบพัฒนา (Growth Mindset Coaching) เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียนของครูผู้สอน (Teachers' instructional competencies)
2. เพื่อให้ครูผู้สอนซึ่งได้รับโปรแกรมการโค้ชชกรอบคิดแบบพัฒนา (Growth Mindset Coaching) จัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบโปรแกรมการโค้ชชกรอบคิดแบบพัฒนา (Growth Mindset Coaching) โดยนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory) ของ Bandura (1997) รวมทั้ง ประสานรูปแบบการโค้ชพฤติกรรมความรู้คิด (Cognitive Behavioral Coaching) การโค้ชการรู้คิด (Cognitive Coaching) (Law, 2013; Knight, Wongyai, & Patphol, 2019) การโค้ชการจัดการเรียนรู้ (Instructional Coaching) และการโค้ชแบบเพื่อนร่วมงาน (Peer Coaching) (Knight, 2007) ด้วยโมเดล GROW อีกด้วย (Whitmore, 2002; Law, 2013; Sripairrote, 2018; Wongyai, & Patphol, 2019) นอกจากนี้ยังนำเทคนิควิธีการต่าง ๆ มาประยุกต์ร่วมกันในโปรแกรมการโค้ชชกรอบคิดแบบพัฒนา (Growth Mindset Coaching Program) ได้แก่ การอบรม (Training) การโค้ชรายบุคคล (Individual Coaching) การสะท้อนคิด (Reflection) การแสดงเป็นต้นแบบ (Modeling) การสังเกต (Observation) การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และการแสดงบทบาทสมมติ (Role play) (Knight, 2007; Bandur, 1997; Sripairrote, 2018; Wongyai, & Patphol, 2018) สำหรับสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนซึ่งมีองค์ประกอบทั้งหมด 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ (McClelland, 1973) โดยครูผู้สอนจะจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Executive Function: EF) ของผู้เรียน (RukLuke, 2019; Chankhachon,

2019; Thanasetthakorn, 2018; True Plookpanya, 2017; Hanmethee, 2015) นอกจากนี้ในส่วนของการประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง (Authentic assessment) แต่ละกิจกรรมถูกสร้างโดยมีแนวคิดและทฤษฎีทางจิตวิทยาและสังคมวิทยา ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ของแบนดูรา (Bandura, 1997) การสังเกต (Observation) การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และการสะท้อนคิด (Reflection) (Malthouse; & Roffey-Barentsen, 2013) ซึ่งกรอบแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปได้ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูผู้สอนที่ได้รับโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนา (Growth Mindset Coaching) จะมีพัฒนาการสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองของผู้เรียนสูงขึ้น
2. ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนจากครูผู้สอนที่ได้รับโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาจะมีพัฒนาการความสามารถคิดบริหารจัดการตนที่สูงขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ครูผู้สอนและผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ซึ่งในการดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มมีรายละเอียด ดังนี้

1. ครูผู้สอน คุณสมบัติในการคัดเลือก คือ เป็นครูผู้สอนในโรงเรียน มีอายุ 22 ปี ขึ้นไป ทำงานเป็นครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สามารถที่จะจัดการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นที่การพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และมีความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย โดยใน

การวิจัยครั้งนี้ได้มีครูผู้สอนที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์และให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการจนครบทุกกระบวนการวิจัยจำนวนทั้งหมด 6 คน

2. ผู้เรียนคุณสมบัติในการคัดเลือก ได้แก่ นักเรียนของโรงเรียนพรหมานุสรณ์ที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สามารถเข้าร่วมการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นที่การพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และมีความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย โดยในการวิจัยครั้งนี้ได้มีนักเรียนที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ ยินยอมเข้าร่วมโครงการและตอบแบบประเมินจนครบ 3 ครั้งจำนวนทั้งหมด 124 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

การศึกษานี้ผู้วิจัยแบ่งตัวแปรเป็น 2 ประเภท คือ ตัวแปรจัดกระทำและตัวแปรตาม ดังนี้

1. ตัวแปรจัดกระทำ ได้แก่ โปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนา (Growth Mindset Coaching)
2. ตัวแปรตาม (Dependent variable) แบ่งออกเป็นตัวแปรตามกลุ่มครูผู้สอน คือ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน (Teacher Instructional Competency) ตัวแปรตามของผู้เรียน คือ ความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองของผู้เรียน (Executive Function: EF)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการวิจัยภายใต้กรอบการวิจัยผสมวิธี (Mixed Method) แบบ Convergent ใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลองและวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินไปควบคู่กัน ซึ่งข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นข้อมูลที่ช่วยเพิ่มเติมการอธิบายการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนและใช้สำหรับเป็นข้อมูลสำหรับการโค้ชเพื่อการพัฒนาสมรรถนะของครูผู้สอนในช่วงของการดำเนินการวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานและการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและเตรียมความพร้อมสำหรับการลงพื้นที่วิจัย

1. ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม พัฒนาโปรแกรมและเครื่องมือวัด โดยส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
2. เสนอขอดำเนินการวิจัยผ่านการพิจารณาจริยธรรมในมนุษย์ของคณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
3. ประสานงานไปยังโรงเรียนพรหมานุสรณ์ จังหวัดเพชรบุรี เพื่อขอความร่วมมือในดำเนินการวิจัยและสัมภาษณ์ข้อมูลบริบทโรงเรียนเบื้องต้น เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงแผนการดำเนินการวิจัย
4. ปรับปรุงแผนการดำเนินการจัดกระทำโปรแกรมฯ และปรับรูปแบบประเมินใหม่

การวิจัยในระยะที่ 1 ผู้วิจัยได้โปรแกรมการโค้ชกรอบคิดของครูผู้สอนเพื่อพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองของผู้เรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การประเมินกรอบคิดของครูผู้สอน (Mindset Rate Investigation: MRI) มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบคิดของครูผู้สอนรายบุคคล
2. เพื่อให้ครูสะท้อนคิดตนเองเกี่ยวกับวิชาชีพครูที่ผ่านมา

3. เพื่อให้ครูกำหนดเป้าหมายในการพัฒนากรอบคิดแบบเติบโตของตนเอง

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรมการโค้ช

ขั้นที่ 1 กำหนดเป้าหมาย (Goal Setting)

ผู้โค้ชแจ้งเป้าหมายของการดำเนินกิจกรรมให้ครูผู้สอนได้รับทราบ และเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนเพิ่มเติมเป้าหมาย

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบความเป็นจริง (Reality Check)

1. ผู้โค้ชตรวจสอบกรอบคิดของครูผู้สอนแต่ละคนด้วยแบบประเมินกรอบคิดของครูผู้สอน
2. ผู้โค้ชอธิบายผลลัพธ์จากแบบประเมินกรอบคิดของครูผู้สอนแต่ละคน
3. ผู้โค้ชถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในวิชาชีพครูที่ผ่านมาของครูผู้สอนแต่ละท่าน

ขั้นที่ 3 ค้นหาและศึกษาทางเลือก

1. ผู้โค้ชอธิบายเกี่ยวกับที่มาและความสำคัญของการพัฒนากรอบคิดแบบเติบโต
2. ผู้โค้ชยกตัวอย่างผู้ที่เป็ต้นแบบของการมีกรอบคิดแบบเติบโตเป็นกรณีศึกษา
3. ผู้โค้ชถามเกี่ยวกับทางเลือกวิธีการพัฒนา ปรับเปลี่ยนกรอบคิดตายตัวไปเป็นกรอบคิดแบบเติบโตของครูแต่ละคน
4. ผู้โค้ชถามคำถามเพื่อให้ครูผู้สอนได้ประเมินทางเลือกวิธีการแต่ละวิธีการที่ครูผู้สอนร่วมกันเสนอ

ขั้นที่ 4 สรุปแนวการปฏิบัติ (Wrap up)

ผู้โค้ชถามเพื่อสรุปเกี่ยวกับเป้าหมายและวิธีการพัฒนาปรับเปลี่ยนกรอบคิดของกลุ่มครูผู้สอน

กิจกรรมที่ 2 กรอบคิดเพื่อพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อให้ครูผู้สอนรู้พัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรมการโค้ช

ขั้นที่ 1 กำหนดเป้าหมาย (Goal Setting)

ผู้โค้ชแจ้งเป้าหมายของการดำเนินกิจกรรมให้ครูผู้สอนได้รับทราบ และเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนเพิ่มเติมเป้าหมาย

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบความเป็นจริง (Reality Check)

1. ผู้โค้ชถามการรับรู้ที่ผ่านมาของครูผู้สอนเกี่ยวกับความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน

2. ผู้โค้ชถามเพื่อให้ครูผู้สอนร่วมกันแลกเปลี่ยนความหมายของคำว่าความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน

3. ผู้โค้ชสรุปความหมายของคำว่า “ความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน”

ขั้นที่ 3 ค้นหาและศึกษาทางเลือก (Option)

1. ผู้โค้ชถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน
2. ผู้โค้ชถามแนวทางการพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียนในฐานะครูผู้สอนในสถานศึกษา
3. ผู้โค้ชถามเพื่อให้จัดลำดับความสำคัญ ขั้นตอนที่ครูผู้สอนได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4. ผู้โค้ชถามเพื่อตรวจสอบและประเมินทางเลือกในวิธีการพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตน
ของผู้เรียนในโรงเรียน

ขั้นที่ 4 สรุปแนวการปฏิบัติ (Wrap up)

ผู้โค้ชถามเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ และถามเพื่อสรุปเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาความสามารถคิด
บริหารจัดการตนของผู้เรียนในโรงเรียน

กิจกรรมที่ 3 ความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน (Executive Function: EF) มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้ครูสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนากรอบคิดแบบเติบโตของตนเองได้
2. เพื่อให้ครูเข้าใจความหมายของความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียนได้
3. เพื่อให้ครูเกิดแรงบันดาลใจในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียนได้

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรมการโค้ช

ขั้นที่ 1 กำหนดเป้าหมาย (Goal Setting)

ผู้โค้ชแจ้งเป้าหมายของการดำเนินกิจกรรมให้ครูผู้สอนได้รับทราบ และเปิดโอกาสให้ครูผู้สอน
เพิ่มเติมเป้าหมาย

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบความเป็นจริง (Reality Check)

1. ผู้โค้ชถามเกี่ยวกับประสบการณ์สอนตลอดระยะเวลาที่อยู่ในอาชีพครู
2. ผู้โค้ชถามเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ทั้งห้าซึ่งครูที่มีกรอบคิด
ต่างกันจะมีมุมมองต่อสถานการณ์แตกต่างกัน

ขั้นที่ 3 ค้นหาและศึกษาทางเลือก

1. ผู้โค้ชถามเพื่อตรวจสอบทางเลือกในการเผชิญสถานการณ์ทั้งห้าที่แตกต่างกัน
2. ผู้โค้ชถามกลุ่มครูผู้สอนเพื่อให้ร่วมกันนำเสนอทางเลือกที่แตกต่างจากเดิมในแต่ละสถานการณ์
3. ผู้โค้ชถามความคิดและความรู้สึกของครูแต่ละคนที่มีต่อสถานการณ์ที่ต้องจัดการเรียนรู้เพื่อ
พัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียนในการวิจัยครั้งนี้

4. ผู้โค้ชถามคำถามเพื่อค้นหาทางเลือกในการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา
ความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน

5. ผู้โค้ชถามเพื่อประเมินทางเลือกที่ครูผู้สอนเสนอ

ขั้นที่ 4 สรุปแนวการปฏิบัติ (Wrap up)

ผู้โค้ชถามเพื่อสรุปเกี่ยวกับเป้าหมายและวิธีการเผชิญสถานการณ์ทั้งห้าของครูผู้สอน และถามเพื่อ
สรุปแนวทางในการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน

กิจกรรมที่ 4 การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้ครูผู้สอนรู้วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน
2. เพื่อให้ครูผู้สอนรับทราบและทักษะที่พึงประสงค์ต่อวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถคิด
บริหารจัดการตนของผู้เรียน

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรมการโค้ช

ขั้นที่ 1 กำหนดเป้าหมาย (Goal Setting)

ผู้โค้ชแจ้งเป้าหมายของการดำเนินกิจกรรมให้ผู้สอนได้รับทราบ และเปิดโอกาสให้ผู้สอนเพิ่มเติมเป้าหมาย

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบความเป็นจริง (Reality Check)

1. ผู้โค้ชถามเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนแต่ละท่านในปัจจุบัน
2. ผู้โค้ชถามเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
3. ผู้โค้ชถามเกี่ยวกับประสบการณ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของผู้สอนแต่ละคน
4. ผู้โค้ชถามเกี่ยวกับบทบาทและทักษะที่พึงประสงค์ของผู้สอนที่ต้องการพัฒนาความสามารถ

คิดบริหารจัดการตนเองของผู้เรียน

ขั้นที่ 3 ค้นหาและศึกษาทางเลือก

1. ผู้โค้ชถามเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เหมาะสมกับการพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองของผู้เรียนในโรงเรียนนี้

2. ผู้โค้ชถามเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ผู้สอนได้ร่วมกันนำเสนอ
3. ผู้โค้ชถามเชื่อมโยงแต่ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้กับการพัฒนาแต่ละองค์ประกอบของ

ความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองของผู้เรียน

4. ผู้โค้ชเชื่อมโยงบทบาทและทักษะที่พึงประสงค์ของผู้สอนในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา

ความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองของผู้เรียนในแต่ละองค์ประกอบ

ขั้นที่ 4 สรุปแนวการปฏิบัติ (Wrap up)

ผู้โค้ชถามเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ และถามเพื่อสรุปเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองของผู้เรียน

กิจกรรมที่ 5 วางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองของผู้เรียน มีวัตถุประสงค์คือเพื่อให้ครูผู้สอนร่วมวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองของผู้เรียน

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรมการโค้ช

ขั้นที่ 1 กำหนดเป้าหมาย (Goal Setting)

ผู้โค้ชแจ้งเป้าหมายของการดำเนินกิจกรรมให้ผู้สอนได้รับทราบ และเปิดโอกาสให้ผู้สอนเพิ่มเติมเป้าหมาย

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบความเป็นจริง (Reality Check)

1. ผู้โค้ชถามเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ของระดับชั้นในภาคเรียนปัจจุบัน
2. ผู้โค้ชถามเกี่ยวกับการผสมผสานร่วมมือกันทำงาน
3. ผู้โค้ชถามเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในทีมแต่ละคนที่เคยปฏิบัติในภาคการศึกษาที่ผ่านมา
4. ผู้โค้ชถามเกี่ยวกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของระดับชั้น
5. ผู้โค้ชถามเกี่ยวกับการผสมผสานความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของระดับชั้น

ขั้นที่ 3 ค้นหาและศึกษาทางเลือก

1. ผู้ได้คำถามเกี่ยวกับการกำหนดและวางแผนการทำงานร่วมกันเพื่อการจัดการเรียนรู้
2. ผู้ได้คำถามเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคนในทีมที่ต้องปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนการจัดการเรียนรู้
3. ผู้ได้คำถามวิธีการพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียนในแต่ละขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ตามบทบาทหน้าที่ของครูแต่ละคนในทีม
4. ผู้ได้คำถามเกี่ยวกับข้อจำกัดและข้อควรคำนึงในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน

ขั้นที่ 4 สรุปแนวการปฏิบัติ (Wrap up)

1. ผู้ได้คำถามเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ และถามเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่กลุ่มครูต้องการเรียนรู้ต่อไป
2. ผู้ได้คำถามเกี่ยวกับประเด็นในการพัฒนาความสามารถของกลุ่มครูผู้สอนที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกัน

กิจกรรมที่ 6 การประเมินความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อให้ครูผู้สอนรู้วิธีการประเมินความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรมการได้

ขั้นที่ 1 กำหนดเป้าหมาย (Goal Setting)

ผู้ได้ชี้แจงเป้าหมายของการดำเนินกิจกรรมให้ครูผู้สอนได้รับทราบ และเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนเพิ่มเติมเป้าหมาย

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบความเป็นจริง (Reality Check)

1. ผู้ได้คำถามเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ครูผู้สอนเคยปฏิบัติผ่านมา
2. ผู้ได้คำถามผลลัพธ์ที่ได้จากวิธีการประเมินการเรียนรู้ที่ครูเคยปฏิบัติผ่านมา
3. ผู้ได้คำถามเกี่ยวกับวิธีการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนรูปแบบต่าง ๆ

ขั้นที่ 3 ค้นหาและศึกษาทางเลือก

1. ผู้ได้คำถามเกี่ยวกับวิธีการประเมินความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน
2. ผู้ได้คำถามเกี่ยวกับขั้นตอนของแต่ละวิธีการประเมินความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน
3. ผู้ได้คำถามเกี่ยวกับการนำผลการประเมินความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียนไปใช้ประโยชน์

ขั้นที่ 4 สรุปแนวการปฏิบัติ (Wrap up)

1. ผู้ได้คำถามเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้
2. ผู้ได้คำถามเพื่อทบทวนแผนและแนวทางการประเมินความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน

ระยะที่ 2 ดำเนินการจัดกระทำโปรแกรมการได้ชกรอบคิดแบบพัฒนาช่วงก่อนการจัดการเรียนรู้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลสมรรถนะของครูผู้สอนโดยให้ครูผู้สอนประเมินตนเองด้วยแบบวัดสมรรถนะของครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ ผ่านแบบประเมินออนไลน์

2. สัมภาษณ์ครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ก่อนเริ่มโปรแกรมการโค้ชชกรอบคิดแบบพัฒนาช่วงก่อนการจัดการเรียนรู้ ผ่านระบบการประชุมออนไลน์

3. ดำเนินการจัดกระทำโปรแกรมการโค้ชชกรอบคิดแบบพัฒนาช่วงก่อนการจัดการเรียนรู้ให้แก่ครูผู้สอนของโรงเรียนกลุ่มทดลอง โดยใช้กระบวนการโค้ชด้วยเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การอบรม การโค้ชชกรอบคิดแบบพัฒนา และการทบทวนหลังการปฏิบัติ ผ่านระบบการประชุมออนไลน์

4. เก็บรวบรวมข้อมูลสมรรถนะของครูผู้สอนโดยให้ครูผู้สอนประเมินตนเองด้วยแบบวัดสมรรถนะของครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ระหว่าง และ หลังการจัดกระทำโปรแกรมการโค้ชชกรอบคิดแบบพัฒนาช่วงก่อนการจัดการเรียนรู้ผ่านแบบประเมินออนไลน์

5. สัมภาษณ์เชิงลึกกับครูผู้สอนที่ได้รับเลือกเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) หลังสิ้นสุดโปรแกรมการโค้ชชกรอบคิดแบบพัฒนาช่วงก่อนการจัดการเรียนรู้

ระยะที่ 3 ดำเนินการจัดกระทำโปรแกรมการโค้ชชกรอบคิดแบบพัฒนาช่วงครูผู้สอนจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน

1. ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำโปรแกรมการโค้ชชกรอบคิดแบบพัฒนาช่วงครูผู้สอนจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียนของโรงเรียนกลุ่มทดลอง โดยใช้กระบวนการโค้ชด้วยเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การโค้ชชกรอบคิดแบบพัฒนา การโค้ชแบบเพื่อนร่วมงาน การสะท้อนคิด การให้ข้อมูลย้อนกลับและการทบทวนหลังการปฏิบัติ ทั้งนี้ กระบวนการโค้ชในช่วงนี้จะดำเนินการเพื่อกำกับติดตามและพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดการเรียนรู้ของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

2. เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนและความสามารถในการคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน โดยให้กลุ่มตัวอย่างประเมินตนเองด้วยแบบวัดสมรรถนะของครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้และแบบวัดความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียนก่อน – หลัง และติดตามผลของการจัดกระทำโปรแกรมการโค้ชชกรอบคิดแบบพัฒนาช่วงครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียนด้วยเครื่องมือชุดเดียวกัน จำนวน 3 ครั้ง ของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โดยแต่ละครั้งจะมีระยะเวลาห่างกันประมาณ 2 สัปดาห์ ทั้งนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ซึ่งข้อมูลที่ได้รับก่อนการจัดกระทำ (Intervention) จะเป็นข้อมูลพื้นฐาน (Baseline) ของกลุ่มทดลอง (Trimongkolkul & Chatraphorn, 2012)

3. สังเกตการสอนผ่านระบบการเรียนออนไลน์ และสัมภาษณ์เชิงลึกกับครูผู้สอนและผู้เรียนที่ได้รับเลือกเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) หลังสิ้นสุดโปรแกรมการโค้ชชกรอบคิดแบบพัฒนาช่วงครูผู้สอนจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน

ระยะที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการวิจัย

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณแล้วเขียนนำเสนอผลการวิจัย
2. เขียนและส่งรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ 1) โปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ประกอบไปด้วยกิจกรรมการโค้ช 6 กิจกรรม 2) แบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน และ 3) แบบวัดความสามารถคิดบริหารจัดการตน

โดยได้มีการดำเนินการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน แนวคิดเกี่ยวกับการโค้ช (Coaching) แนวคิดเกี่ยวกับกรอบคิดแบบพัฒนา (Growth Mindset) ความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Executive Function: EF) และเทคนิควิธีการต่างๆ ที่จะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนมาใช้ในการพัฒนาโปรแกรมการโค้ช กรอบคิดแบบพัฒนาเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน

2. ผู้วิจัยได้จัดทำภาพร่างของโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน แบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน แบบวัดความสามารถคิดบริหารจัดการตน และร่างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก แล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ทำการตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือวิจัยที่ใช้การวิจัยเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของโปรแกรมฯ และตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดทั้งหมดซึ่งมีค่า IOC อยู่ระหว่าง .80-1.00 วิเคราะห์รายข้อ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยการทดสอบ Item-total correlation ($r \geq .30$) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) โดยค่าความเชื่อมั่นแบบวัดสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .863 และ .916 ตามลำดับ

3. นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมาปรับปรุง แล้วทำทดลองใช้กระบวนการตามโปรแกรมฯ ในการดำเนินการวิจัยในกลุ่มครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ของโรงเรียนจตุรภูมิพิทยาฯ ที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง 1 ครั้ง และทำการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงกระบวนการในก่อนดำเนินการเก็บข้อมูลจริง

4. นำเอกสารทั้งหมดปรับปรุงและยื่นเสนอขอการรับรองจริยธรรมวิจัยจาก คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ และได้รับการรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ตามเอกสารเลขที่ SSRPCA-REC No.2-007/2564

การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยด้วยวิธีการผสมผสานข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนั้น ในการวิเคราะห์ข้อมูลคณะผู้วิจัยจึงได้กำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลตามลักษณะของข้อมูล ดังนี้

ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน และ แบบวัดความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียน มาดำเนินการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยใช้สถิติ (ANOVA for Repeated Measures)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. ครูผู้สอนที่ได้รับโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนา (Growth Mindset Coaching) จะมีพัฒนาการสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนสูงขึ้น โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (ANOVA for Repeated Measures) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1

การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 คือการวิเคราะห์เพื่อหาผลของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่วัดซ้ำในช่วงเข้าร่วมโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาจะมีความเปลี่ยนแปลงหรือไม่ อย่างไร ผู้วิจัยจึงใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (ANOVA for Repeated Measures) โดยให้คะแนนสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่วัดซ้ำในช่วงเข้าร่วมโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาเป็นอิทธิพลหลักที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม (Within – subject main effect) ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ เพื่อทดสอบผลของกลุ่มทดลอง การวัดซ้ำที่มีต่อคะแนนสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่วัดในช่วงเข้าร่วมโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนา

ตัวแปร	ผล	SS	df	MS	F	sig
สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน	การวัดซ้ำ	1.349	1.565	.862	5.393	.039
	ความคลาดเคลื่อน	1.250	7.823	.160		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 พบว่า ตัวแปรสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนโดยภาพรวมในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวัดจำนวน 3 ครั้ง ซึ่งจำนวนการวัดซ้ำมีมากกว่า 2 ครั้งทำให้ผู้วิจัยต้องวิเคราะห์ข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับ Sphericity ผู้วิจัยจึงทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นด้วยสถิติทดสอบ Mauchly พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ (Chi-Square = 1.304, $p < .05$) และเมื่อพิจารณาค่าประมาณ Epsilon ด้วยวิธีของ Greenhouse-Geisser เท่ากับ .782 ดังนั้น การวิเคราะห์จึงใช้วิธีการปรับของ Greenhouse-Geisser ผลการวิเคราะห์ พบว่า ผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มทดลองและการวัดซ้ำ มีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 5.393, p < .05$) แสดงว่า คะแนนสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่วัดในช่วงก่อน – หลังและติดตามผลการเข้าร่วมโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนา (ครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 3) ของกลุ่มการทดลองที่วัดซ้ำแตกต่างกัน ดังนั้นเพื่อตรวจสอบว่าผลของกลุ่มครูผู้สอนกับการวัดซ้ำมีผลต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนจึงทำการทดสอบผลอิทธิพลหลัก (Simple Main Effect Analysis) โดยการทดสอบอิทธิพลหลักของการวัดซ้ำของกลุ่มครูผู้สอน ซึ่งแสดงไว้ในตาราง 2

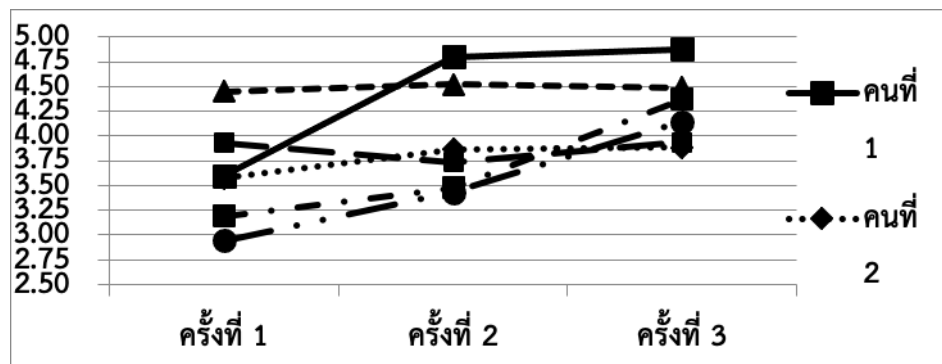
ตาราง 2 ผลการทดสอบอิทธิพลหลัก (Simple Main Effect Analysis) ของการวัดซ้ำแต่ละครั้งในช่วงก่อน - หลังและติดตามการเข้าร่วมโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาที่มีต่อตัวแปรสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน

กลุ่มครูผู้สอน	ครั้งที่วัด	ค่าเฉลี่ย	การเปรียบเทียบ	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย	Std. Error	sig
สมรรถนะการจัดการเรียนรู้	(1)	3.615	(2) - (1)	.3567	.062	.234
	(2)	3.917	(3) - (1)	.6700 [*]	.069	.034
	(3)	4.285	(3) - (2)	.3133	.016	.293

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 ผลการทดสอบอิทธิพลหลัก (Simple Main Effect Analysis) ของการวัดซ้ำแต่ละครั้งในช่วงก่อน - หลัง และติดตามผลการเข้าร่วมโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาที่มีต่อตัวแปรสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนของการวัดช่วงติดตามผลหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนา (ครั้งที่ 3) แตกต่างจากก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนา (ครั้งที่ 1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ากลุ่มครูผู้สอนซึ่งได้รับโปรแกรมกรอบคิดแบบพัฒนามีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนสูงขึ้นตลอดการเข้าร่วมโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนา

ผลการวิเคราะห์ทั้งหมดสรุปได้ว่า ครูผู้สอนที่ได้รับโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนามีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนสูงขึ้น ทั้งนี้ โปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาส่งผลทำให้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนสูงขึ้นในระยะเวลา 4 สัปดาห์ โดยพัฒนาการของสมรรถนะของการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพิ่มขึ้นตลอดการเข้าร่วมโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนา โดยแสดงไว้ในรูปแบบภูมิเชิงเส้น ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แสดงค่าเฉลี่ยของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในระยะเวลา 4 สัปดาห์

2. ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนจากครูผู้สอนที่ได้รับโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาจะมีพัฒนาการความสามารถคิดบริหารจัดการตนที่สูงขึ้น โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (ANOVA for Repeated Measures) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2

การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2 คือ การวิเคราะห์ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนจากครูผู้สอนที่ได้รับโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาจะมีพัฒนาการความสามารถคิดบริหารจัดการตนที่สูงขึ้นหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยจึงใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (ANOVA for Repeated Measures) โดยให้คะแนนความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียนที่วัดซ้ำในช่วงครูผู้สอนที่ได้รับโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาเป็นอิทธิพลหลักที่เกิดขึ้นภายในในกลุ่ม (Within – subject main effect) ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 3

ตาราง 3 ผลการทดสอบอิทธิพลหลัก (Simple Main Effect Analysis) ของการวัดซ้ำแต่ละครั้งในช่วงก่อน หลังและติดตามผลการเข้าร่วมโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาของครูผู้สอนที่มีต่อตัวแปรความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน

ตัวแปร	ผล	SS	df	MS	F	sig
ความสามารถคิดบริหารจัดการตน	กลุ่ม	.711	1	.711	11.516	.001
	ความคลาดเคลื่อน	7.595	123	.062		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 ตัวแปรความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียนโดยภาพรวมในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวัดจำนวน 3 ครั้ง ซึ่งจำนวนการวัดซ้ำมีมากกว่า 2 ครั้งทำให้ผู้วิจัยต้องวิเคราะห์ข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับ Sphericity ผู้วิจัยจึงทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นนี้ด้วยสถิติทดสอบ Mauchly พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ (Chi-Square = 13.545, $p < .05$) และเมื่อพิจารณาค่าประมาณ Epsilon ด้วยวิธีของ Greenhouse-Geisser เท่ากับ .905 ดังนั้น การวิเคราะห์จึงใช้วิธีการปรับของ Greenhouse-Geisser ผลการวิเคราะห์ พบว่า ผลการวัดซ้ำมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 3.759$, $p < .05$) แสดงว่าคะแนนความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียนที่วัดในช่วงก่อน – หลังและติดตามผลการเข้าร่วมโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาของครูผู้สอน (ครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 3) ที่วัดแต่ละครั้งแตกต่างกัน ดังนั้น เพื่อตรวจสอบว่าผลการวัดซ้ำมีผลต่อความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียนจึงทำการทดสอบผลอิทธิพลหลัก (Simple Main Effect Analysis) โดยการทดสอบอิทธิพลหลักของการวัดซ้ำของกลุ่มทดลอง ซึ่งแสดงไว้ในตาราง 4

ตาราง 4 ผลการทดสอบอิทธิพลหลัก (Simple Main Effect Analysis) ของการวัดซ้ำมีผลต่อความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียนที่วัดในช่วงก่อน หลังและติดตามผลการเข้าร่วมโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาของครูผู้สอน

กลุ่มผู้เรียน	ครั้งที่วัด	ค่าเฉลี่ย	การเปรียบเทียบ	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย	Std. Error	sig
ความสามารถคิดบริหารจัดการตน	(1)	4.009	(2) - (1)	.043	.033	.190
	(2)	4.053	(3) - (1)	.107 [*]	.032	.001
	(3)	4.117	(3) - (2)	.064 [*]	.025	.011

^{*} มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4 ผลการทดสอบอิทธิพลหลัก (Simple Main Effect Analysis) ของการวัดซ้ำแต่ละครั้งในช่วงก่อน – หลังและติดตามผลการเข้าร่วมโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาของครูผู้สอนที่มีต่อตัวแปรความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถคิดบริหารจัดการตนของการวัดช่วงติดตามผลหลังครูผู้สอนการเข้าร่วมโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนา (ครั้งที่ 3) และช่วงหลังครูผู้สอนการเข้าร่วมโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนา (ครั้งที่ 2) แตกต่างจากก่อนครูผู้สอนเข้าร่วมโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนา (ครั้งที่ 1)

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า กลุ่มผู้เรียนซึ่งได้รับการจัดการเรียนรู้จากครูผู้สอนที่เข้าร่วมโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาซึ่งมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นไปจะมีความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองสูงขึ้น

สรุปผลการวิจัย

1. ครูผู้สอนที่ได้รับโปรแกรมการโค้ชมีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่จัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองของผู้เรียนมีพัฒนาการด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากครูผู้สอนที่ได้รับโปรแกรมการโค้ชผู้เรียนมีพัฒนาการความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครู สามารถพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองของนักเรียนในระดับที่สูงขึ้นได้นั้น เกิดมาจากการกระบวนการโค้ชให้ครูเข้าใจรูปแบบกรอบความคิดของตนเอง รู้จักกระบวนการสังเกต และประเมินความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองของนักเรียน รวมทั้ง รู้จักกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาให้เกิดความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองของนักเรียน องค์ประกอบหนึ่งที่สะท้อนถึงความสำเร็จคือ ครูกลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนากรอบความคิดของตนเอง ให้เป็นกรอบความคิดแบบพัฒนา สังเกตได้จากคณะผู้วิจัยมีการวิพากษ์แผนการสอนของครูร่วมกัน คณะผู้วิจัยเชื่ออำนวยความสะดวกให้ครูเกิดการกระตุ้นคิดว่า แผนการสอนของครูจะสามารถนำไปเพิ่มความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองของนักเรียนได้อย่างไร นำไปสู่การปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นการจุดประกายความคิดให้ครูปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอนของตน ทั้งนี้ สอดคล้องกับการรวบรวมข้อมูลของมูลนิธิสยามกัมมาจลที่ได้ประมวลความเห็นจากนักวิชาการศึกษาหลายกลุ่ม พบว่า ลักษณะของครูดีในยุคไทยแลนด์ 4.0 จะต้องเป็นครูที่มี Growth Mindset ที่เชื่อว่าเด็กสามารถเปลี่ยนแปลงได้ และครูเปลี่ยนการสอนเป็น Active Learning (มูลนิธิสยามกัมมาจล, 2561) หลังจากนั้น คณะผู้วิจัยเข้าไปสังเกตการสอน และให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้ครูสามารถพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของตน โดยแทรกกลวิธีที่จะช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองของนักเรียนในระดับที่สูงขึ้นได้ ผลจากกระบวนการโค้ชดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกันระหว่างนักวิจัยและครู เพื่อไปสู่จุดหมาย คือ การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาให้นักเรียนเกิดความสามารถคิดบริหารจัดการตนเอง จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า ไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยของ เกดิษฐ์ จันทวีจร (2560) และ Zrinka, Oliver, Maren, Manfred, and Judith (2015) โดยทั้ง 2 งานเป็นงานวิจัยในลักษณะที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการตนเอง ซึ่งพบว่า ตัวแปรแฝงปัจจัยด้านความพร้อมของโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอน และการสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนของครูนั้นมีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการตนเองของนักเรียน จึงอาจกล่าวได้ว่า กระบวนการโค้ชเพื่อให้ครูผู้สอนปรับเปลี่ยนกรอบความคิดของตนเองในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบจัดการเรียนการสอนให้มีลักษณะเป็นการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มากขึ้น การปรับเปลี่ยนรูปแบบ

การจัดการเรียนสอนนั้น ก็จะส่งผลให้เกิดการสามารถพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนในระดับที่สูงขึ้นตามไปด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักเรียนพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนได้ คือ ครูผู้สอนมีกรอบความคิดแบบพัฒนาดังนั้น สถานศึกษาควรมีการพัฒนาให้ครูมีกรอบความคิดแบบพัฒนา เพื่อนำไปสู่การเปิดใจยอมรับการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนเป็นเชิงรุก

2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับแผนการสอนร่วมกันระหว่างครูกลุ่มตัวอย่างกับผู้วิจัย โดยมีการชี้ให้เห็นเนื้อหาที่นำไปสู่การพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียน เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ครูเกิดความมั่นใจที่จะจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก เพื่อพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนให้แก่ นักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูมีชั่วโมงสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับแผนการสอนร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ด้วยข้อจำกัดในงานวิจัยที่เป็นช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นช่วงที่โรงเรียนต้องปรับการเรียนการสอนเป็นรูปแบบออนไลน์ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีความน่าสนใจที่จะทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนด้วยการเรียนการสอนเชิงรุกแบบออนไลน์

2. งานวิจัยครั้งนี้เน้นศึกษาความสามารถคิดบริหารจัดการตนโดยภาพรวมของนักเรียน ดังนั้น ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตน โดยแยกเป็นรายองค์ประกอบ เพื่อให้ทราบว่า องค์ประกอบของความสามารถคิดบริหารจัดการตนองค์ประกอบใดสามารถพัฒนาได้น้อยที่สุด ซึ่งนำไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยพัฒนาให้ความสามารถคิดบริหารจัดการตนองค์ประกอบที่เพิ่มขึ้นน้อยที่สุด ได้พัฒนามากขึ้น

ข้อจำกัดของการวิจัย

สืบเนื่องจากในกรอบช่วงเวลาของการดำเนินการวิจัยของโครงการวิจัยการพัฒนาโปรแกรมโค้ชกรอบคิดของครูผู้สอนนั้น อยู่ในช่วงระยะเวลามีการระบาดของโรค COVID-19 รอบใหม่ และทางรัฐบาลได้มีการออกพระราชกำหนดบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน และต่อมาศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 (ศบค.) ได้ออกมาตรการตามข้อกำหนดฉบับที่ 28 เรื่อง "มาตรการล็อกดาวน์ขั้นสูงสุด" ในพื้นที่ 13 จังหวัดสีแดงเข้ม รวมกรุงเทพฯ และปริมณฑล ขอให้ประชาชนงดออกจากเคสสถานหรือที่พำนักโดยไม่จำเป็นในเวลากลางวัน ยกเว้นเพื่อจัดหาอาหาร ยา โดยให้มีผลพ่วงนี้ 20 กรกฎาคม 2564 จากประกาศดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการทำงานตามแผนการของโครงการวิจัยฯ เป็นอย่างมาก เนื่องจากในห้วงเวลาดังกล่าว เป็นห้วงเวลาเดียวกันกับที่คณะผู้วิจัยวางแผนจะลงพื้นที่เพื่อดำเนินงานโครงการวิจัยฯ ประกอบกับทางพื้นที่เป้าหมายของโครงการวิจัย (โรงเรียนเป้าหมาย) ก็ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรค COVID-19 รอบใหม่ ทำให้ต้องมีการปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอน จึงส่งผลกระทบต่อจำนวนครูและนักเรียนที่จะเข้าร่วมโครงการวิจัยฯ ด้วยเหตุดังกล่าวทางคณะผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแผนและกระบวนการดำเนินการในโครงการวิจัยใหม่ เพื่อสอดคล้องกับสถานการณ์และยังคงสามารถดำเนินการโครงการวิจัยได้จนจบกระบวนการ ดังนี้

1. การดำเนินการในระยะที่ 1 ดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและเตรียมความพร้อมสำหรับการลงพื้นที่วิจัย และการดำเนินการในระยะที่ 2 ดำเนินการจัดกระทำโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาช่วงก่อนการจัดการเรียนรู้ ในขั้นตอนของการสัมภาษณ์เชิงลึกกับครูผู้สอนที่ได้รับเลือกเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ช่วงก่อนการจัดการเรียนรู้ และหลังสิ้นสุดโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาช่วงก่อนการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการปรับเปลี่ยนเป็นการสัมภาษณ์ออนไลน์ (ผ่านระบบ Google Meet) เนื่องจากไม่สามารถเดินทางไปยังพื้นที่เป้าหมายได้

2. การดำเนินการระยะที่ 3 ดำเนินการจัดกระทำโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาช่วงครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน ในขั้นการจัดกระทำโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนา ช่วงครูผู้สอนจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียนของโรงเรียนกลุ่มทดลอง โดยใช้กระบวนการโค้ชด้วยเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ และกำกับติดตามและพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดการเรียนรู้ของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ดำเนินการผ่านระบบออนไลน์

3. การดำเนินการระยะที่ 3 ดำเนินการจัดกระทำโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาช่วงครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน ในขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนและความสามารถในการคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียนโดยให้กลุ่มตัวอย่างประเมินตนเองด้วย แบบวัดสมรรถนะของครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้และแบบวัดความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียนก่อน ระหว่าง และหลังการจัดกระทำโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาช่วงครูผู้สอนจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถ คิดบริหารจัดการตนของผู้เรียนด้วยเครื่องมือชุดเดียวกัน จำนวน 4 ครั้ง โดยแต่ละครั้งจะมีระยะเวลาห่างกันประมาณ 1 เดือน ไม่สามารถจะดำเนินการได้ครบถ้วนเนื่องจากโรงเรียนพื้นที่เป้าหมายมีการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนใหม่ทำให้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (ครู) มีภาระงานที่มากขึ้นไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้ครบตามจำนวนที่ตั้งเป้าไว้ 40 คน เหลือ 6 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (ครู) ที่เข้าร่วมโครงการก็มีข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการ คณะผู้วิจัยจึงจำเป็นต้อง มีการปรับทั้งจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ และปรับเปลี่ยนระยะเวลาการดำเนินการให้มีความยืดหยุ่นตามความสะดวก ของผู้เข้าร่วมโครงการ รวมไปถึงมีการปรับเปลี่ยนจำนวนครั้งของการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนและความสามารถในการคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน จาก 4 ครั้ง เหลือ 3 ครั้ง

4. การดำเนินการระยะที่ 3 ดำเนินการจัดกระทำโปรแกรมการโค้ชกรอบคิดแบบพัฒนาช่วงครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน ในขั้นการสังเกตการสอนแบบมีส่วนร่วมและสัมภาษณ์เชิงลึก กับครูผู้สอนและผู้เรียนที่ได้รับเลือกเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ก่อน ระหว่างและหลังสิ้นสุดโปรแกรมการโค้ชกรอบ คิดแบบพัฒนาช่วงครูผู้สอนจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของผู้เรียน ดำเนินการผ่านระบบ ออนไลน์ และลดจำนวนการสังเกตจาก ครั้ง 4 เหลือ 1-2 ครั้ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของครูผู้สอนเนื่องจากคณะผู้วิจัย คำนึงถึงหลักการจริยธรรมในการวิจัยในมนุษย์เป็นสำคัญ

จากผลของการปรับเปลี่ยนการดำเนินการโครงการวิจัยดังกล่าว อาจส่งผลต่อผลของการวิจัย ดังนั้นหากจะมีการ นำผลของการวิจัยไปใช้จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงข้อจำกัดของการวิจัยดังกล่าวด้วย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ประจำปีงบประมาณ 2563

บรรณานุกรม

- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The Exercise of Control*. New York, USA: W.H. Freeman and Company.
- Bourn, D. (2018). *The Global Teacher. Understanding Global Skills for 21st Century Professions*. London, UK: Palgrave Macmillan.
- Brock, A. & Hundley, H. (2016). *The Growth Mindset Coach: A Teacher's Month-by-Month Handbook for Empowering Students to Achieve*. Canada: Ulysses Press.
- Chankhachon, K. (2017). *Construction of an Executive Function Self Evaluate Report Scale for Grade 10–12 in the Secondary Educational Service Area Office in Bangkok*. Research Methodology & Cognitive Science, 15(12), 25-36. (in Thai)
- Chutabhakdikul, N. (2019). *Executive Function*. Retrieved August 24, 2019, from, https://www.scbfoundation.com/media_knowledge/knowledge/292/executive-functions-ef-ในชีวิตประจำวัน-15790. (in Thai)
- Creswell, John W., & Plano Clark, Vicki L. (2018). *Designing and Conducting: Mixed Methods Research*. 3rd eds. Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Dreck, S. Carol. (2017). *Mindset: Changing the Way You Think to Fulfil Your Potential*. New York: Robinson.
- Frey, Nancy; & Fisher, Douglas. (2011). *The Formative Assessment Action Plan: Practical Step to Move Successful Teaching and Learning*. ASCD. Virginia: USA.
- Hanmethee, S. (2015). *EF Life immunity and drug protection Handbook for kindergarten teachers*. Bangkok: Pimdee Co., Ltd. (in Thai)
- Hoskyn, M. J. (2017). *Executive functions and plurilingualism in young children*. In M. J. Hoskyn, G. Iarocci, & A. R. Young (Eds.), *Executive functions in children's everyday lives: A handbook for professionals in applied psychology* (pp. 118–133). Oxford University Press. 2017: 1;
- Independent Committee for Education Reform. (2019). *A Commission Report on Education Reform through Competency-Based Curriculum & Instruction*. Retrieved April 24, 2019, from https://www.thaiedreform.org/wp-content/uploads/2019/08/Core_competency_11.pdf (in Thai)
- Key, Ken. (2010). *21st Century skill: Why They Matter, What They Are, and How We Get There. 21st Century skill: Rethinking How Students Learn*. pp. xiii-xxxi. Editors by Belleance, James.; & Brandt, Ron. US.: Solution Tree Press.
- Knapp, K., Morton, J. B. (2017). *Executive functioning: A developmental cognitive neuroscience perspective*. In Hoskyn, M. J., Iarocci, G., Young, A. R. (Eds.), *Executive functions in children's everyday lives: A handbook for professionals in applied psychology* (pp. 9–21). New York, NY: Oxford University Press.
- McClelland, D.C. (1973). *Testing for competence rather than for intelligence*. *American Psychologist*. 28: 1-14.

- Knight, J. (2007). *Instructional Coaching: A Partnership Approach to Improving Instruction*. California, USA: Corwin Press.
- Law, Ho. (2013). *The Psychology of Coaching, Mentoring and Learning*. West Sussex: Wiley Blackwell.
- Malthouse, Richard.; & Roffey-Barentsen, Jodi. (2013). *Reflective Practice in Education and Training*. 2nd ed. SAGE Publication.
- Ministry of Education. (2016). *Education Development Plan of the Ministry of Education Issue 12 (2017-2021)*. Bangkok: Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education. (in Thai)
- Palitponganpim, P. (2018). *How to raise the child to get EF*. 8th ed. Bangkok: Amarin Printing & Publishing Public Co., Ltd. (in Thai)
- RukLuke. (2019). *What is EF (Executive Function)*. Retrieved August 24, 2019, from, <https://www.rakluke.com/brain/31/48/2729/ef-executive-functions-คืออะไร-> (in Thai)
- Sankalaite S, Huizinga M, Dewandeleer J, Xu C, de Vries N, Hens E, & Baeyens D. Strengthening Executive Function and Self-Regulation Through Teacher-Student Interaction in Preschool and Primary School Children: A Systematic Review. *Front Psychol*. 2021(12), 1-20.
- SCBfoundation. (2018). *Teacher's feature in 4.0 generation*. Retrieved August 24, 2019, from, https://www.scbfoundation.com/media_knowledge/knowledge/292/คุณลักษณะครูดี 4.0
- Sirirungthasri, P. (2014). *Upgrading the quality of Thai teachers in the 21st century*. Meeting academic documents for "Apiwat Learning...to the turning point of Thailand" (6-8 May, 2014). Bangkok: Office of Social Promotion of Learning and Youth Quality. (in Thai)
- Thai Health Promotion Foundation. (2018). *'Teenager' the last chance to develop EF*. Retrieved August, 24, 2019, from, <https://www.thaihealth.or.th/> (in Thai)
- Thanasetthakorn, P. (2018). *Promote Executive Function (EF) Brain skills for success in life*. Documents for the training course of the project "Siam Commercial Parent Classroom". Bangkok: THE SIAM COMMERCIAL FOUNDATION and SCB ACADEMY. (in Thai)
- Thanawat Sripairrote. (2018). *Influence of a Project-Based Learning Coaching Program on Teacher Competency for The Learning and Innovative Skills of Students*. Dissertation in Applied Behavioral Science Research, Graduate School, Srinakharinrajwiroth University. (in Thai)
- Trimongkolkul, P. & Chatraphorn, S. (2012). *Research design*. 7th ed. Bangkok: Kasetsart University Press. (in Thai)
- True Plookpanya. (2017). *EF (Executive Function) "Thinking skills for success in life" How important is it and how to develop EF skills for child*. Retrieved August 24, 2019, from, <https://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/55691/-blo-parpres-par-> (in Thai)

- Whitmore, John. (2010). *Coaching for Performance: Growing Human Potential and Purpose: The Principles and Practice of Coaching and Leadership*. Nicholas Brealey publishing.
- Wongyai, W. & Patphol, M. (2018). *Personalized Learning*. Bangkok: Charulsanitwong press. (in Thai)
- Wongyai, W. & Patphol, M. (2019). *Cognitive Coaching*. 3rd ed. Bangkok: Fastbooks. (in Thai)
- Young, A. R., Gurm, M. K. & O'donnell, K. A. (2017). *Assessment Executive Functions in Young Children. Executive Functions in Children's Every Lives: A Handbook for Professionals in Applied Psychology*. New York, USA: Oxford University Press.
- Zrinka, S., Oliver, K., Maren, L., Manfred, S. and Judith S. (2015). The Impact of Motivation and Teachers' Autonomy Support on Children's Executive Functions. *Frontiers in Psychology*. 6(105), 1-12.

THE STRATEGIES OF TEACHERS' POTENTIAL ENHANCEMENT IN ENGLISH LEARNING MANAGEMENT UNDER NAKHONRATCHASIMA SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 31

Thitiya Ruannakarn^{1*} Prasert Ruannakarn² Nathaya Boonkongsae³ Srisuda Patjan⁴

^{1*}Curriculum and Instruction Program, Faculty of Education, Vongchavalitkul University,

²Educational Research and Evaluation Program, Faculty of Education, Mahasarakham University

³Graduate Diploma Program in Teacher Profession, Faculty of Education, Vongchavalitkul University,

⁴Ph.D Student in Curriculum and Instruction Program, Faculty of Education, Mahasarakham University

**Corresponding Author E-mail: thitiya_rua@vu.ac.th.*

Received: October 15, 2021; **Revised:** December 15, 2021; **Accepted:** March 17, 2022

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) examine the states of English learning management for teachers in Nakhonratchasima Secondary Educational Service Area Office 31, 2) to create, assess and adjust the strategy of teachers' potential enhancement in English learning management. The samples were 285 English teachers and the target group was 5 educators. The tools were questionnaire, the interviewing form and the suitably assessment form of blueprint strategy. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. The study found that 1) the states of English learning management by SWOT- Analysis; for the strength; English teachers had knowledge, capability and experience in teaching well, the weakness; students' potential needed to be extremely develop for the competition in the international academic stage, the opportunity was students' participation for the academic competition and the threats were the lack of native speakers to teach in the schools. 2)The result of building the strategies indicated that the SO, WO and ST Strategy were suitable, the assessment of strategies were the most appropriate strategies and the results of adjustment SO Strategy were having English teachers' knowledge, capability and experiences in good teaching and participation in English academic competition to create the opportunity of showing the potential and capability obviously, WO Strategy was students' potentials should be extremely developed for competition and participation in English academic enhance students had the opportunity for showing the potential and capability obviously. and ST Strategies were having English teachers' knowledge, capability and experiences in good teaching and the schools lacked of native speakers help to teach.

Keywords: English Learning Management, SWOT – Analysis, Teachers' Potential Enhancement

Introduction

The educational policy of Ministry of Education for educational management in fiscal year 2009 had undertaken reforms to respond to a speech from the throne of King Wachiralongkorn focused on students' raising the good attitude for national main institute, moreover, provided the strong basic life, knowledge for these challenges had career and works for preparation in digital literacy skills and civic skill. This was the importance of education system should develop the students access using technology on learning. (Dujduan Sukwong and Nantarath Charoenkul. 2021, p118) Embedded within the targets to the national strategies 20 years (2011 – 2037) was supporting the human' potentials and human resources focused on expecting Thai people

were well-being and having quality of life and readied to study English for communication. According to studying English communication, students could study happily anytime and anywhere in many ways, for example, active learning emphasized thinking process skills, learning from the classroom situation, simulated situation, problem based-learning and performance. (www.moe.go.th) .English teachers must develop the competency of English teaching management in the twenty first century according to the expectation of students ' experiences Boyet L.Batang, 2014, p 82-83). Studying education policy implementation was therefore closely linked with active learner understanding what guideline or building the strategies of enhancing English management potential were important for strategies planning approach to English studying effectively.

In fact, building the strategies of teachers' potentials enhancement in English learning management needed to use the SWOT – analyzing to find the strengths, weaknesses, opportunities and threats to formulate the strategies under the frame of analyzing about the school contexts based on the basic data in strategic planning. The best strategy would urge to change and guide for enhancing teachers' learning a potential. In addition, strategic planning could be the best understanding as matching the activities of schools to its environment and to its resources capability and education policies were defined in the most appropriate strategy in English learning management. According to the effectively strategic planning, it implied English learning management clearly that enhanced the effective communication in digital technology age , critical thinking and higher language producing as well.(Yamith Jose Fandino , 2013, p 195) . It was therefore important that teachers potential development needed to promote stakeholders' participation for coordination and success of strategy as a reference for action. Commitment to the strategies planning or strategies formulation orientation were desired by the experts. In addition, it could help to guide future decisions and actions in the development of education, including intervention of international and co-operation stakeholders, in a coherent manner. Furthermore, the strategies planning for enhancing teachers' potentials development were the needed steps in promoting the emergence and application of strategy and ultimately effective action projects, participation all section could bring implementation concretely.

From the evaluation of Nakhonratchasima secondary educational service area office 31' educational administration as follow the indicators¹⁰ was not achieved as the criteria (the percentage of primary school teachers and secondary school teachers had developed and enhanced English with Common European Framework of Reference for Languages; CEFR.(Bureau of Monitoring and Evaluation Education Office. 2021) .Indeed, the state or context for English learning management in Thai secondary schools used the traditional methods, for example, books and teacher center, no supporting active learning. No engaging for communicative classroom management and teaching English focused on reading and writing so we need to improve all of skill. These caused though students could not communicate with anyone. However, the teachers should provide for the students made the greatest impact on their self-confidence through giving the ideas one another could engage critical thinking and communication development.(Kusuma Lohday. 2020, p 40).Due to English teaching focused on entry the university but not focus on English practicing for communication , English learning management was not achieved (Jaturon Chaisang, 2014, p14). As the results of Ministry of Education' policies about education reform, students could communicate and access the knowledge equality. British Council enhanced English teachers all over country through regional teachers development center such as boot camp and enhancing English activities in Office of the Basic Education Commission and higher education. Furthermore, English teachers lacked of continuous development and no inspiration for self-development. (www.britishcouncil.or.th). For the way to develop English teachers ' potentials were training and coaching by mentor system who were Thai and foreigners especially, English teacher mentors and the experts who set various activities suitably through workshop and mentor system with 3 development process ; workshop, self-

study and instruction. (Praklong Yukalang and others, 2015, p 44-46). Due to the important basic data studying for creating the guideline the strategy of teachers' potentials enhancement in English learning management, it could contribute to success in teaching.. According to the researcher's instruction in Nakhonratchasima, it's the convenience for doing the research. For this reason the researcher was interested in studying the strategies of teachers' potentials enhancement in English learning management under Nakhonratchasima secondary education service area office 31.

Objectives

1 . To study the states of English learning management of teachers under Nakhonratchasima secondary education service area office 31.

2. To build, assess and adjust the strategies of teachers' potential enhancement in English learning management under Nakhonratchasima secondary education service area office 31.

Methodology

The objectives of this research were to study the strategies of teachers' potential enhancement in English learning management under Nakhonratchasima secondary education service area office 31 which defined 2 steps of research as follows;

The phase 1. To study the states of English learning management of teachers under Nakhonratchasima secondary education service area office 31.

Step 1; study the documents, textbooks and the research about SWOT- Analysis, potential development in English learning management.

Step 2; SWOT- Analysis by survey research for studying the states, problems and obstructions in English learning management.

The tool for this phase was the questionnaire which was constructed and found the quality as follows;

1. It was studied from documents, concept, theories and research about strategy of teachers' potential enhancement in English learning management for getting the deeper data and contribute the concept of SWOT – Analysis to cover the concept relates to potential development in English learning management for defining the issues of questionnaire.

2. Defined the scopes of issue topics for questionnaire by SWOT – Analysis about English learning management for finding the strength, weakness, opportunity and threat.

3. Brought the questionnaire about SWOT-Analysis to 5 experts for checking the content validity with IOC: Index of Item-Objective Congruent and each issues had the values from 0.5 - 1.00 that to check the content validity (IOC: Index of Item-Objective Congruent). For this research found that in each items had the IOC as 1.00.

The Item Objective Congruence (IOC) Index was used as the basis for screening the item quality. In each items, the experts were asked to determine the content validity score:

The score = 1, if the expert was sure that this item really measured the attribute.

The score = –1, if the expert was sure that this item did not measure the attribute.

The score = 0, if the expert was not sure that the item did measure or did not measure the expected attribute.

The IOC Form (15 items were judged by three experts)

The qualified items should had the IOC equaled to or greater than 0.50.

Item No.	Expert 1	Expert 2	Expert 3	Total Score	The IOC Index Mean of Expert Scores
1	1	1	1	3	IOC1 = 3/3=1.00
2	1	1	1	3	IOC2 = 3/3 = 1.00
3	1	1	1	3	IOC3 = 3/3 = 1.00
4	1	1	1	3	IOC4 = 3/3=1.00
5	1	1	0	2	IOC5 = 2/3 = 0.67
6	1	1	1	3	IOC6 = 3/3 = 1.00
7	1	1	1	3	IOC7 = 3/3=1.00
8	1	1	1	3	IOC8 = 3/3 = 1.00
9	1	1	1	3	IOC9 = 3/3 = 1.00
10	1	1	1	3	IOC10 = 3/3=1.00
11	1	0	1	2	IOC11 = 2/3 = 0.67
12	1	1	1	3	IOC12 = 3/3 = 1.00
13	1	1	1	3	IOC13 = 3/3=1.00
14	1	1	1	3	IOC14 = 3/3 = 1.00
15	1	1	1	3	IOC15 = 3/3 = 1.00

Table 1 IOC Form of 15 items were judged by three experts.

The phase 2. To build and adjust the strategies of teachers' potential enhancement in English learning management under Nakhonratchasima secondary education service area office 31, it was shown as follows;

Step 1 ; Brought the results of SWOT- Analysis , the problem states and the obstructions in English learning management and synthesized the theories about defining the strategies to contribute the strategies blueprint of English learning management potential .

Step 2; Assessed the strategies blueprint of English learning management potential by checking the feasibility of the strategy blueprint as the concept of model assessment of (Yarbrough, D.B and others, 2011) adjusted in assessment the strategy of English learning management potential enhancing that concerned about the standards of evaluations in Propriety Standards as well.

Step 3; Adjusted and corrected the strategies of teachers' potential enhancement in English learning management under Nakhonratchasima secondary education service area office 31.

The tools for this phase were the interviewing form and the suitably assessment forms of strategy blueprint and checked the quality of tools by the experts from the university for defining the strategies of teachers' potential enhancement in English learning management through 5 experts to check the content validity (IOC: Index of Item-Objective Congruent), it was found that in each items had the IOC as 1.00.

Data analysis

Phase1 ; To study the states of English learning management of teachers under Nakhonratchasima secondary education service area office 31.

1. The researcher brought the results of data analysis by SWOT-Analysis to analyze the guidelines for the strategy of teachers' potential enhancement in English learning management under Nakhonratchasima secondary education service area office 31 by using the average of the score for finding the strength, weakness, opportunity and threat.

2. The researcher brought the SWOT-Analysis finding to create the strategies by using descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The data that got from the questionnaire were about the states of English learning management by SWOT-Analysis ; for the strength ; the schools were near English resource centers and teachers had knowledge and experiences well, the weakness ; students' potential needed to be extremely develop for the competition in the international academic stage, the opportunity was students' participation for the academic competition and the threats were the lack of native speakers to teach in the schools.

The samples in phase 1 was 285 English teachers under Nakhonratchasima secondary education service area office 31 by using quota sampling technique.

Phase 2 ; To build , assess and adjust the strategy of teachers' potentials enhancement in English learning management under Nakhonratchasima secondary education service area office 31.

The target group was 5 educators; 1) Mr.Sarawut Pornsri 2) Miss Suwimon Sanghong 3) Miss Kotchakorn Boontiam 4) Miss Sasitorn Jarernjai 5) Mr. Prasert Ruannakarn. This phase was analyzed by using content analysis about the results of interviewing .

Results

The results from phase 1 to examine the states of English learning management for teachers in Nakhonratchasima Secondary Educational Service Area Office by using the questionnaire through SWOT-Analysis; for the strength; having English teachers' knowledge, capability and experience in good teaching, the weakness; students' potentials should be extremely developed for competition in the country stage, the opportunity was participation in English academic competition that held by secondary education service area office helped students had opportunities for showing the potentials and capabilities obviously. and the threats were the lack of native speakers to teach in the schools and 2) the result of creating, assessment and adjust the strategies of teachers' potential from the interviewing form and the suitably assessment forms of strategy blueprint indicated that the SO Strategy, the WO Strategy and ST Strategy were suitable. The results of the assessment the suitability of teachers' potentials enhancement in English learning management indicated that overall 3 strategies were the most appropriate strategies and the results of adjustment the strategies for SO Strategy were having English teachers' knowledge, capability and experience in teaching well and participation in English academic competition to create the opportunity of showing the potential and capability obviously, WO Strategy were students' potentials should be extremely developed for competition and ST Strategies were having English teachers' knowledge , capabilities and experiences in good teaching and the lack of native speakers helped to teach in the schools.

Summary and discussion

Summary

1. The results of studying the states of English learning management through SWOT– analysis by using survey research were found as follows;

Table 2. Mean ($\bar{X}$) standard deviation (S.D) and the rank of the states of English learning management for the strengths by internal SWOT- Analysis of teachers under service area office 31.

The states of English learning management for the strength by internal SWOT-Analysis	$\bar{X}$	S.D	Rank
Strengths			
1) Schools were near English resource center such as archaeological site that the tourists travel etc.	2.97	1.17	5
2) School had modern multimedia and technology for teaching.	3.78	0.93	3
3) Students had potential to participate English academic competition	3.55	1.10	4
4) Having English teachers' knowledge, capabilities and experiences in good teaching.	4.04	0.89	1
5) Progress monitoring or students 'success.	4.02	0.85	2

From table 2, it was shown that the environment for the first rank of the strength was English teachers had knowledge, capabilities and experiences in teaching well. ($\bar{X} = 4.04$, $S.D = 0.89$).

Table 3. Mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D) and the rank of the states of English learning management for the weakness by internal SWOT- Analysis of teachers under service area office 31.

The states of English learning management for the weakness by internal SWOT-Analysis	$\bar{X}$	S.D	Rank
Weaknesses			
1) Students' potentials should be extremely developed for competition in the country stage.	3.48	1.15	1
2) Teachers lacked of the understanding for doing research for finding English teaching innovation.	3.02	1.08	3
3) Schools were far away from tourism location.	3.18	1.18	2
4) Teachers lacked of skill using English fluently for setting learning.	2.61	1.10	4
5) Schools lacked of being active teacher and instructional design process no support for developing English skill.	2.38	1.18	5

From table 3, it was shown that the environment for the first rank of the weakness was students' potentials should be extremely developed for competition in the country stage. ($\bar{X} = 3.48$, $S.D = 1.15$).

Table 4. Mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D) and the rank of the state of English learning management for the opportunities by external SWOT- Analysis of teachers under service area office 31.

The states of English learning management for the opportunity by external SWOT-Analysis	$\bar{X}$	S.D	Rank
Opportunities			
1) Participation in English academic competition that held by secondary education service area office helped students had opportunities for showing the potentials and capabilities obviously.	3.87	1.04	1
2) Strength organization supported schools for the budget of media and technology in English learning management.	3.58	1.01	4
3) Schools were near English resources center.	3.09	1.17	5
3.4 Parents had satisfaction, trust and relies on setting learning and believed in the teaching efficiencies.	3.78	0.92	2
3.5 Students had the chances to access the internet that supported English learning management.	3.70	0.99	3

From table 4, it was shown that the environment for the first rank of the opportunities was participation in English academic competition that held by secondary education service area office encouraged students the opportunities for showing the potentials and capabilities obviously ($\bar{X}$ = 3.87, $S.D$ = 1.04).

Table 5. Mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D) and the rank of the states of English learning management for the opportunities by external SWOT- Analysis of teachers under service area office 31.

The states of English learning management for the threats by external SWOT-Analysis	$\bar{X}$	S.D	Rank
Threats			
1) Schools lacked of native speakers helped to teach.	3.07	1.43	1
2) The difficulty of teachers' travelling made them exhausted for lessons preparing.	2.31	1.09	5
3) Teachers had the stress and no inspiration for working.	2.39	1.06	4
4) Some schools lacked of media and technologies for learning and some students had the problems about travelling to schools.	2.50	1.13	2
5) The community were not cooperative for setting English learning activities.	2.42	1.16	3

From table 5, it was shown that the environment for the first rank of the threat was schools lacked of native speakers helped to teach. ($\bar{X}$ = 3.87, $S.D$ = 1.04).

2 The results of creation, assessment and adjustment of the strategies of teachers' potentials enhancement in English learning management under Nakhonratchasima secondary education service area office 31 were as follows;

2.1 The results of the strategies' buildings from phase 1.

For finding the strength, weakness, opportunity and threat in the states of English learning management of teachers under Nakhonratchasima secondary education service area office 31 obviously, it could be shown as the figure below;

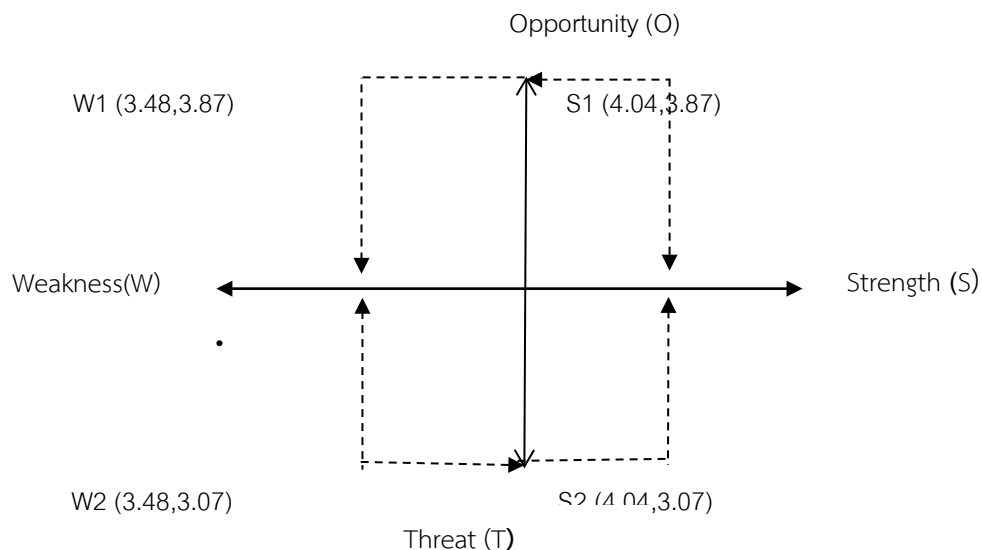

Figure 1. Strategic Analysis with TOWS Matrix by Koontz and Weihrich, 2008).

The strength, weakness, opportunity and threat of the states of English learning management of teachers under Nakhonratchasima secondary education service area office 31 obviously could be explained as below;

S1 (4.04, 3.84) = Strength Opportunity (SO Strategy) as using the strength on the opportunity (Having the chance to develop).

W1 (3.48, 3.84) = Weakness Opportunity (WO Strategy) as get rid of the weakness by using the opportunity to develop.

W2 (3.48, 3.07) = Weakness Threat (WT Strategy) as get rid of the weakness and prevent the threat that hard to develop and hardly not to use.

S2 (4.04, 3.07) = Strength Threat (ST Strategy) as using the strength preventing the threat.

In the study, researcher had defined 3 strategies for implementation but only one strategy as weakness strength (WT Strategy) was hard to develop and hardly not to use. The strategy assessment forms were evaluated the suitability by the experts.

2.2 The results of the strategies blueprints suitability assessment for teachers under Nakhonratchasima secondary education service area office 31 as a whole was in the very high level.

2.3 The results of adjustment strategy of teachers' potential enhancement in English learning management under Nakhonratchasima secondary education service area office 31 were as follows;

The experts had not adjustments for 3 strategies because of suitability of strategies but having the suggestions about them such as SO Strategy, WO Strategy and ST Strategy. In phase 1 the strategies had the suitability and possibility for implementation because of some strategies correspond with Ministry of Education' policies that secondary schools contribute the policies to implement concretely such as; boot camp project, new technique English teaching training project, training using multi-media and technology for new generation English teachers and so on.

Discussion

1. The states of English learning management of English teachers in the secondary school under Nakhonratchasima secondary education service area office 31, researcher distributed issues for explaining are SWOT- Analysis for finding the strength weakness, opportunity and threat in English learning management for

getting data to define the guideline to build the strategies of teachers' potential enhancement in English learning management under Nakhonratchasima secondary education service area office 31 were as follows;

The strength was; having English teachers' knowledge, capabilities and experiences in good teaching, consequently, Minister of Education had the policies to enhance English teacher development through Boot Camp Project for two years ago. Although English Boot Camp was not new project in nowadays but the teacher could adjust the advantages from Boot Camp through create the modern technique and create resources by using computer, flipped classroom, virtual exhibition and various programs for development teaching potential reach to the skills and expert in teaching according to the research of (Wijitra Nawong and others, 2019, p176 -177) studied the ways to enhance of English Teaching Methodology in Line with the Common European Framework of Reference for Language (CEFR) under Pathumtani Primary Educational Service Area Office 1 and 2. The ways to enhance English teacher development are to mainly support the curriculum, the promotion of the parents and public participation. The standard way for improving the English teaching is basically made up from three group of people, including the teachers, the school administrators and the Educational Service Area Office. For the teachers, they should have continual improvement in English as well as enhance student's positive attitude in learning English. For the administrators, they should be the desirable model of using English in daily life, provide the instructional media and materials, encourage the teachers doing classroom research, hire the additional English tutor, and co-ordinate with the parents and others organization to improve teaching English. Last but not least, for the Educational Service Area Office, they should regularly supervise and monitor the English teaching of the schools. For the Educational Service Area Office, it should be monitored the policies to achieve.

The weakness was the students' potentials should be extremely developed for competition in the country stage. Hence, English teachers should get ready for students' potentials development achieve to the maximum goal according the research of (Somjai Suebwattanapongkul and others, 2017) to study the readiness preparation for students to Olympiad Competition found that the factors of the readiness preparation for students to Olympiad competition consisted of 8 components 1) creating learning opportunities 2) engaging 3) atmospheric environment organizing 4) emotional and motivation management 5) self directed learning. 6) students intellectual management 7) students maturity management and 8) school management.

The opportunity was participation in English academic competition that held by secondary education service area office help students had opportunity for showing the potentials and capabilities obviously. In additionally, the teachers, the administrators, stakeholders and community should had good relationships according to the research of (Muhammad Zuhri Fakhruddin and Fika Megawati. 2018, p1) said to teaching and learning activity, condusivity and effectivity are determined by various factors, such teacher and students' behavior, teaching instrument, methodology and material structure. Each stakeholder may have different perspective upon these various aspects and perhaps influence their behavior toward the activity of teaching and learning. In a premise that a positive behavior and constructive collaboration is built on a linier perspective among stakeholders. Implications for school policy and practiced as well as for future research in school connectedness be a powerful predictor of adolescent health and academic outcome.

The threat was the lack of the native speakers helped to teach which teachers and the administrators should connect the stakeholders participate with schools' activities as well as the academic outcomes were efficiency learners.

2. The results of creation, assessment and adjustment of the strategies of teachers' potentials enhancement in English learning management under Nakhonratchasima secondary education service area office 31.

2.1 The results of the strategy's building the strategies of teachers' potentials enhancement in English learning management under Nakhonratchasima secondary education service area office 31 indicated that as follows;

Strength Opportunity (SO Strategy) were having English teachers' knowledge, capabilities and experiences in good teaching and the students' participation in English academic competition to create the opportunity of showing the potentials and capabilities obviously. Due to English teachers through training boot camps, could use the advantages to contact the outside speakers be trainers about new teaching techniques for development the teaching , connection cooperative for experts between inside and outside country, memorandum in academic among the schools , the secondary education service area office and Ministry of Education and supporting using modern media and technology for all students to access, according to the research of (Sabahattin Yesilçinar. 2019, p 206-207) that studied using the Flipped Classroom to Enhance Adult EFL Learners' Speaking Skills and the use of flipped learning approach not only enhanced the speaking skill, but also increased learners' motivation and satisfaction with FCM.

Weakness Opportunity (WO Strategy) were students' potentials should be extremely developed for competition and participation in English academic enhance students had the opportunity for showing the potentials and capabilities obviously. The students' potentials should be developed for competition in the country stage. The opportunities were enhancing the participation in English skills and gave the chances to use English in daily life as well. Participation in English academic competition that held by secondary education service area office help students had opportunity for showing the potentials and capabilities obviously according to the research of (Sina Soltanabaddi Farshi and Sholeh Dadashzad Bughbani,2015:1) finding revealed that reexamine the effectiveness of two kinds of form-focused instruction on oral accuracy of EFL learners, although both methods were beneficent, post-test scores of the students to whom the forms were taught explicitly were significantly higher than students to whom the forms were taught implicitly.

Strength Threat (ST Strategy) were having English teachers' knowledge, capability and experience in good teaching and the schools lacked of native speakers help to teach. Supporting the budget for English technique training via media, hiring the foreigner teachers and, encouragement teachers in many ways, connection with the community participation in schools English activities and let the community knew about teachers' enhancement projects for public relations inside schools according to the research of (Natagorn Watcharasin and Kamalas Phoowachanathipong,2020,p 269 – 273) said to the strategic management guidelines for developing a security business who addressed the components of efficiency organization were organization structures, strategies, selected persons to the job, style, system , shared value and skills .In which these components related to organization achievement and according to (Thuwayba Al Barwani. 2013, p109) that aimed at investigating the problems and challenges faced when implementing service learning in pre-service education of teachers of English as a Foreign Language (EFL) and carried out in the Sultanate of Oman which found that the strategies suggested were perceived to be very helpful in overcoming the challenges with no significant differences between faculty and administrators.

2.2 The results of the adjustment the strategies of teachers' potential enhancement in English learning management under Nakhonratchasima secondary education service area office 31.

1) SO Strategy. The suggestions for having English teachers' knowledge, capabilities and experiences in good teaching and participation in English academic competition to create the opportunity of showing the potential and capability obviously were enhancing to use the strategies of English via online media and you tube. For the suggestions of supporting English trainings were monitoring and controlled the qualities to contribute the knowledge to apply for their teaching as well for preventing losing investment by coaching.

Moreover the teachers could use English activities such as morning speech to enhance the students' English communication potential especially speaking skill before starting the class in the morning according to the research of (Qiwei Wei and others .2018, p 1) studied aims to investigate digital storytelling (DST) intervention could improve Chinese university EFL students' speaking skills. The DST activities both inside and outside classroom while the control group students only received conventional whole-class instruction. Statistical analysis within groups showed that there was a significant difference between the pretest and posttest means in the experimental group with a large effect size ($p = 0.000$, $d = 1.58$), but that there was no significant difference between the pretest and the posttest in the control group ($p = 0.056$). Statistical analysis between groups indicated that the pretest mean of the experimental group was not significantly different from that of the control group ($p = 0.084$). However, there was a significant difference between the post test means of the experimental group and the control group, and the effect size was large ($p = 0.001$, $d = 0.658$). The findings call attention to the value of DST used in this study for language instruction.

2) WO Strategy. The suggestions for the students' potentials and participation in English academic were speaking English every day in morning ceremony, enhancing participation in English skills ,opened the stage for students to display their process and projects for self – esteem and raised the good attitude , the strategy of invite the outside speakers gave the knowledge about doing the research and the suggestions are setting a group of PLC class level to share and exchange the knowledge for development teaching and learning. The strategy of inviting the outside speakers gave the knowledge about teaching knowledge and the suggestion is new generation teachers attend the technology in disruption age according to the research of (Martin James Farrelly and Kemtong Sinwongsuwat. 2021, p1) that examined classroom interactions to identify strategies secondary school teachers used to elicit EFL learners' talk in four micro-pedagogical contexts. Moreover, form of scaffolding strategy, and referential questioning, classroom observations, the teachers' consistent use of a variety of strategies apparently promoted learners' active participation and created opportunities in the classroom.

3) ST Strategy. The suggestions for having English teachers' knowledge, capabilities and experiences in good teaching and the schools lacked of native speakers help to teach were enhancement the budget to provide media and technology or may use flipped classroom and the suggestions are connection the community to bring media and materials for efficiency . The strategies of connection with other schools for invitation foreign teachers to teach and the suggestions were development teachers could use English whole the class learning or setting special activities for teachers and students used English in daily life habitually to compensate the native speakers (In case of not ready schools) according to the research of (Rapin Chuchuen. 2017 :1 p 132-134) said the current development of the management system for foreign teachers in the IEP program at Piboonbumpen Demonstration School. The findings provide evidence that can aid in developing management principles for foreign teachers by motivating and improving the general management in the schools to reduce teacher turnover, The problems was the lack of unfamiliarity with local communication and culture, non-supporting environment, no implementation of mentorship and induction programs for beginning teachers, and insufficient administrative support. School organizational and management conditions, including lack of administrative support, motivation, a difficult work atmosphere and poor students discipline had significant effects on foreign teacher turn over as a significant factor in determining IEP success and sustainability. This could be started from the recruiting process that needs to hire the right people who are highly qualified. Management needs to provide mentoring and supervision programs to develop foreign teacher talent as well. Foreign teachers needed the school to support them with the complicated processes when obtaining visas and work permits if they are employed. Their commitment and engagement are the critical factors in the success of this program. Human resource management should provide training and promotion

opportunities to these teachers as a driving motivational force towards working here. Based on these findings, the researcher would like to suggest that (1) Strategy of foreign teacher recruiting should be revised to employ higher quality teachers; (2) Orientation from supervision must be implemented for new employees; (3) Regular workshops and training are required for teachers to better understand their teaching subjects and Thai culture; (4) Teachers need to understand and develop the subject matter being taught; (5) Working contracts must be revised based on long term performance; and (6) The principal and HR staff should conduct regular meetings with teachers to discuss problems and to find ways to improve the quality of teachers. These management system changes will lead to better productivity and happier foreign teachers.

Suggestions

The further research should be studied about teachers' potential development in other English teaching models to engage students and guide them towards English skill development that one of the ways to do that was by incorporating inquiry – based approaches like 5E Model, which was grounded in active learning and integrated other subjects for the competency - based education and using technology in digital age and blended learning approach to the real world.

References

- Adaptation Theory. Retrieved from <https://pattanieconomy.wordpress.com>
- Boyet L. Batang. (2014). *Communicative Competence and Language Learning Styles of Prospective Teachers of English*. International Referred Research Journal. Issue.
- British Council Thailand. (2020). *4 Obstructions for Language learning must approve from teaching to test*. <https://www.britishcouncil.or.th>.
- Bureau of Monitoring and Evaluation Education Office. (2021). *The report of the Monitoring and Evaluation Education Administration of Nakhonratchasima secondary educational service area office* 31.
- Dujduan Sukwong and Nantarath Charoenkul. (2021). Approaches for Development the World- Class Standard School Academic Management Based on the Concept of Students Digital Citizenchip. *Srinakharinwirot Academic Journal of Education*. 22(1): 118.
- Education Commission. (2018). *Development of master trainer teacher in the regional area (Boot Camp)*. Retrieved from <http://oire.bru.ac.th>.
- Jaturong Chaisang. (2014). *Launch 6 policies of English development for schools start 2014*. [online] Retrieved May 2, 2014.
- Koontz and Weihrich. (2008) *.Essentials of Management an International Perspective* ,Tata McGraw-Hill Publishing Company Limited, Newdelhi.
- Kusuma Lohday. (2020). The Effect of Visual Vocabulary Games Integrated with Cooperative Learning on students with Different Levels of English. *Srinakharinwirot Academic Journal of Education*. 21(1): 40.
- Leffert, N., Benson, P., L., & Roehlkepartain, J. L. (1997). *Starting out right: Developmental assets for children*. Minneapolis, MN: Search Institute.
- L. & Roehlkepartain, J. L (1997). *Starting out right: Developmental assets for children*. Minneapolis, MN: Search Institute.
- Martin James Farrelly and Kemtong Sinwongsuwat. (2021). Strategies Used and Challenges Faced by Thai EFL Teachers When Eliciting Talk During Classroom Interactions in High School Contexts. *Sage Journals*.
- Ministry of Education. (2018). *Analysing the policy of government inspection, fiscal year 2018* Supervisory education unit.

- Muhammad Zuhri Fakhruddin and Fika Megawati. (2018) . Stakeholder Perspective toward English Language Teaching in Pesantren. *Script Journal: Journal of Linguistic and English Teaching*. 3(1): 1
- Natagorn Watcharasin and Kamalas Phoowachanathipong. (2020) . Strategic management guidelines for developing a security business, January – June). *Journal of MCU Humanities Review*. 6(1); 269 – 273.
- Noppadol Yoojarern. (2017). *Strategy 1year 2017. Component of strategie*. Office of the Basic Qiwei Wei and others. (2018). Improving Chinese University EFL Students' Speaking Skills through Digital Storytelling. *Suranaree Journal of Social Science (SJSS)*.12(2): 1.
- Rapin Chuchuen. (2017). *Foreign teacher management system in an an English Program: A case study at Piboonbumpen demonstration school*, Burapa university.
- Education Commission. (2018). *Development of master trainer teacher in the regional area (Boot Camp)*. Retrieved from <http://oire.bru.ac.th>.
- Sabahattin Yesilçınar. (2019) .Using the Flipped Classroom to Enhance Adult EFL Learners Speaking Skills.*Pasaa*. 58: 206-207.
- Sina Soltanabaddi Farshi and Sholeh Dadashzad Bughbani. (2015). The effects of implicit and explicit focus on form on oral accuracy of EFL learners. *Gale Academic Onfile*. 5(2:1)
- Somjai Suebwattanapongkul and others. (2017) .The readiness preparation for students to Olympiad Competition.13(3).
- Thuwayba Al Barwani. (2013). Service-Learning Might be the Key: Learning from the Challenges And Implementation Strategies in EFL Teacher Education in Om International. *Journal of Instruction*. 6(2).
- Wichitra Nawong and others. (2019). The ways to enhance of English Teaching Methodology in Line with the Common European Framework of Reference for Language (CEFR) under Pathumtani Primary Educational Service Area Office 1 and 2. *SWU Educational Administration Journal*. 16 (30), January – June ;176 – 177.
- Winterhalder, G. (1980). *Environment analysis in Human evolution and adaptation research*. *Human Ecology*.
- Yamith Jose Fandino. (2013). “21st Century Skills and the English Foreign Language Classroom : A Call for More Awareness in Columbia. Gist Education and Learning,” *Research Journal*. 7, (190-208).
- Yarbrough, D.B., Shulha, L .M, Hopson, R.K., & Caruthers, F.A. (2001). *The program evaluation standards: A guide for evaluators and evaluation users* (3rd ed.) Thousand Oaks, CA: Sage. Reflective practice in an EFL teacher development Group.

การพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึม

ART ACTIVITIES IN SUPPORT FINE MOTOR SKILLS FOR AUTISM

ณัฐนรี บุปผศิริ^{1*} ณัฐธิดา ภูจีบ²

Nutnaree Bubpasiri¹, Nuttida Pujeeb²

^{1,2}สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

^{1,2}Department of Art Education, Faculty of Fine Arts, Srinakharinwinrot University

*Corresponding Author E-mail: nutnaree.bubpasiri@gmail.com

Received: February 06, 2022; Revised: February 28, 2022; Accepted: March 29, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กออทิสติกอายุ 8 - 10 ปี ที่มีพัฒนาการในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กล่าช้า และเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กหลังจากการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยคือ เด็กออทิสติก อายุ 8 - 10 ปี ซึ่งได้รับการวินิจฉัยจากจิตแพทย์ว่าอยู่ในกลุ่มภาวะออทิสซึม (Autism) ที่มีระดับพัฒนาการในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กล่าช้า เทียบเท่าเด็กช่วงอายุ 4 - 6 ปี จำนวน 5 คน เลือกโดยวิธีเจาะจง (purposive sampling) วัดจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ 16 แผน ระยะเวลาสัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 ชั่วโมง รวมระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ 2) แบบบันทึกพัฒนาการการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กได้ 5 ด้าน ได้แก่ ความคล่องแคล่ว ยึดหยุ่น แม่นยำ การใช้มือทั้ง 2 ข้าง และการใช้ประสาทสัมผัสระหว่างมือกับตา 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา จำนวน 30 ข้อ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ (t-test) แบบ Dependent Sample ผลการวิจัย พบว่า เด็กออทิสติกที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก โดยรวมสูงกว่า ก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ออทิสซึม กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

ABSTRACT

This study was aimed at promoting activities for creativity development of autistic students as well as a comparing their abilities to use a fine-motor after participating the activities by employing the one group pre-posttest design. The data were purposively obtained from five students with autism aged 8 - 10 years old the students suffer a fine-motor developmental skill delay, making their physical state comparable to those of children with 4 - 6 years of age. The research instruments included 1) 16 activities for creativity development organized two days a week and an hour a day, making a total of 8-week implementation; 2) Fine-motor development journal focusing on five measures, namely agility, flexibility, accuracy, two-hand operation and eye-hand coordination; and 3) a 30-item fine-motor and intelligence test. The obtained data were analyzed statistically through mean (x), standard deviation (SD), and t-test value. The findings revealed that students, after the experiment, demonstrated a greater capability of exercising their fine-motor than they did prior to the study with a statistical significance of .05.

Keywords: Autism, Art Activities, Fine Motor Skills

บทนำ

การศึกษา คือรากฐานของการพัฒนามนุษย์ ซึ่งมนุษย์ทุกคนย่อมควรได้รับการศึกษาที่ดี ให้สมบูรณ์ พร้อมทั้งสติปัญญา มีทักษะการแก้ปัญหา การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และมีจิตใจที่ดี โดยที่คำนึงถึงความแตกต่างที่มีติดตัวกันมาโดยธรรมชาติ และศักยภาพที่ไม่เหมือนกัน ลักษณะการดำเนินชีวิต รวมถึงบริบทสังคมทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละบุคคลย่อมมีความต่าง กระบวนการจัดศึกษา จึงเป็นกระบวนการที่ให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา กล่าวไว้ว่า มาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคล

เด็กที่มีภาวะออทิซึม (Autism) หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในปัจจุบันมีอัตราเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก จากการศึกษาวิจัยของศูนย์ควบคุมป้องกันโรคแห่งสหรัฐอเมริกา (Center of Disease Control and Prevention) พบว่า เด็กชายจะมีแนวโน้มเป็น ออทิสติกมากกว่าเด็กหญิง 5 เท่าตัว (บุญเรือง ไตรเรืองวรวัฒน์, 2560) โดยทุกคนจะมีคุณสมบัติหลักร่วมกัน 3 ข้อ คือ ความบกพร่องของการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม พัฒนาการทางภาษา พบได้ตั้งแต่เด็กที่มีความบกพร่องทางภาษาไปจนถึงมีอัจฉริยภาพทางภาษา และการมีพฤติกรรมบางอย่างแปลกกว่าคนทั่วไป แต่พฤติกรรมร่วมที่พบบ่อยสำหรับเด็กกลุ่มนี้ คือ การทำอะไรซ้ำ ๆ มีแบบแผนการดำรงชีวิตแบบเดิม ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงกะทันหัน (ดารณี อุทัยรัตนกิจ, 2560) เด็กออทิติกแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันแต่จะมีลักษณะร่วมคล้ายกัน คือ การอยู่ในโลกของตัวเอง สนใจสิ่งแวดล้อมน้อย เรียกไม่หัน ไม่สบตา ไม่สนใจใคร ได้ตอบไม่เป็น เล่นไม่เหมาะสม จินตนาการไม่เป็น ไม่พูดหรือพูดไม่รู้เรื่อง ทำอะไรซ้ำ ๆ เป็นแบบแผน ไม่ยืดหยุ่น และจะกระตุ้นตัวเองเป็นระยะ เช่น หมุนตัว โยกตัว เขย่าเท้า สะบัดมือ เล่นมือ เล่นเสียง เป็นต้น ถึงแม้ว่าในปัจจุบันกลุ่มบุคคลออทิติกยังไม่มีวิธีการรักษาให้หายขาดได้ แต่สามารถให้การบำบัดรักษาและให้ความช่วยเหลือพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคลเพื่อให้พัฒนาการ

นั้นดีขึ้น เด็กออทิสติกมีความแตกต่างกันหรือมีภาวะออทิสซึมที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคลทำให้มีความต้องการความจำเป็นในการช่วยเหลือและการพัฒนาที่แตกต่างกัน

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นต่อพัฒนาเด็กเป็นอย่างมาก กล้ามเนื้อมัดเล็กนั้นมีส่วนทำให้เด็กได้ใช้มือสำรวจ สังเกตจากการสัมผัสจับต้องในทุก ๆ กิจกรรม (อิธิฐาน พูลศิลป์ ศักดิ์กุล, 2556, น. 111) การฝึกความพร้อมด้านกล้ามเนื้อ นิ้วมือให้แข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว และการฝึกความสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ จะช่วยให้เด็กได้ออกกำลัง และพร้อมที่จะใช้ในการเขียน (พูนสุขบุญย์ สวัสดิ์, 2554, น. 41) ผลจากการศึกษาของเพียร์เจท์ (Lall and Lall, 1983 p. 45-54) เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กค้นพบว่า ความสามารถในการคิด และทักษะทางภาษาของเด็กขึ้นอยู่กับพื้นฐานของประสบการณ์ด้านกล้ามเนื้อ เด็กจะไม่สามารถพัฒนาทางภาษาได้ถ้าปราศจากพื้นฐานที่มั่นคงทางด้านประสบการณ์ออกกำลังกาย และการหยิบจับสิ่งของรอบ ๆ ตัว ดังนั้นกล้ามเนื้อเล็กจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ในอนาคต เป็นการปูพื้นฐานให้มีความพร้อมด้านการเขียน และการพัฒนาด้านสติปัญญา

ความสำคัญในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กออทิสติกในกลุ่มเด็กออทิสติกที่มีพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กล่าช้ากว่าเด็กปกติเนื่องจากความผิดปกติในการรับรู้ประสาทสัมผัสยังคงมีปัญหาจึงส่งผลให้การใช้กล้ามเนื้อเล็กมีปัญหา ในด้านการรับรู้ประสาทสัมผัสด้านการเคลื่อนไหวมือและนิ้วมือ ความสัมพันธ์ในการใช้มือทั้ง 2 ข้าง รวมไปถึงการใช้มือและตาให้ทำงานประสานกันล้วนมีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน การที่พัฒนาการทางร่างกายของเด็กกลุ่มนี้ล่าช้า ความสามารถในการรับรู้ และการเรียนรู้ไม่เหมาะสมกับอายุ ทำให้เด็กออทิสติกมีความยากลำบากในการดำเนินชีวิต ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างมากในการกระตุ้นพัฒนาการการใช้กล้ามเนื้อเล็กเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ศิลปะเป็นหนึ่งในกระบวนการที่ถูกใช้อย่างแพร่หลายในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กออทิสติกให้พวกเขาสามารถพัฒนาศักยภาพอย่างเหมาะสมและช่วยในการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพให้ดีขึ้นเพื่อ ลดปัญหาทางอารมณ์ ช่วยเยียวยาจิตใจ พฤติกรรม และเสริมสร้างศักยภาพในด้านต่าง (ทวีศักดิ์ สิริรัตนเรขา, 2552) ทฤษฎีของ (Siver, 1978) พบว่า ศิลปะ เป็นเสมือนภาษาที่สองของกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องในการสื่อสารและการเรียนรู้ เด็กสามารถเรียนรู้ความคิดรวบยอด (concept) ผ่านทางศิลปะได้เร็วกว่าวิธีการสื่อสารหลักและสามารถใช้งานศิลปะสะท้อนให้เห็นถึงสิ่งที่เขารู้ และสิ่งที่เขาคิด ดังนั้น ศิลปะจึงนำไปสู่เป้าหมายในการบำบัดได้ดี (Mayesky, 1998, p. 103-105) การเล่นและการจัดกิจกรรมศิลปะต่าง ๆ จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กได้พัฒนาความพร้อมทางมือและตา มากที่สุด เด็กจะได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน เด็กจะใช้มือในการหยิบจับวัสดุต่าง ๆ ทำให้เข้าใจวิธีการใช้นิ้วจับดินสอได้อย่างถูกต้อง การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่มุ่งเน้นการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา โดยครอบคลุมพัฒนาการเด็ก 4 ด้าน

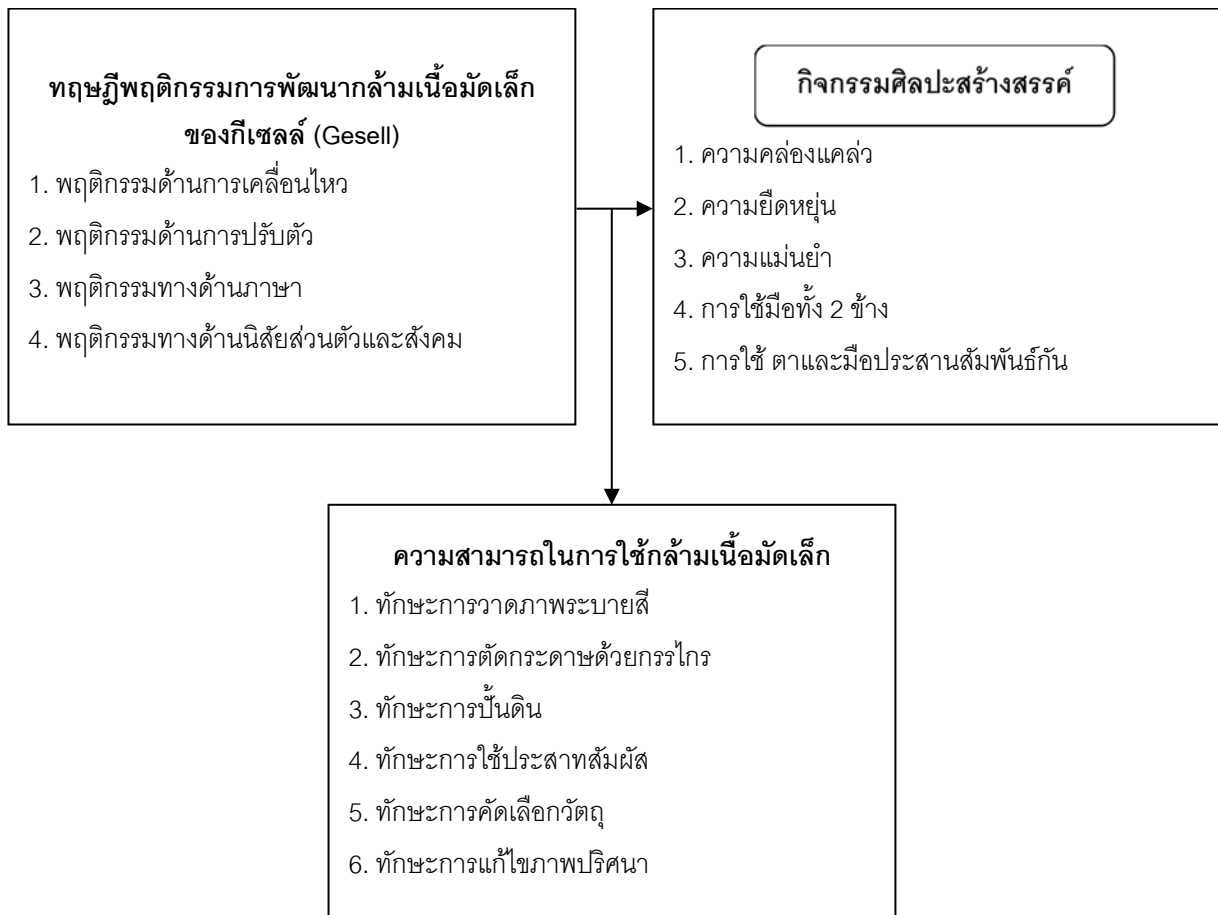
จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กออทิสติกจากปัญหาสำคัญของเด็กออทิสติก คือทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กที่ไม่มีความคล่องแคล่ว ไม่เป็นไปตามวัย ถึงแม้ร่างกายภายนอกจะดูปกติเมื่อเทียบกับอายุแล้วการใช้กล้ามเนื้อเล็กยังต่ำกว่าเกณฑ์ ทำให้ทักษะในการดำเนินชีวิตยังมีปัญหาไม่ว่าจะเป็น การใช้มือ นิ้วมือ ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การติดกระดุม ร้อยเชือกของเท้า หรือการหยิบจับสิ่งของที่มีขนาดเล็ก รวมทั้งการใช้มือ และตาก็ยังไม่สัมพันธ์กัน เมื่อพื้นฐานการดำเนินชีวิตประจำวันยังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร จึงส่งผลต่อการจับดินสอในการเตรียมพร้อมสำหรับการเขียน และมีผลต่อการพัฒนาด้านสติปัญญา การพัฒนาทักษะในการใช้กล้ามเนื้อเล็กนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมากที่จะฝึกให้เด็กออทิสติกสามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จึงเป็นบทบาทสำคัญในการพัฒนาเด็กออทิสติก เพราะกิจกรรมศิลปะ

ไม่ว่าจะเป็น การเขียนภาพ การปั้น การฉีกปะ การตัดปะ การพิมพ์ภาพ การปั้น การร้อย การประดิษฐ์ จะช่วยให้เด็กได้ใช้มือนิ้วมือ ประสานสัมพันธ์กันทั้ง 2 ข้างได้อย่างคล่องแคล่วและสามารถใช้ตา และมือรวมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กออทิสติกอายุ 8 - 10 ปีที่มีพัฒนาการในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กล่าช้า
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ของเด็กออทิสติกอายุ 8 - 10 ปี โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์หลังเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

เด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์มีพัฒนาการความสามารถด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กดีขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

เด็กออทิสติก หมายถึง บุคคลออทิสติกอายุ 8 - 10 ปี เพศชาย และเพศหญิง ที่มีพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กอยู่ในช่วงอายุ 5 - 6 ปี ซึ่งมีพัฒนาการในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กล่าช้ากว่า วัดจากแบบประเมินทักษะด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

กล้ามเนื้อมัดเล็ก หมายถึง การใช้มือและนิ้วมือเพื่อยึดจับสิ่งของ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการที่เด็กจะพัฒนาการด้านการช่วยเหลือตัวเองในชีวิตประจำวัน รวมไปถึงการปูพื้นฐานหรือการเตรียมความพร้อมด้านการเขียน

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก แบ่งออกเป็น 6 ทักษะ

1. ทักษะการวาดภาพระบายสี
2. ทักษะการตัดกระดาษด้วยกรรไกร
3. ทักษะการปั้นดิน
4. ทักษะการใช้ประสาทสัมผัส
5. ทักษะการคัดเลือกวัตถุ
6. ทักษะการแก้ไขภาพปริศนา

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ หมายถึง การใช้กระบวนการศิลปะที่มีความหลากหลายเพื่อเสริมสร้าง และพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กออทิสติก ความคล่องแคล่ว ยืดหยุ่น แม่นยำ การใช้มือทั้ง 2 ข้างประสานสัมพันธ์กัน และการใช้มือและตาประสานสัมพันธ์กัน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

เด็กออทิสติก อายุ 8 - 10 ปี ซึ่งได้รับการวินิจฉัยจากจิตแพทย์ว่าอยู่ในกลุ่มภาวะออทิสซึม (Autism) ในระดับรุนแรงน้อย มีภาษา สามารถสื่อสารได้จากศูนย์การเรียนรู้ด้วยรัก แขวง ลาดพร้าว เขต ลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร จำนวน 5 คน เลือกโดยวิธีเจาะจง (purposive sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา แบ่งเป็น

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ตามทฤษฎีพัฒนาการของเกสเซิล (Gesell)

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กออทิสติก

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึม มีแผนการทดลองแบบ The one group pretest - posttest design (สิริมา ภิญญอนันตพงษ์, 2550, น. 15) และมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในกิจกรรมเชิงปฏิบัติการที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและพัฒนาการ โดยมีการทดลองแบ่งเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 พัฒนาแบบประเมินทักษะด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา และดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กออทิสติกเพื่อจัดทำแบบประเมินทักษะด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญาโดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญลงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะก่อนนำไปคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ 16 ผู้วิจัยศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยและเด็กออทิสติกเพื่อจัดทำแผนกิจกรรมศิลปะโดยผ่านการตรวจสอบ

คุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญลงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้ โดยรูปแบบของกิจกรรมแบ่งออกเป็น 16 กิจกรรม ได้แก่ 1. สร้างทะเลและหาดทราย ครั้งที่ 1 2. สร้างทะเลและหาดทราย ครั้งที่ 2 3. ใสีสีดอกไม้ด้วยมือ 4. เรียนรู้เส้นผ่านดินน้ำมันครั้งที่ 1 5. เรียนรู้เส้นผ่านดินน้ำมัน ครั้งที่ 2 6. ธรรมชาติของดินเหนียว 7. สร้างรูปร่างจากกาบ ครั้งที่ 1 8. สร้างรูปร่างจากกาบ ครั้งที่ 2 9. ภาพพิมพ์ตัวฉัน 10. ระบายสีท้องฟ้า 11. ผนังถ้ำหรรษา 12. ลูกบิดสะพานโค้ง 13. กรอบรูปดอกไม้ 14. ดินน้ำมันเนื้ออย่าง 15. นักออกแบบทรงผมครั้งที่ 1 16. นักออกแบบทรงผม ครั้งที่ 2 แผนกิจกรรมประกอบไปด้วย 6 ข้อหลัก คือ 1. ชื่อกิจกรรม 2. วัตถุประสงค์ 3. แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ 4. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม 5. อุปกรณ์ที่ใช้ และ 6. การประเมินผลกิจกรรม

ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และบันทึกพัฒนาการการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก รายกิจกรรม ผู้วิจัยได้ศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กออทิสติกและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำแบบบันทึกพัฒนาการรายกิจกรรมโดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญลงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะก่อนนำไปบันทึกหลักจากการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยกิจกรรมการทดลองครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ซึ่งทำการทดลองแบบ Onsite ในช่วงกิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน ได้แก่ วันอังคาร วันพฤหัสบดี ใช้เวลาวันละ 60 นาที

ระยะที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์ และหาคุณภาพ ดังนี้

1. ระดับคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กจากแบบบันทึกพัฒนาการการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กรายกิจกรรม โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ยโดยแยกเป็นด้านความคล่องแคล่ว ด้านความยืดหยุ่น ด้านความแม่นยำ ด้านการใช้ มือทั้ง 2 ข้างประสานสัมพันธ์กัน และด้านการใช้มือและตาประสานสัมพันธ์กัน และเขียนอภิปรายผลเชิงคุณภาพสะท้อนผลการปฏิบัติกิจกรรม วิเคราะห์เป็นความเรียง เพื่อประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

2. เปรียบเทียบความแตกต่างโดยนำคะแนนจากแบบประเมินทักษะด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และสถิติปัญหาหลังจากการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลต่าง และทดสอบความแตกต่างเฉลี่ยว่ามีความแตกต่างมากน้อยเพียงใด โดยใช้ t-test ทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ 16 กิจกรรม ได้แก่ สร้างทะเลและหาดทรายครั้งที่ 1, สร้างทะเลและหาดทรายครั้งที่ 2, ใสีสีดอกไม้ด้วยนิ้วมือ, เรียนรู้เส้นผ่านดินน้ำมันครั้งที่ 1, เรียนรู้เส้นผ่านดินน้ำมันครั้งที่ 2, ธรรมชาติของดินเหนียว, สร้างรูปทรงจากกาบครั้งที่ 1, สร้างรูปทรงจากกาบครั้งที่ 2, ภาพพิมพ์ตัวฉัน, ระบายสีบนท้องฟ้า, ผนังถ้ำหรรษา, ลูกบิดสะพานโค้ง, กรอบรูปดอกไม้, ดินน้ำมันเนื้ออย่าง, นักออกแบบทรงผม 1, นักออกแบบทรงผม 2

2. แบบบันทึกพัฒนาการการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ด้านความคล่องแคล่ว, ยืดหยุ่น, แม่นยำ, การใช้มือทั้ง 2 ข้าง และ การใช้มือตาประสานสัมพันธ์กัน

3. แบบประเมินทักษะด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสถิติปัญหา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 1 ชุด ทั้งหมด 30 ข้อ โดยแบ่งเป็น 6 หัวข้อหลัก คือ ทักษะการวาดภาพระบายสี, ทักษะการตัดกระดาษด้วยกรรไกร, ทักษะการปั้นดิน, ทักษะการใช้ประสาทสัมผัส, ทักษะการคัดเลือกวัตถุ, ทักษะการแก้ไขภาพปริศนา คะแนนเต็ม 30 คะแนน

การหาประสิทธิภาพเครื่องมือ

ในการหาประสิทธิภาพเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. หาความเที่ยงตรงของแผนกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ลงความเห็น หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) โดยใช้เกณฑ์ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จึงถือว่าเชื่อถือได้ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์, 2545, น. 95) ค่า IOC ทั้งหมด ได้เท่ากับ 0.96 ซึ่งเป็นค่าแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้
2. การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงของแบบบันทึกพัฒนาการการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ลงความเห็น หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) โดยใช้เกณฑ์ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จึงถือว่าเชื่อถือได้ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์, 2545, น. 95) จากการทดลองแบบบันทึกพัฒนาการการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.8 จำนวน 16 ข้อ ซึ่งเป็นค่าแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้
3. การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ โดยนำแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ลงความเห็น หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) โดยใช้เกณฑ์ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จึงถือว่าเชื่อถือได้ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์, 2545, น. 95) จากการทดลองเกณฑ์การใช้แบบประเมินคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.8 - 1 จำนวน 30 ข้อ และมาหาค่า IOC ทั้งหมด ได้เท่ากับ 0.92 ซึ่งเป็นค่าแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กออทิสติก ในครั้งนี้สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ระดับคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กจากแบบบันทึกพัฒนาการการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก รายกิจกรรม เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.92 คะแนน มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.04 คะแนน
2. หลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ให้เด็กออทิสติก อายุ 8 - 10 ปี มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก โดยรวมสูงกว่า ก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

งานวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ พัฒนากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กออทิสติกที่มีพัฒนาการการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กล่าช้า ซึ่งอยู่ในช่วงอายุ 4 - 5 ปี ผลการวิจัย พบว่า หลังจากเด็กออทิสติกได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์นั้นมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ทำให้เด็กออทิสติกมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสูงขึ้น อภิปรายได้ ดังนี้

1. ทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ไม่ว่าจะเป็น ด้านความคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น ความแม่นยำ การใช้มือทั้ง 2 ข้าง และการใช้ตาและมือประสานสัมพันธ์กัน ตลอดจนการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ทั้ง 16 กิจกรรมส่งผลให้

การทดสอบหลังการจัดกิจกรรมนักเรียนมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีความหลากหลายเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กได้ดีซึ่งสอดคล้องกับฟิชเชอร์และเทอร์รี่ Fisher & Terry (1997, p. 284) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ให้เด็กเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กก่อนจะเริ่มหัดเขียนสามารถทำได้โดย การวาดรูประบายสี การวาดโดยใช้เส้นพื้นฐานต่าง ๆ เช่น เส้นตรง วงกลม การใช้นิ้ววาดเส้นลงบนกระดาษทราย หรือการระบายสีด้วยนิ้วมือ ทั้งนี้ยังเป็นส่วนช่วยส่งเสริมความสามารถด้านวิชาการ ในเรื่องพื้นฐานการเขียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ Linda Leonard Lamme (1978, p. 20-27) กล่าวว่า ประสบการณ์ในการเขียนจะสร้างขึ้นได้เมื่อเด็กมีความมั่นใจมากขึ้นในการจับอุปกรณ์ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จึงเป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้สัมผัสกับวัตถุที่หลากหลายสร้างความมั่นใจให้แก่เด็ก

ระดับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก พิจารณารายด้านเริ่มจากค่าเฉลี่ยระดับความสามารถที่เพิ่มขึ้นมากที่สุดไล่ลำดับได้ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการใช้ตาและมือประสานสัมพันธ์กันมีคะแนนมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.40 เนื่องจากในทุกกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เด็กจะต้องใช้กล้ามเนื้อ มือ นิ้วมือ ในการเคลื่อนไหว หยิบจับวัสดุอุปกรณ์ในทิศทางต่าง ๆ และใช้สายตาในการมองเพื่อที่จะสามารถหยิบจับวัสดุอุปกรณ์ และทำกิจกรรมได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ในการทำกิจกรรมครั้งแรกสังเกตเห็นได้ชัดว่าเด็กยังไม่มี ความมั่นใจ การมองกระดาษในมุมกว้างเพื่อระบายสียังไม่สามารถทำได้ผู้วิจัยยังต้องคอยกระตุ้นเตือนหรือชี้ให้เห็นในส่วนที่เด็กระบายไม่ทั่ว แต่เมื่อได้รับการฝึกฝนตลอดทั้ง 16 กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านการใช้ตาและมือประสานสัมพันธ์กันเพิ่มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเมื่อมีความมั่นใจในการทำกิจกรรมมากขึ้นจึงทำให้ความสามารถด้านนี้สูงขึ้นตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ (เยาหวา เดชะคุปต์, 2558, น. 123) ความสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อ และสายตา มีความจำเป็นและสำคัญต่อการเขียนเด็กจะสามารถเขียนสิ่งใดได้ต่อเมื่อมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อและสายตาทำงานประสานสัมพันธ์กันได้ดี และสอดคล้องกับ Landers (2006) กล่าวว่า ความสำคัญของการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กคือการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อตา และมือ ซึ่งจะทำให้สามารถพัฒนาทักษะในการเขียน การวาด และการจับวัตถุเล็ก ๆ เด็กก่อนวัยเรียนควรเรียนรู้ที่จะจับต้องวัตถุผ่านกระบวนการมองซึ่งจะบอกเขาให้ทำหรือไม่ทำอะไรกับวัตถุ

1.2 ด้านความคล่องแคล่วและความยืดหยุ่นมีคะแนนเท่ากัน ความคล่องแคล่วมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.60 คะแนน มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.19 ด้านความยืดหยุ่น มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.60 อยู่ในระดับดีเนื่องจากความสอดคล้องในการทำงานประสานกันของมือและนิ้วมือควบคู่กันของทั้ง 2 ด้าน ในที่นี้อาจมีมือข้างใดข้างหนึ่งที่ทำงานได้ดีกว่าอีกข้าง สังเกตจากการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เมื่อเริ่มจากกิจกรรมที่ไม่ซับซ้อน เช่น การหยิบจับของชิ้นใหญ่ ระบายสีในกรอบที่ใหญ่ ไปถึงกิจกรรมที่มีกระบวนการในการทำงานหลายขั้นตอนเด็กจะเรียนรู้ได้ดีจากสิ่งที่ย่างไปหายากทำให้เด็กเกิดความคล่องแคล่วและยืดหยุ่นในการใช้มือ ยกตัวอย่างเช่นกิจกรรม ที่ใช้ดินน้ำมัน และดินเหนียว รวมไปถึงการร้อยลูกปัดและการดัดยางเพื่อเสียบดอกไม้ ซึ่งสอดคล้องกับ McAfee & Leong (1994, p. 240) กล่าวว่า ระดับความชำนาญในการใช้มือและนิ้วเด็กควรจะสามารถใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและสามารถเคลื่อนไหวนิ้ว และมือได้เต็มขีดจำกัดของการเคลื่อนไหวนั้น ๆ การประเมินพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ขนาดของอุปกรณ์ที่เด็กใช้มีผลอย่างมากต่อระดับความยาก - ง่ายในการประสานกันของกล้ามเนื้อเล็ก ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้งระบบประสาทสัมผัส ด้านการรับรู้ความรู้สึกในเด็กออกซิดิกแต่ละคนมีความแตกต่างกันมากในแต่ละกิจกรรมวัสดุ และอุปกรณ์มีพื้นผิวที่แตกต่างกันออกไป บางกิจกรรมยกตัวอย่างเช่นธรรมชาติของดินเหนียวเด็กบางคนทำได้ดีเพราะชอบในการสัมผัส แต่ในเด็กบางคนไม่สามารถทำได้เพราะรู้สึกไม่ดีหรือไม่ชอบการสัมผัสพื้นผิวที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งสอดคล้องกับ อุมพร ตรังคสมบัติ

(2545, น. 59) กล่าวว่า การกระตุ้นประสาทสัมผัสและกล้ามเนื้อในเด็กออทิสติกมีการรับรู้ทางประสาทสัมผัสบกพร่อง โดยอาจไวต่อสัมผัสบางอย่างมากเกินไป หรืออาจรับรู้ได้น้อยเกินไป การรับรู้สัมผัสที่ผิดปกติ ทำให้เด็กมีอาการแสบปรวน หรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ ดังนั้น จึงมีผู้พยายามใช้วิธีการกระตุ้นประสาทสัมผัสให้ทำงานดีขึ้นโดยหวังจะทำให้ อาการต่าง ๆ ดีขึ้น เมื่อเด็กได้ทำกิจกรรมศิลปะอย่างต่อเนื่องทำให้คุ้นเคยกับพื้นผิวที่มีความหลากหลายส่งผลให้การรับรู้ สัมผัสของเด็กเพิ่มสูงขึ้น

1.3 ด้านการใช้ มือทั้ง 2 ข้างประสานสัมพันธ์กัน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.80 อยู่ในระดับดี เนื่องจากกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์บางกิจกรรมจำเป็นต้องใช้มือทั้ง 2 ข้างในการดำเนินกิจกรรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ยกตัวอย่างเช่น การดึงยาง การฉีกกระดาษ การแปะสติ๊กเกอร์ การร้อยลูกปัด และการตัดกระดาษโดยใช้กรรไกร ครูได้สังเกตเห็นได้ว่าการทำกิจกรรมช่วงแรกเด็กยังไม่สามารถจัดวางท่าทางการใช้มือทั้ง 2 ข้างได้อย่างถูกต้อง ไม่เข้าใจองศาในการเคลื่อนไหวมือให้ทำงานสัมพันธ์กันทั้ง 2 ข้าง ผู้วิจัยจำเป็นต้องส่งเสริมพัฒนาการอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เด็กสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างราบรื่น แต่เมื่อทำกิจกรรมไปอย่างต่อเนื่องส่งผลให้เด็กสามารถพัฒนา ด้านการใช้มือทั้ง 2 ข้างได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของกิเซลท์ ที่ว่าด้วยเรื่องพฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหวว่า การเคลื่อนไหวนั้น เป็นความสามารถของร่างกายอย่างหนึ่ง ที่ครอบคลุมถึงการบังคับอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย และความสัมพันธ์ทางด้านการเคลื่อนไหวทั้งหมด และ Awareness (2003) กล่าวว่า การส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก โดยการ จัดกิจกรรมให้มือทั้ง 2 มือประสานสัมพันธ์กัน ได้แก่ การจัดกิจกรรมที่มือได้กำและจับ เช่น ร้อยของเล่นโดยใช้ไม้แทนเข็ม รวมไปถึงกิจกรรมที่มือได้เคลื่อนไหว เช่น การร้อยลูกปัด กิจกรรมเหล่านี้ส่งผลให้การทำงานประสานสัมพันธ์กันระหว่าง มือทั้ง 2 ข้างเพิ่มสูงขึ้น

1.4 ด้านความแม่นยำ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.20 อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากเป็นความสัมพันธ์ ที่เกี่ยวข้องกับคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น และการทำงานระหว่างมือและตา ทุกด้านต้องทำงานสอดคล้องไปใน ทิศทางเดียวกันอาจส่งผลให้ต้องใช้เวลาในการฝึกฝนให้มือและนิ้วมือมีความแม่นยำ และมีประสิทธิภาพ ในการ ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์มีการใช้กิจกรรมการระบายสี ซึ่งใช้การระบายด้วยมือ ระบายด้วยสีเทียน ระบายด้วยสีไม้ การจุดสีด้วยมือ และการเกลี่ยดินให้อยู่ในกรอบที่กำหนดสังเกตได้ว่าในช่วงแรกของการทำกิจกรรมเด็กไม่สามารถ ควบคุมมือได้ ซึ่งทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความสามารถทั้ง 3 ด้านเข้ามาเกี่ยวข้อง เด็กจะต้องมีความชำนาญในระดับหนึ่ง เพื่อที่จะสามารถมอง ปรับเปลี่ยนองศาของมือ ควบคุมมือและนิ้วมือให้ได้ตามสถานการณ์ที่กำหนด ในการดำเนินกิจกรรม อาจต้องเพิ่มจำนวนครั้งเพื่อให้เด็กเกิดความชำนาญมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ McAfee & Leong (1994, p. 240) กล่าวว่า ความแม่นยำและความสามารถในการควบคุม เด็กต้องสามารถควบคุมการใช้กล้ามเนื้อนิ้ว และมือได้ ทั้งนี้ โดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่กำหนดให้ เช่นการระบายสีในภาพใหญ่ และการระบายสีในภาพเล็ก เป็นต้น ซึ่งกิจกรรม ศิลปะสร้างสรรค์ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กในส่วนของความแม่นยำได้ดีขึ้นตามลำดับ

2. การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ให้เด็กออทิสติกอายุ 8 - 10 ปี มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก โดยรวมสูงกว่า ก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยพัฒนาความสามารถของกล้ามเนื้อเล็ก ตามทฤษฎีของกิเซลท์ คือ ให้เด็กมีความพร้อมของกล้ามเนื้อตั้งแต่ บริเวณข้อมือ ฝ่ามือ อุ้งมือจนถึงปลายนิ้วมือ ดังนั้น การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่让孩子ได้เคลื่อนไหวบริเวณดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็น การวาดรูป ระบายสีด้วยนิ้วมือ ฉีกกระดาษ ภาพพิมพ์ บันดิน ปั้นกาว ร้อยลูกปัด การใช้กรรไกรตัดกระดาษ และตัดดินน้ำมัน จะช่วยพัฒนาความสามารถ ในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ทักษะการวาดภาพระบายสี มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเท่ากับ 3.80 คะแนนเฉลี่ยหลังเท่ากับ 10.00 กิจกรรมศิลปะการวาดรูประบายสีด้วยวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายไม่จำเป็นจะเป็นการระบายสีด้วยมือและนิ้วมือ การใช้สีเทียน และสีไม้ระบายลงบนพื้นผิวที่แตกต่างช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ซึ่ง และทักษะการวาดภาพระบายสีเป็นกิจกรรมที่สามารถหาวัสดุอุปกรณ์ได้ง่ายเด็กสามารถพบเจอได้ในวิชาเรียนต่าง ๆ สอดคล้องกับ Keren Perles (2009) กล่าวว่า ศิลปะสำหรับเด็กออทิสติกเป็นมากกว่ากิจกรรมที่ทำให้เกิดความสนุกเพลิดเพลิน ในความเป็นจริงนั้น นักเรียนออทิสติก สามารถเรียนรู้ได้หลายด้านจากการทำงานศิลปะ เช่น การลงสีภาพด้วยมือเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กแสดงออก โดยไม่ต้องมีอุปกรณ์ เสริมสร้างระบบประสาทสัมผัสและยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมกล้ามเนื้อมือและนิ้วมือให้เด็กมีความสามารถในการหยิบจับอุปกรณ์อย่างคล่องแคล่วในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับ ทวีศักดิ์ สิริรัตนเรขา (2550, น. 15-17) กล่าวว่า ทักษะการเคลื่อนไหว ช่วยในการตอบสนองต่อความต้องการตามธรรมชาติ ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กให้สามารถทำกิจกรรมที่ละเอียด มีความซับซ้อน ช่วยให้มีการทำงานประสานกันของกล้ามเนื้อมัดต่าง ๆ อย่างคล่องแคล่ว และช่วยควบคุมทิศทางเคลื่อนไหวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เมื่อเด็กมีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยด้านทักษะการวาดภาพระบายสีเพิ่มสูงขึ้น

2.2 ทักษะการตัดกระดาษด้วยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเท่ากับ 0.80 คะแนนเฉลี่ยหลังเท่ากับ 3.40 กิจกรรมศิลปะที่ช่วยให้เด็กได้ใช้มือทั้ง 2 ข้างทำงานประสานกัน และช่วยประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาในการใช้กรรไกรตัดกระดาษและตัดดินน้ำมัน ในการทำกิจกรรมครั้งแรกสังเกตเห็นถึงความไม่คล่องแคล่วในการหยิบจับกรรไกร เด็กไม่สามารถวางแผนการจับและการเคลื่อนไหวไปในทิศทางที่ถูกต้องเนื่องจากการใช้กรรไกรสำหรับเด็กออทิสติก ควรต้องได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เด็กสามารถจัดการเคลื่อนไหวนั้น ๆ ได้ซึ่งสอดคล้องกับ Buffington, McClannahan, & Poulson, (1998) Faherty (2000) Larkey (2005) กล่าวว่า การสอนเด็กออทิสติกควรสอนเป็นรายบุคคล สอนจากง่ายไปยาก และสอนด้วยหลัก 3R's คือ Repetition สอนซ้ำไปซ้ำมา Relaxation สอนแบบไม่ตึงเครียด Routine กำหนดกิจกรรมให้เป็นกิจวัตรประจำวัน ผู้วิจัยได้เริ่มสอนกิจกรรมศิลปะประเภทต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้เคลื่อนไหวมือ และนิ้วมือฝึกความคล่องแคล่วก่อนจะเริ่มกิจกรรมที่ใช้กรรไกรและเริ่มจากการใช้กรรไกรตัดสิ่งที่ย่อยไปหายาก ซึ่งสอดคล้องกับ Cumbria Partnership NHS Foundation (2017) ที่กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมในการพัฒนาทักษะการใช้กรรไกร เด็กต้องมีการเคลื่อนไหวนิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ และนิ้วกลาง เพื่อกาง หุบ กรรไกรในมือ มีการประสานกันของมือ แขน และดวงตาเพื่อตัดให้เป็นเส้น ใช้มือทั้ง 2 ข้างประสานเข้าด้วยกันเพื่อจับกระดาษอย่างมั่นคงและสามารถรักษาความนิ่งของข้อมือ ข้อศอก และไหล่เพื่อควบคุมการเคลื่อนไหวของแขนและมืองั้นผู้วิจัยจึงเริ่มจากให้เด็กตัดดินน้ำมันเพราะเด็กสามารถใช้มือกำดินได้อย่างมั่นคงและใช้กรรไกรตัดให้ขาดได้ง่ายในจังหวะเดียวด้วยความที่ดินมีลักษณะนิ่มทำให้เด็กเกิดความมั่นใจและกล้าที่จะเริ่มตัดสิ่งที่ยากขึ้นในขั้นต่อไปทำให้เด็กมีพัฒนาการการใช้กรรไกรเพิ่มสูงขึ้น

2.3 ทักษะการปั้นดินมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเท่ากับ 1.80 คะแนนเฉลี่ยหลังเท่ากับ 3.80 กิจกรรมการปั้นดินก่อนเริ่มทำกิจกรรมผู้วิจัยได้เริ่มให้เด็กสร้างความคุ้นเคยกับดิน ทั้งดินน้ำมัน และดินเหนียวสร้างการรับรู้ทางสัมผัสที่แตกต่างกันเด็กได้ใช้มือทั้ง 2 ในการนวด หุบ คลึง อย่างอิสระทำให้เด็กออทิสติกคุ้นเคยกับสัมผัสที่แปลกใหม่ ขณะที่เด็กนวดดินครูสังเกตได้ว่าเด็กมีความผ่อนคลาย ซึ่งสอดคล้องกับ ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2545) กล่าวว่า ศิลปะมีผลต่อการดำรงชีวิต ของมนุษย์ได้อย่างน่าอัศจรรย์ ศิลปะเพื่อการผ่อนคลาย โดยการระบายความรู้สึกนึกคิด หรือความคับข้องใจออกมา เพราะความรู้สึกของมนุษย์นั้นมีทั้งความสุข ความทุกข์ความเจ็บปวด ความฝัน และความหวัง ความรู้สึกเหล่านี้สามารถระบายออกได้โดยผ่านสื่อทางศิลปะอย่างอิสระ กิจกรรมศิลปะการปั้นดินจึงทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ด้านประสาทสัมผัสเนื่องจากดินมีความอ่อนตัว ดัดแปลงเป็นรูปทรงต่าง ๆ ได้ง่ายทำให้เด็กได้พัฒนาการใช้มือและนิ้วมือ

ให้เคลื่อนไหวไปในทิศทางต่าง ๆ อย่างแม่นยำ คล่องแคล่ว และยืดหยุ่นซึ่งสอดคล้องกับ เลิศ อานนัทนะ (2535, น. 44) กล่าวว่า การสร้างสรรค์งานศิลปะทุกชนิดจะส่งเสริมให้เด็กได้มีการเคลื่อนไหว และการใช้เครื่องมือออกแรงในการทำกิจกรรมศิลปะ ช่วยทำให้ร่างกายและกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ได้เคลื่อนไหว ทำงานประสานสัมพันธ์กันอันมีส่วนช่วยพัฒนาให้ร่างกายเจริญเติบโต กิจกรรมศิลปะการปั้นดินจึงทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กในการปั้นดินสูงขึ้น

2.4 ทักษะการใช้ประสาทสัมผัส มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเท่ากับ 1.40 คะแนนเฉลี่ยหลังเท่ากับ 3.80 กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ทำให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เป็นการกระตุ้นการรับสัมผัส เนื่องจากความหลากหลายของกิจกรรมศิลปะ ไม่ว่าจะเป็นการร้อยลูกปัด การดัดยางเสียบดอกไม้ การทำภาพพิมพ์ การสร้างรูปร่างจากกาบ รวมไปถึงการปั้นดิน ล้วนเป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้มีโอกาสในการสัมผัสวัสดุที่มีพื้นผิวแตกต่างเพื่อสร้างประสบการณ์การรับรู้ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีเรือน แก้วกังวาน (2540, น. 232) กล่าวว่าพัฒนาการทางศิลปะของเด็ก มีความพิเศษกว่าของผู้ใหญ่ในเรื่องความสามารถทางกายด้านประสาทสัมผัสและการ เคลื่อนไหว รวมทั้งความสามารถด้านสมองเชิงสร้างสรรค์ และแสดงออกทางจินตนาการ ซึ่งมีค่าต่อพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจและความคิดเชิงบวก และสอดคล้องกับ ทวีศักดิ์ สิริรัตนโรชา (2548, น. 6-30) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการรับรู้ด้านประสาทสัมผัสยังช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และปรับสมดุล ระบบประสาทรับรู้ความรู้สึกของร่างกายให้ตอบสนองต่อสิ่งเร้า และแสดงพฤติกรรมต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นจึงทำให้ทักษะด้านการใช้ประสาทสัมผัสของเด็กเพิ่มสูงขึ้น

2.5 ทักษะการคัดเลือกวัตถุ และทักษะการแก้ไขภาพปริศนา ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แบบประเมินทักษะด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญาของเด็กออทิสติก เป็นความสามารถในการประสานการเคลื่อนไหวระหว่างตา กับมือ ความจำ ความคิด การแยกแยะสิ่งต่าง ๆ การแก้ปัญหา และความพร้อมด้านวิชาการเพื่อเป็นพื้นฐานทางการศึกษา พบว่า ทักษะการคัดเลือกวัตถุ และทักษะการแก้ไขภาพปริศนานั้นเป็นหนึ่งในทดสอบด้านสติปัญญาตามช่วงวัย ในเด็ก อายุ 4-5 ปี นอกเหนือจากทักษะการวาดภาพระบายสี ทักษะการตัดกระดาษด้วยกรรไกร ทักษะการปั้นดิน ทักษะการใช้ประสาทสัมผัสที่สามารถพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อเล็กได้โดยการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ได้ หรืออาจต้องเป็นกิจกรรมศิลปะที่ออกแบบมาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้โดยเฉพาะ โดยอ้างอิงตามเกณฑ์การวัดประเมินของสถาบันราชานุกูล ทั้งนี้ จากการประเมิน ทักษะการคัดเลือกวัตถุ และทักษะการแก้ไขภาพปริศนา พบว่า เด็กออทิสติกกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับรุนแรงน้อยซึ่งไม่ได้มีปัญหาด้านสติปัญญาล่าช้ากว่าวัย สอดคล้องกับ จุฑามาส วรชิตกัจจกร (2554, น. 11) กล่าวว่า โรคออทิสติกมาจากความผิดปกติทางสมองและเด็กออทิสติกสามารถดีขึ้นได้ ถ้าได้รับการส่งเสริมอย่างเหมาะสม ทางกายภาพได้แบ่งอาการของโรคนี้เป็น 3 ระดับ ได้แก่รุนแรงน้อย มีสติปัญญาดี ภาษาดีพอใช้ เรียนร่วมกับเด็กปกติได้ รุนแรงปานกลาง มีพัฒนาทางสังคมกับภาษาที่จำกัด ช่วยตัวเองได้ดีพอใช้ และรุนแรงมาก มีภาวะปัญญาอ่อนร่วม ภาษา และสังคม พัฒนาการ ไม่ค่อยพัฒนา ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ดังนั้น กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กอาจไม่ส่งผลต่อทักษะการคัดเลือกวัตถุ และทักษะการแก้ไขภาพปริศนา

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ช่วงแรก เด็กออทิสติกยังไม่คุ้นเคยกับวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลายทำให้เกิดความกังวล ส่งผลให้เด็กนิ่งเฉยไม่กล้าทำกิจกรรมผู้วิจัยต้องคอยเสริมแรงอยู่บ่อยครั้ง แต่เมื่อเด็กเริ่มคุ้นเคยแล้วสังเกตได้ชัดเจนเลยว่าเด็กสนุกและตื่นเต้นกับกิจกรรมใหม่ทุกครั้ง กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ช่วยกระตุ้นความอยากรู้ อยากรลอง อยากรลงมือทำ รวมทั้งยังสร้างสมาธิในการทำกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น

2. การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการเลือกวัสดุที่ตนเองชอบส่งผลให้เด็กมีความกล้าแสดงออก และภาคภูมิใจในผลงานตนเอง เช่น กิจกรรมร้อยลูกปัดสะพานโค้ง ที่เด็กได้เลือกสีลูกปัดเส้นลวดกำมะหยี่ และได้ตัดโครงลวดในแบบที่ตนเองต้องการ หรือกิจกรรมธรรมชาติของดินเหนียวเด็กมีโอกาสได้สำรวจธรรมชาติ และนำธรรมชาติเหล่านั้นมาสร้างสรรค์งานศิลปะ เป็นต้น

3. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์นอกจากช่วยส่งเสริมและพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กออทิสติกแล้วยังช่วยเรื่องระบบประสาทสัมผัสสร้างประสบการณ์การรับรู้ผ่าน การมอง การสังเกต การฟัง การทำความเข้าใจ เพื่อปฏิบัติตามคำสั่ง กล้ามมือทำ และสามารถแก้ไขปัญหาบางประการที่ติดขัดระหว่างทำกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการใช้ชีวิตสำหรับเด็กออทิสติก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สามารถเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นในเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรือว่าในเด็กปกติ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ จะช่วยพัฒนาเด็กทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม เด็กจะได้รับประสบการณ์ ความกล้าแสดงออก การทำงานอย่างเป็นขั้นตอน และฝึกสมาธิ ดังนั้นสามารถเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับช่วงวัยจะทำให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การเลือกกิจกรรมสำหรับผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็กออทิสติกควรเลือกที่เหมาะสมกับกลุ่มเด็ก ตามลำดับพัฒนาการที่แตกต่างตามรายบุคคล เช่นการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กออทิสติกควรต้องคำนึงว่า เด็กออทิสติกแต่ละคนไม่เหมือนกันมีระบบประสาทสัมผัสการรับรู้ที่แตกต่าง ในเด็กบางคนอาจไม่ชอบสัมผัสบางประการหรือในเด็กบางคนชอบมาก ดังนั้นผู้สอนควรให้เด็กได้ปรับตัวการสอนควรเริ่มจากกิจกรรมที่ง่ายขั้นตอนไม่ซับซ้อนแล้วค่อย ๆ ปรับเป็นกิจกรรมที่ยากขึ้นตามลำดับ

3. การอธิบายตัวกิจกรรมให้เด็กออทิสติกเข้าใจ ผู้สอนต้องพูดเสียงดังฟังชัด อธิบายแบบสั้น กระชับ ตรงประเด็นเป็นขั้นเป็นตอน และมีตัวอย่างชิ้นงานให้เด็กดู เพราะในเด็กออทิสติกไม่ถนัดเรื่องการทำตามเข้าใจสิ่งที่มองไม่เห็นด้วยตา หรือสิ่งที่ต้องจินตนาการ การมีรูปร่างที่แน่นอนจะทำให้เด็กเข้าใจได้ง่าย

4. ผู้สอนสามารถปรับกิจกรรมและเลือกใช้อุปกรณ์สื่อการสอนที่หาง่ายหรือสอดคล้องกับท้องถิ่นของตนเองก็สามารถสร้างการเรียนรู้ให้เด็กออทิสติกได้เหมือนกัน

5. ผู้สอนควรมีการสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรมระหว่างทำกิจกรรมอยู่ตลอด เพื่อผู้สอนจะได้เข้าใจเด็กออทิสติกมากยิ่งขึ้น รับรู้อารมณ์ ความรู้สึกของเด็ก เพื่อปรับการเรียนรู้บางประการให้สอดคล้องกับความต้องการ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กออทิสติกที่มีผลต่อการพัฒนาทางด้านอื่น ๆ เช่น การช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ด้านความสามารถทางวิชาการ คณิตศาสตร์ หรือ ภาษาไทย ด้านการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ ด้านพฤติกรรมทางเข้าสังคม เป็นต้น

2. ควรมีการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษอื่น ๆ เช่น ดาวน์ซินโดรม พิการทางการได้ยิน ตาบอด สมาธิสั้น หรือ ในเด็กที่มีความพิการซ้ำซ้อน

3. ควรมีการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในมุมมองอื่น ๆ เช่นการถ่ายภาพ การระบายสีตามจังหวัดดนตรี ชำ เวิร์ หรือการเคลื่อนไหวของร่างกายทุกส่วนในการทำกิจกรรมศิลปะ เพื่อให้เด็กได้รับสัมผัสด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม

4. ข้อสังเกตในการทำกิจกรรมควรต้องมีการปรับระยะเวลาจำนวนการทำกิจกรรมเพิ่มมากขึ้นเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์

บรรณานุกรม

- Belsky, G. (2017). *What are fine motor skills?* Retrieved from <https://www.understood.org/articles/en/all-about-fine-motor-skills>
- Cumbria Partnership NHS Foundation Trust. (2017). *Developing scissor skills. Happier Healthier Hopeful.* (p. 1-4).
- Greutman, H. (2018). *Basics of Fine Motor Skills.* (p. 23-25).
- Michelle, J. & Fortenberry, H. C. (2011). Helping Preschoolers Prepare for Writing. *Young Children*, 102-103.
- Wilmot, K. (2017). *Fine motor skills: What you need to know.* Retrieved from <https://www.understood.org/en/learning-thinking-differences/child-learning-disabilities/movement-coordination-issues/all-about-fine-motor-skills>
- Fumi Uehara. (2563). *เด็กพิเศษปฐมวัยดูแลไม่ยากหากรู้วิธี เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 (สำหรับเด็ก 3-5 ปี)*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.
- ดารารณี อุทัยรัตนกิจ. (2061). *เปิดโลกความรู้เด็กออทิสติกในสังคมไทย*. Retrieved from <https://www.the101.world.com>
- ทวีศักดิ์ สิริรัตนเรขา. (2552). *ศิลปะบำบัดในเด็กพิเศษ*. (น. 1 - 5). กรุงเทพฯ: ศูนย์วิชาการเอบีไอเอ็ม.
- พรพีไล เลิศวิชา. (2555). *แผนการสอนปฐมวัย Best Practices แผนการสอนที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองของเด็ก*. เชียงใหม่: บริษัทธารปัญญา จำกัด.
- พรณิดา ผุสดี. (2555). *ทฤษฎีพัฒนาการของกลีเซิล*. Retrieved from <http://oknation.nationtv.tv/blog/pannida/2012/11/12/entry-5>
- เลิศ อานันท์นนะ. (2551). *การศึกษาปฐมวัยบูรณาการ*. กรุงเทพฯ: สกสค. ลาดพร้าว.
- อรจิรา จะแรมรัมย์. (2560). *ศิลปะบำบัดช่วยเด็กออทิสติกอย่างไร*. Retrieved from <https://www.autistickku.com>

กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการฝึกอบรมของ กก 2 บก.กฝ.บช.ตชด.

(ค่ายพระยาสุรสีห์) เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

THE STRATEGIES FOR ORGANIZING TRAINING MANAGEMENT OF SUB_DIVISION
2 SPECIAL TRAINING DIVISION (SURASRI CAMP) TO DEVELOP QUALITY OF
POLICE STUDENTS AS PERSONAL MASTERY

ประเสริฐ เรือนนการ^{1*}, ฐิตียา เรือนนการ² ว่าที่พันตำรวจตรีหญิงพัชรีย์ ชาภูวงศ์³

สิบตำรวจตรีหญิง ฉัตรปภัศ มุลปัญญา⁴ ศรีสุดา พัฒจันทร์⁵

Prasert Ruannakarn^{1*}, Thitiya Ruannakarn², Pol. MAJ. Patcharee Chaphuwong³

⁴Pol.L Chatpraphat Moolpanya Srisuda Patjan⁵

¹สาขาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

²สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

^{3,4}กก.2 บก.กฝ.บช.ตชด. ค่ายพระยาสุรสีห์ ฉะเชิงเทรา

⁵สาขาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

*Corresponding Author E-mail: thitiya_rua@vu.ac.th

Received: October 15, 2021; Revised: December 12, 2021; Accepted: March 17, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการฝึกอบรมของ กก.2 บก.กฝ.บช.ตชด. (ค่ายพระยาสุรสีห์) เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ 2) ศึกษาแนวทางการสร้างกลยุทธ์ การพัฒนาการบริหารจัดการฝึกอบรมของ ค่ายพระยาสุรสีห์ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้ ประชากรเป้าหมาย ในระยะที่ 1 ได้แก่ ตำรวจชั้นประทวน และชั้นสัญญาบัตร สังกัดค่ายพระยาสุรสีห์ จำนวน 67 คน และประชากรเป้าหมายในการวิจัยในระยะที่ 2 ได้แก่ตำรวจชั้นประทวน และชั้นสัญญาบัตร สังกัด ค่ายพระยาสุรสีห์ จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบประเมินความเหมาะสมของร่างกลยุทธ์ สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการ ฝึกอบรมของค่ายพระยาสุรสีห์ ด้านจุดแข็ง คือ ครูฝึกมีความเชี่ยวชาญในการฝึกอบรม ด้านจุดอ่อน คือ ครูฝึกมีน้อยไม่ เพียงพอกับจำนวนนักเรียนนายสิบตำรวจที่เข้ารับการอบรม ด้านโอกาส คือเทคโนโลยีที่ทันสมัยส่งผลต่อความท้าทายในการ บริหารจัดการฝึกอบรม และด้านอุปสรรค คือการพัฒนาแบบการฝึกอบรมอยู่ภายใต้ข้อจำกัดงบประมาณ 2) แนวทางการ สร้างกลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการฝึกอบรมของค่ายพระยาสุรสีห์ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ พบว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก

คำสำคัญ: กลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการฝึกอบรม บุคคลแห่งการเรียนรู้ แนวทางการสร้างกลยุทธ์

ABSTRACT

The objectives for this research were to study 1) the states of organizing Training Management of Sub – Division 2 special training Division (Surasri Camp) to develop quality of Police Students as Personal Mastery Learning Management and the developing of English Learning Management 2) the guideline to build the strategies for organizing training management of Surasri Camp to develop quality of Police Students as Personal Mastery. The target population in the phase 1 was 67 non-commissioned officers and commissioned officers Border Patrol Police and the target population in the phase 2 was 35 trainers. The research tools were questionnaires and propriety assessment forms. The descriptive statistics for analyzing data were frequency, percentage, mean, standard deviation .The results of the research were as follows : 1) The states of organizing Training Management found that the strength was the trainers had the expert for training, the weakness was less trainers not enough for trainees, the opportunity was modern technology affect to the challenge in training and the threat was the development of training model was under the rigid of budget. 2) the guideline of building the strategies were appropriate in a high level.

Keywords: Strategies for Organizing Training Management, Personal Mastery, Guideline of Building The Strategies

บทนำ

ยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2579) และยุทธศาสตร์การปฏิรูปตำรวจระยะ 20 ปี และการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการฝึกอบรมได้แก่ ยุทธศาสตร์ การสร้างและพัฒนาหน่วยฝึกอบรมให้มีมาตรฐานและมีความพร้อมและพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม และเพิ่มขีดความสามารถของ บุคลากรด้านการฝึกอบรม สามารถนำมา เป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการฝึกอบรม ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2561,10) และจากแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์ของค่ายพระยาสุรสีห์ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ถือเป็นการกิจที่ค่ายจะต้องมีการวางแผนการจัดการเชิงกลยุทธ์ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพื่อให้ตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงในสังคม คือ การสร้างนักเรียนนายสิบให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้หรือเป็นบุคคลที่นำตนเองได้ แนวทางการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพและศักยภาพในการบริหารจัดการการพัฒนาการบริหารจัดการการฝึกอบรมของค่ายพระยาสุรสีห์ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของค่ายพระยาสุรสีห์จะต้องเตรียมความพร้อมและพัฒนาบุคลากรโดยมีการกำหนดเป้าหมายจะมีการกำหนดให้ชัดเจนขึ้นกว่าการกำหนดภารกิจว่าจะต้องทำสิ่งใด ในการประเมินสภาพแวดล้อมขององค์การนั้นจะประกอบไปด้วยการประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก และการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน หรือเรียกว่าการวิเคราะห์ (SWOT Analysis) เพื่อให้ได้มาซึ่งกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ในระยะยาว เป็นกลยุทธ์ที่มีความยืดหยุ่น เหมาะสม เป็นกลยุทธ์ที่เป็นไปได้ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ คือกระบวนการที่ผู้บริหารแปลงกลยุทธ์และนโยบาย ไปสู่แผนการดำเนินงาน กำหนดรายละเอียดด้านต่าง ๆ เช่น ด้านงบประมาณ หรือวิธีการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ในการดำเนินกลยุธินั้น จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือที่ดีจากทุกฝ่ายจึงมีความจำเป็นในการตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนกลยุทธ์ที่ประกอบด้วยผู้แทนระดับบริหารจากฝ่ายต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการสร้างกลยุทธ์

ในการนำแผนกลยุทธ์ไปบริหารจัดการการในพื้นที่จริง ดำเนินการได้โดยการฝึกอบรมของค้ายพระยาสุรสีห์เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้เป็นความท้าทายศักยภาพของผู้บริหารค่ายหรือผู้กำกับค่าย ในการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ที่จะต้องให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์กร และการจัดการเชิงกลยุทธ์ยังทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงโครงสร้างหลักสูตรนักเรียนนายสิบตำรวจเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงในสถานการณ์ที่เป็นจริง เนื่องจากการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามหลักสูตรกำหนด จะต้องมีการจัดการเรียนการสอนที่สนองความต้องการและความจำเป็นของผู้เรียน มุ่งส่งเสริมทักษะ การแสวงหาความรู้และการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ หลักสูตรฝึกอบรมนายสิบตำรวจ จึงกำหนดระยะเวลาในการฝึกอบรม เป็นเวลา 18 เดือน และการฝึก 10 เดือน และประกอบด้วยหลักสูตร จำนวน 4 ภาค ได้แก่ ภาคบูรณาการและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ภาคการฝึกหัดปฏิบัติราชการ ภาคการฝึกหลักสูตรพิทักษ์สันติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคบูรณาการและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่กำหนดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรการส่งเสริมการอ่านหนังสือนอกเวลา เพื่อเป็นการฝึกให้นักเรียนนายสิบตำรวจได้รักในการอ่าน อันเป็นการ ส่งเสริมให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ กล่อมเกลาคิดใจ และเปิดโลกทัศน์ทางความคิด ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคม การอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุขของประชาชนมนุษยโลก โดยกำหนดให้มีการอ่านหนังสือนอกเวลานี้ ให้ใช้เวลาระหว่าง ไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง/สัปดาห์ โดยแบ่งเป็นการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ภายในห้องสมุด 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ ตลอดระยะเวลาการฝึกอบรม กำหนดให้มีการวิเคราะห์วิจารณ์หนังสือนอกเวลาด้วยลายมือของนักเรียนนายสิบตำรวจ โดยให้ผู้อำนวยการฝึกอบรมเป็นผู้กำหนดเกณฑ์การประเมินเอง

การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนนั้น มีความจำเป็นเร่งด่วนที่หน่วยงานราชการหรือสถาบันการศึกษา ต้องตระหนักคิดหาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยไม่ยึดติดกับรูปแบบของการจัดการศึกษาแบบเดิม มีการผสมผสานเทคโนโลยีเข้ากับการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อปรับตัวให้เท่าทันยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป (นิพาดา ไตรรัตน์, 2563, น.132) แม้กระทั่งหน่วยงานราชการที่สังกัด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่มีการฝึกอบรมนักเรียนนายสิบตำรวจ ซึ่งครูฝึกจะต้องกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีความตระหนักในตนเองในการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความตื่นตัวตลอดเวลา มีความกระตือรือร้นในการใฝ่รู้ใฝ่เรียน เข้ารับการฝึกอบรมอย่างมีเป้าหมายชัดเจน ลดความตึงเครียด มีสัมพันธภาพและสร้างเครือข่ายในสังคมออนไลน์ อย่าเปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่น แบ่งปันความสุขให้ผู้อื่น ศึกษาเรียนรู้ตลอดเวลา เปิดใจยอมรับผู้อื่น สร้างความท้าทายให้กับตนเอง ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใหม่ ๆ ที่ดีกว่า ยอมรับการกระทำตนเอง เป็นการเสริมสร้างศักยภาพให้กับตนเอง เป็นการเปลี่ยนกรอบความคิด (Mindset) ซึ่งองค์กรนั้นจะต้องเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะนักเรียนนายสิบตำรวจให้มีวิธีการทำงานให้เป็นคนที่นำตนเองในการเรียนรู้ทันต่อเหตุการณ์ มีหน่วยงานตำรวจในประเทศแคลิฟอร์เนียประสบปัญหาเรื่องการฝึกอบรม (Chappell, A.T., & Lanza - Kaduce, L.2010, p187-214)

การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คือ บุคคลที่มีคุณลักษณะ ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ ช่างสงสัย อยากรู้ อยากเห็น กระหายความรู้ สนใจติดตามความเคลื่อนไหว ความเปลี่ยนแปลงของสังคม พยายามสืบเสาะ ค้นหา ค้นคว้าสิ่งที่สนใจใคร่รู้ ด้วยความอุตสาหะวิริยะ แล้วนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคม ซึ่งแนวทางการพัฒนาให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ใน สังคมในโลกปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว วิทยาการต่าง ๆ เจริญก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง ความท้าทายของหลายประเทศทั่วโลกต่อกระแสสังคมโลกยุคดิจิทัลรอบใหม่ที่ก้าวเข้าสู่ยุค Internet of things ซึ่งการปรับเปลี่ยนดังกล่าวจะเป็นแรงผลักดันให้ประชากรสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและแหล่งเรียนรู้ที่ไร้ขีดจำกัด สามารถพัฒนาองค์ความรู้และการสร้างปัญญาที่เพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ มีการนำเทคโนโลยีและการสื่อสารและระบบ เรียนรู้แบบเคลื่อนที่ (Mobile learning) มาใช้มากขึ้น ดังนั้น การจัดการศึกษาของไทย จำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (บุษบา เสนีย์ และคนอื่น, 2562, น.28). การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันจึงต้องเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

โดยจะต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้โดยมีลักษณะได้แก่ เป็นผู้สามารถพัฒนาตนเองได้ตลอดเวลา ฝึกให้ผู้เรียนมีนิสัยใฝ่หาความรู้ รักที่จะเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและเจตคติของตน รักที่จะเรียนรู้ ตลอดชีวิต ให้ผู้เรียน รู้จักปรับตัวไปตามกระแสต่าง ๆ ในโลกซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา เพื่อให้เป็นผู้เรียนเป็นผู้หมั่นแสวงหา หมั่นเรียน หมั่นรู้สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อยู่เสมอ

การพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ผู้เรียนควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้พื้นฐานอย่างกว้าง ๆ และศึกษาบางวิชาอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ในสาขาวิชาอื่น ๆ เพิ่มเติมตามความจำเป็น ในอนาคต โดยสามารถโยนความรู้พื้นฐานที่มีอยู่มาใช้ในการพัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้าในเรื่องความรู้ได้ เครื่องมือสำหรับแสวงหาความรู้ การพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รักการเรียนรู้ จะต้องพัฒนาตนเอง การใช้เหตุผล การแก้ปัญหา แสวงหาความรู้อย่างกว้างขวาง คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ถึง วิทยาการสมัยใหม่ ที่ช่วยในการค้นหาความรู้ ด้วยตนเองได้อย่างไม่สิ้นสุด โดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สร้างแรงจูงใจให้ผู้ใฝ่รู้ ผู้เรียนต้องสร้างแรงจูงใจให้กับตนเองรักที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงความจำเป็นของการศึกษาที่มีต่อบุคคลในทุกช่วงชีวิต สามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาตนเองได้ ทำให้เห็นคุณค่าของการแสวงหาข้อมูล และนำข้อมูลนั้นมาใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง การเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ได้อย่างคล่องแคล่ว จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยสนับสนุน ให้ผู้เรียนสนใจ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนอยู่เสมอ สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลาที่ต้องการ

การส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ วิทยาการครูฝึกจะต้องแสดงบทบาทการเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยการจัดเนื้อหาสาระกิจกรรม พัฒนา ปูทางคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม จิตบรรยาภาการศึกษาเรียนรู้ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และมีความตระหนักในการระดมวิชาการทั้งนี้คุณลักษณะของผู้นำวิชาการ ได้แก่ มีใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มองอนาคต เตรียมการได้ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง และมีทัศนคติเชิงบวก สามารถมองประเด็นทางบวก ดังนั้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ จึงมีความสำคัญทั้งการแสดงบทบาทของครูฝึกและผู้เรียนซึ่งหมายถึง ผู้เรียนที่เป็นนักเรียนนายสิบตำรวจที่เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตร เพื่อพัฒนาตนเอง ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษากลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการการฝึกอบรมของ กก.2 บก.กผ.บช.ตชด. (ค่ายพระยาสุรสีห์) เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการฝึกอบรมของ กก.2 บก.กผ.บช.ตชด. (ค่ายพระยาสุรสีห์) เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
2. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการการฝึกอบรมของ กก.2 บก.กผ.บช.ตชด. (ค่ายพระยาสุรสีห์) เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีขั้นตอนดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการฝึกอบรมของ กก.2 บก.กผ.บช.ตชด. (ค่ายพระยาสุรสีห์) เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้โดยใช้แบบสอบถามเพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในการฝึกอบรมนักเรียนนายสิบตำรวจ

ประชากรเป้าหมาย

ประชากร ได้แก่ ตำรวจชั้นประทวน และชั้นสัญญาบัตร กก.2 บก.กฝ.บช.ตชด.(ค่ายพระยาสุรสีห์) จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 67 คน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานข้าราชการตำรวจเป็นเวลาหลายปี สำหรับตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารการจัดการฝึกอบรมของค่ายพระยาสุรสีห์ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดย ศึกษาเฉพาะประชากร ไม่มีการสุ่มตัวอย่าง เพราะต้องการศึกษาจากผู้เกี่ยวข้องหรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการฝึกอบรมในสาขาเนื้อหาหลักสูตรนักเรียนนายสิบตำรวจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการบริหารจัดการฝึกอบรมของค่ายพระยาสุรสีห์เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมนักเรียนนายสิบตำรวจ เพื่อใช้เป็นแนวทางกำหนดประเด็นในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลนำหลักการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมาศึกษาให้ครอบคลุมตามแนวคิดกลยุทธ์การบริหารจัดการฝึกอบรมนักเรียนนายสิบตำรวจที่สัมพันธ์กับการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้เพื่อกำหนดเป็นประเด็นในการสร้างแบบสอบถาม
2. กำหนดขอบข่ายหัวข้อประเด็นในแบบสอบถามโดยการสร้างประเด็นในจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค
3. นำเอกสารประเด็นในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัย ด้านยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการฝึกอบรมนักเรียนนายสิบตำรวจ ตรวจสอบความเหมาะสมของประเด็นในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมให้ครอบคลุมเนื้อหาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแบบสอบถาม จำนวน 20 ข้อ ลงความเห็นและให้คะแนน แล้ววิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา พบว่าข้อคำถามทุกข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ข้อสอบที่มีความตรงเชิงเนื้อหา

การวิจัยระยะที่ 2 สร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการฝึกอบรมของค่ายพระยาสุรสีห์เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายสำหรับการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำรวจชั้นประทวน และชั้นสัญญาบัตร สังกัด กก.2 บก.กฝ.บช.ตชด. (ค่ายพระยาสุรสีห์) จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 35 คน ศึกษาเฉพาะประชากร ไม่มีการสุ่มตัวอย่าง เพราะต้องการศึกษาจากผู้เกี่ยวข้องในหลักสูตรการฝึกอบรมนักเรียนนายสิบตำรวจอย่างแท้จริง และเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานข้าราชการตำรวจและสามารถให้ความรู้และประสบการณ์ในการฝึกอบรมมาเป็นเวลาหลายปี สำหรับตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ สร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการฝึกอบรมของค่ายพระยาสุรสีห์เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค มากำหนดเป็นกลยุทธ์การบริหารจัดการฝึกอบรมของค่ายพระยาสุรสีห์เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม เกี่ยวกับแนวทางการสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการฝึกอบรม มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการฝึกอบรมโดยข้าราชการตำรวจ กก.2

บก.กฝ.บช.ตชด. ที่ทำหน้าที่วิทยากรครูฝึกและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 35 คน

การหาคุณภาพของประเด็นรายการข้อคำถามในแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. นำประเด็นรายการข้อคำถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความ เหมาะสมของแนวทางการสร้างกลยุทธ์การพัฒนากิจการฝึกอบรมโดยใช้หลักการประเมินรูปแบบของ (Yarbrough, D.B and others. 2011, 24-304 and Daniel L. Stufflebeam, 1983 , p. 2-8) มาปรับใช้กับการประเมินกลยุทธ์การพัฒนากิจการฝึกอบรมของค่ายพระยาสุรสีห์ ซึ่งของ Yarbrough จะมี 4 ด้าน จึงเพิ่มมาตรฐาน ด้านการใช้ประโยชน์ (Utility Standards) ของ Stufflebeam ที่ได้หลักการประเมินด้วย CIPP Model เพิ่มอีก 1 ด้าน รวมเป็น มาตรฐานในการประเมิน (Standards of Evaluations) มี 5 ด้าน ได้แก่

- 1) มาตรฐานด้านการใช้ประโยชน์ (Utility Standards) เป็นมาตรฐานที่สะท้อนถึงกลยุทธ์ที่ได้สอดคล้องกับความต้องการและเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ของครูฝึก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ชุมชน สังคม หรือไม่

- 2) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นมาตรฐานที่สะท้อนถึงการประเมินที่มีความสอดคล้องกับความเป็นจริง เป็นข้อปฏิบัติร่วมกันที่ยอมรับได้ และสามารถตอบโต้ได้ว่า ใครทำ ทำอะไร เมื่อไร กับใคร ที่ไหน ประหยัดและคุ้มค่า มาตรฐานความเป็นไปได้ เกิดประสิทธิผล สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

- 3) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นมาตรฐานที่สะท้อนถึงการประเมินได้ทำอย่างถูกต้องตามกฎหมายระเบียบมีเหตุผลในการยอมรับในสิทธิซึ่งกันและกัน จรรยาบรรณ มีการคำนึงถึงสวัสดิภาพของผู้เกี่ยวข้องในการประเมิน

- 4) มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) เป็นมาตรฐานที่สะท้อนถึงหลักเหตุผลที่ถูกต้องในการประเมินจากข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ โดยมุ่งเน้นที่ความถูกต้องด้านการวิเคราะห์สภาพบริบททั่วไป วัตถุประสงค์ กระบวนการ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ และสรุปว่าสิ่งที่ได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ความเที่ยงตรงในการวัดและประเมิน ความเชื่อถือได้ การควบคุมระบบข้อมูล มีความเที่ยงตรงว่าการประเมินได้มีการใช้เทคนิคที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ข้อมูลเพียงพอสำหรับตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน

- 5) มาตรฐานด้านการตรวจสอบได้ (Accountability Standards) เป็นมาตรฐานที่สะท้อนถึงการตรวจสอบ หรือได้รับการประเมินจากสังคม ชุมชน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เกี่ยวกับกลยุทธ์ที่สร้างขึ้นมาว่าสามารถพัฒนากิจการฝึกอบรมของค่ายพระยาสุรสีห์เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ให้ปฏิบัติตามเป้าประสงค์หรือไม่โดยมุ่งเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนพัฒนากิจการฝึกอบรม มีการรายงานผลสำเร็จในการฝึกของนักเรียนนายสิบตำรวจต่อสาธารณชน ประเมินการปฏิบัติงานของผู้เรียน มีเกณฑ์การประเมินที่เชื่อถือได้และใช้ผลการประเมินเพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการการฝึกอบรม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองและทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาศาภาพการบริหารจัดการฝึกอบรมของ กก.2 บก.กฝ.บช.ตชด. (ค่ายพระยาสุรสีห์) เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้โดยใช้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT- Analysis) ด้วยแบบสอบถาม เป็นผลที่ได้การสอบถามความคิดเห็นของเป็นผู้ปฏิบัติงานในค่ายพระยาสุรสีห์ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D$) และลำดับที่ของสภาพการบริหารการจัดการฝึกอบรมของ กก.2 บก.กฟ.บข.ตชด. (ค่ายพระยาสุรสีห์) เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยใช้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ($n = 67$)

สภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้านสภาพแวดล้อมภายใน	$\bar{X}$	$S.D$	ลำดับที่
1.จุดแข็ง (Strength)	4.40	0.65	2
1.1 ศูนย์ฝึกอบรมฯ อยู่ใกล้ชุมชน สังคม การเดินทางไปมาสะดวกสบาย			
1.2. บุคลากร /ครูฝึกมีความเชี่ยวชาญในการฝึกอบรม	4.98	6.11	1
1.3 สามารถเชื่อมโยงและขับเคลื่อนนโยบายการฝึกอบรมไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ	4.25	0.70	4
1.4. ระบบการฝึกอบรม เพื่อพัฒนานักเรียนนายสิบตำรวจเป็นระบบและต่อเนื่อง	4.29	0.71	3
1.5. มีวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็งและมีระเบียบวินัยดี	4.23	0.78	5
2. จุดอ่อน (Weakness)	3.46	1.23	1
2.1. บุคลากรให้การฝึกอบรมมีน้อย ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนนายสิบตำรวจที่เข้ารับการฝึกอบรม			
2.2. บุคลากรตำรวจขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยี/โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ ในการทำงาน	3.34	1.27	3
2.3 ขาดแคลนอุปกรณ์ เครื่องมือ และวัสดุฝึกทันสมัยในการฝึกอบรม	3.32	1.24	4
2.4 กรอบและทิศทางการฝึกอบรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการฝึกอบรม ยังไม่มีการกำหนดอย่างเป็นรูปธรรม ขาดแคลนอุปกรณ์ เครื่องมือ และวัสดุฝึกทันสมัยในการฝึกอบรม	3.32	1.24	4
2.5. การแต่งตั้งบุคลากรในการฝึกอบรมยังขาดประสิทธิภาพในการบริหารงาน	3.22	1.19	5

จากตาราง 1 พบว่า สภาพแวดล้อมภายใน ด้านจุดแข็งอันดับ 1 คือ บุคลากร /ครูฝึกมีความเชี่ยวชาญในการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.98$, $S.D = 6.11$) และสภาพแวดล้อมภายใน ด้านจุดอ่อนอันดับ 1 คือ บุคลากรให้การฝึกอบรมมีน้อย ไม่เพียงพอกับจำนวน นักเรียนนายสิบตำรวจที่เข้าอบรมศักยภาพ ($\bar{X} = 3.46$, $S.D = 1.23$)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D$) และลำดับที่ของสภาพการของสภาพการบริหารการจัดการฝึกอบรม ของค่ายพระยาสุรสีห์เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้โดยใช้การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายนอก ($n = 67$)

สภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้านสภาพแวดล้อมภายนอก	$\bar{X}$	$S.D$	ลำดับที่
3.โอกาส (Opportunity)			
1.1 นโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่งเสริมให้การจัดการฝึกอบรมเป็นไปในลักษณะบูรณาการทำให้การจัดฝึกอบรมมีประสิทธิภาพขึ้น	4.20	0.72	2
1.2 สังคมให้ความสนใจในการจัดฝึกอบรม	4.20	0.82	2
1.3 เอกภาพในการบริหารการจัดการฝึกอบรมและสั่งการ	4.10	0.80	3
1.4 มีการปรับระบบการบริหารจัดการฝึกอบรมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสม่ำเสมอ	4.08	0.75	4
1.5 เทคโนโลยีที่ทันสมัยส่งผลต่อความท้าทายในการบริหารจัดการฝึกอบรม	4.92	6.26	1
4.อุปสรรค (Threats)			
2.1 การเมืองมีผลกระทบต่อการบริหารจัดการฝึกอบรม	3.44	1.27	5
2.2 งบประมาณในการจัดฝึกอบรมไม่เพียงพอกับการบริหารจัดการ	3.46	1.32	4
2.3 การสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันการศึกษา และหน่วยงานอื่นๆในการฝึกอบรม	3.56	1.19	2
2.4 การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมอยู่ภายใต้ข้อจำกัดงบประมาณ	3.64	1.28	1
2.5 การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมยังไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติในเชิงรูปธรรม	3.47	1.29	3

จากตาราง 2 พบว่า สภาพแวดล้อมภายนอก ด้านโอกาส อันดับ 1 คือเทคโนโลยีที่ทันสมัยส่งผลต่อความท้าทายในการบริหารจัดการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.92$, $S.D = 6.26$) และสภาพแวดล้อมภายนอก ด้านอุปสรรค อันดับ 1 คือ การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมอยู่ภายใต้ข้อจำกัดงบประมาณ ($\bar{X} = 3.64$, $S.D = 1.28$)

2. ผลการสร้างแนวทางกลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการการฝึกอบรมของกก.2 บก.กฝ.บช.ตชด. (ค่ายพระยาสุรสีห์) เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

2.1 ได้ร่างกลยุทธ์จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในระยะที่ 1 ได้แก่ กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) เป็นการใช้จุดแข็งบนโอกาสที่มี (มีโอกาสในการพัฒนา) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) เป็นการขจัดจุดอ่อนโดยใช้โอกาสในการพัฒนา กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) เป็นการขจัดจุดอ่อนป้องกันอุปสรรค ทำให้ยากต่อการพัฒนา ไม่ค่อยนำมาใช้ และกลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) เป็นการใช้จุดแข็งป้องกันอุปสรรค

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลยุทธ์ เพียง 3 กลยุทธ์ที่นำมาใช้ แต่มีเพียง 1 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์เชิงรับ ที่ไม่นำมาใช้ เพราะเป็นกลยุทธ์ที่ขจัดจุดอ่อนป้องกันอุปสรรค ทำให้ยากต่อการพัฒนาจึงไม่ค่อยนำมาใช้ และได้สร้างแบบประเมินกลยุทธ์เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม

2.2 ประเมินความเหมาะสมในการนำร่างกลยุทธ์การบริหารจัดการการฝึกอบรมของค่ายพระยาสุรสีห์เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ไปใช้ โดยภาพรวม มีความเหมาะสมระดับมาก เมื่อพิจารณากลยุทธ์เป็นรายรายด้าน ได้แก่ กลยุทธ์เชิงรุก มีความเหมาะสมระดับมาก กลยุทธ์เชิงแก้ไข มีความเหมาะสมในระดับมาก และกลยุทธ์เชิงป้องกัน มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์

ประเด็นกลยุทธ์	μ	σ	ระดับความเหมาะสม
1.กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) เพิ่มจุดแข็งบนโอกาสที่มี			
1.1 การพัฒนาระบบบริหารจัดการฝึกอบรมแบบบูรณาการทุกภาคส่วน	4.17	.70	มาก
1.2 การพัฒนาการฝึกอบรมผู้อำนวยการฝึกเพื่อประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม	4.28	.66	มาก
1.3 การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีในการฝึกอบรมโดยเน้นการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนนายสิบตำรวจ	4.31	.67	มาก
1.4 การประชาสัมพันธ์การฝึกอบรมให้สังคมชุมชนรับรู้การดำเนินการของค่ายฝึก	4.22	.64	มาก
1.5 การพัฒนาผู้รับการฝึกอบรมให้เป็นผู้ใฝ่ศึกษาค้นคว้าความรู้ให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกด้วยสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย	4.34	.59	มาก
ภาพรวมกลยุทธ์เชิงรุก	4.26	.52	มาก
2.กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) ขจัดจุดอ่อนภายใต้โอกาสที่มี			
2.1 การเพิ่มจำนวนบุคลากรในการฝึกอบรมให้เพียงพอต่อจำนวนผู้เข้าอบรม	4.22	.68	มาก
2.2 พัฒนาศักยภาพบุคลากรในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้รับการฝึกให้เป็นผู้ศึกษาค้นคว้าความรู้อยู่ตลอดเวลา	4.25	.56	มาก
2.3 การจัดสรรงบประมาณในการฝึกอบรมให้เพียงพอ	4.34	.53	มาก
2.4 การกำหนดกรอบนโยบายในการฝึกอบรมที่ชัดเจน	4.48	.56	มาก
2.5 การสรรหา/แต่งตั้งบุคลากรที่มีคุณภาพ มีความรู้/ความชำนาญในการฝึกอบรม	4.51	.50	มากที่สุด
ภาพรวมกลยุทธ์เชิงแก้ไข	4.36	.46	มาก
3.กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) เพิ่มจุดแข็งบนอุปสรรค			
3.1 การทำ MOU กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนทางจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้รับการฝึกให้เป็นผู้ศึกษาค้นคว้าความรู้	4.31	.58	มาก
3.2 การสนับสนุนงบประมาณในการฝึกอบรม	4.37	.59	มาก
ประเด็นกลยุทธ์			
μ σ ระดับความเหมาะสม			
3.3 การบริหารจัดการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ สตช. อย่างเป็นรูปธรรม	4.45	.56	มาก
3.4 การประเมินการฝึกอบรมโดยเน้นการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้	4.34	.63	มาก

ประเด็นกลยุทธ์	μ	σ	ระดับความเหมาะสม
3.5 การสร้างความเป็นเอกภาพในการฝึกอบรมโดยการประสานสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่นใกล้เคียง	4.31	.52	มาก
ภาพรวมกลยุทธ์เชิงป้องกัน	4.36	.46	มาก
ภาพรวมทั้งหมด	4.36	.46	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของร่างกลยุทธ์การบริหารจัดการฝึกอบรมของ กก.2บก.กผ.บข.ตชด. (ค่ายพระยาสุรสีห์) เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ในภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสม มาก ($\mu = 4.36$ และ $\sigma = .46$) และเมื่อพิจารณากลยุทธ์รายด้าน ได้แก่ กลยุทธ์เชิงรุก พบในระดับมาก ($\mu = 4.26$ และ $\sigma = .52$) กลยุทธ์เชิงแก้ไข อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.36$ และ $\sigma = .46$) และกลยุทธ์เชิงป้องกัน พบในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.36$ และ $\sigma = .46$)

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการการฝึกอบรมของค่ายพระยาสุรสีห์ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยตามสรุปผลการวิจัย หรือระยะของการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สภาพการบริหารจัดการฝึกอบรมของ ค่ายพระยาสุรสีห์ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้แยกประเด็นอภิปรายได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมโดยใช้แบบสอบถาม และได้ทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการการฝึกอบรมของค่ายพระยาสุรสีห์เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ จากสภาพบริบทการบริหารจัดการฝึกอบรมของค่ายพระยาสุรสีห์ซึ่งพบประเด็นในด้านจุดแข็ง ได้แก่ บุคลากร/ครูฝึกมีความเชี่ยวชาญในการฝึกอบรม ที่เป็นเช่นนี้เพราะสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ความสำคัญกับการส่งวิทยากรครูฝึกไปอบรมเป็นประจำทุกปี เพื่อนำความรู้ประสบการณ์ที่ได้มาถ่ายทอดการฝึกอบรมให้แก่แก่นักเรียนนายสิบตำรวจ และมีการตรวจสอบภาพประจำปีของวิทยากรครูฝึกทุกปี มีการออกกำลังกายเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านร่างกายให้แข็งแรง และสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีนโยบายการอบรมเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในหน่วยงานสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศักดิ์สุนทร เปรมานนท์และคณะ, 2563, น.116) ที่ศึกษากลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์ศึกษาสภาพความจำเป็นในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พบในระดับมากและบุคลากรสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีความต้องการให้พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขณะที่กลยุทธ์การพัฒนาประกอบด้วยการฝึกอบรมและพัฒนาด้านการพัฒนาสายอาชีพ สำหรับประเด็นด้านจุดอ่อน ได้แก่ บุคลากรให้การฝึกอบรมมีน้อยไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนนายสิบตำรวจที่เข้าอบรม ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากการจัดสรรอัตรากำลังพลไม่เพียงพอเพราะมีการย้ายหรือเกษียณของข้าราชการตำรวจ และไม่มีอัตรากำลังคนมาทดแทน ทำให้จำนวนครูฝึกมีจำนวนไม่เพียงพอกับค่ายฝึกอบรมที่มีอยู่หลาย ๆ ค่ายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (จุมพล สังขะเกตุ และคนอื่น ๆ, 2560, น.1730) ที่ศึกษาสภาพการจัดการศึกษานักเรียนนายสิบตำรวจของศูนย์ฝึกอบรมตำรวจ จำเป็นต้องปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยภาพรวมของสภาพการจัดการศึกษานักเรียนนายสิบตำรวจของศูนย์ฝึกอบรมตำรวจ โดยเฉพาะด้าน

ครูผู้ฝึกหรือครูผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านโอกาส ได้แก่ เทคโนโลยีที่ทันสมัยส่งผลต่อความท้าทายในการบริหารจัดการฝึกอบรม ที่เป็นเช่นนี้ เพราะสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีงบประมาณด้านการส่งเสริมเทคโนโลยีให้กับหน่วยงานตำรวจและสภาพความเป็นจริง ในแต่ละปีซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนามูลากรด้านส่งเสริมเทคโนโลยีในการบริหารงาน และด้านอุปสรรค ได้แก่ การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมอยู่ภายใต้ข้อจำกัดงบประมาณ ที่เป็นเช่นนี้ เพราะหน่วยงานย่อยที่ขึ้นตรงต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีจำนวนมาก และการจัดสรรงบประมาณจึงมีหลายโครงการที่จำเป็นต้องบริหารงบอย่างเร่งด่วนและจำเป็น จึงทำให้งบประมาณด้านการฝึกอบรมอยู่ภายใต้ข้อจำกัด สอดคล้องกับคำกล่าวของ (วัชรพล ประสารราชกิจ, 2551, น.1) กล่าวว่างบประมาณในการอบรมตำรวจนั้นมีน้อยในปีพุทธศักราช 2551 ได้จัดสรรงบประมาณสำหรับอบรมเพียง 70 ล้านบาท แต่ความเป็นจริงต้องใช้งบประมาณปีละหลายร้อยล้านบาท ในขณะที่ตำรวจชั้นประทวนมีมากกว่า 170,000 คน บางคน 5-10 ปีก็ยังไม่เคยเข้าอบรมเลย ทั้งที่บางเรื่องควรจะได้รับการอบรมอย่างเช่นด้านเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอด อย่างน้อยน่าจะมีทุกปี ซึ่งเป็นประเด็นที่ตำรวจจะต้องพิจารณาเสนอสำนักงานงบประมาณแผ่นดินต่อไป (วัชรพล ประสารราชกิจ, 2551)

2. ผลการสร้างแนวทางกลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการการฝึกอบรมของ กก.2 บก.กฟ.บช.ตชด. (ค่ายพระยาสุรสีห์) เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

2.1 ได้กำหนดกลยุทธ์จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในระยะที่ 1 อธิบายได้ดังนี้ ได้แก่

กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) เป็นการใช้จุดแข็งบนโอกาสที่มี (มีโอกาสในการในการพัฒนา)

ประเด็นการใช้จุดแข็งบนโอกาสที่มีกระทำได้โดยการพัฒนาระบบบริหารจัดการฝึกอบรมแบบบูรณาการทุกภาคส่วน การพัฒนาการฝึกอบรมเพื่อประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีในการฝึกอบรมโดยเน้นการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนนายสิบตำรวจการประชาสัมพันธ์การฝึกอบรมให้สังคมชุมชนรับรู้การดำเนินการของค่ายฝึก การพัฒนาผู้รับการฝึกอบรมให้เป็นผู้ใฝ่รู้ศึกษาค้นคว้าความรู้ให้ทันกับเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกด้วยสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ขวัญตา เจริญศรี, 2562) ที่กล่าวว่า การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ จะต้องเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร มีความเป็นพลวัตในการเรียนรู้ เพื่อการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) เป็นการขจัดจุดอ่อนโดยใช้โอกาสในการพัฒนา บุคลากรในการฝึกอบรมให้เพียงพอต่อจำนวนผู้เข้าอบรม การพัฒนามูลากรฝึกอบรมในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้รับการฝึกให้เป็นผู้ศึกษาค้นคว้าความรู้อยู่ตลอดเวลา การจัดสรรงบประมาณในการฝึกอบรมให้เพียงพอ การกำหนดกรอบนโยบายในการฝึกอบรมที่ชัดเจนและการสรรหา/แต่งตั้งบุคลากรที่มีคุณภาพ มีความรู้/ความชำนาญในการฝึกอบรม จะเห็นได้ว่ายุคดิจิทัลเป็นสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี สอดคล้องกับงานวิจัยของ แซนเดอร์ เอิร์น (Sander Ernst, 2021, p.1818-1831) ที่ได้ศึกษาการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีในองค์กรตำรวจของเนเธอร์แลนด์ พบว่า การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในวงจรตำรวจ โดยเฉพาะในคดีอาชญากรรม มีความสำคัญที่ตำรวจจะต้องเรียนรู้การใช้ และผู้บังคับบัญชาจะต้องให้ความสำคัญและประชาสัมพันธ์การดำเนินการเรื่องการนำเทคโนโลยีมาใช้ เพื่อให้งานด้านต่าง ๆ ประสบความสำเร็จ และงานวิจัยของ (ขวัญตา เจริญศรี, 2562) ที่กล่าวว่า การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ จะต้องมีการคิดเป็นระบบของบุคลากร มีการเรียนรู้ร่วมกัน สนใจค้นหาคำรู้ใหม่ ๆ และมีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย และทำงานเป็นทีม มีการคิดวางแผนเพื่อให้งานสำเร็จ

กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) เพิ่มจุดแข็งบนอุปสรรคการทำ MOU กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนทางจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพผู้รับการฝึกให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้การสนับสนุนงบประมาณในการฝึกอบรมการบริหารจัดการฝึกอบรม ทั้งนี้เพราะงบประมาณในการฝึกอบรมมีไม่เพียงพอ จึงมีความจำเป็นที่หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดฝึกอบรมจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติอย่างเป็นรูปธรรม การประเมินการฝึกอบรม

โดยเน้นการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และการสร้างความเป็นเอกภาพในการฝึกอบรมโดยการประสานสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งในการบริหารกลยุทธ์จะต้องเลือกกลยุทธ์ที่สามารถพัฒนาได้และสามารถปฏิบัติจริง ตามองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับแนวคิดกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ของ วีเล็น และฮังเกอร์ (Wheelen and Hunger, 2006, p.276-281) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การตรวจสอบสภาพแวดล้อม (Environment Scanning) 2) การจัดทำกลยุทธ์ (Strategy Formulation) 3) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ (Strategy Implementation) 4) การประเมินผลและการควบคุม (Evaluation Control) ทั้งนี้ เพื่อให้ได้กลยุทธ์ที่เหมาะสมกับองค์กร และการนำกลยุทธ์ไปใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการฝึกอบรมนักเรียนนายสิบตำรวจ ซึ่งในขั้นตอนของกระบวนการได้มาซึ่งกลยุทธ์จะต้องมีองค์ประกอบหลายอย่างที่จะต้องอาศัยหลักการมีส่วนร่วมกันในหน่วยงาน

สำหรับกลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) เป็นกลยุทธ์ที่ขจัดจุดอ่อนป้องกันอุปสรรค ทำให้ยากต่อการพัฒนาจึงไม่นิยมนำมาใช้ในหน่วยงานหรือองค์กรหรือการพัฒนาเป็นไปด้วยความล่าช้า สอดคล้องกับคำกล่าวของเจสซิกา กรีน (Jessica Greene, 2019 , p.1) ที่กล่าวว่า ให้ทำงานบนจุดแข็งไม่ใช่จุดอ่อนและให้ความสำคัญในการพัฒนาจุดแข็งมากกว่าการพัฒนาจุดอ่อน

2.2 ประเมินความเหมาะสมในการนำร่างกลยุทธ์การบริหารจัดการฝึกอบรมของค่ายพระยาสุรสีห์เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ไปใช้ โดยภาพรวม มีความเหมาะสมระดับมาก เมื่อพิจารณากลยุทธ์เป็นรายรายด้าน ได้แก่ กลยุทธ์เชิงรุก มีความเหมาะสมระดับมาก กลยุทธ์เชิงแก้ไข มีความเหมาะสมในระดับมาก และกลยุทธ์เชิงป้องกัน มีความเหมาะสมในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากหน่วยงานมีการวางแผนกลยุทธ์และคำนึงถึงความเหมาะสมในการนำกลยุทธ์ไปใช้ในการบริหารจัดการฝึกอบรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ บาสการา (Bhaskara R. Jasti, 2019, p. 1391) ที่ให้ความสำคัญกับการเตรียมพร้อมการเผชิญความท้าทายใหม่ที่เกิดขึ้นในโลกปัจจุบัน เพื่อความก้าวหน้าขององค์กร หัวใจของความสำเร็จคือ การวางแผนกลยุทธ์ที่ดี ความคงอยู่ของจำนวนบุคลากร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ประการสำคัญการประเมินกระบวนการเพื่อบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศักดิ์สุนทร เปรมานนท์ และคนอื่น, 2563, น.116) ที่ประเมินกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความมีประโยชน์ความถูกต้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรนำแนวทางกลยุทธ์การพัฒนาการบริหารจัดการการฝึกอบรมของ กก.2 บก.ก.ฝ.บ.ช.ตชด. (ค่ายพระยาสุรสีห์) ไปบริหารจัดการฝึกอบรมนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
2. ควรมีการกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาการบริหารจัดการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาศักยภาพนักเรียนนายสิบตำรวจให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้โดยจัดกิจกรรมอื่นนอกจากการฝึกอบรม
2. ควรทำวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการฝึกอบรมนักเรียนนายสิบตำรวจ

บรรณานุกรม

- กองบัญชาการการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2560). *ยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2560 – 2579).* ขวัญตา เจริญศรี. (2562). *รูปแบบสังคมแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครปฐม. ปริญญาโทศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศิลปากร*
- จุฬพล สังฆะเกตุ. (2560). การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษานักเรียนนายสิบตำรวจของศูนย์ฝึกอบรมตำรวจ. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ, 10(1), 1730*
- นิพาดา ไตรรัตน์. (2563). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกบนเครือข่ายออนไลน์ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 21(2) , 132.*
- บุษบา เสนีย์ และคนอื่น. (2562). รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 20(2), 28.*
- วัชรพล ประสารราชกิจ . (2551). โฆษก ตร.ตัดฟองบอบรมมีน้อย ติดอันดับถูกร้องเรียน!! สืบค้นจาก <https://mgronline.com>.
- ศักดิ์สุนทร เปรมานนท์ และคณะ. (2563, กรกฎาคม – ธันวาคม). กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 12(2), 116.*
- ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 5. (2560). *คู่มือ หลักสูตรนักเรียนนายสิบตำรวจ พุทธศักราช 2560.*
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (พ.ศ.2560 – 2579).*
- Bhaskara R. Jasti. (2019). Development, Implementation and Assessment of a Comprehensive Strategic Plan in a School of Pharmacy. *American Journal of Pharmaceutical Education, 83(6), 1391.*
- Chappell, A. T., & Lanza-Kaduce, L. (2010). Police academy socialization: understanding the lessons learned in a paramilitary-bureaucratic organization. *Journal of Contemporary Ethnography, 39(2) ,187-214.*
- Jessica Greene. (2019). *Work on your strength, Not your weakness.* Retrieved from www.zapier.com.
- Sander Ernst and others. (2021). Technological innovation in a police organization: Lessons learned from the National Police of the Netherlands innovation pro *Policing: A Journal of Policy and Practice, Volume 15(3) ,1818–1831*
- Stufflebeam. D.L (Eds.). (1983). *Evaluation models: Viewpoints on educational and Social Services Education.* Norwell, MA: Kluwer.
- Wheelen and Hunger. (2006, September) . Relationships as organizational resources: Examining public Relations impact through its connection with organizational strategies *Public , Relations Review , 32(3) , 276-281.*
- Yarbrough, D.B and others. (2011). *The Program evaluation standards a guide for evaluators and evaluation users (3rd ed.).* Thousand Oaks, (A: Sage).

ภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดมุกดาหาร

LEADERSHIP IN LEARNING MANAGEMENT OF EXPERT LEVEL TEACHERS, A SMALL SECONDARY SCHOOL IN MUKDAHAN PROVINCE

เดชาธร บงค์บุตร^{1*} อัญชลี แก้วกัญญา² อรุณี บงค์บุตร³

Dechathon Bongboot¹, Aunchalee Kaewkanya², Arunee Bongboot³

¹ โรงเรียนบึงกาฬ อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ 38000, ประเทศไทย

¹ Bungkan School, Mueng Bueng Kan, Beung Kan 38000, Thailand

² โรงเรียนหอคำพิทยาสรรค์ อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ 38000, ประเทศไทย

² Hokhampit school, Mueng Bueng Kan, Beung Kan, 38000, Thailand

³ โรงเรียนบ้านท่ากอน อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร 47170, ประเทศไทย

³ Tha Kon school, Tha Kon, Akat Amnuai, Sakon Nakhon, 47170, Thailand

*Corresponding Author E-mail : Dechathon.Bo63@snru.ac.th

Received: November 15, 2020; Revised: December 27, 2021; Accepted February 08, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดมุกดาหาร 2) ศึกษาเงื่อนไขปัจจัยการมีภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดมุกดาหาร โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เน้นวิจัยแบบกรณีศึกษา (Case Study) โดยเลือกประเภทของวิธีการศึกษาแบบ ศึกษาเหตุการณ์เฉพาะ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ ครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 1 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัย คือ ตัวผู้วิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญ แบบบันทึกการสัมภาษณ์ และรายงานการวิจัยแบบพรรณนา (Description) ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดมุกดาหาร มีทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านความเข้าใจและความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร 3) ด้านการวัดและประเมินผล 4) ด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู และ 5) ด้านการเป็นบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง 2. เงื่อนไขปัจจัยการมีภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ในจังหวัดมุกดาหาร โดยแบ่งเป็น 2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านบุคคล ประกอบด้วย การปรับตัวและระยะเวลา และ 2) ปัจจัยด้านระบบการบริหารจัดการ ประกอบด้วย กลยุทธ์การบริหารจัดการและรูปแบบการบริหารจัดการ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ ครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ วิจัยแบบกรณีศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to study the factor of Leadership in learning management of Expert Level Teachers, a small Secondary school in Mukdahan Province, 2) to study the condition of the factor for Leadership in learning management of Expert Level Teachers, a small Secondary school in Mukdahan Province. The qualitative case study methodology was applied by selecting a case study with a Situation Analysis. The key informants were 1 of Expert Level Teachers in a small Secondary school in Mukdahan Province. The research tools were interview forms. The findings were as follows: 1. Leadership components of learning management of teachers with academic standing Secondary There are 5 variables in small schools in Mukdahan Province, namely 1) knowledge and ability to manage to learn 2) understanding and ability to develop curriculum 3) measurement and evaluation 4) self and peer development teachers and 5) the aspect of being a person of change 2. Conditions and factors of leadership in learning management of teachers with academic standing Secondary Small schools in Mukdahan Province are divided into 2 factors that contribute to the leadership in learning management of teachers with academic standing as experts: 1) personal factors, adaptation, and duration, and 2) management system factors, consisting of Management Strategy and Management Style.

Keywords: Leadership in Learning Management, Expert Level Teacher, Case Study.

บทนำ

กรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) เน้นการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยมีต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบไม่ใช่เพียงแก้ไขจุดใดจุดหนึ่งเท่านั้น ซึ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคน และพัฒนาระบบการบริหารจัดการสู่ระดับสากล กระทรวงศึกษาธิการจึงเป็นหน่วยงานหลักที่มุ่งเน้นปฏิรูปการศึกษา และการเรียนรู้อย่างเป็นระบบใน 4 ประเด็นหลัก คือ พัฒนาคนไทยยุคใหม่ โดยปรับกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ โดยปรับระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพให้เกิดความคล่องตัวเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา (ทวีศักดิ์ ยศตาและคณะ, 2558, น. 69) แต่ยังพบปัญหาในชั้นเรียนมากมายที่เกี่ยวข้องกับจัดการเรียนรู้ของครู เช่น ปัญหาที่เกิดจากนักเรียนประกอบด้วยด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย ได้แก่ ความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อการเรียนหรือรายวิชาต่าง ๆ ความรับผิดชอบ วินัยในการเรียน รูปแบบการเรียน ความถนัด ตลอดจนทักษะในการทำงาน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้สอน เช่น ความพร้อมในการสอนความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชา เทคนิคการสอน ทักษะการใช้เทคโนโลยีในการสอน การทดลองใช้นวัตกรรมหรือรูปแบบการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน เป็นต้น ดังนั้นเพื่อการแก้ปัญหา ครูจำเป็นต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบซึ่งมีองค์ประกอบคือจุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ความสำเร็จในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ จึงขึ้นอยู่กับ “ความสอดคล้อง” (Congruence) ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะต้องช่วยสนับสนุนซึ่งกันและกัน สามารถทำงานอย่างสอดคล้องกันอย่างมีเป้าหมาย เพื่อแก้ปัญหาหรือเพื่อบรรลุเป้าหมายทางการศึกษา โดยเฉพาะการทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ (เฉลิมลาภ ทองอาจ, 2555, น. 3-5) และครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้

และมีหน้าที่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับสถานศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาตนเองหรือได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมทั้งด้านความรู้ ด้านพฤติกรรมและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ นอกจากคุณลักษณะดังกล่าวข้างต้นครูที่ดีจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ด้านภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนรู้ (อนันตดา ขาวนา, 2556, น. 4-5) ซึ่งภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครู เป็นการพัฒนาครูให้สร้างองค์ความรู้ขึ้นเองครูต้องคิดและสร้างสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นในโรงเรียนและในชุมชน ครูต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งมีความสามารถด้านการวิจัย บทบาทสำคัญของครูในการทำกิจกรรมทางการศึกษา นอกจากจะทำตามแนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วยังต้องคิดและทำขึ้นเองภายในโรงเรียน และท้องถิ่นของตนเอง ทั้งหลักสูตรการสอนและกิจกรรมของโรงเรียน ด้วยเหตุนี้ครูจึงจำเป็นต้องปรับตัว พัฒนาและส่งเสริมความก้าวหน้าของตนเอง (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2549, หน้า 5-6)

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของภาวะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กจังหวัดมุกดาหาร ซึ่งเป็นบุคคลต้นแบบผู้ที่มีผลงานดีเด่นที่ประสพผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์และได้รับการันตีทั้งความรู้และความสามารถในการบริหารจัดการชั้นเรียนและการจัดการเรียนรู้ผู้เรียน จนได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำมาใช้เพื่อป้องกันข้อบกพร่องและเงื่อนไขปัจจัยการมีภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูและเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาระบบการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดมุกดาหาร
2. เพื่อศึกษาเงื่อนไขปัจจัยการมีภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดมุกดาหาร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบและเงื่อนไขปัจจัยการมีภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดมุกดาหารองค์ประกอบหลัก ใช้แนวคิดของ อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550, น. 84); กษมา วรวรรณ ณ ออยุธยา (2550, น. 39-41); สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น.50); อาภารัตน์ ราชพัฒน์ (2554, หน้า 20); จูติมา ไชยมหา (2556, น.17); จารุภัทร บุญส่ง (2556, น. 172-174); รัชฎาพร พิมพิชัย (2556, น. 200); รังสรรค์ สุธารมย์ (2556, น.16); อนันตดา ขาวนา (2556, น. 15-16); ศิริพร กุลสานต์ (2557, น. 11); Krug (1992 อ้างถึงใน ศิริพร กุลสานต์, 2557, น.48 – 49); ไชยเนตร กรมธรรมมา (2559, น. 948-956); ประภาดา คนคล่อง (2560, น.287-288) และจิรวดี ทวีโชติ (2561, น. 170-171) มีองค์ประกอบภาวะผู้นำ 5 ด้าน คือ 1.1 ด้านความรู้ความสามารถในการสอน 1.2 ด้านความเข้าใจและความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร 1.3 ด้านการวัดและประเมินผล 1.4 ด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู 1.5 ด้านการเป็นบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง และมีเงื่อนไขการมีภาวะผู้นำ 2 ปัจจัย คือ 2.1 ปัจจัยด้านบุคคล และ 2.2 ปัจจัยด้านระบบการบริหารจัดการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ในจังหวัดมุกดาหารในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เน้นวิจัยแบบกรณีศึกษา (Case Study) โดยเลือกประเภทของวิธีการศึกษา แบบกรณีศึกษา (Types of Case Study) คือ Situation Analysis เป็นการศึกษาแบบกรณีศึกษา ที่ศึกษาเหตุการณ์เฉพาะ โดยอาศัยมุมมองที่แตกต่างหลากหลาย จากการแสดงบทบาท และพฤติกรรมของครู (ตนเอง) ที่ส่งผลให้เกิดภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูจนได้รับ วิทยฐานะเชี่ยวชาญในโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดมุกดาหาร มีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยในแต่ละระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาก่อนลงภาคสนาม

1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำครู พฤติกรรมการสอนของครูที่มีประสิทธิภาพ องค์ประกอบภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครู หลักเกณฑ์การประเมิน วิทยฐานะเชี่ยวชาญ สายครูผู้สอน การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับมัธยมศึกษา รวมทั้งรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ การศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) ด้านองค์ประกอบและเงื่อนไขปัจจัยที่เกิดขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างงานวิจัย โดยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำมากำหนดกรอบในจัดทำเครื่องมือจัดเก็บข้อมูล ประกอบด้วย การสังเกตและแนวคำถามในการสัมภาษณ์

1.2 การเลือกกรณีศึกษา

ผู้วิจัยได้คัดเลือกกรณีศึกษาแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ใช้หลักการเลือกตัวอย่างแบบมีกฎเกณฑ์ (Criterion Sampling) โดยการคัดเลือกครูในจังหวัดมุกดาหาร ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ 0206.3/ว 13 ลงวันที่ 1 สิงหาคม 2556 เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้มีผลงานดีเด่นที่ประสบผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ มีหรือเลื่อนวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ซึ่งครูที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าว ระดับมัธยมศึกษา ประเภทโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดมุกดาหาร มี 1 ราย คือ นางสาว A (นามสมมติ) ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในจังหวัดมุกดาหาร

1.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพนั้น คือ ตัวผู้วิจัยเอง และเอกสารเก็บข้อมูลภาคสนาม พร้อมได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ คือ แบบบันทึกการสัมภาษณ์งานวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ในจังหวัดมุกดาหาร”

1.4 การเตรียมตัวในการศึกษาภาคสนาม

เมื่อผู้วิจัยได้รับการอนุญาตให้ทำการวิจัยในเรื่อง ภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดมุกดาหาร แล้วได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากสถานที่ทำงานต้นสังกัดของผู้วิจัย ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดมุกดาหาร เพื่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในจังหวัดมุกดาหาร ที่ได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างไว้ เพื่อเข้าไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.4.2 ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามของกรณีศึกษา

1.4.3 ผู้วิจัยทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการ ขั้นตอน และประเด็นในการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการสัมภาษณ์ ใช้แบบประเมิน และจากการวิเคราะห์เอกสาร

1.4.4 จัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ได้แก่ สมุดบันทึก แฟ้มเก็บรวบรวมข้อมูลและเอกสาร กล้องถ่ายภาพ เครื่องสำเนาเอกสาร ฯลฯ

1.5 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง และผ่านการตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว และนำมาเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

ระยะที่ 2 การศึกษาภาคสนาม

2.1 แผนการศึกษาภาคสนาม

ผู้วิจัยได้กำหนดแผนในการศึกษาภาคสนาม ระยะเวลาในการดำเนินการศึกษา และแผนการเข้าถึงข้อมูล เพื่อให้การลงภาคสนามเกิดประสิทธิภาพ และได้ข้อมูลที่ครบถ้วนเกี่ยวกับภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดมุกดาหาร โดยแบบแผนการศึกษาดังตาราง ต่อไปนี้

ตาราง 1 แผนการศึกษาภาคสนาม

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	แหล่งข้อมูล
1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดมุกดาหาร	สัมภาษณ์ครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ	1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2. ครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กใน จังหวัดมุกดาหาร
2. เพื่อศึกษาเงื่อนไขปัจจัยการมีภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดมุกดาหาร		

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ครอบคลุม และเพื่อตอบปัญหาวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

2.2.1 การวิเคราะห์เอกสาร โดยผู้วิจัยศึกษาเอกสารและใช้ข้อมูลประกอบการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดมุกดาหาร

2) เพื่อศึกษาเงื่อนไขปัจจัยการมีภาวะผู้นำการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดมุกดาหาร

2.2.2 การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากบุคคลหลากหลายกลุ่มซึ่งอยู่ในสภาพความเป็นจริงนั้น บุคคลมีความแตกต่างกันทางด้านภูมิหลัง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสัมภาษณ์ทั้งอย่างเป็นทางการ (Formal Interview) และไม่เป็นทางการ (Informal Interview) โดยผู้วิจัยเน้นการพูดคุยแบบธรรมชาติเป็นกันเองเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลมีความเชื่อมั่นในผู้วิจัยและให้ข้อมูลได้มากที่สุด โดยวิธีการ ดังนี้ (สุภางค์ จันทวานิช, 2561, น. 74 - 95)

1. การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal Interview) โดยการสัมภาษณ์ผู้วิจัย ได้กำหนดประเด็นในการศึกษาอย่างกว้าง ๆ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลมีอิสระในการตอบ

2. การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Informal Interview) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารโรงเรียน คณะครูบุคลากรของโรงเรียน ครูแกนนำ นักเรียนแกนนำ ด้วยการกำหนดกรอบการสัมภาษณ์อย่างกว้าง ๆ ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1) แบบเปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบของผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถตอบคำถามได้อย่างเต็มที่และอิสระ

2) แบบมีจุดสนใจเฉพาะหรือแบบเจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการ

3) แบบตะล่อมกล่อมเกล่า เป็นการสัมภาษณ์เพื่อให้ทราบความรู้สึกนึกคิดและทัศนคติของคนที่อยู่ในสนามที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นวิธีการที่ผู้วิจัยต้องระมัดระวังคำถามเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลเปิดเผยข้อมูลให้มากที่สุด

4) สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นการสัมภาษณ์ในกรณีที่เฉพาะบางเรื่องที่มีผู้รู้และอธิบายได้

ระยะที่ 3 การจัดกระทำข้อมูล

หลังจากผู้วิจัยได้เข้าสู่สนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพแล้ว ขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการไปพร้อม ๆ กันกับการเก็บข้อมูลคือการจัดกระทำข้อมูล ได้แก่ การลดทอนข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาเขียนรายงานตามแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ (สุภางค์ จันทวานิช, 2561, หน้า 128 - 155) โดยมีขั้นตอนในการจัดกระทำข้อมูลมีลักษณะและรายละเอียด ดังนี้

1. การลดทอนข้อมูล

ในการศึกษาภาคสนามในแต่ละครั้งผู้วิจัยได้จดบันทึกข้อมูลภาคสนามแบบละเอียด (Full field note) หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำบันทึกมาอ่านทบทวนและพิจารณาว่า ข้อมูลที่ได้มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นในการศึกษาในแง่ใดบ้าง แล้วนำมาเรียบเรียงเขียนเป็นประเด็นในการศึกษาเอาไว้ให้ชัดเจน เช่น ลักษณะการปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบในกิจกรรมหรือโครงการคุณธรรม เป็นต้น นอกจากนั้นผู้วิจัยได้เพิ่มเติมข้อคิดเห็นหรือประเด็นต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ในเรื่องนั้น ๆ แล้วจัดเก็บเข้าแฟ้มเป็นระเบียบเพื่อความสะดวกในการใช้ข้อมูล

2. การตรวจสอบข้อมูล

ในระหว่างที่รวบรวมเก็บข้อมูลภาคสนามผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความถูกต้อง และครบถ้วนของข้อมูลที่ได้มาทั้งด้านความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น โดยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation)

2.1 การตรวจสอบด้านความครบถ้วนของข้อมูล (Data Triangulation) เมื่อผู้วิจัยรวบรวมเก็บข้อมูลมาแล้วจึงทำการพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ได้มานั้นมีความถูกต้องหรือไม่อย่างไร โดยทำการตรวจสอบจากแหล่งที่มาของข้อมูลซึ่ง ได้แก่ แหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคลเพื่อเป็นการตรวจสอบด้านความถูกต้องของข้อมูลว่าเมื่อเวลาต่างกัน สถานที่ต่างกัน ผู้ให้ข้อมูลต่างกัน และบุคคลต่างกัน ข้อมูลที่ได้มาจะยังเหมือนกันหรือไม่

2.2 ตรวจสอบด้านความเป็นจริงของข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้การตรวจสอบความเป็นจริงของข้อมูลด้วยวิธีการรวบรวมเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยใช้วิธีการรวบรวมเก็บข้อมูลในเรื่องเดียวกันอย่างหลากหลายวิธี ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์เอกสาร

2.3 การตรวจสอบด้านความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของข้อมูล ผู้วิจัยได้ตรวจสอบจากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยข้อมูลที่รวบรวมเก็บแล้ว ผู้วิจัยได้ให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องตรวจสอบว่า ผู้วิจัยตีความหมายถูกต้องหรือไม่อย่างไรและเนื่องจากผู้วิจัยใช้เวลาในการรวบรวมเก็บข้อมูลในภาคสนามเป็นเวลานานพอสมควร จึงสามารถตรวจสอบและเข้าใจประเด็นสำคัญได้อย่างถูกต้อง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลกรณีศึกษาด้วยวิธีการ ดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยเน้นเนื้อหาที่อิงจากกรอบแนวคิดการวิจัยและสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างถูกต้องตรงประเด็น

2. การวิเคราะห์แบบสร้างข้อสรุป คือ การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Analysis) ใช้การตีความหมายเพื่อสร้างข้อสรุปจากเหตุการณ์ที่ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ และการวิเคราะห์เอกสาร พร้อมทั้งใช้วิธีการวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดข้อมูล

3. การวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) คือ การจำแนกข้อมูลเป็นชนิด ๆ โดยการใช้แนวคิดทฤษฎีและแบบไม่ใช้แนวคิดทฤษฎี

4. การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล คือ การที่ผู้วิจัยนำเอาเหตุการณ์ที่ได้จากการจำแนกข้อมูลแล้วนั้นมาเปรียบเทียบกัน การใช้วิธีการเปรียบเทียบหรือวิเคราะห์เช่นนี้ จะนำไปสู่การสร้างข้อสรุปเชิงนามธรรมและการสร้างทฤษฎีโดยใช้วิธีการสร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบ (Constant Comparative Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า นางสาว A (นามสมมุติ) เพศหญิง สำเร็จการศึกษาปริญญาโท ปัจจุบันดำรงตำแหน่งครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ซึ่งถอดบทเรียนจากกรณีศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอรายงานวิจัยแบบพรรณนา (Description) มีบทสัมภาษณ์ที่แสดงถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ ใจความตอนหนึ่งว่า “ครูใช้กระบวนการบริหารจัดการ ที่เรียกว่า กระบวนการ 5 ร ได้แก่ 1) ร่วมใจ เราต้องทำอย่างไรให้เด็กอยากเข้ามาสู่กระบวนการที่เราอยากให้เขาเรียนรู้ 2) ร่วมคิด 3) ร่วมทำ 4) ร่วมเรียนรู้ และ 5) ร่วมกันแก้ปัญหา โดยเราเป็นผู้อำนวยความสะดวกในกิจกรรมต่างๆ...” และมีใจความตอนหนึ่งที่แสดงถึงเงื่อนไขการมีภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญว่า “เป็นคนที่ทำและพัฒนาต่อเนื่อง มีรายการแข่งขันอะไร ก็พาเด็กไปทำกิจกรรมอย่างนั้นอย่างนี้ ก็เลยทำให้กระบวนการที่ทำก็เลยคิดว่า งานที่ตนเองทำมานี้มัน ไม่ได้ยาก เราทำเป็นปัจจุบัน ทำต่อเนื่องและส่งเสริมเด็กมาเรื่อย ๆ” จากผลการวิจัยข้างต้น เกี่ยวกับภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดมุกดาหาร สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดมุกดาหาร มีทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านความเข้าใจและความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร 3) ด้านการวัดและประเมินผล 4) ด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู และ 5) ด้านการเป็นบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง

2. เจื่อนไขปัจจัยการมีภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ในจังหวัดมุกดาหาร โดยแบ่งเป็น 2 ปัจจัย ที่ก่อให้เกิดภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านบุคคล ประกอบด้วย การปรับตัวและระยะเวลา และ 2) ปัจจัยด้านระบบการบริหารจัดการ ประกอบด้วย กลยุทธ์การบริหารจัดการและรูปแบบการบริหารจัดการ

อภิปรายผล

ในการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ในจังหวัดมุกดาหาร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดมุกดาหาร มีทั้งหมด 5 ตัวแปร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูมีความรู้ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ตลอดจนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ แนวทางการพัฒนาโครงการ มีความรู้ความสามารถในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาซึ่งแนวทางการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ จิตติมา ไชยมหา (2556, น. 17) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและได้ข้อค้นพบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำ ด้านการจัดการเรียนรู้ มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านความรู้ความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านความรู้ความสามารถในการวัดและประเมินผลการศึกษา 4) ด้านการพัฒนาตนเองสู่ครูมืออาชีพ และ 5) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ทั้งนี้เนื่องจากภาวะผู้นำ เป็นพฤติกรรมของครูที่มีอิทธิพล เป็นที่ยอมรับของครูคนอื่นในการปฏิบัติงานมีพฤติกรรมที่สามารถที่สามารถโน้มน้าว ชักชวนกระตุ้น ส่งเสริม ให้เพื่อนร่วมงานได้มีพฤติกรรมปฏิบัติตามและทำงานเป็นระบบทีม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ รัชฎาพร พิมพิชัย (2556, น. 200) ได้จำแนกองค์ประกอบภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ออกเป็น 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การสร้างและเข้าใจหลักสูตร 2) การกำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ 3) การใช้กลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอน 4) การมีทักษะในการจัดการเรียนการสอน และ 5) การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อนันตดา ขาวนา (2556, น. 15-16) ได้จำแนกภาวะผู้นำ การจัดการเรียนรู้ได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการสอน 3) การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 4) การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และ 5) การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Krug (1992 อ้างถึงใน ศิริพร กุลสานต์, 2557, น. 48-49) กล่าวว่าองค์ประกอบภาวะ ผู้นำในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดพันธกิจ 2) การจัดการหลักสูตร และการสอน 3) การนิเทศการสอน 4) การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน 5) การส่งเสริมบรรยากาศการสอน และ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จิรวดี ทวีโชติ (2561, น. 170-171) ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีวัตถุประสงค์ พบว่า ภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก จำแนกเป็น 1) ด้านความรู้ ความสามารถในการสอน 2) ด้านความเข้าใจและความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร 3) ด้านการวัดและประเมินผล 4) ด้านการพัฒนาตนเองและเพื่อนครู และ 5) ด้านการเป็นบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง จำนวน 14 ตัวบ่งชี้ และไม่สอดคล้องกับผล การศึกษาของ กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา (2550, น. 39-41) และ ไชยเนตร ธรรมธรรมมา (2559, น. 948-956) ได้รายงานผล การศึกษาภาวะผู้นำการจัดการจัดการเรียนรู้ไว้ 6 องค์ประกอบ และมีผลการจำแนกองค์ประกอบหลักที่แตกต่างจากผู้วิจัยที่ ได้ศึกษาไว้ ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ คือ ยึดมั่นในอุดมการณ์ของวิชาชีพ เสียสละอุทิศตน

เป็นแบบอย่างที่ดี และ 2) ด้านการมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียน คือ เสียสละและมุ่งหวังอยากให้นักเรียนประสบผลสำเร็จจริงและให้ความสำคัญกับผู้เรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน จาก 2 ตัวแปรนี้ อาจเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบองค์ประกอบภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูที่มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญให้มีประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ประกอบด้วย 1) มาตรฐานความรู้และประสบการณ์ 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน และ 3) มาตรฐานการปฏิบัติตน ซึ่ง 2 ปัจจัยดังกล่าวจะเป็นองค์ประกอบที่สนับสนุนมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติตนของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญให้มีภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า “ผู้นำต้องเป็นผู้ที่มีภูมิรู้ ภูมิธรรม และภูมิฐาน”

นอกจากนี้ยังไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น. 50); อภารัตน์ ราชพัฒน์ (2554, น. 20); จารุกัทร บุญส่ง (2556, น. 172-174); รังสรรค์ สุทาร์มย์ (2556, น. 16); อนิตตา ชาวนา (2556, น. 15-16) และศิริพร กุลสานต์ (2557, น. 11) จำแนกองค์ประกอบภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูได้ 4 ตัวแปร

2. เงื่อนไขปัจจัยการมีภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดมุกดาหาร มี 2 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านบุคคล ประกอบด้วย 1.1 การปรับตัว และ 1.2 ระยะเวลา และ 2) ปัจจัยด้านระบบการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 2.1 กลยุทธ์การบริหารจัดการ และ 2.2 รูปแบบการบริหารจัดการ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญต้องมีพฤติกรรมปรับตัวทุกสถานการณ์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีคุณสมบัติด้านระยะเวลายื่นผลงานเพื่อขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะที่สูงขึ้น และมีกลยุทธ์และรูปแบบการบริหารจัดการในปฏิบัติงานเพื่อให้ผลงานประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของจันทนา แสนสุข (2557, น. 34-46) ได้ศึกษาปัจจัยที่เป็นเหตุและผลของความสามารถภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ประกอบด้วย การรับรู้ความสามารถของตน ความสามารถในการปรับตัว และความรับผิดชอบต่อสังคม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้วิจัยขอเสนอแนะปฏิบัติ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนเพื่อกำหนดนโยบาย แผนงานพัฒนาครูให้มีภาวะผู้นำที่สูงขึ้นได้ เนื่องจากครูที่มีภาวะผู้นำสูงจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณภาพของผู้เรียนสามารถนำพาเพื่อนร่วมงานปฏิบัติงานไปสู่เป้าหมายได้สำเร็จ

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนงานและสนับสนุนให้จัดการอบรมพัฒนาให้ครูในสถานศึกษามีคุณสมบัติยื่นผลงานขอมีหรือเลื่อนวิทยฐานะที่สูงขึ้นและพัฒนาภาวะผู้นำครูให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

1.3 ครูสามารถนำข้อมูลและแนวทางของการพัฒนาภาวะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญที่ประสบผลสำเร็จไปเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยขอเสนอแนะปฏิบัติ ดังนี้

2.1 ควรทำวิจัยพัฒนารูปแบบองค์ประกอบภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญ

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูวิทยฐานะเชี่ยวชาญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์ ได้ให้องค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบคุณ นางปณณพพร ผิวขำ ได้ถ่ายทอดแนวคิด ประสพการณ์ชีวิตความเป็นครู จนได้รับวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ทำให้งานวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์สำเร็จสมบูรณ์

บรรณานุกรม

- เกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา. (2550). *พิธีเปิดการอบรมครูผู้สอนสังคมศึกษา* [เอกสารประกอบการบรรยายพิเศษ] กรุงเทพฯ: โรงแรมแม่น้ำ.
- จันทนา แสนสุข. (2557). ปัจจัยที่เป็นเหตุและผลของความสามารถภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 19(1), 34-46.
- จารุภัทร บุญส่ง. (2556). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- จิรวดี ทวีโชติ. (2561). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. (ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- เฉลิมลาภ ทองอาจ. (2555). การสอนอย่างเป็นกระบวนการ. *วารสารวิชาการ*, 15(1), 3-5.
- ไชยเนตร กรมธรรมมา. (2559). *ภาวะผู้นำของครูต้นแบบด้านการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. ในการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 3 ก้าวสู่ศวรรษที่ 2: บูรณาการงานวิจัย ใช้องค์ความรู้ สู่ความยั่งยืน. วิทยาลัยนครราชสีมา, นครราชสีมา. สืบค้นจาก http://journal.nmc.ac.th/th/admin/Journal/2559Vol4No1_119.pdf
- จิตติมา ไชยมหา. (2556). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้โรงเรียนมัธยมศึกษา* สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- ทวีศักดิ์ ยศดา, ชูศักดิ์ เอกเพชร และวีระยุทธ ชาทะกาญจน์. (2558). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำการเรียนการสอนของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11. *วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 2(1), 67-86.
- ประภาดา คนคล่อง. (2560). *การพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 : กรณีโรงเรียนอนุบาลคำชะอี*. (ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2549). การศึกษาไทยในยุคปัจจุบัน. ใน กนกวรรณ สีนสุข (บรรณาธิการ), *รายงานการสัมมนาเรื่องการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์* (หน้า 12-19). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รังสรรค์ สุธารมย์. (2556). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำครูด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ โรงเรียนประถมศึกษา* ในเขตตรวจราชการที่ 11 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.

- รัชฎาพร พิมพ์พิชัย. (2556). รูปแบบการพัฒนากาเวผู้นำครูด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร, สกลนคร.
- ศิริพร กุลสณต. (2557). รูปแบบการพัฒนากาเวผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ. (ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- สุภาวค์ จันทวานิช. (2561). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 24). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น
พื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมชนสมรรถนการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). หลักการสอน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อารัตน์ ราชพัฒน์. (2554). การพัฒนาตัวบ่งชี้กาเวผู้นำของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (ปริญญานิพนธ์ศึกษาดุษฎีบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- อนันตา ชาวนา. (2556). รูปแบบการพัฒนากาเวผู้นำครูด้านการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัด สำนังานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเขตตรวจราชการที่ 11. (ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร,
สกลนคร

ความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

CORRELATION BETWEEN THE MENTAL TRAITS OF SCHOOL ADMINISTRATIONS
WITH SCHOOL EFFECTIVENESS UNDER THE OFFICE SECONDARY
EDUCATION SERVICE AREA

สันติ บุรณะชาติ^{1*}

Santi Buranachart^{1*}

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

¹Department of Educational Administration, School of Education, University of Phayao

*Corresponding Author Email: santi.bu@up.ac.th

Received: February 09, 2022; Revised: February 28, 2022; Accepted: March 10, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาจิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 7 จังหวัด จำนวน 132 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยสรุปว่า 1) จิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละจิตลักษณะ พบว่า จิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ จิตจริยธรรม รองลงมา ได้แก่ จิตเคารพ จิตชำนาญการ จิตสังเคราะห์ และ จิตสร้างสรรค์ ตามลำดับ 2) ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านกระบวนการบริหาร และการจัดการ รองลงมา ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านคุณภาพผู้เรียน ตามลำดับ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาพรวม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r=0.75$) กล่าวคือ ถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีจิตลักษณะในระดับสูง ประสิทธิภาพของสถานศึกษาก็จะเพิ่มขึ้นในระดับสูง

คำสำคัญ: จิตลักษณะ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ความสัมพันธ์

ABSTRACT

The objectives of this research included 1) to study mental trait of school administrators 2) to study the effectiveness of school and 3) to study the correlation between mental trait of school administrators with school effectiveness under the Office Secondary Education Service Area. The sample group consisted of 132 school administrators under the Office of Secondary Education Service Areas in the upper northern region of 7 provinces. Data were collected by using a questionnaire and analyzed by averaging, standard deviation and Pearson's correlation coefficient. The results of the research concluded as follows: 1) Mental trait of school administrators under the Secondary Education Service Area Office, the overall level was at a high level. When considering each mental trait, it was found that ethical mind was in the highest mean, followed by respectful mind, disciplined mind, Synthesizing mind and creating mind, respectively. 2) The effectiveness of schools under the Office of Secondary Education Service Area, the overall was at the highest level. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was the administrative process and management, followed by the process of teaching and learning that focuses on learners and the quality of learners, respectively. 3) The correlation between the mental trait of school administrators and the effectiveness of schools under the Office of Secondary Education Service Area, the overall, the correlation was in the same direction at a rather high level with statistical significance at the level of 0.01 ($r=0.75$), that means if school administrators has a high level of mental trait, the effectiveness of schools will increase at a high level.

Keywords: Mental Trait, School Effectiveness, Correlation

บทนำ

พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน ปีพุทธศักราช 2541 ความว่า “การปฏิบัติงานทุกอย่างของข้าราชการ มีผลเกี่ยวเนื่องถึงประโยชน์ส่วนรวมของบ้านเมือง และ ประชาชนทุกคน เพราะฉะนั้น จำเป็นที่ข้าราชการทุกคนจะต้องทำหน้าที่ทุก ๆ ประการให้บริสุทธิ์ บริบูรณ์โดยเต็มกำลังสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ เพื่อผลการปฏิบัติราชการทุกอย่างจักได้บรรลุความสำเร็จอย่างสูง และ บังเกิดประโยชน์อย่างดีที่สุดแก่ตน แก่หน้าที่ และแก่แผ่นดิน” จากพระบรมราโชวาทดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในการปฏิบัติงานใด ๆ จำเป็นต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดขึ้นแก่หน่วยงาน หรือองค์กรโดยมีบุคคล หรือ องค์คณะบุคคลร่วมกันในการดำเนินการ อีกทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาของการปฏิรูปประเทศ และสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และเชื่อมโยงกันใกล้ชิดกันมากขึ้น โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปณิธานนำทางในการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจาก แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9-11 เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน และช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง เกิดภูมิคุ้มกัน และ มีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุล และยั่งยืน แต่อย่างไรก็ตามประเทศไทย ยังประสบปัญหาคุณภาพในเกือบทุกด้านที่สำคัญ ได้แก่ คุณภาพคน คุณภาพการศึกษา และ สังคมไทยยังมีความเหลื่อมล้ำสูง ก่อให้เกิดความแตกแยก (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ. 2564)

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของสังคมให้มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ท้นต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย

การศึกษา มีบทบาทสำคัญในการแก้ปัญหาสังคม และ การพัฒนาประเทศ สถานศึกษา หรือ โรงเรียนเป็นสถานที่สำคัญ ในการพัฒนาคนให้ออกไปสู่สังคมอย่างมีคุณภาพ ภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จะต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ และรัฐต้องจัดการศึกษาให้ทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดคุณภาพแก่ผู้เรียน ตามที่สังคมและชุมชนต้องการ คือ เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รักท้องถิ่น และ ความเป็นไทย เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ โรงเรียนในฐานะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา จึงมีภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นคนที่มีลักษณะที่พึงประสงค์และคุณภาพ ตามที่โรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนต้องการ ตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองและชุมชนในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน ภาระงานที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการ เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีคุณภาพ ให้บรรลุตามเป้าหมาย และ ประสิทธิภาพสำเร็จสูงสุด ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ และความรับผิดชอบในการบังคับบัญชาข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา ให้ปฏิบัติราชการ เกี่ยวกับการบริหารวิชาการ และความเป็นผู้นำทางวิชาการ บริหารจัดการสถานศึกษา บริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์ และนวัตกรรม บริหารงานชุมชนและเครือข่าย รวมทั้ง พัฒนาตนเองและวิชาชีพ รวมถึงการปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา, 2564) จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการงานในด้านต่าง ๆ ดังกล่าว ให้ได้ตามมาตรฐาน และให้บรรลุ วัตถุประสงค์ หรือ เป้าหมายของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ร่วมกัน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ทั้งความรู้ ทักษะ และ สมรรถนะ อีกทั้ง การมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง มีจิตสำนึกความรับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษา และ มีจรรยาบรรณของวิชาชีพ จากบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องอาศัยจิตลักษณะที่เหมาะสม เพื่อให้การบริหาร จัดการสถานศึกษา ดังที่ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2558) ได้กล่าวถึงจิตลักษณะพื้นฐาน และ องค์ประกอบทางจิต ของพฤติกรรมทางจริยธรรมตามทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม ไว้ว่า “หากบุคคลมีพื้นฐานทางจิตใจเป็นปกติ และได้รับประสบการณ์ ทางสังคมที่เหมาะสม บุคคลนั้นก็จะสามารถพัฒนาโดยธรรมชาติ สามารถเข้าใจตนเอง และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใหม่ ซึ่งเป็นเสมือนเกิดปัญญาในการนำพาชีวิตผ่านพ้นทุกข์ได้”

นอกจากนี้ Gardner (2006) กล่าวถึงจิตลักษณะสำคัญ 5 ประการอันประกอบไปด้วย จิตชำนาญการ (Disciplined mind) เป็นความเชี่ยวชาญในการคิดเกี่ยวกับวิทยาการสาขาใดสาขาหนึ่งเป็นอย่างน้อย ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่ง ของการรู้คิด ที่แยกออกไปตามลักษณะเฉพาะของสาขาวิชา งานฝีมือ หรือ อาชีพหนึ่ง ๆ ทั้งนี้ มีงานวิจัยหลายชิ้น ยืนยันว่า การจะเชี่ยวชาญในทางใดทางหนึ่งได้นั้น จะต้องใช้เวลากว่า 10 ปี จิตชำนาญการจึงหมายถึงรวมถึง การทำงานอย่างสม่ำเสมอ วันแล้ววันเล่าเพื่อพัฒนาทักษะ และ ความเข้าใจ นั่นคือ ความมีวินัยอย่างสูง หากบุคคลปราศจากความเชี่ยวชาญ ในทางใดทางหนึ่งแล้วก็เสมือนว่าถูกกำหนดให้อยู่ในการควบคุมของคนอื่น จิตสังเคราะห์ (Synthesizing mind) เป็นการรับข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่งนำมาทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลโดยปราศจากอคติ และผสมผสานให้กลายเป็น ข้อมูลใหม่ที่มีความหมายต่อทั้งตัวผู้สังเคราะห์และผู้คนอื่น ๆ นอกจากจะมีคุณค่ามาตั้งแต่อดีต แล้วความสามารถ ในการสังเคราะห์นั้นนับได้ว่าจะยังมีความสำคัญมากขึ้น ด้วยแนวโน้มที่เราจะต้องเผชิญกับข้อมูลที่เพิ่มพูนทวีคูณขึ้นอยู่ทุกวัน จิตสร้างสรรค์ (Creating mind) ต่างจากความชำนาญการ และการสังเคราะห์ โดยเป็นการผลิตความคิดใหม่ ๆ พร้อมทั้ง ตั้งคำถามที่แตกต่างไปจากเดิม และกำเนิดเป็นวิธีการคิดที่สดใหม่ ซึ่งก็อาจจะกลายเป็นคำตอบที่คาดไม่ถึง แต่อย่างไรก็ตาม ในที่สุดแล้วสิ่งสร้างสรรค์เหล่านี้จะต้องได้รับการยอมรับจากผู้รอบรู้ ด้วยเหตุที่การสร้างสรรค์ คือ สิ่งอยู่นอกเหนือกฎเกณฑ์ ที่มีอยู่ จิตสร้างสรรค์จึงต้องล้ำหน้ากว่าคอมพิวเตอร์ หรือ หุ่นยนต์ที่ซับซ้อนที่สุดอย่างน้อยหนึ่งก้าวด้วยซ้ำไป ทุกคน

คงยอมรับว่า ไม่มีใครสามารถอยู่อย่างโดดเดี่ยวเพียงลำพังเป็นเวลานาน ๆ ได้ ทุกคนย่อมต้องมีผู้คน และสังคมรอบข้าง จิตเคารพ (Respectful mind) จึงเป็นการยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล และ ระหว่างกลุ่ม ถือเป็นความพยายามที่จะเข้าใจ “ผู้อื่น” และหาวิธีที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในโลกที่ทุกคนเชื่อมโยงถึงกันได้นั้น การไม่ยอมรับฟัง และขาดความเคารพซึ่งกันและกัน ย่อมไม่ใช่ทางเลือกที่ดีของการอยู่ร่วมกัน และจิตจริยธรรม (Ethical mind) เป็นอีกขั้นหนึ่ง ที่นับได้ว่าเป็นนามธรรมมากกว่าจิตเคารพ โดยที่จิตจริยธรรมถือเป็นการไตร่ตรองถึงธรรมชาติของงาน รวมทั้งความต้องการและความปรารถนาของสังคมที่เราดำรงอยู่ ที่สำคัญก็ถือเป็นแนวความคิดที่ว่าคนจะตอบสนองต่อจุดประสงค์ที่เหนือไปกว่าประโยชน์ ทั้งนี้ไม่ว่าจิต 5 ประการจะมีความสำคัญอย่างไรในอดีต แต่ในโลกที่ถูกครอบงำด้วยวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี อีกทั้ง ยังมีการหลั่งไหลของข้อมูลจำนวนมหาศาล คอมพิวเตอร์ และหุ่นยนต์ ทำงานที่เป็นกิจวัตร และมีการสื่อสารข้ามกลุ่มประชากร เมื่อเป็นเช่นนี้ จิต 5 ประการ จึงยังมีความสำคัญอย่างมาก ในที่สุดแล้ว ผู้ที่มีจิตทั้ง 5 ประการ ย่อมจะอยู่รอดได้ในสังคมดังกล่าว ตามอุดมคติแล้ว ผู้บริหาร ครูผู้สอน และหัวหน้างาน ควรมีจิตทั้ง 5 ประการนี้ แต่ในความเป็นจริงหลาย ๆ คนที่อยู่ในตำแหน่งที่มีอิทธิพลต่อผู้อื่น ส่วนใหญ่แล้วจะขาดจิตดังกล่าว อย่างใดอย่างหนึ่ง หรืออาจจะมากกว่าด้วยซ้ำไป ในปัจจุบันสังคมส่วนใหญ่ของเรานั้นไม่เห็นความสำคัญของจิต 5 ประการเลย การมุ่งเน้นแต่สาระของข้อมูล การทดสอบตามมาตรฐานด้านต่าง ๆ และธรรมเนียมปฏิบัติต่าง ๆ ของโรงเรียนที่กำหนดกันขึ้นมา ทำให้เราปราศจากความตระหนักต่อความต้องการจิตดังกล่าว ในอนาคต เราสามารถจะแก้ไขสถานการณ์ดังกล่าวได้ โดยฝึกอบรมครู อาจารย์ และผู้นำในองค์กรด้านต่าง ๆ ให้เห็นความสำคัญของทักษะและคุณลักษณะของจิตแต่ละประการ ให้มากขึ้น ดังนั้น จิตลักษณะดังกล่าว ข้างต้น จึงมีความสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษา อีกทั้งระบบการศึกษาในวงกว้าง น่าจะเป็นหลักประกันการปลูกฝังจิต ทั้ง 5 ประการนี้ได้ หรือ อีกนัยหนึ่งก็คือ ความมั่นใจว่าจิต 5 ประการนี้ จะได้รับการพัฒนาขึ้นมา ก็คืองานของการสังเคราะห์ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นพันธะทางจริยธรรมด้วยในอีกหลาย ๆ ปีข้างหน้า สังคมย่อมไม่อาจอยู่รอดได้ถ้าหากประชาชนขาดการยอมรับ และไม่มีการปลูกฝังในจิต ทั้ง 5 ประการนี้ แน่นอนว่าการให้ศึกษานั้น เป็นสิ่งจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้สำหรับโรงเรียน แต่ทว่าในเรื่องของการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นงานอาชีพ ผู้นำในองค์กร หรือผู้นำชุมชน ต่างก็ต้องรับผิดชอบในส่วนของตนเอง ไม่สามารถบิดไปให้สถาบันอื่นได้ อย่างน้อยผู้บริหาร หรือ หัวหน้างานที่ชาญฉลาดก็จะเลือกลูกน้องที่มีจิตเหล่านี้อยู่แล้ว ดังนั้น ความท้าทาย ก็คือการธำรงรักษา พัฒนา และกระตุ้นให้พวกเขาทำงานร่วมกันได้ ทำให้เขาเป็นต้นแบบของการคัดเลือกคนในอนาคต ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้นำในหน่วยงาน หรือองค์กรทางการศึกษาสามารถปลูกฝังศักยภาพทางบวกนี้ได้ ไม่ว่าจะเป็นความชำนาญการ การสังเคราะห์ และการสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าเราปลูกฝังความเคารพ และ จริยธรรมไปด้วยกันก็จะทำให้เกิดพฤติกรรมที่นอกหล่นออกทางน้อยลง ซึ่งจิตทั้ง 5 ประการนี้ สามารถทำงานเสริมกันและกันได้ อีกทั้ง การได้บ่มเพาะจิตเหล่านี้อย่างเหมาะสมแล้ว จะมีการนำไปใช้เมื่อถึงคราวที่จำเป็นได้ในทุกที่ แต่แท้จริงแล้ว เป้าหมาย และคุณค่าที่เหนือกว่านั้นเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งกว่า เพราะการอยู่รอด และการเจริญก้าวหน้าของมนุษย์นั้นจะขึ้นอยู่กับการบ่มเพาะศักยภาพที่ทำให้มนุษย์นั้นแตกต่างกันไป ด้วยเหตุนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ราบรื่น ได้รับความสำเร็จ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาตนเอง พัฒนาวิชาชีพ นำความรู้ ความสามารถ ทักษะที่ได้จากการพัฒนาตนเอง และวิชาชีพมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา, 2564, ออนไลน์) และที่สำคัญต้องเป็นผู้มีจิตลักษณะที่ดีในจิตใจ มีจิตใจที่นำเลื่อมใสศรัทธา เพราะจิตลักษณะที่ดี เป็นคุณสมบัติที่สำคัญจะเป็นส่วนเสริมให้ผู้บริหาร สามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา(กระทรวง

ศึกษาธิการ, 2561) ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านคุณภาพของผู้เรียน 2) ด้านกระบวนการบริหาร และการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

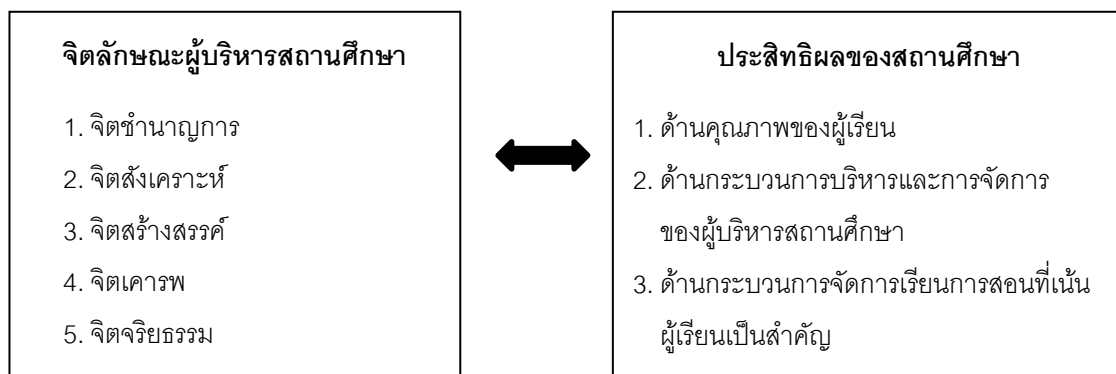
จากความเป็นมาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน จำนวน 7 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูน จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งมีผู้บริหารสถานศึกษารวมทั้งสิ้นจำนวน 192 คน อันจะทำให้ทราบถึงจิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ว่ามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของสถานศึกษาในทิศทางใด เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาจิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัย ศึกษาเอกสาร และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศึกษา ประจำปีการศึกษา 2564 จำนวน 192 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศึกษา ประจำปีการศึกษา 2564 จำนวน 132 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเคริจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และ สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับฉลาก

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ 1) ความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาหลักการ แนวคิด เอกสาร และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามกรอบแนวคิดการวิจัย นำเสนอ และปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จากวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พร้อมแนบแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคลด้วยตนเอง จำนวนทั้งสิ้น 132 ฉบับ โดยนัดหมายเวลาในการขอรับคืน ทั้งนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบแบบสอบถามผ่านทาง Google Form ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการตอบแบบสอบถาม และ ในการส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัย จากนั้น ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และ ตรวจสอบความเรียบร้อยสมบูรณ์เพื่อเตรียมนำข้อมูลไปวิเคราะห์เชิงสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับจิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศึกษา โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศึกษา โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product – moment Correlation Coefficient) โดยมีเกณฑ์แปลความหมาย ดังนี้

(พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, หน้า 144)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าตั้งแต่ 0.81 ขึ้นไป ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง หรือสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.61 - 0.80 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.41 - 0.60 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.21 - 0.40 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่า ต่ำกว่า 0.21 ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ

การพิจารณาว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ระดับใด ต้องพิจารณาเครื่องหมายซึ่งมีอยู่ 2 กรณี คือ ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวก (+) แสดงว่า ตัวแปร 2 ตัวมีความสัมพันธ์กันทางบวก และถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบ (-) แสดงว่า ตัวแปร 2 ตัวมีความสัมพันธ์กันทางลบ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศึกษา สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิจัยจิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$) เมื่อพิจารณาแต่ละจิตลักษณะ พบว่า จิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ จิตจริยธรรม (Ethical mind) ($\bar{X}=4.71$) รองลงมาได้แก่ จิตเคารพ (Respectful mind) ($\bar{X}=4.62$) จิตชำนาญการ (Disciplined mind) ($\bar{X}=4.43$) จิตสังเคราะห์ (Synthesizing mind) ($\bar{X}=4.38$) และ จิตสร้างสรรค์ (Creating mind) ($\bar{X}=4.28$) ตามลำดับ โดยสรุปผลการวิจัยในแต่ละจิตลักษณะได้ ดังนี้

1.1 ด้านจิตชำนาญการ (disciplined mind) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความยืดหยุ่นทางความคิด ($\bar{X}=4.55$) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีเป้าหมาย และความพยายามที่จะสร้างความชำนาญแก่ตนเอง ($\bar{X}=4.50$) มีความสามารถในการนำความรู้ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน มีการฝึกฝนทางวิชาชีพของตนเองให้เกิดความเชี่ยวชาญ และ มีการปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ($\bar{X}=4.45$) มีความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาหาความรู้ มีการเรียนรู้ และ ปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ($\bar{X}=4.36$) และผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในงานอย่างลึกซึ้ง ($\bar{X}=4.27$)

1.2 ด้านจิตสังเคราะห์ (Synthesizing mind) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถรับรู้ข้อมูล หรือทักษะใหม่ ๆ ที่สำคัญได้ และนำมาหลอมรวมเข้ากับฐานความรู้เดิมของตน ($\bar{X}=4.45$) รองลงมาได้แก่ มีการรอบในการจัดระเบียบความคิดที่เหมาะสม ($\bar{X}=4.41$) มีการเสริมความเป็นมืออาชีพของตน โดยการสังสมความรู้เพื่อสร้างแนวคิด หรือนวัตกรรมใหม่มีการเลือกข้อมูลที่สำคัญ และจัดการกับข้อมูล ได้อย่างสมเหตุสมผลทั้งต่อตนเอง และต่อผู้อื่นมีการบูรณาการความรู้ที่ผ่านการพิจารณาอย่างรอบคอบไม่ว่าจะโดยตนเอง หรือโดยผู้ทรงความรู้ท่านอื่น ๆ มีการสรุปเรื่องใด ๆ ที่ไม่เกินความเป็นจริง และ มีการจัดระเบียบ และการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่น ($\bar{X}=4.36$)

1.3 ด้านจิตสร้างสรรค์ (Creating mind) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาได้นำเอาความรู้ที่มีอยู่ และความเชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ มาตัดสินคุณภาพ และการให้เป็นที่ยอมรับของบุคลากร ($\bar{X}=4.45$) รองลงมา ได้แก่ มีวิธีแก้ปัญหา หรือวิธีการทำงานใหม่ ๆ ที่ขยายขอบเขตของสิ่งที่มีอยู่ หรือทำให้เกิดสิ่งใหม่ ($\bar{X}=4.41$) มีการอธิบายขยายความในงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาแก่บุคลากร โดยนำเอาบทบาทของผู้บังคับการที่มีวิสัยทัศน์ใหม่ ๆ มาสนับสนุน ($\bar{X}=4.36$) มีการตั้งคำถามใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากการปฏิบัติงานที่ทำเป็นประจำ ($\bar{X}=4.36$) คิดนอกกรอบ และให้คำแนะนำวิธีการทำงานใหม่ ๆ แก่บุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X}=4.32$) มีการเสนอนวัตกรรมทางการศึกษาที่ใช้ความรู้ใหม่ และทันสมัย ($\bar{X}=4.18$) ทำให้เกิดสิ่งที่เกินความคาดหวังกจากโครงการ หรือ ผลลัพธ์ของการบริหารจัดการที่เหมาะสม ($\bar{X}=4.18$) และผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดที่แปลกใหม่ที่เป็นที่ยอมรับของผู้ในสาขาวิชานั้น ๆ ($\bar{X}=4.00$)

1.4 ด้านจิตเคารพ (Respectful mind) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการตอบสนองต่อคน หรือ กลุ่มคนที่มีความแตกต่างหลากหลายอย่างเห็นอกเห็นใจ และเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ($\bar{X}=4.82$) รองลงมาได้แก่ มีความทนอดกลั้น และคำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมของสังคม และการเมือง ($\bar{X}=4.77$) มีความพยายามที่จะเข้าใจ และ ทำงานร่วมกับคนที่แตกต่างกัน ($\bar{X}=4.68$) มีการพัฒนาความสามารถในการให้อภัย ให้ความเคารพต่อคนทุกระดับ และไม่ดูหมิ่นเหยียดหยาม ล้อเลียน หรือ เพิกเฉยต่อคนที่อ่อนด้อยกว่า ($\bar{X}=4.64$) มีความเข้าใจ และ ทำงานร่วมกับบุคลากรของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าบุคคลเหล่านั้นจะมีภูมิหลัง หรือ มุมมองอย่างไร ($\bar{X}=4.55$) และผู้บริหารสถานศึกษามีปฏิกิริยาตอบกลับต่อกลุ่ม โดยคำนึงถึงคุณสมบัติที่เฉพาะเจาะจงของตัวบุคคลแต่ละคน ($\bar{X}=4.32$)

1.5 ด้านจิตจริยธรรม (Ethical mind) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพิจารณาผลการดำเนินงานตามแผนถึงความก้าวหน้าที่ยั่งยืน ($\bar{X}=4.82$) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรมีการประเมินจากผลกระทบของการปฏิบัติตาม

วิสัยทัศน์ ($\bar{X}=4.81$) ผู้บริหารสถานศึกษา และ บุคลากรมีการประเมินตามกระบวนการ หรือ ผลที่บังเกิด ($\bar{X}=4.73$) ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด ($\bar{X}=4.72$) ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรร่วมกันประเมินวิสัยทัศน์ ($\bar{X}=4.68$) และผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรมีการประเมินการสื่อสารสำหรับบุคลากรที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในสถานศึกษา ($\bar{X}=4.50$)

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านกระบวนการบริหาร และการจัดการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.68$) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.52$) และ ด้านคุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$) โดยผลการวิจัยในแต่ละด้านสรุปได้ ดังนี้

2.1 ด้านคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่น และความเป็นไทย และผู้เรียนมีสุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม ตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด ($\bar{X}=4.55$) รองลงมาได้แก่ ผู้เรียนสามารถยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง และหลากหลายได้ ($\bar{X}=4.50$) ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม ปลอดภัย มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ มีคุณลักษณะ และ ค่านิยมที่ดีไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด ($\bar{X}=4.45$) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด ($\bar{X}=4.27$) ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียนการสื่อสาร และการคิดคำนวณเป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด ($\bar{X}=4.18$) ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และ แก้ปัญหาได้ ($\bar{X}=4.09$) และ ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะพื้นฐานในการสร้างนวัตกรรม ($\bar{X}=4.05$)

2.2 ด้านกระบวนการบริหาร และการจัดการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และ พันธกิจอย่างชัดเจน ($\bar{X}=4.86$) รองลงมาได้แก่ สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการคุณภาพ ($\bar{X}=4.73$) สถานศึกษามีการดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย ($\bar{X}=4.68$) สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ($\bar{X}=4.64$) และ สถานศึกษา มีการพัฒนาครู และบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และสถานศึกษามีการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ และ การจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.59$)

2.3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษามีการใช้สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.59$) รองลงมาได้แก่ สถานศึกษามีการจัดการชั้นเรียนเชิงบวกที่สะท้อนความแตกต่างของผู้เรียนรายบุคคล ($\bar{X}=4.55$) สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนา และปรับปรุง การจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.51$) สถานศึกษามีการตรวจสอบ และประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}=4.50$) และสถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด และปฏิบัติจริง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ ($\bar{X}=4.45$)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาพรวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r=0.75$) กล่าวคือ ถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีจิตลักษณะในระดับสูงประสิทธิผลของสถานศึกษาก็จะเพิ่มขึ้นในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า จิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ในระดับค่อนข้างสูงในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศึกษา มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละจิตลักษณะ พบว่า จิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ จิตจริยธรรม (Ethical mind) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการตามมาตรฐานตำแหน่งของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อในการบริหารสถานศึกษา และมีจรรยาบรรณวิชาชีพตามข้อบังคับของคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ประกอบด้วยจรรยาบรรณต่อตนเอง ต่อวิชาชีพ ต่อผู้รับบริการต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และจรรยาบรรณต่อสังคม จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญในด้านจริยธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิ่นแก้ว สอนเล็ก และ ธีระพงศ์ บุศราภูล (2563) ที่ได้ศึกษาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า คุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี รวมถึงข้อค้นพบจากงานวิจัยของ อาคม มากมีทรัพย์ (2556) ที่ได้ทำการศึกษาจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย องค์ประกอบ 11 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านความเมตตา กรุณา 2. ด้านกัลยาณมิตร 3. ด้านธรรมาภิบาล 4. ด้านความยุติธรรม 5. ด้านความซื่อสัตย์ 6. ด้านการบังคับตนเอง 7. ด้านความมีเหตุผล 8. ด้านการเป็นผู้นำ 9. ด้านการปกครอง 10. ด้านความมีวินัย และ 11. ด้านความรับผิดชอบต่อ จากผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า จิตจริยธรรมจึงเป็นจิตลักษณะที่เป็นองค์ประกอบหลักอันสำคัญของการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีข้อค้นพบจิตลักษณะในด้านอื่น ๆ ที่ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ดังที่จะได้นำเสนอในลำดับต่อไป

ด้านจิตชำนาญการ (disciplined mind) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความยืดหยุ่นทางความคิด รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีเป้าหมาย และความพยายามที่จะสร้างความชำนาญแก่ตนเอง มีความสามารถในการนำความรู้ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน มีการฝึกฝนทางวิชาชีพของตนเองให้เกิดความเชี่ยวชาญ และมีการปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมีความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาหาความรู้ มีการเรียนรู้ และปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต และผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในงานอย่างลึกซึ้ง จากข้อค้นพบดังกล่าว อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่และความรับผิดชอบหลักในการบังคับบัญชาข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนการปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ ความเป็นผู้นำทางวิชาการ และบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านอื่น ๆ จึงต้องมีการพัฒนาตนเอง และวิชาชีพอยู่อย่างต่อเนื่องตลอดเวลาเพื่อให้การบริหารงานในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมาย อีกทั้ง ยังเป็นการรักษามาตรฐานตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับ ปิ่นแก้ว สอนเล็ก (2563) ที่ได้กล่าวไว้ว่า “จิตชำนาญการ หรือจิตวิทยาการ เป็นจิตที่มีความรู้แตกฉานทางวิชาการในสาขา หรือ ศาสตร์ใด

ศาสตร์หนึ่งตามความชอบ และความถนัดส่วนบุคคล เช่น ภูมิศาสตร์ คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี วิศวกรรม พุทธศาสตร์ การวางแผน การเขียน การบริหาร ผ่านการเรียนรู้ทำความเข้าใจ คิด และฝึกฝนพร้อมทั้งปรับปรุงให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนสามารถนำความรู้ไปสร้างประโยชน์ต่อบุคคล ชุมชน สังคม สร้างอาชีพ สร้างงาน หรือสร้างนวัตกรรมได้”

ด้านจิตสังเคราะห์ (Synthesizing mind) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถรับรู้ข้อมูล หรือทักษะใหม่ ๆ ที่สำคัญได้ และนำมาหลอมรวมเข้ากับฐานความรู้เดิมของตน รองลงมาได้แก่ มีการรอบในการจัดระเบียบความคิดที่เหมาะสม มีการเสริมความเป็นมืออาชีพของตน โดยการสังเคราะห์ความรู้เพื่อสร้างแนวคิด หรือนวัตกรรมใหม่ มีการเลือกข้อมูลที่สำคัญ และจัดการกับข้อมูล ได้อย่างสมเหตุสมผลทั้งต่อตนเอง และต่อผู้อื่น มีการบูรณาการความรู้ที่ผ่านการพิจารณาอย่างรอบคอบ ไม่ว่าจะโดยตนเองหรือโดยผู้ทรงความรู้ท่านอื่น ๆ มีการสรุปเรื่องใด ๆ ที่ไม่เกินความเป็นจริง และมีการจัดระเบียบ และการนำเสนอข้อมูลที่เอื้อประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่น จากผลการวิจัยดังกล่าวอาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการคิด และตัดสินใจในงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาอยู่ตลอดเวลาจึงต้องมีทั้งการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลประกอบการวินิจฉัยสั่งการเพื่อให้การบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ดังที่ ปิ่นมณี ขวัญเมือง (2563) ได้กล่าวไว้ว่า “จิตสังเคราะห์เป็นจิตที่สามารถเลือก คัดกรองข้อมูล หรือความรู้ต่าง ๆ นำมาลำดับ จัดการ แยกแยะรายละเอียด เหล่านั้นให้เหลือเพียงสิ่งสำคัญ และตรงกับจุดมุ่งหมาย นำมาสรุปเป็นข้อมูลใหม่ตามความเข้าใจอย่างสมเหตุสมผล ปราศจากอคติ และสามารถถ่ายทอดให้คนอื่นเข้าใจได้ เช่น การนำทฤษฎีมาสร้างงานวิจัย หรือสรุปความคืบหน้าโครงการ เพื่อนำเสนอที่ประชุม” เป็นต้น

ด้านจิตสร้างสรรค์ (Creating mind) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาได้นำเอาความรู้ที่มีอยู่ และความเชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ มาตัดสินใจคุณภาพ และ การให้เป็นที่ยอมรับของบุคลากร รองลงมา ได้แก่ มีวิธีแก้ปัญหา หรือวิธีการทำงานใหม่ ๆ ที่ขยายขอบเขตของสิ่งที่มียู่ หรือ ทำให้เกิดสิ่งใหม่ มีการอธิบายขยายความในงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาแก่บุคลากร โดยนำเอาบทบาทของผู้นำองค์กรที่มีวิสัยทัศน์ใหม่ ๆ มาสนับสนุน มีการตั้งคำถามใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากการปฏิบัติงาน ที่ทำเป็นประจำ คิดนอกกรอบ และให้คำแนะนำวิธีการทำงานใหม่ ๆ แก่บุคลากรในสถานศึกษา มีการเสนอนวัตกรรมทางการศึกษาที่ใช้ความรู้ใหม่และทันสมัย ทำให้เกิดสิ่งที่เกินความคาดหวังจากโครงการ หรือ ผลลัพธ์ของการบริหารจัดการที่เหมาะสม และผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดที่แปลกใหม่ที่เป็นที่ยอมรับของผู้รู้ในสาขาวิชานั้น ๆ จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญในเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคของเทคโนโลยี ข้อมูล ข่าวสาร เป็นยุคของนวัตกรรม และดิจิทัล ตลอดจนกระแสของสังคมที่มีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง ดังนั้นการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีจิตสร้างสรรค์ก็จะสามารถนำพาหน่วยงานหรือ องค์กรของตนให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้ ดังที่ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2559) ได้กล่าวไว้ว่า “กระแสการศึกษาใหม่ควรให้เป็นไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ก่อให้เกิดรูปธรรมในการศึกษา ก่อให้เกิดผลผลิตขึ้นในวงการศึกษ แล้วให้ผลผลิตนั้น เป็นผลผลิตในทางสร้างสรรค์ (Creative) เป็นผลผลิตใหม่ ๆ ที่เกิดจากความคิด สติปัญญา วิธีการของการศึกษานั้น ๆ โดยการเปลี่ยนกระแสการศึกษาจากกระแสที่ 1 ระบบบริโภคมตามอย่างคนอื่นให้เป็นกระแสที่ 4 คือ กระแสที่สร้างผลผลิต/อย่างสร้างสรรค์ ให้การศึกษาเป็นไปเพื่อการคิด การประดิษฐ์ การสร้างสิ่งใหม่ ๆ อย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อผู้เรียนมีความคิดใหม่ ๆ สังคมมีคนคิดใหม่ ๆ สร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ ขึ้น ไม่ใช่คอยแต่ตามอย่าง คอยแต่บริโภค จนทำให้เกิดวิกฤตการณ์อย่างที่เรามา” และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา ศิลา (2556) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางเขน ผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

สำนักงานเขตบางเขน (เครือข่ายที่ 19) โดยรวม และรายชื่ออยู่ในระดับมากตามลำดับ คือ ด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ด้านการไว้วางใจ ด้านการเจรจาต่อรอง ด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านการสื่อสาร ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการบริหารเวลา

ด้านจิตเคารพ (Respectful mind) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา มีการตอบสนองต่อคน หรือกลุ่มคนที่มีความแตกต่างหลากหลายอย่างเห็นอกเห็นใจและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ รองลงมา ได้แก่ มีความทนอดกลั้น และคำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมของสังคมและการเมือง มีความพยายามที่จะเข้าใจและทำงานร่วมกับคนที่แตกต่างกัน มีการพัฒนาความสามารถในการให้อภัย ให้ความเคารพต่อคนทุกระดับ และไม่ดูหมิ่นเหยียดหยาม ล้อเลียน หรือ เพิกเฉยต่อคนที่อ่อนด้อยกว่า มีความเข้าใจ และทำงานร่วมกับบุคลากรของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าบุคคลเหล่านั้นจะมีภูมิหลัง หรือ มุมมองอย่างไร และผู้บริหารสถานศึกษามีปฏิกิริยาตอบกลับต่อกลุ่ม โดยคำนึงถึงคุณสมบัติที่เฉพาะเจาะจงของตัวบุคคลแต่ละคน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติงานในหน้าที่ท่ามกลางผู้คนที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไปในชุมชน รวมถึง บุคคลจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องคำนึงถึงหลักการพื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตย มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ให้เกียรติ และเคารพในความคิดของผู้อื่น เคารพ และเข้าใจในความแตกต่างของบุคคล ตลอดจนรับฟังความเห็นของบุคคลอื่นที่แตกต่างจากความคิดของตนเอง การมีจิตเคารพของผู้บริหารสถานศึกษาจะส่งผลให้การทำงานร่วมกันเป็นไปอย่างมีความสุข และนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จได้ ดังที่ Gardner (2006) ได้กล่าวไว้ว่า “ความเคารพมีความสำคัญในบริบทของการทำงาน และ ประชาสังคม องค์กร หรือชุมชน จะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อคนในชุมชน หรือ องค์กรนั้น ๆ พยายามเข้าใจคนอื่น (ทั้ง ๆ ที่พวกเขาแตกต่างกัน) พวกเขาจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และ ทำงานเพื่อเป้าหมายร่วมกัน”

2. จากผลการศึกษาประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการบริหาร และการจัดการ และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านคุณภาพผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากกระบวนการบริหารและการจัดการ และ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นภาระกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องบริหารจัดการงานทั้ง 4 งาน ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาท และมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ หรือ เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ และการให้บริการทางการศึกษาแก่สังคม โดยมุ่งเน้นการดำเนินงานพัฒนาวิชาการทั้งในด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ที่ให้ความสำคัญต่อคุณภาพของผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา และ ทุกกลุ่มเป้าหมายการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสังคม ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และ การพัฒนาครู บุคลากร ให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประจัญ เดชสุภา (2562) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สมรรถนะการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา และด้านความสามารถในการพัฒนาเจตคติทางบวกของนักเรียน อยู่ในระดับมาก รวมทั้งงานวิจัยของ นิตยา แสงการिया (2560) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

กับประสิทธิผลของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ งานวิจัยของ ขวัญฤทัย ภูสาระ (2562) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับ ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รวมทั้งงานวิจัยของ อธิรญาณม์ แยมทับ (2561) ที่ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับ ความสามารถทางภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับค่อนข้างสูง กล่าวคือ ถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีจิตลักษณะในระดับสูงประสิทธิผลของสถานศึกษาก็จะเพิ่มขึ้นในระดับสูง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากจิตลักษณะทั้ง 5 ประการ ล้วนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม การมีความรู้ และ ความชำนาญการ ในงานที่ทำ และการมีทักษะทั้งในด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ รวมถึงการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม สิ่งที่มีคุณค่าต่อวงการศึกษาคือ การมีคุณธรรม มีความเคารพ นอบน้อมถ่อมตน เห็นคุณค่าของบุคคลอื่นอยู่เสมอ ดังที่การ์ดเนอร์ ได้กล่าวไว้ในปี 2006 ว่า 5 จิตลักษณะเพื่ออนาคต (Five mind for the future) เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสามารถและทักษะที่ต้องปลูกฝังให้กับมนุษย์ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในวันข้างหน้าได้อย่างมีความสุข และการที่จะยืนหยัดอยู่ในโลกอนาคตได้อย่างมีความสุขทั้งในการดำเนินชีวิต และ หน้าที่การงานนั้น จะต้องสามารถปรับตัวเองให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงจากกระแสโลกาภิวัตน์ โดยจะต้องมีประเภทของจิตลักษณะ (Kinds of minds) ที่มีความสำคัญและจำเป็นในศตวรรษนี้ ดังนั้น จิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญต่ออนาคต และ ด้วยจิตเหล่านี้จะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถรับมือได้ทั้งสิ่งที่คาดหวัง และ สิ่งที่ไม่คาดคิด แต่ถ้าปราศจากจิตทั้ง 5 ประการนี้ อาจตกอยู่ในอำนาจของพลังที่ตนเองก็ไม่เข้าใจ และ ไม่สามารถควบคุมอะไรได้ ดังนั้น เมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะของจิตลักษณะทั้ง 5 ประการดังกล่าว ก็จะทำให้ครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และ ชุมชน รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดความเชื่อมั่น และ ศรัทธาในตัวผู้บริหารสถานศึกษาก็จะส่งผลให้การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ทั้งในเรื่องของการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน ย่อมประสบผลสำเร็จซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนอันเป็นเป้าหมายสำคัญของการบริหารจัดการสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ นนทน์ภูดา ว่องประจันตร์ (2560) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง กับประสิทธิผลของสถานศึกษา รวมทั้ง งานวิจัยของ นิตยา แสงการिया (2560) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กับ ประสิทธิผลของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของ ขวัญฤทัย ภูสาระ และคณะ (2562) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตลอดจนงานวิจัยของ อธิรญาณม์

แย้งทับ (2561) ที่ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับ ความสามารถทางภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถทางภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับค่อนข้างสูง ผู้วิจัย จึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ในระดับหน่วยงานต้นสังกัด

1.1 ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาจิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาใน 5 ด้าน อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ด้วยรูปแบบ และวิธีการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านจิตชำนาญการ ด้านจิตสังเคราะห์ และด้านจิตสร้างสรรค์ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลที่ดีต่อสถานศึกษา

1.2 ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการใช้จิตลักษณะสำคัญ 5 ประการเป็นตัวชี้วัดหนึ่งในการประเมินผล ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนัก และให้ความสำคัญในการพัฒนาจิตลักษณะของตนเอง

2. ในระดับผู้บริหารสถานศึกษา

2.1 ด้านจิตชำนาญการ (disciplined mind) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาหาความรู้ มีการเรียนรู้ และปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต และฝึกฝนตนเองให้มีความรู้และความเข้าใจในงานอย่างลึกซึ้งอยู่เสมอ

2.2 ด้านจิตสังเคราะห์ (Synthesizing mind) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการเสริมความเป็นมืออาชีพอิสระของตนเอง โดยการสังเคราะห์ความรู้เพื่อสร้างแนวคิด หรือนวัตกรรมใหม่ มีการเลือกข้อมูลที่สำคัญ และจัดการกับข้อมูลได้อย่างเหมาะสมผลทั้งต่อตนเอง และผู้อื่น มีการบูรณาการความรู้ มีการจัดระเบียบ และการนำเสนอข้อมูลที่เอื้อประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่น

2.3 ด้านจิตสร้างสรรค์ (Creating mind) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการเสนอแนะนวัตกรรมทางการศึกษาที่ใช้ความรู้ ความคิดที่แปลกใหม่ ทันสมัย และเป็นที่ยอมรับ

2.4 ด้านจิตเคารพ (Respectful mind) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีปฏิกริยาตอบกลับต่อกลุ่ม โดยคำนึงถึงคุณสมบัติที่เฉพาะเจาะจงของตัวบุคคลแต่ละคน

2.5 ด้านจิตจริยธรรม (Ethical mind) ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรควรมีการประเมินการสื่อสารสำหรับบุคลากรที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์ในการพัฒนาจิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

2. ควรมีการศึกษาเรื่อง แนวทางการประเมินจิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

3. ควรมีการศึกษาเรื่อง จิตลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). คู่มือการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ. กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษา.
- ขวัญฤทัย ภู่อารยะ, นริศนันท์ แมนผดุง และธีระวัฒน์ มอนโธสง. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 21(2), 51-59.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2558). ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมการวิจัยและการพัฒนา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตยา แสงการิยา. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- นนทนันดา ว่องประจันตร์. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ, ปทุมธานี.
- ปณณวัฒน์ สนั่นเล็ก และธีระพงศ์ บุศรากุล. (2563). คุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร. วารสารการบริหารนิเทศบุคคล และนวัตกรรมท้องถิ่น, 6(4), 41-53.
- ปิ่นมณี ขวัญเมือง. (2563). จิต 5 ประการต่อการประกอบอาชีพครู. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 19(3), 1-7.
- ประจัญ เดชสุภา. (2562). สมรรถนะการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 7). สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- ไพฑูริย์ สีนลรัตน์. (2559). ปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา. (2564). มาตรฐานตำแหน่ง และมาตรฐานวิทยฐานะของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา. สืบค้นจาก <https://otepc.go.th/th/110-information-technology-services/2342-academic-standing.html>.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). สืบค้นจาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422.
- อาคม มากมีทรัพย์. (2556). จริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษา. ปริญญาานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.

อชิรญาณ์ แยมทับ. (2561). *ความสามารถทางภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี*. (ปริญญานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

Gardner, Howard. (2006). *Five Minds for the Future*. Boston : Harvard Business School.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา
THE DEVELOPMENT OF LEARNING MANAGEMENT MODEL USING
LA-ORUTIS DEMONSTRATION SCHOOL-BASED LEARNING TO ENHANCE
UNIVERSITY STUDENTS' ABILITY TO DESIGN LEARNING ACTIVITIES

ศศิธร รมะบุตร^{1*}

Sasithorn Ranabut^{1*}

¹สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษาลำปาง

¹ Early Childhood Education Division, Faculty of Education, Suan Dusit University Lampang

*Corresponding Author E-mail : sranabut@gmail.com

Received: January 01, 2022; Revised: June 08, 2022; Accepted: June 13, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาในการสร้างรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากอนุบาลสู่ประถมศึกษา และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการสร้างรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากอนุบาลสู่ประถมศึกษาโดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานของนักศึกษาก่อนและหลังการใช้รูปแบบกลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา 1072313 : วิทยาการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย จำนวน 12 คน ในปีการศึกษา 2563 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน และแบบประเมินความสามารถการออกแบบการจัดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างรอยเชื่อมทางการศึกษาจากปฐมวัยสู่ประถมศึกษา มีขั้นตอนการเรียนรู้ 4 ขั้น คือ 1) ขั้นสร้างความสนใจในการเรียนรู้ 2) ขั้นการถามคำถาม 3) ขั้นการลงมือปฏิบัติการค้นหาคำตอบ 4) ขั้นสะท้อนการเรียนรู้ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 2. คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตเป็นฐาน (Mean = 4.23, S.D. = 0.43) สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตเป็นฐาน (Mean = 2.86, S.D. = 0.37)

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา

ABSTRACT

The purpose of this study were: 1) to develop a learning management model by using the La-orutis Demonstration School-based learning to enhance the university students' ability to design learning activities for creating learning transition of early childhood from kindergarten to primary school and 2) to compare the students' ability in designing learning activities for creating learning transition of early childhood from kindergarten to primary school by using La-orutis Demonstration School-based learning before and after using the model. The target group were the 12 students in Early Childhood Education Program, Bachelor of Education who enrolled the course 1072313: Early Childhood Learning Management Science of the academic year 2020. The research instruments were a learning management model using La-orutis Demonstration School-based learning and a learning management design ability's assessment form. The statistics used in the research were the mean scores and a standard deviation score. There are two main points discussed in the research results. 1. A model of learning management using La-orutis Demonstration School-based learning to enhance the student ability to design learning activities for creating learning transition from kindergarten to primary school comprises of 4 stages of learning; 1) arousing interest in learning 2) asking questions 3) Practicing for seeking knowledge 4) Reflecting on learning in which the learning management model is in high quality the mean is 4.04. 2. The students' ability to design learning activities or creating learning transition from kindergarten to primary school by using La-orutis Demonstration School-based learning. The mean scores of the ability to design learning activities after the learning management model using the demonstration school-based learning model (Mean = 4.23, SD = 0.43) were higher than before the learning management model. Learn using a demonstration school as a base (Mean = 2.86, SD = 0.37)

Keyword: La-orutis Demonstration School-Based Learning Model, Designing University Students' Learning

บทนำ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไม่ใช่เพียงการถ่ายทอดองค์ความรู้เท่านั้น แต่ต้องเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกและบ่มเพาะให้บัณฑิตมีทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานในศตวรรษที่ 21 มีความรู้ขั้นลึกในสาขาวิชาเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และพัฒนานวัตกรรมได้ การรู้รอบในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ความพร้อมในการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เข้างานใหม่หรือความรู้ใหม่ได้ในอนาคต มีความสนใจพัฒนาตนเองและรักความก้าวหน้า การพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการสร้างความรู้ใหม่และการปรับตัวในด้านต่าง ๆ ดังนั้นการพัฒนานักศึกษาจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้มีลักษณะองค์รวมที่ต้องอาศัยอาจารย์และบุคลากรที่เข้าใจและมีความสามารถในการบูรณาการทักษะการทำงาน ทักษะทางสังคมที่ส่งเสริมทักษะวิชาชีพทั้งในและนอกชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2554, น. 6-7) ที่ได้เสนอการผลิตครูยุคใหม่ที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) หรือความสามารถหลัก (Core Competencies) ของผู้เรียนเป็นสำคัญ และได้ผสมผสานแนวคิดเรื่องการเรียนรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ไว้ด้วย ดังนั้น สถาบันการผลิตครูทุกแห่งจึงต้องมุ่งเน้นการผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพทั้งความเข้มแข็งทางวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้

จากการศึกษาข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม การสัมภาษณ์อาจารย์นิเทศ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสาธิตในปีการศึกษา 2562 พบว่า จากให้คำปรึกษาและการนิเทศ ความสามารถที่ควรพัฒนาให้นักศึกษา คือ การวางแผนและออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีแบบแผนที่ชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตลอด

จนถึงการเลือกใช้เทคนิคการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่วนนักปฏิบัติการสอนให้ข้อมูลว่า หากได้รับการเตรียมความพร้อมและได้ออกแบบกิจกรรมร่วมกับคณะครูในโรงเรียนจะส่งผลให้เกิดความเข้าใจ และสามารถความรู้ในชั้นไปสู่การปฏิบัติได้จริง ประกอบกับแนวคิดของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่มุ่งเน้นการพัฒนาวิชาชีพครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ร่วมปฏิบัติพัฒนาการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพันธกิจของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ ที่ระบุว่าเป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อสร้างครูปฐมวัยมืออาชีพ โดยประสานความร่วมมือกับคณะครุศาสตร์และคณะวิชาที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังเป็นต้นแบบของการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา จากแนวคิดและการร่วมมือพัฒนาความเป็นครูวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Learning) และแนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด TPACK ที่มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ มีการวางแผน การทำงานร่วมกับครู ผู้ปกครอง เพื่อนำข้อมูลมาออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ การเขียนแผนการจัดประสบการณ์อย่างมีขั้นตอนโดยคำนึงถึงนักเรียนและบริบทของการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน การนำแผนไปทดลองใช้และเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กเป็นรายบุคคล การเรียนรู้ในสถานการณ์จริงและเน้นการมีส่วนร่วมดังกล่าวจะส่งผลให้นักศึกษามีความความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรวณี ชัยเชาวรัตน์ (2558) ที่พบว่าขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาครู ได้แก่ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัญหาการฝึกฝนเพื่อออกแบบการเรียนการสอน การได้รับการชี้แนะจากครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศและเพื่อนนักศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ จะต้องประกอบด้วย แนวคิดหลักที่เป็นแนวคิดพื้นฐาน หลักการสอนวิธีการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ บทบาทของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (กุลยา ตันติผลาชีวะ , 2551, น.196) และการออกแบบการเรียนรู้ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นให้นักศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมเพื่อสร้างรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้สำหรับเด็กอนุบาลสู่การเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา โดยเป็นที่ยอมรับกันว่าสำคัญที่สุด อย่างหนึ่งของประสบการณ์ในชีวิตเด็ก และรอยเชื่อมต่อการประสบความสำเร็จจะส่งผลทางบวกในระยะยาว ทั้งในด้านความสำเร็จทางการศึกษา รวมทั้งพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กด้วย ดังที่ยศวีร์ สายฟ้า (2557 : 159 - 161) ได้ให้ความเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงในรอยเชื่อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่สะท้อนให้เห็นความแตกต่างของการจัดการศึกษาที่มีจุดเน้นและลักษณะการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างกันในมิติต่าง ๆ เป็นการเชื่อมโยงฟากหนึ่งไปยังอีกฟากหนึ่งเหมือนการสร้างสะพาน ที่ทำให้ผู้ก้าวข้ามมีพลังที่จะก้าวเดินไปได้ด้วยดี ทำให้การเชื่อมต่อ ส่งผ่านสอดคล้องประสานกันของระบบการศึกษาจากชั้นเรียนหนึ่งไปยังอีกชั้นเรียนหนึ่งเป็นไปด้วยดี เป็นรอยเชื่อมต่อการที่มีความสำคัญเป็นก้าวอย่างที่สำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องทุกคนต้องสนใจและให้ความสำคัญ ส่วนนัยสุดท้ายคือความเป็นไปตามธรรมชาติ รอยเชื่อมต่อการระหว่างชั้นเรียนอนุบาลและประถมศึกษาเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และผู้เรียนในช่วงวัยดังกล่าวล้วนมีการเปลี่ยนแปลงตามวัย ตามธรรมชาติ ตามตัวตน ดังนั้นการศึกษาและการเรียนรู้ในช่วงเวลาดังกล่าวจึงต้องจัดให้เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน

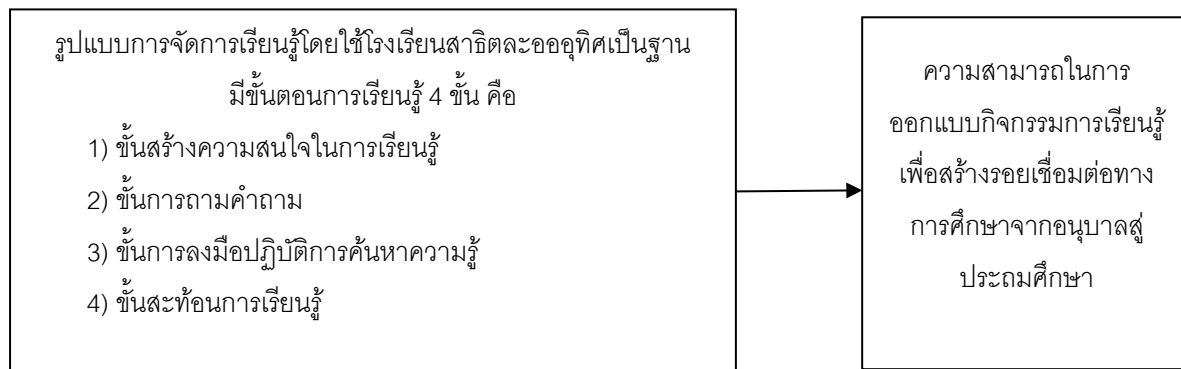
ดังนั้นรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน จึงเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การบูรณาการวิธีการสอนที่สามารถส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในการสร้างรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากอนุบาลสู่ประถมศึกษาผ่านประสบการณ์การเรียนรู้และทำงานร่วมกับสถานศึกษาเพื่อประโยชน์สูงในการพัฒนาความเป็นครูวิชาชีพที่สามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีเป้าหมายต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างรอยเชื่อมทางการศึกษาจากอนุบาลสู่ประถมศึกษาโดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากอนุบาลสู่ประถมศึกษาโดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานของนักศึกษาก่อนและหลังการใช้รูปแบบ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 3 จำนวน 12 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา 1072313 : วิทยาการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย ปีการศึกษา 2563

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน

ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากอนุบาลสู่ประถมศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental Design) แบบ One-Group Pretest-Posttest Design (วิกิร ตันฑะวุฒโฒ และวรวิทยา ธรรมกิตติภพ, 2555, น. 10-33) มุ่งเน้นการดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยให้นักศึกษาออกแบบการจัดการเรียนรู้ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนในแผนก่อนเรียน (Pretest) ในสัปดาห์ที่ 1 ทำการปฐมนิเทศรายวิชาและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ในสัปดาห์ที่ 2 ประเมินความสามารถด้านการวางแผนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ (การระบุจุดประสงค์การเรียนรู้, การระบุเทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรม, วิธีการประเมินผลการจัดการเรียนรู้) ในสัปดาห์ที่ 3 ประเมินด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และสัปดาห์ที่ 4 ประเมินด้านการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยผู้สอนและคุณครูโรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นผู้ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้กับนักศึกษาโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมแบบประเมินความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากอนุบาล

สู่ประถมศึกษา และให้นักศึกษาทำการบันทึกการเรียนรู้ระหว่างเรียน จำนวน 8 สัปดาห์ (3 ชั่วโมง/สัปดาห์) โดยใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน ดังตัวอย่างที่แสดงตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	กิจกรรมการเรียนรู้/สื่อที่ใช้
1	แนวคิดและหลักการของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย	ขั้นสร้างความสนใจในการเรียนรู้ นักศึกษาชมคลิปวิดีโอกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับอนุบาล 3 ของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศและร่วมกันแสดงความคิดเห็น ขั้นการถามคำถาม สัมภาษณ์ตัวแทนคุณครูระดับชั้นอนุบาล 3 เกี่ยวกับแนวคิดในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ขั้นการลงมือปฏิบัติการค้นหาความรู้ ค้นคว้าเอกสารและนำเสนองานเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ขั้นสะท้อนการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน สรุปแนวคิดหลักการที่ได้ และบันทึกการเรียนรู้
2	ทฤษฎีพัฒนาการเด็กปฐมวัย	ขั้นสร้างความสนใจในการเรียนรู้ เล่นเกมจับคู่พัฒนาการของเด็กกับภาพกิจกรรม พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็น ขั้นการถามคำถาม นักศึกษาร่วมกันสร้างคำถามเพื่อค้นหาคำตอบจากการสังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัยจากการจัดการเรียนรู้ของครูในชั้นเรียน เช่น พัฒนาการทางร่างกายจะเชื่อมโยงกับพัฒนาการทางสติปัญญาอย่างไร โรงเรียนสาธิตละอออุทิศประยุกต์ใช้ทฤษฎีพัฒนาการอย่างไร ขั้นการลงมือปฏิบัติการค้นหาความรู้ สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กในขณะปฏิบัติกิจกรรมเพื่อวิเคราะห์พัฒนาการที่เด็กได้รับ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมสรุปประจำชั้นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสู่การจัดกิจกรรม ขั้นสะท้อนการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน สรุปองค์ความรู้ที่ได้ และบันทึกการเรียนรู้

3. ผู้วิจัยให้นักศึกษาออกแบบออกแบบการจัดการเรียนรู้ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนในแผนก่อนเรียน (Posttest) โดยผู้สอนและครูโรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นผู้ตรวจให้คะแนนแล้วนำไปวิเคราะห์เปรียบเทียบกับคะแนนการประเมินก่อนการจัดการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการทดลอง คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษากับอนาคตจากอนุบาลสู่ประถมศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการสร้างรูปแบบโดยมีกระบวนการดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบ ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคมของแบนดูรา และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ รวมทั้งศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบ ได้แก่ แนวคิดของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ แนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลของ Tomlinson แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Learning) และแนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด TPCK

1.2 สร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาในการสร้างรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากอนุบาลสู่ประถมศึกษา โดยการวิเคราะห์ทฤษฎี แนวคิด มาสังเคราะห์เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ขั้นสร้างความสนใจในการเรียนรู้ 2) ขั้นการถามคำถาม 3) ขั้นการลงมือปฏิบัติหาค้นหาความรู้ 4) ขั้นสะท้อนการเรียนรู้

1.3 ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารประกอบการเรียน เพื่อเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบจำนวน 8 สัปดาห์ ได้แก่ แนวคิดและหลักการของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ทฤษฎีพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่เกี่ยวข้องกับรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย การจัดกิจกรรมประจำวัน การเขียนแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และการทดลองปฏิบัติการสอนจริงในสถานศึกษาปฐมวัย ซึ่งทั้ง 8 แผน เขียนตามกระบวนการเรียนรู้ 4 ขั้น ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน

1.4 นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องด้านเนื้อหา แนวคิด ทฤษฎี ความเหมาะสมของกิจกรรมและการประเมินผล โดยกำหนดเกณฑ์ในการประเมินความเหมาะสมเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) เพื่อการพิจารณาความเหมาะสมตามระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังเกณฑ์ต่อไปนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 เหมาะสมมากที่สุด

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 เหมาะสมมาก

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 เหมาะสมปานกลาง

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 เหมาะสมน้อย

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 เหมาะสมน้อยที่สุด

ผลการพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบ มีค่าเฉลี่ย 4.04 ถือว่ามีความเหมาะสมมาก จากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้รูปแบบมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ควรปรับตารางกิจกรรมให้มีความเหมาะสมด้านเวลาปรับตัวประสงค์ของแผนให้ครอบคลุมกับกิจกรรม

2. เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการทดลอง คือ แบบประเมินความสามารถการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาโดยมีกระบวนการสร้างและตรวจสอบดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาในการสร้างรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากอนุบาลสู่ประถมศึกษา จัดประชุมการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับคุณครูระดับชั้นอนุบาล 3 ของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศลำปาง เพื่อสำรวจความคิดเห็นเบื้องต้นเกี่ยวกับความสามารถการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาในการสร้างรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากอนุบาลสู่

ประถมศึกษาโดยได้สาระสำคัญจากการสนทนากลุ่ม ดังนี้ ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาควรเริ่มจากความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่เหมาะสมตามพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก การวิเคราะห์บริบทในการเรียนรู้ (Learning Contexts) ในระดับประถมศึกษาและการวิเคราะห์ผู้เรียน (Learners) เพื่อกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ในการเตรียมความพร้อม วางแผนกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ คัดสรรและจัดลำดับเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ กำหนดกิจกรรม เทคนิคและกลยุทธ์ในการจัดประสบการณ์ รวมทั้งกำหนดการประเมินผลอย่างเป็นระบบ

2.2 สร้างแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาในการสร้างรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากอนุบาลสู่ประถมศึกษาเป็นการประเมินจากผลงานที่มีลักษณะเป็นเกณฑ์คุณภาพ (Rubric) กำหนดตัวชี้วัดเป็นเกณฑ์แบบแยกส่วน แบ่งคุณภาพออกเป็น 5 ระดับ (มากที่สุด/มาก/ปานกลาง/น้อย/น้อยที่สุดควรพัฒนา) โดยมีรายการประเมิน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) การวางแผน/การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2) การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และ 3) การนำไปทดลองใช้ในการจัดการเรียนรู้

2.3 นำแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- +1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าคำถามวัดได้ตรงตามเนื้อหา
- 0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าคำถามวัดได้ตรงตามเนื้อหา
- 1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าคำถามวัดได้ไม่ตรงตามเนื้อหา

จากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ใช้เกณฑ์ในการพิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ซึ่งแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษามีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยจากการประเมินความเหมาะสมเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) เพื่อการพิจารณาความเหมาะสมตามระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

2. ผู้วิจัยนำแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานมาวิเคราะห์ ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

- 4.51 – 5.00 หมายถึง ทักษะการออกแบบ/การเขียนแผน/การจัดกิจกรรม มีคุณภาพมากที่สุด
- 3.51 – 4.50 หมายถึง ทักษะการออกแบบ/การเขียนแผน/การจัดกิจกรรม มีคุณภาพมาก
- 2.51 – 3.50 หมายถึง ทักษะการออกแบบ/การเขียนแผน/การจัดกิจกรรม มีคุณภาพปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึง ทักษะการออกแบบ/การเขียนแผน/การจัดกิจกรรม มีคุณภาพน้อย
- 1.00 – 1.50 หมายถึง ทักษะการออกแบบ/การเขียนแผน/การจัดกิจกรรม มีคุณภาพน้อยที่สุดควรพัฒนา

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาในการสร้างรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากอนุบาลสู่ประถมศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างรูปแบบ โดยศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบ ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคมของแบนดูรา และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ รวมทั้งศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบ ได้แก่ แนวคิดของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ แนวคิดการจัดการเรียนรู้

แบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Learning) และแนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด TPACK โดยนำข้อมูลมาสังเคราะห์ร่วมกับเนื้อหาสาระของรายวิชาวิทยาการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม เทคนิควิธีการสอนและกิจกรรมหลักของการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักการของรูปแบบ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลของการเรียนตามวัตถุประสงค์ โดยมีขั้นตอนการเรียนรู้ดังนี้

1) **ขั้นสร้างความสนใจในการเรียนรู้** เป็นขั้นที่ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และติดตามเรื่องราวเพื่อนำไปสู่การคิดถ่ายโยงความรู้จากการรับรู้สู่สาระเนื้อหาเพื่อให้เกิด คำถามข้อสงสัย หรือสิ่งที่อยากจะเรียนรู้ต่อไป ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การใช้เกม การใช้กรณีตัวอย่าง ข่าวหรือเหตุการณ์ปัจจุบัน

2) **ขั้นการถามคำถาม** การใช้คำถามมีความสำคัญมากเพื่อพัฒนากระบวนการคิด ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดอย่างมีเหตุผล ใช้คำถามในการค้นหาคำตอบจากบุคคลต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น ผู้บริหาร ครู เด็ก ผู้ปกครองหรือแม้แต่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยการฝึกบทบาทในการตั้งคำถาม อันจะได้มาซึ่งคำตอบเพื่อเป็นข้อมูลในการออกแบบและวางแผน รวมถึงการทบทวนและการทำงานร่วมกับครูในโรงเรียน

3) **ขั้นการลงมือปฏิบัติการค้นหาคำถาม** เมื่อได้ข้อมูลและทำงานร่วมกับครูในโรงเรียน นำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดวิธีการสอน และวางแผนการเรียนรู้ นำไปทดลองลงมือปฏิบัติการจัดประสบการณ์ด้วยตนเองกับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนและบันทึกผลการจัดการเรียนรู้

4) **ขั้นสะท้อนการเรียนรู้** กิจกรรมให้ผู้เรียนสะท้อนการเรียนรู้เกี่ยวกับองค์ความรู้ทั้งหมดหลังจากปฏิบัติในขั้นการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดในสิ่งที่ได้เรียนรู้ ในขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งถือเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้จาก 3 ขั้นตอน โดยผู้เรียนจะนำเสนอข้อค้นพบจากการเรียนรู้หรือข้อความรู้ใหม่ที่ได้จากการเรียนรู้

ตรวจสอบคุณภาพรูปแบบโดยเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องด้านเนื้อหา แนวคิด ทฤษฎี ความเหมาะสมของกิจกรรมและการประเมินผล ซึ่งได้ผลการพิจารณาดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม
1. การอธิบายความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างรูปแบบ	3.50	มาก
2. แนวคิด ทฤษฎีที่นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิด	3.75	มาก
3. จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม	3.75	มาก
4. ความเหมาะสมของกระบวนการหรือขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	3.75	มาก
5. การวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์และกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.25	มาก
6. สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.50	มากที่สุด
7. รูปแบบมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา	4.75	มากที่สุด
รวม	4.04	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาในการสร้างรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากอนุบาลสู่ประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวม 4.04 ซึ่งมีความเหมาะสมมากเมื่อพิจารณาตามประเด็นการประเมิน รายการที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ รูปแบบมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.75 และสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.50 ส่วนประเด็นการประเมินรายการอื่น ๆ มีความเหมาะสมมากแสดงว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาได้

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาในการสร้างรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากอนุบาลสู่ประถมศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการประเมินความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาและนำคะแนนมาทำการเปรียบเทียบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
	ก่อน		หลัง		ผลการเปรียบเทียบ
	Mean	S.D.	Mean	S.D.	
การวางแผน/การออกแบบการจัดการเรียนรู้	2.69	0.44	4.25	0.50	สูงขึ้น
การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้	3.08	0.29	4.33	0.46	สูงขึ้น
การนำแผนไปทดลองใช้ในการจัดการเรียนรู้	2.80	0.39	4.11	0.43	สูงขึ้น
ภาพรวมของความสามารถทั้งหมด	2.86	0.37	4.23	0.43	สูงขึ้น

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน (Mean = 4.23, S.D. = 0.43) สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน (Mean = 2.86, S.D. = 0.37)

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างรอยเชื่อมทางการศึกษาจากอนุบาลสู่ประถมศึกษาโดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน มีขั้นตอนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสร้างความสนใจในการเรียนรู้ 2) ขั้นการถามคำถาม 3) ขั้นการลงมือปฏิบัติการค้นหาความรู้ และ 4) ขั้นสะท้อนการเรียนรู้ ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาในการสร้างรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากอนุบาลสู่ประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวม 4.04

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากปฐมวัยสู่ประถมศึกษาโดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานของนักศึกษา ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ โดยคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตเป็นฐาน (Mean = 4.23, S.D. = 0.43) สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตเป็นฐาน (Mean = 2.86, S.D. = 0.37)

อภิปรายผล

รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบจากแนวคิดและทฤษฎีด้านการเรียนรู้โดยที่มีการประยุกต์หรือบูรณาการระหว่างความรู้เรื่องการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จากอาจารย์ในชั้นเรียนและการเรียนรู้จากการลงมือฝึกปฏิบัติจากสถานการณ์การทำงานแบบมีส่วนร่วมกับคุณครูในสถานศึกษา เน้นการเรียนรู้แบบ Active Learning ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ปฏิบัติ โดยบทบาทของนักศึกษาถูกเปลี่ยนจากผู้รับความรู้ (receiver) เฉพาะจากอาจารย์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (co-creators) จากการร่วมทำงาน ปรีक्षा วางแผนร่วมกับกับคุณครูผู้มีประสบการณ์ในโรงเรียน (Felder & Brent, 1996) สอดคล้องกับงานวิจัยของเรวณี ชัยเชาวรัตน์ (2560) ที่พบว่า ขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาครู ได้แก่ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัญหา การฝึกฝนเพื่อออกแบบการเรียนการสอน การได้รับการชี้แนะจากครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศ ผู้รู้ และเพื่อนนักศึกษา เป็นต้น

จากลักษณะสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานส่งผลให้ความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้รูปแบบ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยออกแบบขึ้นมีระบบและขั้นตอนที่มีความเชื่อมกับการสร้างประสบการณ์ เน้นการลงมือปฏิบัติจริง ที่สามารถพัฒนาความรู้และความเข้าใจของนักศึกษาได้อย่างดี สอดคล้องกับแนวคิดของ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545) ที่ได้กล่าวถึง ลักษณะการจัดการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพ ว่ากิจกรรมการเรียนรู้ควรเป็นกิจกรรมที่ฝึกให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการที่สำคัญซึ่งมีขั้นตอนต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้แสดงออกหรือปฏิบัติโดยใช้ความคิดการพูดในการเรียนรู้ การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความสามารถในการปฏิบัติเป็นขั้นตอนติดตัวไปในชีวิตประจำวัน ดังนั้นรูปแบบการเรียนรู้ส่งเสริมสามารถความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาได้จริง ซึ่งมีขั้นตอนการเรียนรู้ที่ชัดเจน ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างความสนใจในการเรียนรู้ เป็นขั้นที่ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และติดตามเรื่องราวเพื่อนำไปสู่การคิดถ่ายโยงความรู้จากการรับรู้สู่สาระเนื้อ ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การใช้เกม การใช้คำถาม การใช้กรณีตัวอย่างข่าวหรือเหตุการณ์ปัจจุบัน การศึกษากรณีตัวอย่างจากคลิป์วิดีโอ รวมถึงการสร้างสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับเนื้อหา ซึ่งกิจกรรมในขั้นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนสนใจปัญหา มองเห็นปัญหา อยากรู้คำตอบ เกิดความสงสัย ผู้สอนจะไม่ให้คำตอบโดยตรง แต่จะใช้วิธีตอบคำถามโดยการย้อนถาม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดลึกซึ้ง ละเอียด วิเคราะห์ด้วยเหตุผล ซึ่งปรากฏในกระบวนการเรียนรู้ขั้นที่ 2 ของรูปแบบ จากกิจกรรมในขั้นนี้สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ที่ให้ความสำคัญการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ศักยภาพของตนเองให้มากที่สุด ให้ผู้เรียนพบกับความแปลกใหม่ไม่ควรบังคับให้เรียนในสิ่งที่ยังไม่พร้อมเพราะจะทำให้เกิดเจตคติที่ไม่ดีในสิ่งที่เรียน และการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่พัฒนาการขั้นสูงขึ้นได้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2548, น. 25-26) รวมถึง สอดคล้องกับ แบนดูรา ที่กล่าวว่า เมื่อผู้เรียนได้รับการกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ จะเกิดความสนใจ และตื่นตัวไปกับ

กิจกรรมและสื่อการสอนที่ผู้สอนเตรียมมา รวมทั้งให้ความสนใจกิจกรรมที่ตนเองคาดเดาเหตุการณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมต่อไป (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2552, น. 240)

ขั้นที่ 2 ขั้นการถามคำถาม โดยการใช้คำถามมีความสำคัญมากเพื่อพัฒนากระบวนการคิด ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดอย่างมีเหตุผล ใช้คำถามในการค้นหาคำตอบจากบุคคลต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น ผู้บริหาร ครู เด็ก ผู้ปกครองหรือแม้แต่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยการฝึกบทบาทในการตั้งคำถาม อันจะได้มาซึ่งคำตอบเพื่อเป็นข้อมูลในการออกแบบและวางแผน รวมถึงการทบทวนและการทำงานร่วมกับครูในโรงเรียน ซึ่งในกิจกรรมขั้นนี้เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนากระบวนการทางความคิดของผู้เรียน โดยผู้สอนจะบอคำถามในลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นคำถามที่ดี สามารถพัฒนาความคิดผู้เรียนถามเพื่อให้ผู้เรียนใช้ความคิดเชิงเหตุผล วิเคราะห์วิจารณ์ สังเคราะห์ หรือ การประเมินค่าเพื่อจะตอบคำถามเหล่านั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้คำถามเป็นเทคนิคสำคัญในการแสวงหาความรู้ที่มีประสิทธิภาพ เป็นกลวิธีการสอนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการคิด การตีความ การไตร่ตรอง การถ่ายทอดความคิด สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี การถามจึงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบนี้ สอดคล้องกับ พิมพันธ์ เดชะคุปต์. (2545) ที่กล่าวว่าถึงความสำคัญของการใช้คำถามในการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นสื่อสำหรับสำรวจและทบทวนพื้นความรู้เดิมและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน คำตอบของผู้เรียนจะเป็นสื่อนำไปสู่การเรียนการสอนบทเรียนใหม่และประสบการณ์ใหม่ ใช้กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ผู้สอนอาจใช้คำถามเพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียนได้ทุกขั้นตอนในการเรียนการสอน คำถามที่ดีจะช่วยให้มีการอภิปรายต่อเนื่อง เป็นการขยายความคิดและแนวทางในการเรียนรู้และข้อสรุปหลักเกณฑ์ใหม่ ๆ ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เสนอความคิดเห็นและตั้งคำถาม พยายามค้นคว้าหาความรู้ใหม่เพิ่มเติมเพื่อที่จะนำมาตอบคำถาม

ขั้นที่ 3 ขั้นการลงมือปฏิบัติการค้นหาคำความรู้ เมื่อได้ข้อมูลและทำงานร่วมกับครูในโรงเรียน นำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดวิธีการสอน ในขั้นการเรียนรู้นี้นักศึกษาจะได้ชิ้นงานสำคัญที่เกิดจากกระบวนการสังเกต การรวบรวมข้อมูล ลงมือปฏิบัติออกแบบและเขียนแผนการจัดกิจกรรม จากนั้นนำไปทดลองปฏิบัติการจัดกิจกรรมกับเด็กปฐมวัยในชั้นเรียน รวมถึงการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้นักศึกษาเกิดการวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมที่มีความชัดเจนมากขึ้น มีกระบวนการแก้ปัญหา การใช้ภาษาในการสื่อสาร การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรในโรงเรียน การทำงานร่วมกับผู้ปกครองกับเด็กปฐมวัย ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงในสถานการณ์จริง สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ (Experimental Learning Theory) ที่มีแนวคิดสำคัญว่าประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นทรัพยากรหลักของการเรียนรู้ จึงเน้นที่กระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนประสบการณ์ไปสู่ความรู้ (Kolb, 1994) และสอดคล้องกับทฤษฎีรูปแบบการเรียนรู้ของฮันนีและ มัมฟอร์ด (Honey & Mumford, 1992) ที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้จากประสบการณ์เนื่องจากการเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นกระบวนการขั้นพื้นฐานแต่มีความสำคัญยิ่งต่อการแสวงหาความรู้ถ้าหากผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ผู้เรียนจะไม่สามารถแสวงหาความรู้หรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ และอาจจะทำผิดพลาดซ้ำแล้วซ้ำเล่า ในที่สุดก็ไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้การเรียนรู้จากประสบการณ์จึงมีความสำคัญมากที่สุดในบรรดาทักษะการดำรงชีวิตเนื่องจากทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดจากการกระทำล้วนเป็นผลที่ได้จากประสบการณ์ รวมทั้ง สิริมาภิญญอนันตพงษ์ (2550) ที่กล่าวว่า การผลิตความรู้ขึ้นในตัวผู้เรียนต้องใช้การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการทางความคิดกับประสบการณ์ส่วนตนร่วมกัน ซึ่งการเรียนรู้ในขั้นการปฏิบัติ ต้องอาศัยการเรียนรู้ร่วมกันที่เน้นการเรียนรู้ของการทำงานร่วมกัน รับผิดชอบร่วมกัน ประนีประนอมและเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้ที่อธิบายว่า ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติและเรียนรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองแล้วเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย (นกเนตร ธรรมบวรม, 2549, น. 40)

ขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนการเรียนรู้ ผู้เรียนคิดทบทวนเกี่ยวกับองค์ความรู้ทั้งหมดหลังจากปฏิบัติในขั้นการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดในสิ่งที่ได้เรียนรู้ ในขั้นตอนสุดท้ายสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้จาก 3 ขั้นตอนของรูปแบบ โดยมีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์ เปรียบเทียบ วางแผน หรือแก้ไขปัญห โดยผู้เรียนจะนำเสนอข้อค้นพบจากการเรียนรู้หรือข้อความรู้ใหม่ที่ได้จากการเรียนรู้ ผ่านการแลกเปลี่ยน นำเสนอความคิด นำเสนอผลงาน นำเสนอกระบวนการปฏิบัติกิจกรรม และตรวจสอบผลงานกับเป้าหมายที่ตนเองได้ตั้งไว้ก่อนการปฏิบัติกิจกรรม รวมถึงการประเมินตนเอง ประเมินผลงานในการปฏิบัติกิจกรรม และสังเกตตนเองว่า เป้าหมายที่ตนตั้งไว้นั้นสัมพันธ์กับการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองหรือไม่อย่างไร ทำที่สุดผู้เรียนจะเกิดความภาคภูมิใจ และเกิดการเรียนรู้ที่จะพัฒนางานของตนเองให้ดียิ่งขึ้นต่อไป โดย โควาลเก้ (Kowalke, 1998) กล่าวว่า การสะท้อนคิด มีหลายรูปแบบ ได้แก่การคิดทบทวนของบุคคลแต่ละคนโดยไม่ได้มีการสื่อสารให้ผู้อื่นรับรู้ หรือการสะท้อนคิดและมีการสื่อสารกันทางการสนทนา หรือการสะท้อนคิดและใช้การสื่อสารทางการเขียนการที่ผู้สอนจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสได้สะท้อนคิด จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยได้สร้างองค์ความรู้ใหม่จากข้อมูลความจริงและทฤษฎีแนวคิดที่มีความหมายกับผู้เรียน ซึ่งถือเป็นก้าวแรกของการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพอร์รีและฮัทชินสัน (Perry & Hutchinson, 2008) ที่แสดงให้เห็นว่า การให้ผู้เรียนเป็นผู้ประเมิน ได้สะท้อนการทำงาน หรือผลงานของตนเองจะส่งผลให้กระทำพฤติกรรมหรือแก้ไขพฤติกรรมของตนอย่างไรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงมาผสมผสานเพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงในโรงเรียน ได้เผชิญและแก้ไขปัญหาพร้อมกับครู ประสบการณ์การทำงานร่วมกับผู้อื่นในโรงเรียนเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าซึ่งจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ นิวแมน และคณะ (1993) กล่าวว่า ผลที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงมี 3 ประการ คือ 1) ทำให้เกิดการสงความหมายและความรู้จากการจัดระบบ ดีความและวิเคราะห์ข้อมูลแทนการทำซ้ำหรือลอกเลียนความรู้ที่สร้างโดยคนอื่น 2) ทำให้เกิดการสร้างความหมายด้วยตนเองจากการนำความรู้ที่มีอยู่มาพัฒนาเป็นความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากกว่าความรู้ผิวเผิน 3) ทำให้สามารถสร้างงานหรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความจริงหรือมีการเชื่อมโยงระหว่างความรู้ที่ได้รับและปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มตัวทั้ง 4 ด้าน คือ ได้เคลื่อนไหวปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ (ทางกาย) ได้ใช้ความคิด (ทางสติปัญญา) ได้มีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น (ทางสังคม) และเกิดอารมณ์ความรู้สึกอันจะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายต่อตนเอง (ทางอารมณ์) ซึ่งการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้านดังกล่าว ล้วนเป็นปัจจัยส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงได้ดี (ไชยวัฒน์ ชุ่มนาเสียว, 2562) จากแนวคิดดังกล่าวส่งผลให้นักศึกษาที่ได้เรียนรู้จากรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานมีความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การวางแผนด้านเวลาในการทำงานร่วมกันของนักศึกษาและคุณครูในชั้นเรียน จัดให้มีตารางปรึกษานอกเวลา ราชการ และผู้สอนร่วมนิเทศติดตามนักศึกษาของคุณครู ให้คำปรึกษาเมื่อมีข้อสงสัยทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การนำกระบวนการหรือขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานไปใช้เพื่อส่งเสริมความสามารถผู้เรียนในด้านอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้จากมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณี แก้ววิจิตต์ ที่ปรึกษาการวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณาจารย์และนักศึกษาศาขการศึกษาลุ่มวัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษาลำปาง ที่ให้ความอนุเคราะห์และให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้

บรรณานุกรม

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เบรนเบสบุ๊คส์.
- ไชยวัฒน์ ชูนาเสียว. (2562) “การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ สู่วัตกรรมการสอนของครู”, *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์*. 6(2), 28-41.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2548). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงโดยผ่านกระบวนการวิจัย สำหรับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. พิษณุโลก: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2549). *หลักสูตรเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ใน ประมวลสาระชุดวิชาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 3*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2545). *พฤติกรรมการสอนวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: บริษัท พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.
- ยศวีร์ สายฟ้า. (2557). “รอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ระหว่างชั้นเรียนอนุบาลและประถมศึกษา : ก้าวอย่างที่สำคัญของเด็กประถมศึกษา”. *วารสารครุศาสตร์*, 42(3), 143 – 159.
- เรวณี ชัยเขาวรัตน์. (2560). *กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูด้านการออกแบบการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ*. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติหลักสูตรและการสอน สัมพันธ์ ครั้งที่ 3. วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2560. หน้า 208-219. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิกร ตันทงอุโธ และวรัทยา ธรรมกิตติภพ. 2555. “หน่วยที่ 10 การวิจัยเชิงทดลองในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยเพื่อ พัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หน่วยที่ 8 -15*. นนทบุรี: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วัฒนาพร ระวังทุกข์. (2545). *เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ . (2550). *วิชา ECED 201 การศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: หลักสูตร ครุศาสตร์บัณฑิต สาขา การศึกษาปฐมวัย โครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สุรางค์ ไคว่ตระกูล. (2552). *จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 8)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2556). *เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องแนวทางการผลิตครูให้สอดคล้องกับความต้องการทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ*. 23 พฤศจิกายน 2556. ณ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- Felder, R. M., & Brent, R. (1996). Navigating the Bumpy Road to Student-Centered Instruction. *College Teaching*, 44(2), 43-47.

- Honey,P.,& Mumford,A. (1992). *The manual of learning styles (2nded.)*. Maidenhead, UK: Peter Honey and Alan Mumford
- Kolb, D. ; Rubin, I. M. ; & McIntype, M. 1984) . *Organizational Psychology: An Experimental Approach to Organizational Behavior*. 4th edition. New Jersey: Prentice-Hall.
- Kowalke, L. (1998) Variations: A tale of two students. In H. Daniels and M. Bizar (Eds.), *Methods that matter: Six structures for best practice classrooms*. New York: Stem those Publisher.
- Newman, F. M. & Wehlage, G. G. (1993, April). 'Five Standards of Authentic Instruction. *an Educational Leadership*. 50(7) , 8-12.
- Perry, N. E.; Hutchinson, L.;& Thauberger, C. (2008). *Talking about teaching self-regulated learning: Scaffolding teachers' development and use of practices that promote self- regulated learning*. *International Journal of Educational Research*. 47: 97-108.

การพัฒนารูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
THE DEVELOPMENT OF ONLINE LEARNING MANAGEMENT COMPETENCY
MODELS OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE OF THE
PROMOTION OF NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATION.

สมบูรณ์ บุรศิริรักษ์*

Somboon Burasirak*

ภาควิชาการบริหารการศึกษาและการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Department of Educational Administration and Higher Education Faculty of Education Srinakharinwirot
University

*Corresponding Author E-mail: somburak62@gmail.com

Received: April 25, 2022; Revised: May 28, 2022; Accepted: June 08, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2) สร้างรูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และ 3) ประเมินรูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การดำเนินงานวิจัยมี 3 ระยะเวลา ระยะเวลาแรก เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อกำหนดองค์ประกอบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษาและทำการประเมินความต้องการจำเป็นของสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 280 คน จาก 26 จังหวัดทั่วประเทศ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นรวมของสภาพที่เป็นอยู่ เท่ากับ .98 และค่าความเชื่อมั่นรวมของสภาพที่ควรจะเป็น เท่ากับ .99 ระยะเวลาที่สอง คือ การสร้างรูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการจัดสัมมนากลุ่มย่อย ผู้ทรงคุณวุฒิ รวม 10 คน เพื่อพิจารณารูปแบบและดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา และระยะที่สาม คือ การประเมินรูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ รวม 19 คน ใช้ค่าสถิติไคแอสควร์ ผลการวิจัย พบว่า 1. สมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีความต้องการจำเป็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2. รูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ การนำและวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยี การวางแผนและจัดการเชิงกลยุทธ์ การ

บริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การมุ่งผลสัมฤทธิ์การบริหารงาน การทำงานเป็นทีมร่วมกัน การพัฒนาตนเองของผู้บริหาร การสื่อสารและประสานความร่วมมือ และการติดตามและประเมินผลการทำงาน 3. รูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: รูปแบบ สมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the necessity of online learning management competency of school administrators under the Office of Non-Formal and Informal Education, 2) to create a competency model in online learning management of educational institution administrators under the Office of Non-Formal and Informal Education, and 3) to assess the model of online learning management competency of educational institution administrators under the Office of Non-Formal and Informal Education. The research was conducted in three phases; the first phase was to assess the need and memory of the administrators' competency in online learning management, by analyzing theoretical papers and interviews with experts to determine the composition of school administrators' competency in online learning management, and assessing the need for school administrators' competency in online learning management competencies study. The sample group is the administrators of educational institutes, including 280 people in 26 provinces across the country. The research tool was a questionnaire. The total confidence value of the status quo was .98 and the total confidence value of the status was .99. The second phase is to create a competency model in online learning management of school administrators by organizing a small group seminar by qualified persons, a total of 10 people by considering the draft model, and conducting content analysis. And the third phase is the assessment of the online learning management competency model of the school administrators by 19 qualified experts using Kai Square statistics. The results of the research found that. 1. Competency in online learning management of school administrators under the Office of Non-Formal and Informal Education There was a statistically significant need at the .01 level. 2. Competency model in online learning management of educational institution administrators Under the Office of Non-Formal and Informal Education. It has built on eight areas: leadership and technology vision. Strategic Planning and Management course administration and learning management Focusing on management achievement working as a team together Executive self-development communication and cooperation and monitoring and evaluating performance 3. Competency model in online learning management of school administrators Under the Office of Non-Formal and Informal Education The generated values were appropriate and were statistically significant at the .01 level.

Keywords: Model, Online Learning Management Competency

บทนำ

ในปัจจุบันสังคมโลกมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมีพลวัตสูงและมีความซับซ้อนหลายมิติซึ่งส่งผลกระทบต่ออนาคตการพัฒนาประเทศอย่างมาก ดังนั้น การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติทุกภาคส่วนในทุกด้านของการพัฒนา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมาย (ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอนที่ 82 ก 13 ตุลาคม 2561) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) โลกในยุคปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเป็นโลกยุคดิจิทัลที่มีคุณลักษณะของการเป็นโลกไร้พรมแดน คือ การไม่มีขอบเขตที่แท้จริงในการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร และสารสนเทศ โลกที่แคบลง ตัวเร่งปฏิริยาการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคือ เทคโนโลยี (สุกัญญา แซ่มซ้อย. 2561) ประกอบกับสถานการณ์ในปัจจุบันมีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ เรียกโดยย่อว่า โรคโควิด-19 รัฐบาลโดยศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ ศบค. ได้ออกมาตรการ 9 ข้อ การยกระดับการควบคุมโรคโควิด-19 ด้วยการปรับโซนสีพื้นที่ทั่วประเทศ จังหวัดพื้นที่โซนสีแดง 18 จังหวัด จังหวัดพื้นที่โซนสีส้ม 59 จังหวัด ใช้เวลา 14 วัน เริ่มตั้งแต่วันที่ 00.00 น. ของวันที่ 18 เมษายน 2564 ไปสิ้นสุดวันที่ 30 เมษายน 2564 ในมาตรการ 9 ข้อ มีมาตรการสำคัญข้อหนึ่งคือ การดำเนินรูปแบบการปฏิบัติงานที่เหมาะสม ลดหรืองดการรวมกลุ่ม เว็รค์ฟอรัมโฮม สถานศึกษาให้งดการเรียนการสอนในห้องเรียนให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการสอบแบบออนไลน์แทน (หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน. 18 เมษายน 2564: 15)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าตัวเร่งสำคัญที่มีผลกระทบต่อการศึกษหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษามีอยู่อย่างน้อยสองประการ คือ เทคโนโลยีและการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ทำให้สถานศึกษาต้องปรับการบริหารจัดการของตนเองจากการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนไปสู่การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ (Online Learning Management) แทน ซึ่งจัดเป็นนวัตกรรมทางการศึกษารูปแบบหนึ่งซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงวิธีเรียนในรูปแบบเดิม ๆ ให้เป็นการเรียนรูปแบบใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยทำการสอนจะเป็นการเรียนผ่านทางอินเทอร์เน็ตโดยอยู่ในรูปแบบของคอมพิวเตอร์ เป็นการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่บวกเข้ากับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สร้างการศึกษาที่มีปฏิสัมพันธ์สูงโดยไม่จำเป็นต้องเดินทางเกิดความสะดวกและเข้าถึงได้ง่าย ทุกสถานที่ ทุกเวลา เป็นการสร้างการศึกษาตลอดชีวิตให้กับผู้เรียน (จักรกฤษณ์ โพธิ์พาล. 2563: ออนไลน์) การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ปัญหาที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์นั้น ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นในระดับสถานศึกษาและบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับปัญหาและมีบทบาทสำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญของสถานศึกษาเพราะตามกฎหมายการศึกษาได้ให้นิยามไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่ง ทั้งของรัฐและเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545) คุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา คือ สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง คำว่า สมรรถนะ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิต พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสภา. 2546) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง ความสามารถ ชาญการณ์ นินนนานนท์ (2554) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของบุคคลให้ประสบผลสำเร็จสูงกว่าระดับปกติหรือมาตรฐานทั่วไป จิรพรรณ หิรัญวรเสฏฐ์ (2555) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของบุคคลที่แสดงออกทั้งวิธีคิดและพฤติกรรมในการทำงานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล ในหน้าที่รับผิดชอบให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถสังเกต วัด ประเมินและพัฒนาได้ ส่งผลให้เกิดความสำเร็จตามมาตรฐานหรือสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้

ในบริบทของเทคโนโลยีและการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของธีระ ฤกษ์เจริญ (2556) ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับและพัฒนาให้สอดคล้องกับยุคสมัยและบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะเพิ่มขึ้นเพื่อนำไปสู่ผู้บริหารมืออาชีพที่ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และสมรรถนะในการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ซึ่งถือว่าเป็นสมรรถนะที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ได้ข้อสารสนเทศรูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และให้การปฏิรูปการจัดการศึกษานอกโรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงสุดอันจะเกิดประโยชน์กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
2. เพื่อสร้างรูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
3. เพื่อประเมินรูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดำเนินการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการสังเคราะห์เพื่อให้ได้ร่างสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ขั้นที่ 2 ศึกษาความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นของสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ คือ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต เรียกโดยย่อว่า ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ/เขต ประจำปีพุทธศักราช 2564 จำนวน 928 คน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต เรียกโดยย่อว่า ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอ/เขต ประจำปีพุทธศักราช 2564 ที่ได้จากเกณฑ์การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ความคลาดเคลื่อนที่ 0.05% (0.05) จึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 280 คน ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามแนวคิดของ อองอาจ นัยพัฒน์ (2548) โดยดำเนินการสุ่มโดยการแบ่งเป็นภาคตามภูมิศาสตร์ 5 ภูมิภาค จำนวน 26 จังหวัดทั่วประเทศ แต่ละภูมิภาคพิจารณาตามขนาดของจังหวัดเล็กใหญ่ และใช้หลักการจัดแบ่งขนาดตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportional Allocation) หมายถึง จังหวัดใดที่มีจำนวนหน่วยการเลือกตัวอย่างมากควรได้รับเลือกเป็นตัวอย่างมากกว่าจังหวัดที่มีจำนวนหน่วยการเลือกตัวอย่างน้อยกว่า โดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นลักษณะการตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเชิงประเมินเกี่ยวกับสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นของตัวแปรสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังนี้

1) นำข้อมูลที่ได้จากขั้นที่ 1 มากำหนดเป็นสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามต่อไป

2) สร้างแบบสอบถามสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นของตัวแปรสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้รูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) โดยแต่ละระดับมีค่าคะแนน ดังนี้

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสภาพที่เป็นอยู่/สภาพที่ควรจะเป็น ในระดับน้อยที่สุด มีค่าคะแนน เท่ากับ 1

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสภาพที่เป็นอยู่/สภาพที่ควรจะเป็น ในระดับน้อย มีค่าคะแนน เท่ากับ 2

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสภาพที่เป็นอยู่/สภาพที่ควรจะเป็น ในระดับปานกลาง มีค่าคะแนน เท่ากับ 3

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสภาพที่เป็นอยู่/สภาพที่ควรจะเป็น ในระดับมาก มีค่าคะแนน เท่ากับ 4

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสภาพที่เป็นอยู่/สภาพที่ควรจะเป็น ในระดับมากที่สุด มีค่าคะแนน เท่ากับ 5

3) นำแบบสอบถามที่สร้างไปสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็น (Index of Item-Objective Congruence: IOC) มีค่าระหว่าง 0.80-1.00 และนำไปทดลองใช้ (try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และดำเนินการตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha Coefficient) ผลปรากฏว่า แบบสอบถามในส่วนของการศึกษาสภาพที่เป็นอยู่มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 และในส่วนของการศึกษาสภาพที่ควรจะเป็นมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 และดำเนินการปรับปรุงแบบสอบถามก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ทำหนังสือถึงสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด/กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัยจากผู้บริหารสถานศึกษา กศน.อำเภอ/เขต โดยการจัดส่งทางไปรษณีย์และเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่เป็น Google Form
2. ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารสถานศึกษา กศน.อำเภอ/เขต
3. ติดตามแบบสอบถามจาก กศน. อำเภอ/เขต บางแห่งที่ตอบข้อมูลล่าช้าด้วยการสอบถามทางโทรศัพท์จนได้ข้อมูลครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้วยการวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Need Index : PNI) และการทดสอบที (t-test)

ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ดำเนินการโดยนำข้อมูลที่ได้จากตอนที่ 1 จากการศึกษาความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา มาয়กร่างรูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หลังจากนั้นจัดสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาร่างรูปแบบดังกล่าว ดังนี้

2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้บริหารของสำนักงาน กศน. คือ รองเลขาธิการ กศน. จำนวน 1 คน ผู้บริหารการศึกษา คือ สำนักงาน กศน.จังหวัด ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษา กศน.อำเภอ/เขต ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 6 คน รวม จำนวน 10 คน

2.2 เครื่องมือในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ร่างรูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

2.3 การดำเนินการสนทนากลุ่ม ทำหนังสือเพื่อเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมสนทนากลุ่มโดยใช้โปรแกรม zoom ในการสนทนากลุ่มออนไลน์ ผู้วิจัยประสานผู้ทรงคุณวุฒิ จัดส่งเอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม นัดหมายเวลา และจัดส่ง line id และ passcode ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านล่วงหน้า

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ในการสร้างรูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

หลังจากได้รูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษาแล้ว ลำดับต่อไป ดำเนินการประเมินรูปแบบในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยการใช้ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินรูปแบบ ผู้ทรงคุณวุฒิ คือ ผู้บริหารระดับสูง ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา กศน. อำเภอ/เขต จำนวนรวม 19 คน จากนั้นจะทดสอบผลการประเมินโดยใช้การทดสอบไคสแควร์ (chi-square test) ตามแนวคิดของ ดร.ราชนันท์ บุญธิมา (อาศรมการศึกษาราชันย์: Rachan Educational Hermitage (REH). 2561) ดังนี้

3.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้บริหารของสำนักงาน กศน. คือ รองเลขาธิการ กศน. จำนวน 1 คน ผู้บริหารกอง/ศูนย์ ส่วนกลาง คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 1 คน ผู้บริหารการศึกษา คือ ผู้บริหารสำนักงาน กศน.จังหวัด ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา มาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 4 คน ผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอ/เขต ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา มาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 13 คน รวม จำนวน 19 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งเป็นแบบให้ประเมินสองทาง คือ เหมาะสม-ไม่เหมาะสม และ เป็นไปได้-เป็นไปไม่ได้ จำนวน รวม 27 ข้อ

3.3 การเก็บข้อมูล ทำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อดำเนินการประเมินรูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการจัดส่งทางไปรษณีย์และเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่เป็น Google Form

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าความถี่ (frequency) ของผลการประเมินและทดสอบความแตกต่างของค่าความถี่ด้วยการทดสอบไคสแควร์ (chi-square test)

สรุปผลการวิจัย

1. ความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สรุปผลได้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการทดสอบความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในรายด้านและโดยรวม

สมรรถนะด้านการบริหารจัดการ เรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	สภาพที่เป็นอยู่		สภาพที่ควรจะเป็น		PNI	t	p-value
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
1. การนำและวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยี	4.12	0.15	4.47	0.05	0.086	12.178**	.000
2. การวางแผนและจัดการเชิงกลยุทธ์	3.95	0.16	4.41	0.06	0.116	14.157**	.000
3. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	4.15	0.10	4.48	0.04	0.080	10.719**	.000
4. การมุ่งผลสัมฤทธิ์การบริหารงาน	4.23	0.11	4.51	0.05	0.065	8.855**	.000
5. การทำงานเป็นทีมร่วมกัน	4.30	0.07	4.53	0.04	0.055	8.560**	.000
6. การพัฒนาตนเองของผู้บริหาร	4.12	0.23	4.51	0.07	0.094	13.086**	.000
7. การสื่อสารและประสานความร่วมมือ	4.17	0.19	4.52	0.08	0.083	12.319**	.000
8. การติดตามและประเมินผลการทำงาน	4.08	0.06	4.47	0.02	0.096	12.728**	.000
รวม	4.14	0.17	4.49	0.06	0.085	13.288**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (p-value < .01)

จากตาราง 1 พบว่า ความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยรวมมีความต้องการจำเป็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ การนำและวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยี การวางแผนและจัดการเชิงกลยุทธ์ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การมุ่งผลสัมฤทธิ์การบริหารงาน การทำงานเป็นทีมร่วมกัน การพัฒนาตนเองของผู้บริหาร การสื่อสารและประสานความร่วมมือ และการติดตามและประเมินผลการทำงาน มีความต้องการจำเป็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

2. รูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 8 ด้าน จำนวนทั้งสิ้น 27 สมรรถนะ ดังนี้

ด้านที่ 1 การนำและวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยี ประกอบด้วย 3 สมรรถนะ ได้แก่ 1) การเป็นผู้นำครู กคน. ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ 2) การให้ความสำคัญกับสื่อและเทคโนโลยีว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กคน. และ 3) การบริหารการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กคน. ให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้เรียน

ด้านที่ 2 การวางแผนและจัดการเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 4 สมรรถนะ ได้แก่ 1) การร่วมประชุมวางแผนเตรียมการและสร้างข้อตกลงร่วมกับครู กคน. ในการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ 2) การสนับสนุนการใช้ทรัพยากร ทั้งวัสดุ อุปกรณ์ แอปพลิเคชัน และอินเทอร์เน็ตในการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กคน. 3) การสนับสนุนการจัดทำคู่มือครูและ

คู่มือนักศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของสถานศึกษา และ 4) ความสามารถนำกลยุทธ์ด้านการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน. ไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

ด้านที่ 3 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 สมรรถนะ ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน. 2) การสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน. ให้บรรลุตามจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 3) การสนับสนุนให้ครู กศน. ปรับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และความต้องการของผู้เรียน และ 4) การสนับสนุนให้ครู กศน. จัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ให้มีความยืดหยุ่นของเวลาและสถานที่ให้เอื้อกับกลุ่มผู้เรียน

ด้านที่ 4 การมุ่งผลสัมฤทธิ์การบริหารงาน ประกอบด้วย 3 สมรรถนะ ได้แก่ 1) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีความยืดหยุ่นในการบริหารการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน. 2) การบริหารงานโดยใช้วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และเป้าหมายเป็นแนวทางในการบริหารการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ และ 3) ความตระหนักในคุณภาพของผลลัพธ์ผู้เรียน โดยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน. ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

ด้านที่ 5 การทำงานเป็นทีมร่วมกัน ประกอบด้วย 4 สมรรถนะ ได้แก่ 1) การสนับสนุนการอบรมแบบเข้มให้กับครู กศน. ในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ที่เป็นผลมาจากโรคอุบัติใหม่ 2) การสนับสนุนให้ครู กศน. มีความพร้อมและได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งการอบรมพัฒนาตนเอง พี่สอนน้อง เพื่อนสอนเพื่อน การใช้เทคโนโลยีอบรม 3) การประชุมร่วมกับครู กศน. โดยนำประเด็นปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์มาหาข้อสรุปและแก้ไขปัญหาร่วมกัน และ 4) การส่งเสริมบรรยากาศทำงานเป็นทีมที่เกื้อกูลและให้เกียรติกันโดยใส่ใจในความรู้สึกและสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

ด้านที่ 6 การพัฒนาตนเองของผู้บริหาร ประกอบด้วย 3 สมรรถนะ ได้แก่ 1) การเลือกใช้และนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานและพัฒนาตนเอง 2) การพัฒนาตนเองด้วยการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ร่วมกับครู กศน. และ 3) การเรียนรู้และแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน. จนประสบผลสำเร็จ

ด้านที่ 7 การสื่อสารและประสานความร่วมมือ ประกอบด้วย 3 สมรรถนะ ได้แก่ 1) การสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจกับครู กศน. ผ่านสื่อและเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) การให้คำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 3) การประสานความร่วมมือกับสำนักงาน กศน. หรือสำนักงาน กศน. จังหวัด/กทม. ให้การสนับสนุน การพัฒนาบุคลากร สื่อเทคโนโลยี หรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ด้านที่ 8 การติดตามและประเมินผลการทำงาน ประกอบด้วย 3 สมรรถนะ ได้แก่ 1) การสนับสนุนให้ครู กศน. นำข้อมูลจากการติดตามและประเมินผลมาใช้แก้ไขปัญหการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ 2) การดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ให้คำแนะนำการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน. ตามแผนงาน และ 3) การใช้การนิเทศออนไลน์เป็นกลไกสำคัญในการกำกับ ติดตามความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน.

3. รูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 8 ด้าน จำนวนทั้งสิ้น 27 สมรรถนะ ได้แก่ สมรรถนะด้านที่ 1 การนำและวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยี (3 สมรรถนะย่อย) สมรรถนะด้านที่ 2 การวางแผนและจัดการเชิงกลยุทธ์ (4 สมรรถนะย่อย) สมรรถนะด้านที่ 3 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (4 สมรรถนะย่อย) สมรรถนะด้านที่ 4 การมุ่งผลสัมฤทธิ์การบริหารงาน (3 สมรรถนะย่อย) สมรรถนะด้านที่ 5 การทำงานเป็นทีมร่วมกัน (4 สมรรถนะย่อย) สมรรถนะด้านที่ 6 การพัฒนาตนเองของผู้บริหาร (3 สมรรถนะย่อย) สมรรถนะด้านที่ 7 การสื่อสารและประสานความร่วมมือ (3 สมรรถนะ

ย่อย) สมรรถนะด้านที่ 8 การติดตามและประเมินผลการทำงาน (3 สมรรถนะย่อย) มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยที่ พบว่า สมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีความต้องการจำเป็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมีพลวัตสูงและมีความซับซ้อนหลายมิติซึ่งส่งผลต่ออนาคตการพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์หนึ่ง คือ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคนและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์โดยมุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารในทุกระดับและการวางพื้นฐานระบบเพื่อรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2561) ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โรคโควิด-19 การระบาดครั้งแรกในประเทศไทยถูกบันทึกไว้เป็นทางการเมื่อ 13 มกราคม 2563 ประมาณสองปีกว่า (หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน. 18 เมษายน 2564) โรคโควิด-19 ถือว่าเป็นตัวเร่งสำคัญที่มีผลกระทบต่อการศึกษาหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษา กล่าวคือ ทำให้สถานศึกษาต้องปรับการบริหารจัดการของตนเองจากการเรียนการสอนในชั้นเรียนไปสู่การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online Learning Management) ให้เป็นการเรียนรู้รูปแบบใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยทำการสอนเป็นการเรียนผ่านอินเทอร์เน็ตในรูปแบบของคอมพิวเตอร์ เกิดความสะดวกและเข้าถึงได้ง่าย ทุกสถานที่ ทุกเวลา เป็นการสร้างการศึกษาตลอดชีวิตให้กับผู้เรียน (จักรกฤษณ์ โปดพล. 2563: ออนไลน์) ซึ่งการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลและท่ามกลางการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญที่จำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ คุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา คือ สมรรถนะของการบริหารจัดการเรียนแบบออนไลน์ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของธีระ รุญเจริญ (2556) ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับและพัฒนาให้สอดคล้องกับยุคสมัยและบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะเพิ่มมากขึ้นที่ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และสมรรถนะในการบริหารจัดการการเรียนรู้แบบออนไลน์ซึ่งถือว่าเป็นสมรรถนะที่สำคัญของผู้บริหารในยุคปัจจุบัน

2. จากผลการวิจัยที่ พบว่า รูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ การนำและวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยี การวางแผนและจัดการเชิงกลยุทธ์ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การมุ่งผลสัมฤทธิ์การบริหารงาน การทำงานเป็นทีมร่วมกัน การพัฒนาตนเองของผู้บริหาร การสื่อสารและประสานความร่วมมือ และการติดตามและประเมินผลการทำงาน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากในการบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารสถานการณในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จำเป็นต้องมีรูปแบบของสมรรถนะในการบริหารจัดการการเรียนรู้แบบออนไลน์และไม่สามารถใช้สมรรถนะใดสมรรถนะหนึ่งในการจัดการจนสัมฤทธิ์ผลได้ ผู้บริหารบทบาทหนึ่งต้องทำตัวเสมือนผู้นำกลุ่มในยามวิกฤตและในขณะเดียวกันต้องมองไปข้างหน้ามากกว่าการมองแต่อดีตที่ผ่านมา จึงจำเป็นต้องมีการนำและวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตติรัตน์ กาญจนอนชย (2562) ได้ศึกษาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีสมรรถนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นผู้นำครู กศน. ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ และให้ความสำคัญกับสื่อและเทคโนโลยีว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน.ไว้เป็นกรอบเบื้องต้น ในสถานการณ์ที่ไม่ปกติ

สถานศึกษาจึงไม่สามารถใช้การบริหารจัดการในสภาวะปกติทั่วๆ ไปได้จำเป็นต้องมีการวางแผนและจัดการเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการเรียนรู้แบบออนไลน์ (Slocum; Jackson; & Hellriegel. 2008) โดยการสนับสนุนให้มีการจัดทำคู่มือครูและคู่มือนักศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของสถานศึกษา และสนับสนุนการใช้ทรัพยากร อาทิ วัสดุอุปกรณ์ แอปพลิเคชัน และอินเทอร์เน็ตในการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน.

ในการบริหารงานวิชาการจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน. ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพียรพันธุ์ กิจพาณิชย์เจริญ (2552) ได้ศึกษาสมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร โดยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน. ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และสนับสนุนให้ครู กศน. ปรับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และให้มีความยืดหยุ่นของเวลาและสถานที่ตามความต้องการของผู้เรียน การบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ต้องมุ่งที่ผลสัมฤทธิ์ของการบริหารงานเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลพัชร หินแก้ว (2555) ได้ศึกษาสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ต้องตระหนักในคุณภาพของผู้เรียน โดยให้การสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน. ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และบริหารงานโดยใช้วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และเป้าหมายเป็นตัวนำหรือเป็นแนวทางในการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ในการทำงานในช่วงวิกฤตดังกล่าวต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของทุกภาคส่วนในการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถขับเคลื่อนงานได้เพียงลำพังฝ่ายเดียวจำเป็นต้องอาศัยการทำงานเป็นทีมร่วมกัน (Shermon. 2004) โดยร่วมประชุมกับทีมงานครู กศน. โดยนำประเด็นปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์มาหาข้อสรุปและแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน สนับสนุนให้ครู กศน. มีความพร้อมและได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อาทิ การอบรมพัฒนาตนเอง หรือ การเพิ่มพูนความรู้ตนเองจากการศึกษาอบรมผ่านระบบออนไลน์ และการส่งเสริมบรรยากาศการทำงานเป็นทีมที่เกื้อกูลและให้เกียรติกันโดยใส่ใจในความรู้สึกและสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

ผู้บริหารยุคปัจจุบันจำเป็นต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปาริฉัตร ช่อจิต (2559) ได้ศึกษาสมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้วยการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ร่วมกับครู กศน. การเลือกใช้และนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานและพัฒนาตนเอง โดยเฉพาะท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโรคในยุคนี้อย่างนี้ การทำงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายในพื้นที่ในการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและการประสานความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน (Hellriegel; et al. 2001) เพื่อร่วมกันส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์โดยการประสานความร่วมมือกับสำนักงาน กศน. หรือ สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. ให้การสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร สื่อเทคโนโลยี หรือ ภาระเบี่ยงที่เกี่ยวข้อ และการสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจกับครู กศน.ผ่านสื่อและเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพและสมรรถนะสุดท้ายที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ คือ การติดตามและประเมินผลการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสตรีรัตน์ ตั้งมีลาภ (2558) ได้ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยการสนับสนุนให้ครู กศน. นำข้อมูลจากการติดตามและประเมินผลมาใช้แก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ และการใช้การนิเทศออนไลน์เป็นกลไกสำคัญในการกำกับ ติดตามความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน. เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาปรับปรุงการทำงานต่อไป

จากเหตุผลที่ต้องมีการกำหนดรูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรรชวาสรวาสิ (2559) ที่ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารการศึกษา ที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาสมรรถนะภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ สมรรถนะการจัดการเชิงกลยุทธ์ สมรรถนะการสื่อสารและการประสานความร่วมมือ งานวิจัยของภิกษาพัชญ์ โทนา (2562) เรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0 ที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาสมรรถนะการบริหารเชิงกลยุทธ์และสมรรถนะการพัฒนาทีมงาน งานวิจัยของปราโมทย์ วังสะอาด (2559) เรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านไอซีทีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ให้ความสำคัญกับสมรรถนะการส่งเสริมสนับสนุนและประเมินผลการใช้ไอซีที งานวิจัยของกมลมาลย์ไชยศิริธัญญา (2559) เรื่อง สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาสมรรถนะการทำงานเป็นทีม สมรรถนะการพัฒนาตนเอง และสมรรถนะด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ งานวิจัยของพิสิฐ รักรพรม (2563) เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาและกลยุทธ์พัฒนาสถานศึกษาที่มีผลต่อคุณภาพการสอนที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาสมรรถนะการมุ่งผลสัมฤทธิ์ สมรรถนะการพัฒนาตนเอง สมรรถนะการพัฒนาศักยภาพบุคลากร สมรรถนะการมีวิสัยทัศน์ สมรรถนะการสื่อสารและแรงจูงใจ และสมรรถนะการทำงานเป็นทีม และงานวิจัยของสตรีรัตน์ ตั้งมีลาภ (2558) เรื่อง การศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาสมรรถนะการใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ สมรรถนะการประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสมรรถนะการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า รูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ การนำและวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยี การวางแผนและจัดการเชิงกลยุทธ์ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การมุ่งผลสัมฤทธิ์การบริหารงาน การทำงานเป็นทีมร่วมกัน การพัฒนาตนเองของผู้บริหาร การสื่อสารและประสานความร่วมมือ และการติดตามและประเมินผลการทำงาน มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากในสถานการณ์ปัจจุบันรูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้ง 8 ด้าน ได้ผ่านการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิตามกระบวนการวิจัย คือ การสนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารระดับสูงและผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อในมุมมองเชิงนโยบายและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และผู้บริหารระดับจังหวัดที่มีมุมมองในภาพรวมของผู้บริหารสถานศึกษาว่า สมรรถนะที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ควรเป็นอย่างไร ในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติในพื้นที่ที่ต้องสัมผัสกับการบริหารจัดการการเรียนรู้แบบออนไลน์ย่อมเข้าใจในสมรรถนะที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในสถานการณ์ที่เป็นจริง ความหลากหลายในหลายมุมมองของผู้บริหารทำให้การประเมินหลอมรวมไปในทิศทางเดียวกันเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สอดคล้องกับแนวคิดของวันเพ็ญ แจ่มอนงค์ (2565) และ พีรฉัตร อนุวงศ์ (2565) ที่มีความเห็นสอดคล้องกันว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ที่ไม่ปกติที่มีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ดังนั้น ในการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของสถานศึกษาผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถ และทักษะอย่างรอบด้านอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ตั้งแต่การต้องเป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยี ต้องมีการวางแผนเตรียมการและการจัดการเชิงกลยุทธ์มากกว่าจะเป็นการบริหารงานทั่วไป ต้องมีความรู้ความเข้าใจในการบริหาร

หลักสูตร ทั้งหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น รวมทั้งหลักสูตรระยะสั้น นำไปสู่การจัดการเรียนรู้ของครู กศน. ที่มีประสิทธิภาพ การมุ่งผลสัมฤทธิ์การบริหารงานที่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย การทำงานร่วมกันเป็นทีมที่เข้มแข็ง ในขณะเดียวกันตัวผู้บริหารเองก็ต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีการสื่อสารสองทางจากล่างขึ้นบนหรือจากบนลงล่าง และการประสานความร่วมมือการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ และต้องมีการติดตามและประเมินผลการทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน. ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การกำหนดแนวนโยบายในการพัฒนาสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ควรมุ่งไปที่สมรรถนะทั้ง 8 ด้าน ดังนี้

สมรรถนะด้านที่ 1 การนำและวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยี ควรมุ่งไปที่สมรรถนะที่สำคัญ 3 สมรรถนะ ได้แก่ การเป็นผู้นำครู กศน. ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ การให้ความสำคัญกับสื่อและเทคโนโลยีว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน. และการบริหารการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน. ให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้เรียน

สมรรถนะด้านที่ 2 การวางแผนและการจัดการเชิงกลยุทธ์ ควรมุ่งไปที่สมรรถนะที่สำคัญ 4 สมรรถนะ ได้แก่ การร่วมประชุมวางแผนเตรียมการและสร้างข้อตกลงร่วมกับครู กศน. ในการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ การสนับสนุนการใช้ทรัพยากร อาทิ วัสดุอุปกรณ์ แอปพลิเคชัน และอินเทอร์เน็ตในการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน. การสนับสนุนการจัดทำคู่มือครูและคู่มือนักศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของสถานศึกษา และความสามารถนำกลยุทธ์ด้านการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน. ไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

สมรรถนะด้านที่ 3 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ควรมุ่งไปที่สมรรถนะที่สำคัญ 4 สมรรถนะ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน. การสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน. ให้บรรลุตามจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การสนับสนุนให้ครู กศน. ปรับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และความต้องการของผู้เรียน และการสนับสนุนให้ครู กศน. จัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ให้มีความยืดหยุ่นของเวลาและสถานที่ให้เอื้อกับกลุ่มผู้เรียน

สมรรถนะด้านที่ 4 การมุ่งผลสัมฤทธิ์การบริหารงาน ควรมุ่งไปที่สมรรถนะที่สำคัญ 3 สมรรถนะ ได้แก่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีความยืดหยุ่นในการบริหารการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน. การบริหารงานโดยใช้วิสัยทัศน์พันธกิจ กลยุทธ์ และเป้าหมายเป็นแนวทางในการบริหารการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ และความตระหนักในคุณภาพของผลลัพธ์ผู้เรียนโดยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน. ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

สมรรถนะด้านที่ 5 การทำงานเป็นทีมร่วมกัน ควรมุ่งไปที่สมรรถนะที่สำคัญ 4 สมรรถนะ ได้แก่ การสนับสนุนการอบรมแบบเข้มให้กับครู กศน. ในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ที่เป็นผลมาจากโรคอุบัติใหม่ การสนับสนุนให้ครู กศน. มีความพร้อมและได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง อาทิ การอบรมพัฒนาตนเอง ฟังสอนน้อง เพื่อนสอนเพื่อน หรือการใช้เทคโนโลยีอบรม การประชุมร่วมกับครู กศน. โดยนำประเด็นปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์มาหาข้อสรุปและแก้ไขปัญหาร่วมกัน และการส่งเสริมบรรยากาศทำงานเป็นทีมที่เกื้อกูลและให้เกียรติกันโดยใส่ใจในความรู้สึกและสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน

สมรรถนะด้านที่ 6 การพัฒนาตนเองของผู้บริหาร ควรมุ่งไปที่สมรรถนะที่สำคัญ 3 สมรรถนะ ได้แก่ การเลือกใช้และนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานและพัฒนาตนเอง การพัฒนาตนเองด้วยการเรียนรู้

และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ร่วมกับครู กศน. และการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน.จนประสบผลสำเร็จ

สมรรถนะด้านที่ 7 การสื่อสารและประสานความร่วมมือ ควรมุ่งเน้นไปที่สมรรถนะที่สำคัญ 3 สมรรถนะ ได้แก่ การสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจกับครู กศน. ผ่านสื่อและเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้คำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการประสานความร่วมมือกับสำนักงาน กศน. หรือ สำนักงาน กศน. จังหวัด/กทม. ให้การสนับสนุน อาทิ การพัฒนาบุคลากร สื่อเทคโนโลยี หรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

สมรรถนะด้านที่ 8 การติดตามและประเมินผลการทำงาน ควรมุ่งเน้นไปที่สมรรถนะที่สำคัญ 3 สมรรถนะ ได้แก่ การสนับสนุนให้ครู กศน. นำข้อมูลจากการติดตามและประเมินผลมาใช้แก้ปัญหการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ การดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ให้คำแนะนำการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน. ตามแผนงาน และ การใช้เทคโนโลยีออนไลน์เป็นกลไกสำคัญในการกำกับ ติดตามความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของครู กศน.

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หรือมีการศึกษาวิจัยผลของรูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาของ กศน. หรือไม่อย่างไร

2. ควรมีการศึกษาวิจัยโดยนำรูปแบบสมรรถนะด้านการบริหารจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยไปทดลองใช้เพื่อพิจารณาดูว่าสามารถทำให้สถานศึกษาของ กศน. ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติในพื้นที่มีประสิทธิผลอย่างไร

บรรณานุกรม

- กมลพัชร หินแก้ว. (2555). สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, นครนายก.
- กมลมาลย์ ไชยศิริกัญญา. (2559). สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี. 5(1): 82-94.
- จักรกฤษณ์ โปตาพล. (2563, มิถุนายน). การจัดการเรียนออนไลน์ : วิธีที่เป็นไปทางการศึกษา. สืบค้นข้อมูลจาก <https://slc.mbu.ac.th> เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2564.
- จิรพรรณ หิรัญวรแสงฐ์. (2555). สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนขั้นพื้นฐานอำเภอเสริมงาม เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชยาภรณ์ นินนันทน์. (2554). ความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพใต้. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา โครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, สมุทรปราการ.

- ชุตีรัตน์ กาญจนธนะชัย. (2562). *ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. หลักสูตรการศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2556). *วิกฤตและทางออกในการบริหารและการจัดการการศึกษา* (ไทย). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา. 1(1): 5-9.
- ปราโมทย์ วังสะอาด. (2559). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านไอซีทีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 10 (ฉบับพิเศษ):
506-524.
- ปาริฉัตร ช่อชิต. (2559). *สมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 8. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, นครปฐม.
- พิสิฐ รักพรหม. (2563). *การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาและกลยุทธ์พัฒนาสถานศึกษาที่มีผล
ต่อคุณภาพการสอน*. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 16(1): 33-50.
- พีรฉัตร อนวงค์. (2565, 23 กุมภาพันธ์). สัมภาษณ์โดย สมบูรณ์ บุศิริรักษ์ ผ่านโปรแกรมซูม.
- เพียรพันธุ์ กิจพาณิชย์เจริญ. (2552). *ศึกษาสมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขต
หนองแขม กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภิกษาพัชญ์ โหนา. (2562). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในยุคประเทศไทย 4.0*. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, จังหวัดนครสวรรค์.
- ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก. *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580*. ลงวันที่ 13 ตุลาคม 2561.
- ราชบัณฑิตยสภา. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิต พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- ราชันย์ บุญธิมา. (2561). *การทดสอบค่าไคสแควร์ตามแนวคิดของ ดร.ราชันย์ บุญธิมา*. ศึกษานิพนธ์การศึกษาระดับปริญญาโท: Rachan
Educational Hermitage (REH). เชียงราย.
- วันเพ็ญ แจ่มอนงค์. (2565). สัมภาษณ์. โดย สมบูรณ์ บุศิริรักษ์ ผ่านโปรแกรมซูม.
- สตรีรัตน์ ตั้งมีลาภ. (2558). *การศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและ
การสื่อสาร* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหา
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580
(ฉบับย่อ)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.
- หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน. (2564). *แกะรอยโควิดไทยระบาดครั้งที่ 3 แล้ว*. หน้า 15.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2548). *วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- อัจฉรา สระวาสี. (2559). *การพัฒนาแบบสมรรถนะของผู้บริหารการศึกษา*. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Hellriegel, Don., Jackson Susan E.; & Slocum, John W. (2001). *Management: A Competency-Based Approach. 9th ed.* United State of America: Thompson, South-Western Educational Publishing.

Hellriegel; et al. 2001.

Krejcie, R. V.; & Morgan, D.E. (1970). Determining sample size for research activities.

Journal Education and Psychological Measurement. 30 (30): 608-609.

Shermon, G. (2004). *Competency Based HRM. New Delhi.* Tata McGraw- Hill Publishing.

Slocum, J. W., Hellriegel, D., & Jackson, S. E. (2008). *Competency-based management.* Thomson/South-Western.

ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps)

กับกรอบความคิดเติบโต เรื่องดาวฤกษ์และระบบสุริยะที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และกรอบความคิดเติบโต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2 กรุงเทพมหานคร

THE EFFECTS OF 5 STEPS AND GROWTH MINDSET INSTRUCTION IN
SCIENTIFIC LEARNING ACHIEVEMENT AND GROWTH MINDSET THE TOPIC OF
STARS AND SOLAR SYSTEM OF MATTHAYOMSUKSA 4 STUDENTS AT
BIDINDECHA (SING SINGHASENI) 2 SCHOOL IN BANGKOK METROPOLIS

กรกนก แป้นศรี^{1*} ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์² ชำนาญ เชาวศิริดิพงษ์³

Kornkanok Phansri¹, Tweesak Chindanuruk², Chamnarn Chowakeeratipong³

^{1,2,3} สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ วิชาเอกวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

^{1,2,3} Master of Education (Science Education) Sukhothai Thammathirat Open University

*Corresponding Author e-mail: gift.4sh@gmail.com

Received: January 24, 2022; Revised: February 28, 2022; Accepted: March 31, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ดาวฤกษ์และระบบสุริยะหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) กับของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ดาวฤกษ์และระบบสุริยะ ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ร่วมกับกรอบความคิดเติบโต และ (3) เปรียบเทียบกรอบความคิดเติบโต เรื่อง ดาวฤกษ์และระบบสุริยะ ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ร่วมกับกรอบความคิดเติบโต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคการศึกษา 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2 กรุงเทพมหานคร ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 90 คน แล้วจับสลากห้องเรียนเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนร่วมกับกรอบความคิดเติบโต (2) แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ดาวฤกษ์และระบบสุริยะ และ (4) แบบวัดกรอบความคิดเติบโต สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่อง ดาวฤกษ์และระบบสุริยะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังกล่าวของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเรื่องดาวฤกษ์และระบบสุริยะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ร่วมกับกรอบความคิดเติบโต สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05 และ (3) กรอบความคิดเติบโต หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps), ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน , กรอบความคิดเติบโต , วิทยาศาสตร์

ABSTRACT

The objectives of this research were (1) to compare the post-learning achievement in the topic of Stars and Solar System of Matthayomsuksa 4 Students, who learned under the 5 STEPs instruction, with the counterpart learning achievement of students who learned under the traditional teaching method; (2) to compare learning achievements in the topic of Stars and Solar System of the students before and after learning under the 5 STEPs and growth mindset instruction; and (3) to compare growth mindsets in the topic of Stars and Solar System of the students before and after learning under the 5 STEPs and growth mindset instruction. The research sample consisted of 90 Matthayomsuksa 4 Students in two intact classrooms of Bodindecha (Sing Singhaseni) 2 School in Bangkok Metropolis during the second semester of the 2020 academic year, obtained by cluster random sampling. Then, one classroom containing 45 students was randomly assigned as the experimental group; the other classroom also containing 45 students, the control group. The employed research instruments were (1) learning management plans for the 5 STEPs instruction; (2) learning management plans for the traditional teaching method; (3) a learning achievement test on the topic of Stars and Solar System; and (4) a scale to assess growth mindset. Statistics employed for data analysis were the mean, standard deviation, and t-test. The research results showed that (1) the post-learning achievement in the topic of Stars and Solar System of Matthayomsuksa 4 Students, who learned under the 5 STEPs instruction, was significantly higher than the post-learning counterpart achievement of students who learned under the traditional teaching method at the .05 level of statistical significance; (2) the post-learning achievement in the topic of Stars and Solar System Matthayomsuksa 4 Students, who learned under the 5 STEPS instruction, was significantly higher than their pre-learning counterpart achievement at the .05 level of statistical significance; and (3) the post-learning growth mindset of Matthayomsuksa 4 Students, who learned under the 5 STEPS instruction, was significantly higher than their pre-learning growth mindset at the .05 level of statistical significance.

Keywords: 5 Steps Instruction, Learning Achievement, Growth Mindset, Science

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมไทย ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว กระแสการปรับเปลี่ยนที่รวดเร็วนั้นส่งผลต่อการดำรงชีวิต ผู้คนได้รับข้อมูล เชื่อมโยงกันรวดเร็ว มีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ทักษะในการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่มีประโยชน์ต่อสังคม จึงมีความสำคัญในการเตรียมความพร้อมที่จะรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้น วิทยาศาสตร์จึงถือว่าเป็นวัฒนธรรม

ของโลกสมัยใหม่ ซึ่งเป็นสังคมแห่งความรู้ (Knowledge-based society) ประชาชนทุกคนจึงต้องได้รับการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์และมีคุณธรรม ประกอบกับวิทยาศาสตร์เป็นวิชาที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบัน และอนาคต เพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับทุกคน ทั้งในการดำรงชีวิตประจำวันและในงานอาชีพต่าง ๆ ตลอดจนเทคโนโลยีเครื่องมือเครื่องใช้และผลผลิตต่าง ๆ อีกทั้งวิทยาศาสตร์ยังช่วยให้มนุษย์พัฒนาวิธีคิดทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ วิจัย วิจารณ์ มีทักษะที่สำคัญในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลหลากหลายและประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 น. 92) นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าประเทศที่มีความเข้มแข็งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นรากฐานสำคัญ ล้วนเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ เนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้เจริญก้าวหน้าและสร้างเสริมขีดความสามารถของประเทศ มีปัจจัยสำคัญมาจากวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เห็นความสำคัญดำเนินการปรับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยการปรับปรุงมาตรฐานการจัดการเรียนรู้และตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพมนุษย์ของประเทศ โดยพัฒนาคนตามความเหมาะสมของช่วงวัย เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพมุ่งพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศในด้านตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ตามความเหมาะสม ตลอดจนการเตรียมความพร้อมของกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) เพื่อเตรียมความพร้อมนักเรียนสำหรับการเติบโตเป็นพลเมืองของชาติในอนาคต การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์จึงต้องเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาให้นักเรียนมีความเข้าใจในกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ได้เรียนรู้จากการค้นพบด้วยตนเอง สามารถใช้วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในชีวิตประจำวันได้ การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการสืบเสาะหาความรู้ เป็นการดำเนินการเรียนการสอน โดยผู้สอนกระตุ้นให้นักเรียนเกิดคำถาม เกิดความคิด และลงมือเสาะแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาประมวลหาคำตอบ หรือข้อสรุปด้วยตนเอง โดยผู้สอนช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ (จิสดา แชมมณี, 2560)

จากการปฏิรูปการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการเรียนรู้ของครูควรมีการวิเคราะห์หลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ “กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน หรือ 5 Steps” เป็นการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นแนวการจัดการเรียนรู้โดยการสืบเสาะทางวิทยาศาสตร์ (ศิริวรรณ ตรีเพชร, 2558) และ เน้นพัฒนากลุ่มทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ กลุ่ม 3R เป็นทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 คือ การเรียนหนังสือ การรู้เรื่องจำนวน และความสามารถในการใช้เหตุผล กลุ่ม 7 C คือทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการทำงานอย่างร่วมพลัง ทักษะการสื่อสาร ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ ทักษะอาชีพ และการใช้ชีวิต และทักษะการใช้ชีวิตในวัฒนธรรมข้ามชาติ ซึ่งทักษะเหล่านี้ส่งผลต่อการศึกษาทั้งสิ้น (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ พเยาว์ ยินดีสุข, 2552, 2) เรื่อง ดาวฤกษ์และระบบสุริยะ เป็นเนื้อหาที่บรรจุไว้ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ โลก และอวกาศ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) สาระที่ 3 วิทยาศาสตร์ โลก และอวกาศ มาตรฐาน ว3.1 เป็นเนื้อหาแม้ว่าจะเป็นวิชาที่มีความสำคัญมากแต่การจัดการเรียนรู้ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O - NET) ในปีการศึกษา 2562 พบว่า รายวิชาวิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 35.58 ในคะแนนทั้งหมด 100 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าร้อยละ 50 จากข้อมูลดังกล่าวเป็นเหตุผลการทำให้นักเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ โลก และอวกาศ ต้องใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

รูปแบบ เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของวิชา และนอกจากนี้สาเหตุอีกประการหนึ่งอาจเนื่องมาจากการสอนโดยเน้นการบรรยาย ครูเป็นผู้ถ่ายทอดเพียงฝ่ายเดียว นักเรียนไม่ได้ทำกิจกรรมเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน (ธัญญา คงทน และคณะ, 2559, น. 64, พัชรีย์ ร่มพะยอม วิชัยดิษฐ์, 2561, น. 18) อีกทั้งการพัฒนาผู้เรียนให้มีกรอบความคิดเติบโต (Growth Mindset) ถือว่าเป็นกุญแจสำคัญของความสำเร็จในการเรียนรู้และการดำรงชีวิตในอนาคต (วิชัย วงษ์ใหญ่และคณะ, 2562) เพราะกรอบความคิดเติบโต (Growth Mindset) เป็นความเชื่อที่มีต่อตนเองว่าสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ ทั้งด้านเชาวน์ปัญญา ทักษะ ความสามารถ และบุคลิกภาพ ซึ่งการเปลี่ยนแปลง หรือพัฒนานี้ สามารถเกิดขึ้นได้โดยอาศัยความพยายาม การฝึกฝน และการเรียนรู้ ผู้ที่มีแนวคิดประเภทนี้จะแสวงหาโอกาสในการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ทำให้เกิดความสำเร็จ (Dweck, 2012; Murphy & Dweck, 2015)

จากความสำคัญข้างต้นดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติหน้าที่การสอนรายวิชาวิทยาศาสตร์โลก และอวกาศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยมีเนื้อหาเรื่อง ดาวฤกษ์และระบบสุริยะ การเรียนการสอนโดยทั่วไปเน้นการบรรยาย ทำให้นักเรียนขาดความสนใจและความกระตือรือร้นในการเรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ กรอบความคิดเติบโต โดยนำการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอน (5 Steps) เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนให้มีความรู้ มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ รู้จักวางแผนและทำงานอย่างเป็นระบบ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ดาวฤกษ์และระบบสุริยะ หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) กับนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลัง ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ร่วมกับกรอบความคิดเติบโต เรื่อง ดาวฤกษ์และระบบสุริยะ
3. เพื่อเปรียบเทียบกรอบความคิดเติบโตก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ร่วมกับกรอบความคิดเติบโต เรื่องดาวฤกษ์และระบบสุริยะ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการทำวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ร่วมกับกรอบความคิดเติบโต ใช้ตามแนวคิดของ ฟิมพันธ์ เดชคุปต์ (2557) สามารถพัฒนากรอบความคิดเติบโต ตามแนวคิดของ Dweck, C. (2012) เรื่องดาวฤกษ์และระบบสุริยะมีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ กรอบความคิดเติบโต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2 กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพ

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps)

ร่วมกับกรอบความคิดเติบโต

1. ขั้นการเรียนรู้ตั้งคำถาม
2. ขั้นแสวงหาสารสนเทศ
3. ขั้นอภิปรายและสร้างองค์ความรู้
4. ขั้นการเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร
5. ขั้นการเรียนรู้เพื่อตอบแทนสังคม

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. กรอบความคิดเติบโต

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องดาวฤกษ์และระบบสุริยะ หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ร่วมกับการรอบความคิดเติบโต เรื่อง ดาวฤกษ์และระบบสุริยะ สูงกว่าก่อนเรียน
3. กรอบความคิดเติบโตหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ร่วมกับการรอบความคิดเติบโต เรื่อง ดาวฤกษ์และระบบสุริยะ สูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒ กรุงเทพมหานคร ห้องเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ จำนวน 342 คน 8 ห้องเรียน โดยคละความสามารถของนักเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2 ห้อง รวม 90 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม ซึ่งนักเรียนทั้ง 2 ห้อง มีการจัดนักเรียนแบบคละความสามารถนักเรียนทั้ง 2 ห้อง มีความสามารถใกล้เคียงกัน แล้วจับสลากให้กลุ่มหนึ่ง เป็นกลุ่มที่เรียนด้วยการเรียนรู้แบบปกติ (กลุ่มควบคุม) จำนวน 45 คน และ อีกกลุ่มเป็นกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ร่วมกับการรอบความคิดเติบโต (กลุ่มทดลอง) จำนวน 45 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) และการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ (กลุ่มควบคุม)
2. ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ดาวฤกษ์และระบบสุริยะ และกรอบความคิดเติบโตของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) (1) ศึกษาเอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สาระการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา มาตรฐาน ผลการเรียนรู้ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (2) ศึกษาทฤษฎี ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน และหลักการเขียนแผนการเรียนรู้ (3) วิเคราะห์เนื้อหาสาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ เพื่อออกแบบและวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การกำหนด และการประเมินผลการเรียนรู้ให้ตรงตามหลักสูตรกำหนด (4) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ร่วมกับการรอบความคิดเติบโต ในชั้นการเรียนรู้และแสวงหาสารสนเทศชั้นการเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร ชั้นการเรียนรู้เพื่อตอบแทนสังคม ให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน เวลารวม 12 ชั่วโมง (5) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาให้คำแนะนำ และให้ข้อเสนอแนะ แล้วปรับปรุงแก้ไข (6) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาประเมินคุณภาพด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความชัดเจน ความเป็นไปได้ ในการนำไปใช้และสอดคล้องกับ

องค์ประกอบแผนการเรียนรู้แล้วนำผลการประเมินที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินแล้ว มาหาค่าเฉลี่ย พบว่า ทุกแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมาก (7) ปรับปรุงแก้ไขแผนการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ (8) จัดพิมพ์แผนการจัดการเรียนรู้และนำไปใช้

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ดาวฤกษ์และระบบสุริยะ (1) ศึกษาผลการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ จากหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 รายวิชาวิทยาศาสตร์โลกและอวกาศ เรื่อง ดาวฤกษ์และระบบสุริยะ (2) สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง ดาวฤกษ์และระบบสุริยะ ให้ตรงกับตัวชี้วัดและครอบคลุมสาระการเรียนรู้ จำนวน 2 ฉบับ ซึ่งเป็นข้อสอบคู่ขนานกัน ฉบับละ 52 ข้อ เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก แต่ละข้อจะมีตัวเลือก ที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อ คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิด หรือ ไม่ตอบ ให้ 0 คะแนน (3) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาให้คำแนะนำ และ ให้ข้อเสนอแนะ แล้วปรับปรุงแก้ไข (4) นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบลักษณะการใช้คำถาม ตัวเลือก ความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับพฤติกรรมที่ต้องการวัด ความถูกต้องด้านเนื้อหา และการใช้ภาษา โดยพิจารณา ค่าดัชนีสอดคล้องระหว่างข้อสอบ กับ จุดประสงค์การเรียนรู้และความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับระดับพฤติกรรม เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง (5) คำนวณหาค่า IOC จากการพิจารณาผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ผลการประเมินได้ค่า IOC เท่ากับ 1 ทุกข้อ จำนวน 52 ข้อ (6) นำแบบทดสอบ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 ปีการศึกษา 2563 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและเรียนเนื้อหา เรื่อง ดาวฤกษ์และระบบสุริยะ มาแล้ว จากนั้นนำกระดาษคำตอบที่นักเรียนตอบมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาคุณภาพการวิเคราะห์ค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยจะเลือกข้อสอบที่มีความยากระหว่าง 0.20-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก 0.20 ขึ้นไป ซึ่งข้อสอบชุดหลังเรียนมีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.33 – 0.58 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20 – 0.56 (7) คัดเลือกข้อสอบที่ผ่านการหาคุณภาพ ฉบับละ 45 ข้อ ที่ครอบคลุมทุกผลการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้ และหาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตร KR-20 ของ คูเดอร์ - ริชาร์ดสัน พบว่า แบบทดสอบมีความเที่ยง เท่ากับ .79 (8) จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับใช้จริง ตรวจทานความถูกต้องก่อนนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

3. แบบวัดกรอบความคิดเติบโต (1) ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและการใช้แบบทดสอบกรอบความคิดเติบโตทั้งใน และ ต่างประเทศ การสร้างกรอบความคิดและองค์ประกอบกรอบความคิดเติบโต เพื่อใช้เป็นแนวการสร้างแบบวัดกรอบความคิดเติบโต (2) สร้างแบบวัดกรอบความคิดเติบโตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แบบคู่ขนาน จำนวน 2 ฉบับ ฉบับละ 5 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ ได้แก่ 1. ด้านความท้าทาย 2. ด้านอุปสรรค 3. ด้านความพยายาม 4. ด้านคำวิจารณ์ 5. ด้านความสำเร็จของผู้อื่น ผู้วิจัยได้ออกแบบวัดกรอบแนวคิดให้มีระดับคะแนนการวัดโดยใช้มาตรวัด (Scales) แบบลิเคิร์ต สเกล (Likert Scale) (3) นำแบบวัดกรอบความคิดเติบโตที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์สำหรับพิจารณาให้คำแนะนำ และ ให้ข้อเสนอแนะ แล้วปรับปรุงแก้ไข (4) นำแบบวัดกรอบความคิดเติบโตที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องความชัดเจนของคำถาม (5) คำนวณหาค่าเฉลี่ยจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ โดยคัดเลือกข้อความคิดเห็นที่มีผลการประเมินได้ค่า IOC เท่ากับ 1 ทุกข้อ ทั้งหมด 5 ด้าน ด้านละ 4 ข้อ รวม 20 ข้อ (6) นำข้อความคิดเห็นที่ปรับปรุงแล้ว ไปทำการทดลองกับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง เพื่อดำเนินการหาความเที่ยงโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบาค พบว่า แบบวัดกรอบแนวคิดมีค่า ความเที่ยง เท่ากับ .69 (7) จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับใช้จริง ตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนกลุ่มทดลองทราบเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้รวมกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ร่วมกับ กรอบความคิดเติบโต เพื่อให้นักเรียนทุกคนรับทราบและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง
2. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดกรอบความคิดเติบโตชุดก่อนเรียน ซึ่งเป็นข้อสอบคู่ขนานกับข้อสอบชุดหลังเรียน ไปทดสอบกับนักเรียนทั้งกลุ่มทดลอง และ กลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองสอน ตรวจ และบันทึกคะแนน
3. ทำการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนของนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบค่าที กลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนไม่แตกต่างกัน
4. ดำเนินการสอนนักเรียนกลุ่มทดลองตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) และนักเรียนกลุ่มควบคุมตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
5. เมื่อทำการสอนเสร็จตามแผนการจัดการเรียนรู้ จึงทำการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดกรอบความคิดเติบโตชุดหลังเรียน ตรวจและบันทึกคะแนน
6. นำคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดกรอบความคิดเติบโตมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ดาวฤกษ์และระบบสุริยะ หลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) กับนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติหลังเรียน

ตารางที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ดาวฤกษ์และระบบสุริยะ หลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) กับ นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติหลังเรียน

การจัดการเรียนรู้	n	$\bar{X}$	S.D.	t-Test	p-value
รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps)	45	41.29	2.80	12.50*	.000
รูปแบบการสอนปกติ	45	34.22	2.56		

*p < .05

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่องดาวฤกษ์และระบบสุริยะของนักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ดาวฤกษ์และระบบสุริยะ หลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ร่วมกับการรอบความคิดเติบโต ก่อนเรียน และหลังเรียน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ดาวฤกษ์และระบบสุริยะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ร่วมกับ การรอบความคิดเติบโต ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน

การจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps)	n	$\bar{X}$	S.D.	t-test	p-value
ก่อนเรียน	45	17.40	2.44	49.87*	.000
หลังเรียน	45	41.29	2.56		

*p < .05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนร่วมกับการรอบความคิดเติบโต มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์คะแนนการรอบความคิดเติบโต ผู้วิจัยได้แสดงคะแนนหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ระหว่างก่อนกับหลังเรียน

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบการรอบความคิดเติบโตหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ระหว่างก่อน กับ หลังเรียน

การรอบความคิดเติบโต	n	$\bar{X}$	S.D.	t-test	p-value
ก่อนเรียน	45	48.69	6.92	22.47*	.000
หลังเรียน	45	83.28	5.41		

*p < .05

จากตารางที่ 3 พบว่า การรอบความคิดเติบโตของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ร่วมกับการรอบความคิดเติบโต มีคะแนนการรอบความคิดเติบโตหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) กับการรอบความคิดเติบโต เรื่อง ดาวฤกษ์และระบบสุริยะ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการรอบความคิดเติบโต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 4 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2 กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้แยกการอภิปรายผลตามสมมติฐานการวิจัยเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ดาวฤกษ์และระบบสุริยะหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) กับ นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ หลังเรียน

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่อง ดาวฤกษ์และระบบสุริยะ ของนักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ร่วมกับการรอบความคิดเติบโต สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 และพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ร่วมกับการ รอบความคิดเติบโต มีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนหลังเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนปกติ โดยคะแนนเฉลี่ย 41.29 คะแนน ส่วนนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนปกติ มีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ย 32.22 คะแนน เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ในแต่ละขั้นนั้น นักเรียนจะเกิดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มากมาย เพราะนักเรียนได้ร่วมกันทำกิจกรรมกลุ่ม เกิดการระดมสมอง รวมทั้ง ได้สอดแทรกกรอบความคิดเติบโต 5 ด้าน ในแต่ละขั้นการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ทำให้นักเรียนเกิดความพยายาม ความท้าทายในการแก้ปัญหา และมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น โดยผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัย ของ นันทน์ภัศ ลิ้มสันติธรรม (2561) ที่พบว่ากรอบแนวคิดเติบโตสามารถสร้างมุมมองความฉลาด หรือ ความสามารถเปลี่ยนแปลงได้จากพยายามเรียนรู้สิ่งใหม่

ในส่วนของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 steps) จะมีความแตกต่างจากการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการปกติ คือ ในขั้นขยายความรู้ เป็นขั้นที่ครูให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมได้ แต่การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 steps) คือ ในขั้นตอบแทนสังคม เป็นขั้นที่ให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น เผยแพร่ความรู้ จัดบอร์ด ช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนอ่อน อันเป็นการแสดงออกถึงความเกื้อกูล โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญพักตร์ ช่วยพันธ์ (2558) ที่พบว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) สามารถทำให้นักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้คิดและปฏิบัติด้วยตนเอง ส่งเสริมให้นักเรียนระดมสมองมากกว่าการคิดคนเดียว ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ร่วมกับการ กรอบแนวคิดเติบโต สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

2. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ดาวฤกษ์และระบบสุริยะหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ร่วมกับการรอบความคิดเติบโต ระหว่างก่อนเรียน และ หลังเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องดาวฤกษ์และระบบสุริยะหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ร่วมกับการรอบความคิดเติบโตหลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ร่วมกับการ กรอบแนวคิดเติบโต เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนลงปฏิบัติทำงาน

เป็นกลุ่ม ในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องแทรกกรอบความคิดเติบโตส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญพักตร์ ช่วยพันธ์ (2558) ที่พบว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) สามารถทำให้นักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้คิดและปฏิบัติด้วยตนเอง ส่งเสริมให้นักเรียนระดมสมองมากกว่า การคิดคนเดียว ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ร่วมกับกรอบแนวคิด เติบโต สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

3 การศึกษากรอบความคิดเติบโตหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ร่วมกับ กรอบความคิดเติบโต ระหว่างก่อน กับ หลังเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า กรอบความคิดเติบโตหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วย กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ร่วมกับ กรอบความคิดเติบโต สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) สามารถพัฒนา กรอบความคิดเติบโตของนักเรียนได้ จากการวิเคราะห์พฤติกรรมของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีการแสดงพฤติกรรมให้เห็นถึง ความตั้งใจและความพยายามทำทหายในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดียิ่งขึ้น โดยผลการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทน์ภัส ลิมสันติธรรม (2561) และวิชัย วงษ์ใหญ่ (2562) ที่พบว่านักเรียนที่มีกรอบความคิด เติบโตจะสามารถมองตนเองในด้านบวก มองการเรียนรู้สิ่งใหม่ว่าเป็นโอกาสการพัฒนา มุ่งมั่น และ มีความพยายามในการ เรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาตนเอง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลอง จัดการกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง ได้พบผลการทดลอง ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำโครงการ จึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะ การวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ร่วมกับ กรอบความคิดเติบโตเป็นการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการลงมือปฏิบัติจริง เน้นการทำงานเป็นทีม ได้มาซึ่งชิ้นงาน ครูผู้สอนจึงต้องมีการปรับเปลี่ยน รูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้เข้ากับเหมาะสมในด้านนักเรียน การสอดคล้องกรอบความคิดเติบโต ในขั้น การจัดการเรียนรู้ ต้องอาศัยการสื่อสาร ด้านการให้กำลังใจ หรือ ให้นักเรียนเห็นอุปสรรคเป็นประโยชน์ได้
2. ในการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ไปใช้ ครูผู้สอนสามารถปรับกิจกรรม ขั้นตอน ต่าง ๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของนักเรียน และ โรงเรียนได้
3. ในการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดกรอบความคิดเติบโต ได้นั้น ครูจะต้องใช้เทคนิควิธีการในการสื่อสาร ให้นักเรียนเกิดกรอบความคิดเติบโตขึ้นได้

4. ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาสามารถนำการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) บรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาได้ เพื่อปรับใช้จัดเป็นกิจกรรมชุมนุมหรือกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ไปทดลองใช้กับนักเรียน ในระดับชั้นอื่น ๆ เช่น ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้นรายวิชาคณิตศาสตร์
2. ควรนำวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ไปใช้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นที่นอกเหนือจากกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
3. ควรศึกษา การจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่นร่วมกับการรอบความคิดเติบโต ไปทดลองใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เช่น ระดับประถมศึกษา และ มัธยมศึกษา
4. ควรมีการศึกษาการนำการรอบความคิดเติบโต ไปใช้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นที่นอกเหนือจากกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *สาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2561). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)*. Retrieved from <https://drive.google.com/file/d/1MDQEDkqGs01PhyzqEnyTWNTS776ObCz/view>.
- ทิตินา แชมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญา คงทน, บุญนาค สุขุมเมฆ และชาติรี ฝ้ายคำตา. (2559). การพัฒนาแนวคิดเรื่องเคมีอินทรีย์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้ที่ใช้แบบจำลองเป็นฐาน. *วารสารหน่วยวิจัยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้*. 7(1). 62-76.
- พัชรีย์ ร่มพยอม วิชัยดิษฐ์. (2561). *การจัดการเรียนรู้วิชาเคมี สำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21*. ลพบุรี: ลพบุรีดีไซน์.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2557). *การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2545). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2557). *กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) ใน ยูทูบ*. [Online]. Available from <https://www.youtube.com>.
- ภพ เลหาไพบูลย์. (2542). *แนวการสอนวิทยาศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2562). *เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่องทักษะการโค้ชเพื่อครู*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิริวรรณ ตริเพ็ชร. (2558). *21st Century Skills และโรงเรียนมาตรฐานสากลในโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย*

[Online].Available: <https://sites.google.com>. [2558,ธันวาคม,7]

Dweck, C. (2012). *Mindset: How You Can Fulfill Potential*. London: Robinson.

Dweck, C. (2012). *Mindset and Malleable Minds: Implications for Giftedness and Talent*. In R.F. Subotnik, A Robinson.

Murphy, M. C., & Dweck, C. S. (2015). Mindsets shape consumer behavior, *Journal of Consumer Psychology*, <http://dx.doi.org/10.1016/j.jcps.2015.06.005>

การศึกษาความแตกต่างระหว่างการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ผ่านการสอนบทเรียนและการสอนผ่านวิดีโอทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 A CONTRASTIVE STUDY BETWEEN DEVELOPING LISTENING SKILL FOR COMPREHENSION THROUGH LESSONS AND VIDEO CLIPS FOR MATTAYOMSUKSA 3

ฉัตรชัย เก่งวินิจ^{1*} อนงนาฏ เพชรประเสริฐ²

Chatchai Kengwinit^{1*}, Anongnad Petchprasert²

^{1*}นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

^{1*}M. Ed. Candidate in English Language Teaching, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

²ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

²Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

*Corresponding Author E-mail: eikqsungsungus@gmail.com

Received: January 07, 2022; Revised: February 28, 2022; Accepted: March 14, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านบทเรียนและนักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านวิดีโอทัศน์และเพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาอังกฤษผ่านบทเรียนและผ่านวิดีโอทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) รวมทั้งสิ้น 60 คน ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านบทเรียนมีผลคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านวิดีโอทัศน์มีผลคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านบทเรียนมีความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาอังกฤษผ่านบทเรียนอยู่ในระดับเห็นด้วย และ 4) นักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านวิดีโอทัศน์มีความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาอังกฤษผ่านวิดีโอทัศน์อยู่ในระดับเห็นด้วยทุกรายการ

คำสำคัญ: การฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ บทเรียน วิดีทัศน์

ABSTRACT

The purposes of the study were to compare the students' scores on the English listening comprehension before and after using lessons and video to improve their listening skill, and investigate the students' opinions toward improving English listening skill through the uses of lessons and videos. The participants of the study were 60 ninth graders at Srinakharinwirot University Prasarnmit Demonstration School (Secondary). The participants were purposive sampling group for the present study. The results of the study were as follows: 1) the students' English listening comprehension achievement skill after using lessons was significantly increased higher than before using lessons at the .05 level, 2) the students' English listening comprehension achievement skill after using videos was significantly increased higher than before using videos at the .05 level, 3) the students' opinions toward the learning English through lessons were at the positive level and 4) the students' opinions toward the learning English through videos were at the positive level.

Keywords: English Listening Comprehension Skill, Lessons, Videos

บทนำ

ในปัจจุบันภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารทั่วทั้งโลก เพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สำคัญที่ใช้สื่อสารในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการติดต่อซื้อขาย ด้านการเมือง ด้านการแพทย์ ด้านการศึกษา เป็นต้น ผู้ที่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้จึงมีความได้เปรียบหลายด้าน เพราะถ้าสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ จะทำให้ได้รับโอกาสมากกว่าคนอื่น ๆ ที่ไม่สามารถสื่อสารได้ (กาญจนาพร รุจิโนม, 2561) ดังนั้นหลายประเทศจึงประกาศให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองของประเทศที่ต้องให้มีการจัดการเรียนการสอนรอมมาจากภาษาประจำชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยจัดอยู่ในฐานะภาษาต่างประเทศ ซึ่งเป็นการสอนที่เน้นแบบท่องจำ คำศัพท์และหลักไวยากรณ์มากกว่าการนำไปใช้สื่อสาร (Chanisara Tangkijmongkol และ Punchalee Wasanasomsithi, 2018) ซึ่งทำให้นักเรียนขาดทักษะด้านการสื่อสาร ไม่กล้าแสดงออกและขาดความมั่นใจ มีผลทำให้นักเรียนเกิดเจตคติต่อภาษาอังกฤษที่ไม่ดีและคิดว่าการเรียนภาษาอังกฤษนั้นยาก (สิริ แหวนทอง, 2539) อีกทั้งหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไม่ได้ให้ความสำคัญกับทักษะการสื่อสารและครูผู้สอนก็ยังไม่ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการสื่อสาร (ฤทัยรัตน์ ศรีพวงมาลัย, 2561) ทำให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทั้งหมดและปรับปรุงนโยบายแนวทางการสอนภาษาอังกฤษที่มุ่งเน้นการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่ประกอบไปด้วยการสอนทักษะการฟังอันดับแรก ตามด้วยการพูด การอ่าน และการเขียนตามลำดับ อีกทั้งต้องมีการสอนแทรกไวยากรณ์ด้วย (สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

จากการวิเคราะห์ผลการทดสอบภาษาอังกฤษระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 พบว่าผลการทดสอบของนักเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.67 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2563) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยกลางร้อยละ 50 อีกทั้งยังมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าผลการทดสอบของนักเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในปีการศึกษา 2562 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.75 ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

ปัญหาที่พบในการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษคือ ความเร็วของผู้พูดที่ผู้ฟังไม่สามารถควบคุมได้ ผู้ฟังมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับคำศัพท์ที่จำกัด (Underwood, 1989) และผู้เรียนขาดการฝึกฝนทักษะการฟัง ขาดแรงจูงใจและกลวิธีในการฟัง (Hasan, 2000) อีกทั้งการสอนภาษาอังกฤษไม่ได้ให้ความสำคัญกับการสอนทักษะการฟัง เพราะการสอนภาษาอังกฤษเน้นไปที่ทักษะการผลิตภาษา (Productive Skills) ประกอบด้วยทักษะการพูดและทักษะการเขียน มากกว่าทักษะการรับภาษา (Receptive Skills) ประกอบด้วยทักษะการฟังและทักษะการอ่าน (Richards & Renandya, 2011) ซึ่ง Nation และ Newton (2008) ได้กล่าวว่า การฟังเป็นทักษะสำคัญของการเรียนภาษาอังกฤษ ผู้เรียนได้รับข้อมูลและความรู้ต่าง ๆ จากการฟัง จากนั้นจึงเริ่มเรียนทักษะการพูดเป็นลำดับต่อไปและทักษะการฟังเป็นทักษะพื้นฐานที่ต้องเรียนรู้เป็นอันดับแรก โดยรับรู้ภาษาและน้ำเสียง นำไปสู่ความเข้าใจ จนสามารถโต้ตอบด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง (ปรียานุช ทองเกลี้ยง, 2562) สอดคล้องกับ Vandergrift (1999, p.168) ที่กล่าวถึง การฟังเพื่อความเข้าใจ (Listening Comprehension) ว่าเป็นกระบวนการที่ผู้ฟังต้องใช้ความรู้ทางภาษา ได้แก่ คำศัพท์ โครงสร้างทางไวยากรณ์ พร้อมกับสามารถแยกแยะเสียงต่าง ๆ ที่ได้ยินและผู้ฟังต้องเข้าใจและเรียนรู้ การออกเสียง การเน้นคำในประโยคต่าง ๆ เพื่อให้การฟังนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้มีการนำสื่อการเรียนรู้มาเป็นส่วนประกอบสำคัญในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพ เพราะถ้าสื่อการเรียนรู้มีประสิทธิภาพที่ดี ใช้งานง่ายและมีความหลากหลายอาจมีผลทำให้ผู้เรียนรู้สามารถพัฒนาทักษะการฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้สอนนั้นสามารถพัฒนาสื่อการเรียนการสอน เทคนิคการสอนและนำไปใช้ออกแบบกิจกรรมให้มีความหลากหลายที่ใช้จัดการเรียนการสอนในห้องเรียน (ฤทัยรัตน์ ศรีพวงมาลัย, 2561) ซึ่งสื่อการเรียนรู้ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในห้องเรียนคือ สื่อวีดิทัศน์

วีดิทัศน์เป็นสื่อตามสภาพจริง (Authentic Material) ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในห้องเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้ทางด้านภาษาหลายทาง (นิธิโมโต, 2538) ซึ่ง Lonergan (1984) ได้กล่าวว่า วีดิทัศน์เป็นสื่อที่ผู้เรียนสามารถฟังเสียงและชมภาพปรากฏบนจอพร้อม ๆ กันจะช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาพของผู้สนทนา ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนฟังได้อย่างเข้าใจมากขึ้น อีกทั้งทำให้ผู้เรียนฝึกการฟังเพื่อความเข้าใจในภาพรวมและรายละเอียดได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้การได้ยินทั้งเสียงและได้เห็นภาพ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ภาษาที่มีความหมายและชีวิตชีวามากยิ่งขึ้นและวีดิทัศน์ยังเป็นสื่อที่นำสถานการณ์จริงมาใช้ในห้องเรียนได้ (Geddes & Sturtridge, 1982) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยุพดี หินเภาว (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยการใช้วีดิทัศน์เป็นสื่อการสอน พบว่า นักศึกษามีความสามารถด้านทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หลังจากที่ใช้วีดิทัศน์เป็นสื่อการสอน

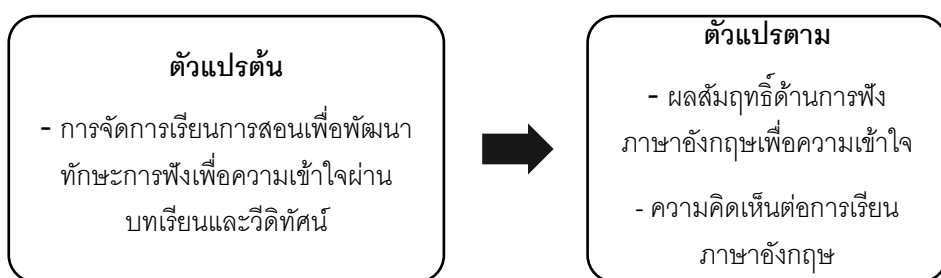
บทเรียน คือ ชุดกิจกรรมที่ได้วางแผนและเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่ถูกนำเสนอตามลำดับซึ่งสามารถเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ได้สูงสุด (Richards, 2015) อีกทั้งบทเรียนเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมที่จะใช้ในห้องเรียนให้เหมาะสมกับความสามารถผู้เรียน ซึ่งการวางแผนบทเรียนเป็นศิลปะของการรวมองค์ประกอบต่าง ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้บทเรียนมีเอกลักษณ์ที่ผู้เรียนสามารถจำได้ ทำงานได้และสามารถตอบสนองต่อสิ่งที่ผู้สอนสร้างขึ้น (Harmer, 2003) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยโดย นาถฤทัย ทองจันทร์ (2560) พบว่านักเรียนมีความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษหลังจากการใช้บทเรียนสูงกว่าก่อนการใช้บทเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากข้อมูลการวิจัยที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้างต้นพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนและใช้วีดิทัศน์สามารถพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องการศึกษาความแตกต่างระหว่างการพัฒนาทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจผ่านการสอนบทเรียนและการสอนผ่านวีดิทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีการจัดการเรียนที่เน้นทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจ อีกทั้งมีการนำสื่อการสอนตามสภาพจริงและนำสื่อการสอนที่มีความหลากหลายมาประยุกต์ใช้ในห้องเรียน และมีการเลือกเนื้อหา โครงสร้างทางภาษาและการจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับความสามารถทางภาษาของนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถพัฒนาทักษะการฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากทักษะการฟังเป็นทักษะพื้นฐานอันดับแรกที่ต้องได้รับการสอน ตามด้วยทักษะการพูด การอ่านและการเขียนตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านบทเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านวีดิทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาอังกฤษผ่านบทเรียนและวีดิทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนผ่านบทเรียนและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนผ่านวีดิทัศน์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความแตกต่างระหว่างการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจผ่านการสอนบทเรียนและการสอนผ่านวีดิทัศน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการ

สอนผ่านบทเรียน เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านวีดิทัศน์และศึกษาความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาอังกฤษผ่านบทเรียนและผ่านวีดิทัศน์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) กรุงเทพมหานคร ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา ภาษาอังกฤษฟัง-พูด 6 อ23204 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 12 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 364 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) กรุงเทพมหานคร ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา ภาษาอังกฤษฟัง-พูด 6 อ23204 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้ห้องเรียนที่ผู้วิจัยได้สอน จำนวน 2 ห้องเรียน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/4 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนผ่านวีดิทัศน์ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/5 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนผ่านบทเรียน รวมทั้งสิ้น 60 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจผ่านบทเรียนและวีดิทัศน์

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนเรียนให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มทำแบบทดสอบ แล้วผู้วิจัยจึงทำการบันทึกผลคะแนนสอบก่อนเรียนไว้เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากนั้น ผู้วิจัยทำการสอนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านบทเรียน 1 กลุ่ม และแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านวีดิทัศน์ 1 กลุ่ม กลุ่มละ 3 แผน แผนละ 60 นาที รวมทั้งสิ้น 180 นาที หรือ 3 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนและวางแผนบทเรียน ของ Harmer (2003) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นก่อนการวางแผน (Pre-Planning) เป็นขั้นที่ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงความสามารถทางด้านภาษาพื้นฐานทางวัฒนธรรมและความสนใจของผู้เรียนรายบุคคล โดยมีองค์ประกอบที่ต้องนึกถึงคือ กิจกรรมที่ต้องเลือกใช้ เนื้อหาต้องกระตุ้นความสนใจ ภาษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนและต้องวางแผนว่าทักษะใดที่ต้องการพัฒนา

2) ขั้นการวางแผน (The Plan) เป็นขั้นที่ผู้วิจัยวางแผนบทเรียนโดยมีองค์ประกอบ คือ การคำอธิบายขั้นเรียนและการวางแผนเวลาให้เหมาะสม จุดประสงค์ของบทเรียน กิจกรรม วิธีการดำเนินการ และเวลาที่ใช้ และองค์ประกอบสุดท้าย คือ ปัญหาและความเป็นได้ที่จะเกิดขึ้น

3) ขั้นการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ (Using Lesson Plans) เป็นขั้นที่ผู้วิจัยได้นำแผนการจัดการเรียนรู้มาใช้อย่างจริง โดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Warm-up) เป็นขั้นที่เกริ่นนำให้กับผู้เรียนถึงเรื่องที่จะได้เรียน เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนและเข้าใจเรื่องที่จะได้เรียนในขั้นต่อไป เช่น การชี้แจงรายละเอียดของเรื่องที่จะได้เรียน ขั้นนำเสนอเนื้อหา (Presentation) เป็นขั้นที่ผู้เรียนพูดแสดงความคิดเห็นจากคำถามของครูผู้สอน และผู้เรียนยังได้ฝึกการฟังจากการ

สอนเนื้อหา คำศัพท์ โครงสร้างประโยค เพื่อเตรียมความพร้อมในขั้นต่อไป ขั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice) เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ฝึกการฟังและการพูดจากการตอบคำถามที่ครูผู้สอนคิดขึ้นมา การฝึกการฟังนั้นฝึกจากครูผู้สอนพูดคำถามให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนฝึกพูดตอบคำถาม ชื่อนำไปใช้ (Production) เป็นขั้นที่ผู้เรียนจับคู่นำเสนอผลงานที่ได้เรียนไป โดยนำข้อมูลที่ได้ฟังมาช่วยกันวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นออกมาเป็นผลงานของตนเอง เพื่อเป็นการฝึกการคิดวิเคราะห์ อีกทั้งทำให้ผู้เรียนที่ยังไม่นำเสนอได้ฝึกทักษะการฟังจากเพื่อนร่วมห้องและช่วยกันเสนอแนะในสิ่งที่ขาดหายไปของแต่ละคู่ ขั้นสรุป (Wrap up) เป็นขั้นที่ผู้สอนสรุปบทเรียนที่ได้เรียนมา พร้อมทั้งให้คำแนะนำผู้เรียนในการทำกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป

ในส่วนของการจัดการเรียนการสอนผ่านวีดิทัศน์ ผู้วิจัยใช้ขั้นตอนการสอนของ Stempleski (2003) ซึ่งมี 3 ขั้นตอน ได้แก่

1) ขั้นก่อนการชมวีดิทัศน์ (Pre-Viewing Stage) เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสอนคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในวีดิทัศน์ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนชมวีดิทัศน์

2) ขั้นการชมวีดิทัศน์ (Viewing Stage) เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ชมวีดิทัศน์พร้อมกับการทำกิจกรรมในใบงานที่ได้เตรียมไว้ อีกทั้งผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการใช้วีดิทัศน์ในการสอนภาษาอังกฤษของ Stempleski and Tomalin (1990) ผู้วิจัยใช้แค่เทคนิคการปิดภาพแต่เปิดเสียง (Sound on/Vision off) ก่อนการใช้เทคนิค ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามในใบงานล่วงหน้า เพื่อให้ผู้เรียนเตรียมความพร้อมในการฟังอย่างมีจุดมุ่งหมายและคาดเดาถึงเหตุการณ์ในวีดิทัศน์ได้ หลังจากผู้วิจัยใช้เทคนิคปิดภาพเปิดเสียงและให้ผู้เรียนทำกิจกรรมในใบงานจนครบ ผู้วิจัยจึงเปิดทั้งภาพและเสียงเพื่อเป็นการเฉลยกิจกรรมในใบงาน

3) ขั้นหลังการชมวีดิทัศน์ (Post-Viewing Stage) เป็นขั้นที่ผู้เรียนฝึกภาษาหลังจากชมวีดิทัศน์ เช่น แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่รับชมรับฟัง พุดนำเสนอผลงาน เป็นต้น

หลังจากเสร็จสิ้นขั้นตอนการสอนนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มทำแบบทดสอบ ซึ่งเป็นฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียนโดยผู้วิจัยสลับข้อของแบบทดสอบ ผู้วิจัยตรวจให้คะแนนผลการสอบจากแบบทดสอบเพื่อวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำไปเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังก่อนและหลังจากการใช้บทเรียนและวีดิทัศน์ นอกจากนี้ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาอังกฤษผ่านบทเรียนและผ่านวีดิทัศน์ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อแผนการจัดการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ผ่านบทเรียนและวีดิทัศน์ ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านบทเรียนจำนวน 3 แผนและแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านวีดิทัศน์ จำนวน 3 แผน โดยผู้วิจัยศึกษาเอกสารและหนังสือ Vocabulary for IELTS Advance ของ Pauline Cullen ซึ่งใช้ประกอบการเรียนการสอนในการวิจัยนี้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน แล้วจึงนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษจำนวน 3 ท่าน ประเมินความถูกต้องด้านเนื้อหาและความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 แผน โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านบทเรียนเท่ากับ 0.95 และค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านวีดิทัศน์เท่ากับ 1.00 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริงในการวิจัย

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา ซึ่งการวิจัยนี้ใช้แบบทดสอบชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice Test) แบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 2 ฉบับ (ก่อน-หลังเรียน) ทั้ง 2 ฉบับประกอบด้วยข้อสอบ จำนวน 30 ข้อ ครอบคลุมหัวข้อตามเนื้อหาจากหนังสือ Vocabulary for IELTS Advance ของ Pauline Cullen หัวข้อละ 10 ข้อ จากนั้นผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จำนวน 30 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา (Validity) ของข้อคำถามในแต่ละข้อ จากนั้นผู้วิจัยนำไปใช้กับกลุ่มนักเรียนซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยนี้ (Try Out) ไปหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) โดยใช้วิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน ($KR-20$) พบว่า ข้อสอบที่สามารถใช้ได้มีจำนวนทั้งสิ้น 18 ข้อ และข้อสอบที่ใช้ไม่ได้จำนวน 12 ข้อ จากจำนวนเดิม 30 ข้อ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้ข้อสอบจำนวน 15 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหา 3 หัวข้อ โดยมีค่าความยากง่ายตั้งแต่ .20 - .80 จำนวน 19 ข้อ ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 - .80 จำนวน 20 ข้อ และผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) โดยใช้วิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน ($KR-20$) พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .70

3. แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาอังกฤษผ่านบทเรียนและผ่านวิดีโอ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาอังกฤษผ่านบทเรียนและผ่านวิดีโอ จำนวน 20 ข้อ โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (Likert, 1932) โดยมีเกณฑ์ดังนี้

- 5 คะแนนหมายถึง เห็นด้วยอย่างมาก
- 4 คะแนนหมายถึง เห็นด้วย
- 3 คะแนนหมายถึง ไม่แน่ใจ
- 2 คะแนนหมายถึง ไม่เห็นด้วย
- 1 คะแนนหมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ จำนวน 20 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของข้อคำถามในแต่ละข้อ จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาอังกฤษผ่านบทเรียนและผ่านวิดีโอไปทดลองก่อนใช้จริง (Pilot Testing) กับนักเรียนกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 60 คน หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความคิดเห็นจากการทดลองก่อนใช้จริงมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาอังกฤษผ่านบทเรียนมีค่าเท่ากับ .97 ส่วนแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาอังกฤษผ่านวิดีโอมีค่าเท่ากับ .96

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มาหาค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และผู้วิจัยนำผลการทดสอบมาเปรียบเทียบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test แบบ Dependent Samples หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำผล

แสดงความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาอังกฤษผ่านบทเรียนและผ่านวิดีโอทัศน์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม หาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านบทเรียนพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านบทเรียนมีคะแนนด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 โดยมีค่า t -value เท่ากับ -5.70 ค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 10.63 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนที่มีค่าเท่ากับ 8.50

ตารางที่ 1 ผลเปรียบเทียบคะแนนด้านการฟังก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านบทเรียน

การทดสอบ	n	Mean	SD	t -value	df	p -value
ก่อนเรียน	30	8.50	3.50	-5.70	29	.00*
หลังเรียน	30	10.63	2.76			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านวิดีโอทัศน์พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านวิดีโอทัศน์มีคะแนนด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 โดยมีค่า t -value เท่ากับ -5.47 ค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 10.67 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนที่มีค่าเท่ากับ 9.00

ตารางที่ 2 ผลเปรียบเทียบคะแนนด้านการฟังก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านวิดีโอทัศน์

การทดสอบ	n	Mean	SD	t -value	df	p -value
ก่อนเรียน	30	9.00	3.24	-5.47	29	.00
หลังเรียน	30	10.67	2.90			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาอังกฤษผ่านบทเรียนพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาอังกฤษผ่านบทเรียนอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 ($M = 4.18$, $SD = .61$) นอกจากนี้ นักเรียนยังมีความคิดเห็นว่าการออกเสียงและสำเนียงภาษาของผู้สอน มีความชัดเจน จึงทำให้นักเรียนเข้าใจได้ง่าย โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.43 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 ($M = 4.43$, $SD = .56$)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนต่อการเรียนภาษาอังกฤษผ่านบทเรียน

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น		แปลผล
		Mean	SD	
1	เนื้อหาของบทเรียนเข้าใจง่าย เหมาะกับวัยของนักเรียน	4.40	.49	เห็นด้วย
2	เนื้อหาของบทเรียนมีความหลากหลายทำให้เกิดการพัฒนาทักษะการฟัง	4.20	.54	เห็นด้วย
3	เนื้อหาของบทเรียนมีความสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน	3.90	.79	เห็นด้วย
4	การออกเสียง และ สำเนียง ภาษา ของ ผู้สอน มีความชัดเจน จึงทำให้นักเรียนเข้าใจได้ง่าย	4.43	.56	เห็นด้วย
5	อัตราความเร็วการพูดของผู้สอนอยู่ในระดับที่เหมาะสม	4.30	.59	เห็นด้วย
6	นักเรียนสามารถเรียนรู้คำศัพท์ สำนวน และประโยคจากบทเรียนได้	4.00	.77	เห็นด้วย
7	นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการฟังจากเรียนผ่านบทเรียนได้	4.23	.50	เห็นด้วย
8	กิจกรรมที่ใช้ในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านบทเรียนช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษได้	4.27	.51	เห็นด้วย
9	กิจกรรมที่ใช้ในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านบทเรียนมีความหลากหลาย	4.03	.71	เห็นด้วย
10	การเรียนภาษาอังกฤษผ่านบทเรียนช่วยให้นักเรียน มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ	4.07	.68	เห็นด้วย
รวม		4.18	.61	เห็นด้วย

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาอังกฤษผ่านวิดีโอพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาอังกฤษผ่านวิดีโออยู่ในระดับเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62 ($M = 3.98$, $SD = .62$) นอกจากนี้ นักเรียนยังมีความคิดเห็นว่าการออกเสียงและสำเนียงภาษาในวิดีโอมีความชัดเจน ดังนั้นนักเรียนจึงเข้าใจได้ง่าย โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 4.10 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .54 ($M = 4.10$, $SD = .54$)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนต่อการเรียนภาษาอังกฤษผ่านวิดีโอ

ข้อ	รายการ	ความคิดเห็น		แปลผล
		Mean	SD	
1	เนื้อหา ของ วิดีโอ เข้าใจง่าย เหมาะสมกับวัยนักเรียน	3.97	.66	เห็นด้วย

2	เนื้อหาของวีดิทัศน์มีความหลากหลายทำให้เกิดการพัฒนาทักษะการฟัง	4.03	.60	เห็นด้วย
3	เนื้อหาของวีดิทัศน์มีความสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน	3.87	.62	เห็นด้วย
4	การออกเสียง และสำเนียงภาษาในวีดิทัศน์ มีความชัดเจน นักเรียนเข้าใจได้ง่าย	4.10	.54	เห็นด้วย
5	อัตราความเร็วของผู้พูดในวีดิทัศน์อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับนักเรียน	3.73	.73	เห็นด้วย
6	นักเรียนสามารถเรียนรู้คำศัพท์ สำนวน และประโยคภาษาอังกฤษได้จากวีดิทัศน์	4.03	.55	เห็นด้วย
7	นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการฟังจากการเรียนผ่านวีดิทัศน์ได้	4.07	.57	เห็นด้วย
8	กิจกรรมที่ใช้ในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านวีดิทัศน์ช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษได้	4.03	.60	เห็นด้วย
9	กิจกรรมที่ใช้ในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านวีดิทัศน์มีความหลากหลาย	4.03	.60	เห็นด้วย
10	การเรียนภาษาอังกฤษผ่านวีดิทัศน์ช่วยให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ	3.93	.73	เห็นด้วย
รวม		3.98	.62	เห็นด้วย

อภิปรายผล

1. ผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านบทเรียนพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านบทเรียน จำนวน 30 คน มีผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 24 คน ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านบทเรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยสอนตามขั้นตอนปกติ โดยมีขั้นตอน ดังนี้ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Warm-up) ขั้นนำเสนอเนื้อหา (Presentation) ขั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice) ขั้นนำไปใช้ (Production) ขั้นสรุป (Wrap up) ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มควบคุม พบว่า นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจหลังจากการใช้บทเรียนได้ดีขึ้น เนื่องมาจากแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านบทเรียน มีการวางแผนการจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงกิจกรรมที่ใช้เพื่อพัฒนาทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจ ภาษาต้องมีความเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนและเนื้อหาที่สามารถกระตุ้นความสนใจนักเรียน (Harmer, 2001, pp. 308-320) เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจระหว่างเรียน อีกทั้งการเรียนการสอนผ่านบทเรียน นักเรียนได้ฝึกทักษะการฟังจากการพูดของครูผู้สอน จากการถามตอบ การฟังจากการสอนโครงสร้างทางภาษาและคำศัพท์ และยังมีกิจกรรมให้นักเรียนฟังการนำเสนอผลงานจากเพื่อนร่วมชั้นแล้วช่วยกันสะท้อนคิดผลงานของเพื่อนร่วมชั้นอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของหิรัศดี พลตรี (2559) ที่ศึกษาเรื่องผลการใช้บทเรียนภาษาอังกฤษที่เน้นภาระงานและสาระท้องถิ่นต่อความสามารถการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนน้ำเกลี้ยงวิทยาผลการวิจัย

พบว่า ความสามารถในการฟังพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังจากการใช้บทเรียนภาษาอังกฤษที่เน้นภาระงานและสาระท้องถิ่นสูงกว่าก่อนการใช้บทเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ที่มีผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเท่าเดิม มีค่าคะแนนมากกว่า 60% ขึ้นไป หรือมีคะแนนตั้งแต่ 9 คะแนนขึ้นไปจำนวน 5 คน อันเนื่องมาจากนักเรียนมีความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษที่ดี โดยดูจากคะแนนการสอบก่อนและหลังเรียน

2. ผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านวีดิทัศน์ พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านวีดิทัศน์ จำนวน 30 คน มีผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 22 คน ทั้งนี้เนื่องผู้วิจัยได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านวีดิทัศน์ที่พัฒนาขึ้นตามขั้นตอนของ Stempleski (2003, pp. 366-367) ที่ประกอบด้วย ขั้นตอนการชมวีดิทัศน์ (Pre-Viewing Stage) ขั้นการชมวีดิทัศน์ (Viewing Stage) และขั้นหลังการชมวีดิทัศน์ (Post-Viewing Stage) นอกจากนี้ ในขั้นการชมวีดิทัศน์ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการใช้วีดิทัศน์ในการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของ Stempleski and Tomalin (1990, pp.15-16) คือ การปิดภาพแต่เปิดเสียง (Sound on/Vision off) และการดูภาพและฟังเสียงพร้อมกัน (Sound and Vision on) ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลอง พบว่า นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจหลังจากการใช้วีดิทัศน์ได้ดีขึ้น อาจมีสาเหตุมาจากแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านวีดิทัศน์ได้สร้างโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจจากการใช้เทคนิคและขั้นตอนที่ใช้วีดิทัศน์เป็นสื่อการสอน เนื่องจากวีดิทัศน์เป็นสื่อภาษาอังกฤษจากเหตุการณ์จริง และเป็นสื่อที่มีทั้งภาพและเสียงที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่ต้องการสื่อสารด้วย ที่ช่วยการสนับสนุนให้นักเรียนเกิดทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งนักเรียนได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ใช้ในสถานการณ์จริงจากสื่อวีดิทัศน์ที่มีบริบทแตกต่างกันและมีหลากหลายประเภท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hea-Suk Kim (2015) ได้ศึกษาผลของการใช้วีดิทัศน์เพื่อพัฒนาการฟังเพื่อความเข้าใจ พบว่า นักศึกษากลุ่มทักษะระดับกลางและระดับสูง ความสามารถของทักษะการฟังเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญหลังจากเรียนรู้ด้วยวีดิทัศน์ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเท่าเดิมมีคะแนนมากกว่า 60% ขึ้นไป หรือมีคะแนนตั้งแต่ 9 คะแนนขึ้นไป จำนวน 8 คน อาจเนื่องมาจากนักเรียนมีความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษที่ดีอาจทำให้ผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังเพื่อความเข้าใจหลังเรียนของนักเรียนไม่แตกต่างจากก่อนเรียน

3. นักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านบทเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเพิ่มขึ้นสูงกว่าก่อนเรียนเท่ากับ 2.13 คะแนน ซึ่งสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านวีดิทัศน์ที่มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเพิ่มขึ้นสูงกว่าก่อนเรียนเท่ากับ 1.67 คะแนน ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจาก นักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านบทเรียนมีโอกาสได้ฝึกทักษะการฟังจากครูผู้สอน และฝึกทักษะการฟังจากเพื่อนร่วมชั้นนำเสนอผลงาน โดยครูผู้สอนมอบหมายให้นักเรียนจดบันทึก สะท้อนผลและเสนอแนะเพิ่มเติมในประเด็นที่ขาดหาย ซึ่งนักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านบทเรียนมีโอกาสได้ฝึกทักษะการฟังมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านวีดิทัศน์ที่ได้ฝึกทักษะการฟังจากวีดิทัศน์เพียงอย่างเดียว

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาอังกฤษผ่านบทเรียนอยู่ในระดับเห็นด้วย ($M = 4.18$, $SD = .61$) โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านบทเรียนมีความคิดเห็นว่า การออกเสียงและสำเนียงภาษาของผู้สอนมีความชัดเจน จึงทำให้นักเรียนเข้าใจได้ง่ายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.43$, $SD = .56$) อาจมีสาเหตุมาจากผู้วิจัยได้ออกเสียงและสำเนียงที่ชัดเจน ทำให้นักเรียนฟังเข้าใจได้ง่ายและสามารถพูดสื่อสารตอบกลับได้อย่างมั่นใจ

5. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาอังกฤษผ่านวิดีโออยู่ในระดับเห็นด้วย ($M = 3.98$, $SD = .62$) โดยนักเรียนมีความคิดเห็นว่าการออกเสียงและสำเนียงภาษาในวิดีโอมีความชัดเจน นักเรียนเข้าใจได้ง่าย โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($M = 4.10$, $SD = .54$) อาจเนื่องมาจากวิดีโอมีการออกเสียงและสำเนียงภาษาของผู้พูดเหมาะสมกับผู้เรียน อีกทั้งผู้พูดในวิดีโอมีการออกเสียงและสำเนียงภาษาที่ผู้เรียนคุ้นเคยจากการเรียนกับอาจารย์ที่เป็นเจ้าของภาษาเป็นประจำ อาจจะทำให้ผู้เรียนสามารถฟังและเข้าใจได้ง่าย

6. ค่าเฉลี่ยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่แสดงความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาอังกฤษผ่านบทเรียน ($M = 4.18$, $SD = .61$) สูงกว่า ค่าเฉลี่ยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่แสดงความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาอังกฤษผ่านวิดีโอ ($M = 3.98$, $SD = .62$) อาจมีสาเหตุมาจากการจัดการเรียนรู้ผ่านบทเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการฟังจากครูผู้สอนและจากเพื่อนร่วมชั้น ซึ่งมีอัตราความเร็วอยู่ในระดับที่นักเรียนสามารถเข้าใจได้ ซึ่งแตกต่างจากการฟังจากวิดีโอที่อัตราความเร็วอยู่ในระดับที่นักเรียนสามารถเข้าใจได้ยาก นอกจากนี้ นักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านบทเรียนอาจจะมีความคิดเห็นว่าการหาและกิจกรรมของการจัดการเรียนรู้ผ่านบทเรียนมีความเหมาะสมและกิจกรรมที่หลากหลายซึ่งตรงข้ามกับนักเรียนที่ได้รับการสอนผ่านวิดีโอที่มีความคิดเห็นว่าการหาและกิจกรรมที่ใช้ในบทเรียนเหมาะสมและมีกิจกรรมน้อยกว่า แม้ว่าครูผู้สอนเลือกเนื้อหาเหมือนกันก็ตาม

ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดที่สำคัญอยู่ 4 ประการ ได้แก่

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงที่ประเทศไทยอยู่ในระหว่างการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบออนไลน์กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

2. ในช่วงของการดำเนินการวิจัยในรูปแบบออนไลน์ในบางชั่วโมงพบว่า นักเรียนบางคนเข้าห้องเรียนไม่ตรงต่อเวลาขาดเรียนและไม่ได้มีส่วนร่วมในชั้นเรียน จึงทำให้นักเรียนได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วน

3. ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 60 คน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนผ่านวิดีโอเทียบกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนผ่านบทเรียน เนื่องจากนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มเป็นนักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษด้านการฟังใกล้เคียงกัน

4. ระยะเวลาในการดำเนินการสอนกับนักเรียนน้อยเกินไป จึงอาจทำให้นักเรียนไม่ได้รับการฝึกทักษะการฟังอย่างเพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

จากการค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนและการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ครูผู้สอนควรเลือกเนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน มีเนื้อหาความยากง่ายเหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษและอาจทำให้ผู้เรียนรู้สึกเพลิดเพลินในการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น
2. ครูผู้สอนควรศึกษาเทคนิค วิธีการ ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายทั้งการใช้บทเรียนและการใช้วิธีทัศนประกอบการสอน เพื่อพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพและพัฒนาทักษะการฟังของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด
3. ครูผู้สอนควรวางแผนการสอนและวิธีแก้ปัญหาในระหว่างการสอนออนไลน์ให้เป็นระบบ เมื่อเกิดปัญหาทางเทคนิคหรือเกิดเหตุขัดข้องบางประการในระหว่างการสอน ครูผู้สอนสามารถแก้ปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่ เพราะการเกิดปัญหาหรือเหตุขัดข้องอาจทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียนและทำให้เป็นอุปสรรคต่อการสอน
4. ควรมีการทำแบบประเมินความเข้าใจระหว่างบทเรียนและประเมินครูผู้สอน เพื่อครูผู้สอนจะได้นำบทเรียนและวิธีการสอนไปปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาเพื่อให้บทเรียนและวิธีการสอนมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน
5. ควรเพิ่มระยะเวลาในการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการฟังและเพื่อให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. นักวิจัยอาจศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษ ระหว่างการสอนผ่านบทเรียนกับการสอนผ่านวิธีทัศน
2. นักวิจัยอาจเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจแสดงผลการศึกษาที่แตกต่างออกไป
3. นักวิจัยอาจศึกษาค้นคว้าการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจในรูปแบบหรือวิธีการสอนที่หลากหลาย รวมถึงในบริบทของระดับชั้นและวิชาที่แตกต่างกัน

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนงนาฏ เพชรประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระที่สละเวลาให้คำแนะนำ เสนอแนะทางอันเป็นประโยชน์ในการดำเนินการวิจัยและปรับปรุงแก้ไข เป็นผู้ผลักดัน ให้กำลังใจและยังให้แนวคิดที่ทรงคุณค่าต่อผู้วิจัย ผู้วิจัยขอกราบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงทุกท่านที่อบรม สั่งสอน ให้ความรู้และคำแนะนำอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ที่กรุณาอนุญาตให้ผู้วิจัยได้ปฏิบัติทดลองและเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ให้ความร่วมมืออย่างดีในการศึกษานี้

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน 2551*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ
- กาญจนาพร รุจิโณม. (2561). การสื่อสารภาษาอังกฤษของคนไทยกับการดำเนินชีวิตใน ศตวรรษที่ 21. *วารสารศิลปการ
จัดการ*, ปีที่ 2 (ฉบับที่ 3), กันยายน – ธันวาคม 2561.
- นาถฤทัย ทองจันทร์ และ บุษบา กนกศิลป์ธรรม. (2560). การพัฒนาบทเรียนสร้างเสริมความสามารถด้านการฟัง-พูด
ภาษาอังกฤษเพื่อการโรงแรมสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการโรงแรม วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม.
วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ปีที่ 17(1), มกราคม 2562 – มิถุนายน 2562.
- นิธิโมตะ, โยอิชิ. (2538). *การผลิตสื่อโทรทัศน์และวีดิทัศน์*. แปลโดยวิภา อุดมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริญญช ทองเกลี้ยง. (2562). *ผลการใช้แบบฝึกประกอบภาพยนตร์ที่มีต่อการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3*. ค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ยุพดี หินเภาว. (2550). *การใช้วีดิทัศน์ประกอบการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านทักษะการฟังภาษาอังกฤษของ
นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคลพบุรี*. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฤทัยรัตน์ ศรีพวงมาลัย, (2561) *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการจัดการเรียนรู้ผ่าน
พอดคาสต์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหนองกุศลาลน้ำเที่ยงวิทยา*. ค้นคว้าอิสระ
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2563). *ค่าสถิติพื้นฐานผลการทดสอบ O-NET ม.3 ปีการศึกษา 2561-2563*.
เข้าถึงเมื่อ 17 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.niets.or.th/th/catalog/view/3865>
- สถาบันภาษาอังกฤษ, สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *คู่มือการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแนวใหม่ตาม
กรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษที่เป็นสากล ระดับชั้นมัธยมศึกษา*.
- สิริ แหวนทอง. (2539). ภาษาอังกฤษกับนักเรียนไทย. *สารพัฒนาหลักสูตร*, 15(1), 51-54.
- หริศศักดิ์ พลตรี. (2559). ผลการใช้บทเรียนภาษาอังกฤษที่เน้นภาระงานและสาระท้องถิ่นต่อความสามารถการฟัง-พูด
ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนน้ำเกลี้ยงวิทยา. *Veridian E-Journal, Silpakorn
University สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ* ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน – ธันวาคม 2559.
- Chanisara Tangkijmongkol & Punchalee Wasanasomsithi. (2555). *An Analysis of English Language
Learning Needs and Problems of Underprivileged Children in a Slum Area in Bangkok
Metropolis*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Geddes, M., & Sturtridge, G. (1982) *Video in Language Classroom*. London: Heinemann Educational Books.
- Harmer, J. (2003) *The Practice of English Language Teaching*. Harlow: Pearson Education.
- Hasan M., & Hoon T. B. (2012). ESL Learners' Perception and Attitudes towards the use of Podcast in
developing listening skills. *The English Teacher: University Putra Malaysia*, XLI (2), 11-14.

- Hea-Suk Kim. (2015). Using Authentic Videos to Improve EFL Students' Listening Comprehension. *International Journal of Contents*. 11(4), 15-24.
- Lonergan, J. (1984). *Video in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Nation, I. S. P., & Newton, J. (2009) *Teaching ESL/EFL Listening and Speaking*. New York: Routledge.
- Richards, J. C., & Renandya, W. A. (2011). *Methodology in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Richards, J. C. (2015). *Key Issues in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Stempleski, S. (2003). *Integrating video into the classroom curriculum*. Selected Papers from the Twelfth International Symposium on English Teaching. Taipei: Crane.
- Stempleski, S., & Tomalin, B. (1990). *Video in Action: Recipes for Using Video in Language Teaching*. London: Prentice Hall International.
- Underwood, M. (1989). *Teaching Listening*. New York: Longman.

รูปแบบการทำกิจกรรมนอกห้องเรียนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ที่มีผลต่อพัฒนาการทางทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

THE PATTERN OF OUT-OF-CLASS ENGLISH ACTIVITIES BASED ON CONSTRUCTIVIST APPROACH ON ENGLISH SKILLS DEVELOPMENT OF GRADE 4-6 STUDENTS

นัยนา ถาวรายุศม์^{1*}, ปิยพงษ์ พรหมนนท์², ภรณ์ภา วงศ์ชะอุ่ม³

Naiyana Tharvarayus^{1*}, Piyapong Promnont², Pornnapa Wongchaum³

^{1,2,3}โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

^{1,2,3}Prasammit Demonstration School (Elementary): Srinakharinwirot University

*Corresponding Author E-mail : nai5.2.22na@gmail.com

Received: March 10, 2022; Revised: May 02, 2022; Accepted: May 12, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดการทำกิจกรรมนอกห้องเรียนเกี่ยวกับทักษะภาษาอังกฤษ รวมถึงปัญหาด้านการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย และเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 90 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive) ใช้เวลาในการทดลอง 14 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดความสามารถด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และคำศัพท์ แบบสัมภาษณ์ลักษณะและวิธีการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน และเกณฑ์ในการวัดทักษะทั้ง 5 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยในแบบวัดพบว่าความถี่ของการทำกิจกรรมนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ชอบฟังเพลงภาษาอังกฤษมากที่สุดและเขียนไดอารีเป็นภาษาอังกฤษในแต่ละวันน้อยที่สุด ด้านช่วงระยะเวลาของการทำกิจกรรมนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชอบฟังเพลงภาษาอังกฤษมากที่สุด ส่วนนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ชอบเล่นเกมออนไลน์ที่ใช้ภาษาอังกฤษมากที่สุด และนักเรียนทั้ง 3 ระดับชั้นเขียนไดอารีเป็นภาษาอังกฤษในแต่ละวันน้อยที่สุด อีกทั้งยังพบว่าค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในแต่ละด้านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 คือ ด้านการพูด ในขณะที่ ป.5 ด้านคำศัพท์ และ ป.6 ด้านการฟังภาษาอังกฤษ จากการสัมภาษณ์นักเรียนจำนวน 10 คน พบว่าร้อยละ 60 ของนักเรียนชอบทำกิจกรรมที่บ้านและทำกิจกรรมผ่านทางสื่อออนไลน์ Google, Youtube และ Facebook เพื่อพัฒนาการเรียนรู้เกี่ยวกับคำศัพท์

คำสำคัญ: รูปแบบการทำกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนและคำศัพท์ แนวคิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ

ABSTRACT

This research aimed to assess activities outside the classroom about English language including English language learning problems among students in upper primary school of Srinakharinwirot University: Prasarnmit Demonstration School (Elementary) and to assess an achievement from the study of English language skills enhancement activities done outside school of students in primary school. The sample groups were primary school students in grade 4-6, semester 2, academic year of 2020, with 90 students. The sample group was obtained by purposive selection, spending 14 weeks in doing experimenting. The research instruments were lesson plans, English language proficiency test and criterion in listening, speaking, reading, writing and vocabulary, including interview forms and methods of how to do English language skills activities outside classroom. Mean and Standard deviation was analyzed in this research. The research results showed that the students in grade 4-6 liked listening to music in English songs the most, but they did not write in a diary the least (Frequency and Time). In terms of time, the students in grade 4 liked to listen to music in English while grade 5 – 6 students liked playing online games. Moreover, the study found that Mean of speaking in the students in grade 4, Mean of vocabulary in grade 5 and Mean of listening in grade 6 were the most. Interestingly, 60% of 10 students revealed that they loved doing out-of-class English activities through Google, Youtube and Facebook (Online) at home in learning and developing their vocabulary.

Keywords: The Pattern of Out-Of-Class English Activities, Constructivist Approach, English Skills Development

บทนำ

โรงเรียนสาธิตหรือโรงเรียนห้องปฏิบัติการ (Demonstration/Laboratory School) เป็นโรงเรียนต้นแบบทางการศึกษา ในด้านการพัฒนาผู้เรียนและด้านวิชาชีพครู อีกทั้งสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาการของผู้เรียนอย่างเหมาะสมในแต่ละ ช่วงวัยส่งผลให้โรงเรียนสาธิตมีจุดเน้นและเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และความสามารถในด้านต่าง ๆ จากการศึกษาวิสัยทัศน์ของโรงเรียนสาธิต พบว่า โรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นเลิศทางวิชาการ พัฒนาระบบการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบการคิดของผู้เรียน รู้จักการแก้ไขปัญหา การใช้เทคโนโลยี มีความรับผิดชอบ กล้าแสดงออก อีกทั้งยังเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองซึ่งเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางการศึกษาให้กับ ประเทศชาติ ตลอดจนคำนึงถึงความถนัดและความแตกต่างของผู้เรียนควบคู่ไปกับการพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่ดีและ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (คณะศึกษาศาสตร์). 2558; โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ฝ่ายประถม. 2558; โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2560; โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). 2560; โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร ฝ่ายปฐมวัยและ ประถมศึกษา. 2560; โรงเรียนอนุบาลสาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. 2560; โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา. 2560) จากคุณสมบัติดังกล่าวส่งผลให้การจัดการเรียนการสอน วิชาภาษาอังกฤษมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การประกอบอาชีพ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้ดีขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 1) นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายจัดการเรียนการสอนโดยอิงกรอบความคิดหลักของ The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) ในการวัด และประเมินความสามารถด้านภาษาอังกฤษของ

ประเทศโดยเน้นการสื่อสาร (Communicative Language Teaching: CLT) ที่เริ่มจากการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตามลำดับ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2557: 1-2) แต่จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (O-NET) วิชาภาษาอังกฤษของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561-2563 ที่ผ่านมามีคะแนนร้อยละ 35.47, 30.86 และ 43.55 ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าร้อยละ 50 ของทุกปี (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. 2565: ออนไลน์) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในห้องเรียนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาถึงอุดมศึกษาค่อนข้างมีปัญหาในด้านภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน จึงส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่ภาษาอังกฤษไม่ได้เป็นภาษาแม่ที่ใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันทำให้ผู้เรียนใช้ทักษะการพูดและการเขียนน้อยมาก เนื่องมาจากความจำกัดทางด้านทรัพยากรทางภาษาที่มีอยู่และการขาดโอกาสที่จะใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริง (Pickard. 1996; Hyland. 2004)

จากปัญหาดังกล่าวจึงมีนักวิจัยทั้งในและต่างประเทศค้นคว้าหาวิธีที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น หนึ่งในวิธีที่สามารถส่งเสริมได้คือการให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง ดังที่ศิริเพ็ญ ไหมวัด (2551: 2) ได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับการสร้างความรู้ด้วยตนเองไว้ว่า ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้โดยผ่านการปฏิบัติจริง และเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองอย่างลึกซึ้ง อีกทั้งผู้เรียนสามารถคิดวางแผนและทำงานอย่างเป็นระบบไปจนถึงฝึกทักษะการแก้ปัญหา ทำงานเป็นทีม ได้ดี รู้จักรับผิดชอบตามหน้าที่ ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรมจริยธรรม ในด้านทักษะการฟังนั้นสิ่งสำคัญที่กอท (Goh. 2018: 161) แนะนำ คือ การที่ให้ผู้เรียนสร้างความเข้าใจและกระบวนการในการเรียนรู้ด้วยตนเอง กล่าวคือ ขั้นแรกให้ผู้เรียนฟังคำสำคัญมาผนวกกับความรู้เดิมที่มีอยู่แล้วใช้กลวิธีในการฟัง จากนั้นให้ผู้เรียนประยุกต์ สังเคราะห์ ประเมิน และตีความข้อมูลที่ได้ฟัง (Goh. 2018: 151) ส่วนทักษะการพูดนั้นผู้เรียนจำเป็นต้องสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากการพูดแบบเป็นทางการ คล่องแคล่ว ชัดเจน และมีเหตุผล (Newton. 2018: 240) ส่วนการอ่านนั้นเกรปและสโตลเลอร์ (Grabe & Stoller. 2018: 46-47) เสนอให้ผู้เรียนต้องวางแผนดังนี้ 1. ขั้นก่อนอ่าน ผู้เรียนตั้งวัตถุประสงค์และเป้าหมายจากนั้นเชื่อมต่อกับความรู้เดิมที่มีอยู่ กับสิ่งที่อ่านโดยสร้างความเข้าใจกับคำศัพท์และข้อมูลที่ปรากฏ 2. ขั้นระหว่างอ่าน ผู้เรียนเดาความหมายจากเรื่องที่อ่านโดยใช้กลวิธีในการอ่าน และขั้นที่ 3 ผู้เรียนสรุปและประเมินเรื่องที่อ่านอย่างเข้าใจ และการเขียนที่ผู้เรียนสามารถสร้างทักษะและกระบวนการได้ด้วยตนเองตามที่เฟอร์ริส (Ferris. 2018: 96) กล่าวคือ 1. วางแผนในเรื่องที่จะเขียน 2. คำศัพท์ โครงสร้าง ไวยากรณ์ ฯลฯ ที่จะมาใส่ในงานเขียน 3. ให้เพื่อนอ่านพร้อมให้ข้อเสนอแนะ 4. ส่งครูผู้สอนตรวจและนำมาปรับปรุงแก้ไข ยิ่งไปกว่านั้นบทบาทของครูผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองตามหลักทฤษฎี (Constructivism) โดยการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนไว้วางใจและกล้าที่จะถามแสดงถึงการมีส่วนร่วมและทำให้ครูผู้สอนทราบว่าสิ่งที่ตนสอนไปนั้นผู้เรียนเข้าใจหรือไม่ (Comber. 1988 อ้างถึงใน Fosnot. 1996: 94) สอดคล้องกับงานวิจัยของบงการ อุ้ยนอก (2564: 179) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังเรียนโดยใช้เทคนิคสแกฟโฟลด์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และศึกษาเจตคติต่อการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเจตคติของนักเรียนต่อการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจอยู่ในระดับดี ปัจจุบันมีแหล่งกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสามารถหาความรู้ด้วยตนเองในด้านภาษาอังกฤษ เช่น การเล่นเกมออนไลน์ การฟังเพลง การดูภาพยนตร์ การพูดคุยกับชาวต่างชาติในสถานการณ์ต่าง ๆ การตอบโต้ผ่านโปรแกรมออนไลน์ ได้แก่ Messenger Facebook, Line, WhatsApp ฯลฯ ซึ่งกิจกรรมที่กล่าวมานี้เป็นกิจกรรมนอกห้องเรียน (Graves. 1983; Freedman et al. 1985 อ้างถึงใน

Fosnot. 1996: 93) ที่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น จากผลงานวิจัยของอาทิตยา เวียงนิล (2555: 72) พบว่า กิจกรรมนอกห้องเรียนมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้รับการพัฒนาด้านภาษาอังกฤษ คือ กิจกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นภาษาอังกฤษและที่ได้รับความนิยม รองลงมาคือกิจกรรมฟังเพลงภาษาอังกฤษ นอกจากนี้งานวิจัยของฤติรัตน์ ชูชนะโชติ (2559: 188) ได้ศึกษาการทำกิจกรรมนอกห้องเรียนของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา พบว่า กิจกรรมนอกห้องเรียนที่ช่วยให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษนอกเหนือจากในห้องเรียน คือ การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตและการฟังหรือร้องเพลงและการชมภาพยนตร์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าด้านการฟังและการอ่านภาษาอังกฤษนั้นผู้เรียนต่างให้ความสำคัญกับกิจกรรมดังกล่าว เนื่องจากประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่หนึ่งในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน (Hyland. 2004; Pickard. 1996)

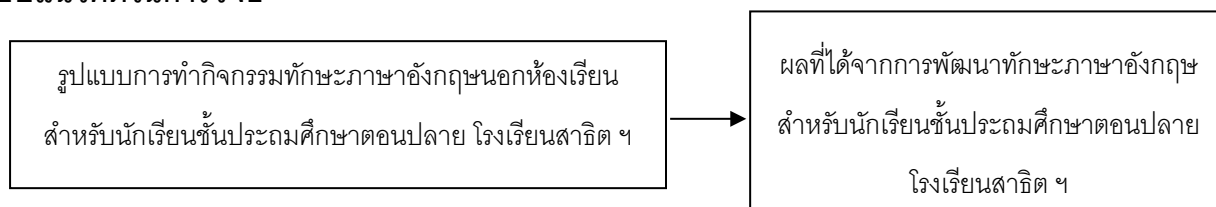
จากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ได้สอนภาษาอังกฤษพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาการทำกิจกรรมนอกห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายในด้านทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน รวมถึงคำศัพท์เพื่อให้ได้รูปแบบการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนที่มีความแตกต่างกัน โดยมีขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอน (REACT) ดังนี้

1. เชื่อมโยง (Relating) – นักเรียนนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ใหม่ไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิม
2. สร้างความรู้/ประสบการณ์ (Experiencing) – นักเรียนลงมือทำเพื่อให้เกิดการเรียนรู้
3. ประยุกต์ (Applying) – นักเรียนนำทฤษฎีที่ได้เรียนรู้มาปรับใช้
4. ร่วมมือ – นักเรียนทำงานเป็นทีมโดยมีครูผู้สอนคอยแนะนำ
5. ถ่ายโอน (Transferring) – นักเรียนนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้และต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา (Goh. et al. 2018; ชนาธิป พรกุล. 2557: 91) ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าหากนักเรียนได้เรียนรู้ผ่านรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นจากสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียนแล้ว ย่อมทำให้นักเรียนสามารถใช้ทักษะภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวัดการทำกิจกรรมนอกห้องเรียนเกี่ยวกับทักษะภาษาอังกฤษ รวมถึงปัญหาด้านการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
2. เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เรื่องรูปแบบการทำกิจกรรมนอกห้องเรียนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ที่มีผลต่อพัฒนาการทางทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) แล้วนำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์ผลทางสถิติ โดยมีการดำเนินการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในงานวิจัย
3. การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง (ขอเสนอการวิจัยที่รับรองจริยธรรม: SWUEC- 267/2563E)
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย/กรณีศึกษา

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 720 คน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ปีการศึกษา 2563

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ปีการศึกษา 2563 จำนวน 90 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรตาม คือ ผลที่ได้จากการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

ตัวแปรต้น คือ รูปแบบการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอใบรับรองการทำวิจัยในมนุษย์จากสถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้วิจัยจัดทำหนังสือขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูล และติดต่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูล
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมชี้แจงรายละเอียดในการเก็บแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง
4. เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมา ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ในแบบสอบถาม โดยพิจารณาว่ามีการตอบแบบสอบถามครบทุกข้อ จึงถือว่าเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ และนำไปวิเคราะห์ผลทางสถิติต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งเครื่องมือการวิจัยออกเป็น 2 ชุด ได้แก่แบบวัดความสามารถทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนและแบบสัมภาษณ์ลักษณะและวิธีการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน รวมถึงเกณฑ์การประเมินแบบวัดความสามารถด้านทักษะการเขียนและการพูดโดยมีรายละเอียด ดังนี้

แบบวัดความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษ

แบบวัดความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษเพื่อสำรวจปัญหาของนักเรียน โดยใช้ข้อสอบมาตรฐาน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบวัดความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษจำนวน 5 ฉบับ ได้แก่

1. แบบวัดความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษ ชนิดเลือกหัวข้อและเขียนแสดงความคิดเห็น ความรู้ลึก อธิบายเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ การเขียนที่มีความยาวประมาณ 8 ประโยค ในการนี้ผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา โดยมีลักษณะการเขียนที่ไม่เน้นรูปแบบของการเขียน กล่าวคือไม่เน้นให้ผู้เรียนเขียนตามรูปแบบ (form) ที่ประกอบไปด้วยบทนำ (Introduction) ประโยคสนับสนุน (Supporting Sentence) และประโยคสรุป (Conclusion Sentence) ในลักษณะของการเขียนแบบย่อหน้า เนื่องจากการเขียนในระดับเริ่มต้นจึงให้ความสำคัญเพียงแค่ว่าผู้เรียนสามารถเขียนประโยคอะไรก็ได้ที่ตนเองคิดในลักษณะมาเรียงต่อกัน มีความสอดคล้องกันและกัน เน้นการสื่อความและการสื่อสารของประโยคเท่านั้น

2. แบบวัดความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษ เป็นลักษณะการฟังบทสนทนาแล้วเลือกตอบ การจับคู่ และการเติมคำ

3. แบบวัดความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษ เป็นลักษณะการดูรูปภาพ แล้วพูดแสดงความคิดเห็น หรือหยิบข้อคำถาม 1 ข้อ แล้วพูดอธิบาย

4. แบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษ เป็นลักษณะแบบวัดการอ่านชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก เกี่ยวกับเรื่องใกล้ตัว

5. แบบวัดความสามารถด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษ เป็นลักษณะแบบวัดการอ่านชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก เกี่ยวกับเรื่องใกล้ตัว

แบบสัมภาษณ์ลักษณะและวิธีการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน

แบบสัมภาษณ์ลักษณะและวิธีการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) จำนวน 8 ข้อคำถาม โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้า ใช้เวลา 30 นาที ถึง 1 ชั่วโมง/คน มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับลักษณะและวิธีการทำกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนด้านการฟังของนักเรียน ซึ่งแบบสัมภาษณ์ลักษณะและวิธีการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนนี้ใช้กับตัวอย่างที่มีความสามารถด้านทักษะสูง จำนวน 5 คน และตัวอย่างที่มีความสามารถด้านทักษะต่ำ จำนวน 5 คน ซึ่งนักเรียนกลุ่มนี้มาจากการเลือกของผู้วิจัย

วิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ลักษณะและวิธีการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน

การสร้างแบบสัมภาษณ์ลักษณะและวิธีการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ข้อมูลจากงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับลักษณะและวิธีการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน และวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ของลักษณะและวิธีการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน

2. ออกแบบข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์ลักษณะและวิธีการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน ที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับลักษณะและวิธีการทำกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน ซึ่งลักษณะของคำถามจำนวน 8 ข้อ เป็นการถามข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน ดังนี้

ข้อที่ 1 นักเรียนชอบทำกิจกรรมนอกห้องเรียนประเภทใดมากที่สุด

ข้อที่ 2 ทำกิจกรรมดังกล่าวบ่อยเพียงใด (ครั้ง/สัปดาห์ และ ชม./สัปดาห์)

ข้อที่ 3 ทำกิจกรรมดังกล่าวที่ไหน

ข้อที่ 4 ทำกิจกรรมดังกล่าวช่วงเวลาใด

ข้อที่ 5 ทำกิจกรรมผ่านสื่ออะไร อย่างไร

ข้อที่ 6 มีวิธีการ/กระบวนการทำกิจกรรมอย่างไร

ข้อที่ 7 พบปัญหาใดบ้างขณะทำกิจกรรม และทำอย่างไร

ข้อที่ 8 ทำกิจกรรมดังกล่าวเพื่ออะไร ได้เรียนรู้อะไร

3. นำแบบสัมภาษณ์ลักษณะและวิธีการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุง แก้ไข และพิจารณาเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ลักษณะและวิธีการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน รวมถึงเกณฑ์และรูปแบบที่ใช้ในการประเมิน ซึ่งการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจะตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความตรงตามเกณฑ์สัมพันธ์ (Criterion-related Validity) และความตรงตามโครงสร้างหรือความตรงตามทฤษฎี (Construct Validity)

4. หลังจากปรับแก้ไขตามผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เรียบร้อยแล้วจึงนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายจำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ เพื่อตรวจสอบความเที่ยง ความตรงเชิงเนื้อหาในแบบสัมภาษณ์

5. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะและนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

เกณฑ์การประเมินความสามารถทักษะภาษาอังกฤษด้านการเขียน

1. สร้างเกณฑ์การประเมินความสามารถทักษะภาษาอังกฤษด้านการเขียนโดยดัดแปลงเกณฑ์ของจาคอบส์ (Jacobs, 1981) โดยกำหนดองค์ประกอบในการประเมินความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษไว้ 5 ด้าน คือ 1. เนื้อหา 3 คะแนน 2. การจัดลำดับ 2 คะแนน 3. คำศัพท์ 2 คะแนน 4. การใช้ภาษา 1.5 คะแนน และ 5. กลไทางภาษา 1.5 คะแนน รวมทั้งสิ้น 10 คะแนน

2. นำเกณฑ์การประเมินด้านการเขียนภาษาอังกฤษที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับจุดประสงค์ ความถูกต้องในการใช้ภาษาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3. นำเกณฑ์การประเมินด้านการเขียนภาษาอังกฤษที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดผู้ให้คะแนน 3 คน คือ ผู้วิจัยและครูผู้สอนภาษาอังกฤษ 2 ท่าน ที่มีวุฒิและประสบการณ์การสอนใกล้เคียงกับผู้วิจัย

4. นำเกณฑ์การประเมินด้านการเขียนภาษาอังกฤษที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้จริงในการประเมินทักษะการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียน

เกณฑ์การประเมินความสามารถทักษะภาษาอังกฤษด้านการพูด

1. สร้างเกณฑ์การประเมินความสามารถทักษะภาษาอังกฤษด้านการพูดโดยดัดแปลงเกณฑ์ของฟูลเชอร์ (Fulcher, 2003) โดยกำหนดองค์ประกอบในการประเมินความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษไว้ 4 ด้าน คือ 1. เนื้อหา 3 คะแนน 2. คำศัพท์และไวยากรณ์ 3 คะแนน 3. ความคล่องแคล่ว 2 คะแนน และ 4. การใช้ภาษาท่าทางและส่ายตา 2 คะแนน รวมทั้งสิ้น 10 คะแนน

2. นำเกณฑ์การประเมินด้านการพูดภาษาอังกฤษที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับจุดประสงค์ ความถูกต้องในการใช้ภาษาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3. นำเกณฑ์การประเมินด้านการพูดภาษาอังกฤษที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดผู้ให้คะแนน 3 คน คือ ผู้วิจัยและครูผู้สอนภาษาอังกฤษ 2 ท่าน ที่มีวุฒิและประสบการณ์ทางการสอนใกล้เคียงกับผู้วิจัย

4. นำเกณฑ์การประเมินด้านการพูดภาษาอังกฤษที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้จริงในการประเมินทักษะการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างด้วยค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อบรรยายลักษณะทั่วไปของข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการเปรียบเทียบแบบวัดความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษในแต่ละระดับชั้น

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะภาษาอังกฤษ ด้วยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของแบบวัดความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษกับเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ร้อยละ 50 หรือ 5 คะแนนจาก 10 คะแนน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้การจับกลุ่มของข้อมูลแล้วคิดออกมาเป็นความถี่และร้อยละ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องรูปแบบการทำกิจกรรมนอกห้องเรียนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ที่มีผลต่อการพัฒนาการทางทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบวัดความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้น ป.4-6 (ความถี่ของการทำกิจกรรม) ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบวัดความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้น ป.4-6 (ความถี่ของการทำกิจกรรม)

ความถี่ของการทำกิจกรรม (ประเมินรายข้อ)	กลุ่ม ตัวอย่าง (N)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)			ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)		
	ระดับชั้น	ป.4	ป.5	ป.6	ป.4	ป.5	ป.6
1. ข้าพเจ้าอ่านหนังสือภาษาอังกฤษ	90	1.67	1.47	2.44	1.32	1.31	1.39
2. ข้าพเจ้ามักจะเขียนไดอารีเป็นภาษาอังกฤษในแต่ละวัน	90	0.73	0.43	0.81	1.08	0.73	1.11
3. ข้าพเจ้ามักจะฟังเพลงภาษาอังกฤษ	90	3.17	3.17	3.07	1.29	1.23	1.30
4. ข้าพเจ้าใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษใหม่ ๆ ในการพูดและเขียน	90	1.93	2.23	2.37	1.53	1.30	1.08
5. ข้าพเจ้าชอบพูดภาษาอังกฤษกับเพื่อน ๆ อาจารย์ไทยและอาจารย์ต่างชาติ	90	1.47	1.83	1.81	1.38	1.42	0.96
6. ข้าพเจ้าชอบฟังเพื่อน ๆ อาจารย์ไทยและอาจารย์ต่างชาติสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษกับข้าพเจ้า	90	2.27	1.90	2.11	1.51	1.54	1.31

ความถี่ของการทำกิจกรรม (ประเมินรายข้อ)	กลุ่มตัวอย่าง (N)	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$			ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)			
		ระดับชั้น	ป.4	ป.5	ป.6	ป.4	ป.5	ป.6
7. ข้าพเจ้าสื่อสารกับเพื่อนต่างชาติทางสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Facebook, Twitter, Line เป็นต้น	90		1.47	2.00	1.30	1.50	1.68	1.38
8. ข้าพเจ้าชอบเล่นเกมออนไลน์ที่ใช้ภาษาอังกฤษ	90		2.97	3.00	2.70	1.43	1.51	1.41

จากตารางที่ 1 แบบวัดความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยวัดความสามารถในการทำกิจกรรม (ประเมินรายข้อ) พบว่าตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ข้อคำถามที่ว่าข้าพเจ้ามักจะฟังเพลงภาษาอังกฤษ โดย ($\bar{X} = 3.17$ และ $SD = 1.29$) รองลงมา คือ ข้อคำถามที่ว่าข้าพเจ้าชอบเล่นเกมออนไลน์ที่ใช้ภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 2.97$ และ $SD = 1.43$) และตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อคำถามที่ว่าข้าพเจ้ามักจะเขียนไดอารีเป็นภาษาอังกฤษในแต่ละวันโดยมี ($\bar{X} = 0.73$ และ $SD = 1.08$) ในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ข้อคำถามที่ว่าข้าพเจ้ามักจะฟังเพลงภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 3.17$ และ $SD = 1.23$) รองลงมา คือ ข้อคำถามที่ว่าข้าพเจ้าชอบเล่นเกมออนไลน์ที่ใช้ภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 3.00$ และ $SD = 1.51$) และตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อคำถามที่ว่าข้าพเจ้ามักจะเขียนไดอารีเป็นภาษาอังกฤษในแต่ละวัน ($\bar{X} = 0.43$ และ $SD = 0.73$) และในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ข้อคำถามที่ว่าข้าพเจ้ามักจะฟังเพลงภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 3.07$ และ $SD = 1.30$) รองลงมา คือ ข้อคำถามที่ว่าข้าพเจ้าชอบเล่นเกมออนไลน์ที่ใช้ภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 2.70$ และ $SD = 1.41$) และตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อคำถามที่ว่าข้าพเจ้ามักจะเขียนไดอารีเป็นภาษาอังกฤษในแต่ละวัน ($\bar{X} = 0.81$ และ $SD = 1.11$)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบวัดความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้น ป.4-6 (ช่วงระยะเวลาของการทำกิจกรรม) ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบวัดความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้น ป.4-6 (ช่วงระยะเวลาของการทำกิจกรรม)

ช่วงระยะเวลาของการทำกิจกรรม (ประเมินรายข้อ)	กลุ่ม ตัวอย่าง (N)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)			ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)		
		ระดับชั้น	ป.4	ป.5	ป.6	ป.4	ป.5
1. ข้าพเจ้าอ่านหนังสือภาษาอังกฤษ	90	1.40	2.00	2.00	1.33	1.49	1.14
2. ข้าพเจ้ามักจะเขียนไดอารีเป็นภาษาอังกฤษในแต่ละวัน	90	0.77	1.03	0.81	1.04	1.33	1.08
3. ข้าพเจ้ามักจะฟังเพลงภาษาอังกฤษ	90	2.77	2.93	2.63	1.57	1.44	1.42
4. ข้าพเจ้าใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษใหม่ ๆ ในการพูดและเขียน	90	1.63	1.83	2.11	1.43	1.32	1.19
5. ข้าพเจ้าชอบพูดภาษาอังกฤษกับเพื่อน ๆ อาจารย์ไทยและอาจารย์ต่างชาติ	90	1.33	1.40	1.59	1.18	1.38	0.97

ช่วงระยะเวลาของการทำกิจกรรม (ประเมินรายข้อ)	กลุ่ม ตัวอย่าง (N)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)			ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)		
	ระดับชั้น	ป.4	ป.5	ป.6	ป.4	ป.5	ป.6
6. ข้าพเจ้าชอบฟังเพื่อน ๆ อาจารย์ไทยและอาจารย์ต่างชาติ สื่อสารเป็นภาษาอังกฤษกับข้าพเจ้า	90	1.73	1.63	1.81	1.51	1.52	1.24
7. ข้าพเจ้าสื่อสารกับเพื่อนต่างชาติทางสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Facebook, Twitter, Line เป็นต้น	90	1.63	2.07	1.59	1.47	1.53	1.39
8. ข้าพเจ้าชอบเล่นเกมออนไลน์ที่ใช้ภาษาอังกฤษ	90	2.67	3.00	2.70	1.40	1.36	1.35

จากตารางที่ 2 แบบวัดความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยวัดช่วงระยะเวลาของการทำกิจกรรม (ประเมินรายข้อ) พบว่าตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อคำถามที่ว่าข้าพเจ้ามักจะฟังเพลงภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 2.77$ และ $SD = 1.57$) รองลงมา คือ ข้อคำถามที่ว่าข้าพเจ้าชอบเล่นเกมออนไลน์ที่ใช้ภาษาอังกฤษ โดยมี ($\bar{X} = 2.67$ และ $SD = 1.40$) และตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อคำถามที่ว่าข้าพเจ้ามักจะเขียนไดอารีเป็นภาษาอังกฤษในแต่ละวัน ($\bar{X} = 0.77$ และ $SD = 1.04$) ในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อคำถามที่ว่าข้าพเจ้าชอบเล่นเกมออนไลน์ที่ใช้ภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 3.00$ และ $SD = 1.36$) รองลงมา คือ ข้อคำถามที่ว่าข้าพเจ้ามักจะฟังเพลงภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 2.93$ และ $SD = 1.44$) และตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อคำถามที่ว่าข้าพเจ้ามักจะเขียนไดอารีเป็นภาษาอังกฤษในแต่ละวัน ($\bar{X} = 1.03$ และ $SD = 1.33$) และในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อคำถามที่ว่าข้าพเจ้าชอบเล่นเกมออนไลน์ที่ใช้ภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 2.70$ และ $SD = 1.35$) รองลงมา คือ ข้อคำถามที่ว่าข้าพเจ้ามักจะฟังเพลงภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 2.63$ และ $SD = 1.42$) และตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อคำถามที่ว่าข้าพเจ้ามักจะเขียนไดอารีเป็นภาษาอังกฤษในแต่ละวัน ($\bar{X} = 0.81$ และ $SD = 1.08$)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบวัดความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้น ป.4-6 ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบวัดความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้น ป.4-6

ทักษะภาษาอังกฤษ	คะแนนเต็ม	กลุ่ม ตัวอย่าง (N)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)			ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)		
		ระดับชั้น	ป.4	ป.5	ป.6	ป.4	ป.5	ป.6
การฟัง	10	90	4.27	4.13	7.89	3.12	2.32	1.89
การพูด	10	90	5.12	5.63	5.11	2.38	1.97	2.07
การอ่าน	10	90	4.37	4.73	6.96	2.13	2.66	2.12
การเขียน	10	90	4.77	5.03	7.00	3.05	2.80	1.81
คำศัพท์	10	90	4.30	5.80	6.57	2.52	2.37	2.43

จากตารางที่ 3 แบบวัดความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่าตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะการพูด ($\bar{X} = 5.12$ และ $SD = 2.38$) รองลงมา คือ ทักษะด้านการเขียน ($\bar{X} = 4.77$ และ $SD = 3.05$) และตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ทักษะการฟัง ($\bar{X} = 4.27$ และ $SD = 3.12$) ในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คำศัพท์ ($\bar{X} = 5.80$ และ $SD = 2.37$) รองลงมาคือทักษะด้านการพูด ($\bar{X} = 5.63$ และ $SD = 1.97$) และตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ทักษะการฟัง ($\bar{X} = 4.13$ และ $SD = 2.32$) และในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะการฟัง ($\bar{X} = 7.89$ และ $SD = 1.89$) รองลงมาคือทักษะด้านการเขียน ($\bar{X} = 7.00$ และ $SD = 1.81$) และตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ทักษะการพูด ($\bar{X} = 5.11$ และ $SD = 2.07$)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การจับกลุ่มของข้อมูลแล้วคิดออกมาเป็นความถี่และร้อยละ ซึ่งแบบสัมภาษณ์ลักษณะและวิธีการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนนี้ใช้กับตัวอย่างที่มีความสามารถด้านทักษะสูง จำนวน 5 คน และตัวอย่างที่มีความสามารถด้านทักษะต่ำ จำนวน 5 คน ปรากฏผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบค่าความถี่และร้อยละของแบบสัมภาษณ์ลักษณะและวิธีการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนกับตัวอย่างที่มีความสามารถด้านทักษะสูง จำนวน 5 คน และตัวอย่างที่มีความสามารถด้านทักษะต่ำ จำนวน 5 คน

ผลการวิเคราะห์	ความถี่	ร้อยละ
1. นักเรียนชอบฟังเพลงภาษาอังกฤษมากที่สุด	4	40
2. การทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษ 3 ครั้งต่อสัปดาห์	4	40
3. ทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษที่บ้าน	6	60
4. ช่วงเวลาที่ทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษ 20 – 21 นาฬิกา	3	30
5. การทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษผ่านทางสื่อออนไลน์ Google, Youtube, Facebook	6	60
6. วิธีการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษโดยการจดคำศัพท์และแปลความหมายจากคำศัพท์	5	50
7. อุปสรรคในการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษ คือ สัญญาณอินเทอร์เน็ต	5	50
8. เป้าหมายการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับคำศัพท์	6	60

จากตารางที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้การจับกลุ่มของข้อมูลพบว่า ร้อยละ 60 ของการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษชอบทำกิจกรรมที่บ้าน และทำกิจกรรมผ่านทางสื่อออนไลน์ Google, Youtube and Facebook เพื่อพัฒนาการเรียนรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ ร้อยละ 50 ของการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษใช้วิธีการจดคำศัพท์และแปลความหมายจากคำศัพท์ และอุปสรรคในการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษ คือ สัญญาณอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 40 ของการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษ คือ การฟังเพลงภาษาอังกฤษ โดยทำกิจกรรม 3 ครั้งต่อสัปดาห์ และ ร้อยละ 30 ของการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษอยู่ในช่วงเวลา 20 – 21 นาฬิกา

สรุปผลการวิจัย

1. การทำกิจกรรมนอกห้องเรียนเกี่ยวกับภาษาอังกฤษในแบบวัดความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษ (ด้านความถี่ของการทำกิจกรรม) พบว่า นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ชอบฟังเพลงภาษาอังกฤษมากที่สุด (ป.4 $\bar{X} =$

3.17, SD = 1.29 ป.5 $\bar{X}$ = 3.17, SD = 1.23 และ ป.6 $\bar{X}$ = 3.07, SD = 1.30) และเขียนไดอารีเป็นภาษาอังกฤษในแต่ละวัน น้อยที่สุด (ป.4 $\bar{X}$ = 0.73, SD = 1.08 ป.5 $\bar{X}$ = 0.43, SD = 0.73 และ ป.6 $\bar{X}$ = 0.81, SD = 1.11)

2. การทำกิจกรรมนอกห้องเรียนเกี่ยวกับภาษาอังกฤษในแบบวัดความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษ (ช่วงระยะเวลาของการทำกิจกรรม) พบว่า นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชอบฟังเพลงภาษาอังกฤษมากที่สุด ($\bar{X}$ = 2.77, SD = 1.57) และเขียนไดอารีเป็นภาษาอังกฤษในแต่ละวันน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 0.77, SD = 1.04) และนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชอบเล่นเกมออนไลน์ที่ใช้ภาษาอังกฤษมากที่สุด (ป.5 $\bar{X}$ = 3.00, SD = 1.36 และ ป.6 $\bar{X}$ = 2.70, SD = 1.35) และเขียนไดอารีเป็นภาษาอังกฤษในแต่ละวันน้อยที่สุด (ป.5 $\bar{X}$ = 1.03, SD = 1.33 และ ป.6 $\bar{X}$ = 0.81, SD = 1.08)

3. ด้านการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายจากการทำแบบทดสอบภาษาอังกฤษ พบว่า นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยในทักษะด้านการพูดภาษาอังกฤษสูงที่สุด ($\bar{X}$ = 5.12, SD = 2.38) และทักษะด้านการฟังต่ำที่สุด ($\bar{X}$ = 4.27, SD = 3.12) นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ยในทักษะด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษสูงที่สุด ($\bar{X}$ = 5.80, SD = 2.37) และทักษะด้านการฟังต่ำที่สุด ($\bar{X}$ = 4.13, SD = 2.32) และนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยในทักษะด้านการฟังภาษาอังกฤษสูงที่สุด ($\bar{X}$ = 7.89, SD = 1.89) และทักษะด้านการพูดต่ำที่สุด ($\bar{X}$ = 5.11, SD = 2.07)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การจับกลุ่มของข้อมูลพบว่า ความถี่มากที่สุด คือ ร้อยละ 60 ของการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษชอบทำกิจกรรมที่บ้านและทำกิจกรรมผ่านทาง Google, Youtube and Facebook เพื่อพัฒนาการเรียนรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ และความถี่น้อยที่สุด คือ ร้อยละ 30 เลือกทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษอยู่ในช่วงเวลา 20 – 21 นาที

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยแบบวัดความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พบว่านักเรียนเกิดความสามารถในการลงมือปฏิบัติได้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่ชอบทำมากที่สุด คือ การฟังเพลงภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาทิตยา เวียงนิล (2555: 72) ที่ศึกษาการทำกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนและการรับรู้ถึงประสิทธิผลของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนที่มีต่อการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในหลักสูตรภาษาอังกฤษ จำนวน 45 คน จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนที่เป็นที่นิยมมากที่สุด คือ กิจกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นภาษาอังกฤษ กิจกรรมที่เป็นที่นิยมรองลงมาคือ กิจกรรมฟังเพลงภาษาอังกฤษ ซึ่งกิจกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นภาษาอังกฤษเป็นกิจกรรมที่มีประสิทธิผลในการพัฒนาภาษาอังกฤษสูงที่สุด นอกจากนั้นยังพบว่านักเรียนรับรู้ถึงประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนที่มีต่อการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ เช่นเดียวกับงานวิจัยของฤติรัตน์ ชุณหะวัณ (2559: 188) ที่ได้ศึกษาลักษณะและผลจากการทำกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนต่อพัฒนาการทางทักษะภาษาอังกฤษโดยควบคุมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนที่นิยมนำมาทำบ่อยครั้งและมีความถี่มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต การฟังหรือร้องเพลง และการชมภาพยนตร์/รายการโทรทัศน์ อีกทั้งกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนที่มีผลต่อพัฒนาการทางทักษะภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวนทั้งสิ้น 3 กิจกรรม ได้แก่ การชมภาพยนตร์/รายการโทรทัศน์ การอ่านหนังสือพิมพ์ และการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต ดังนั้นครูผู้สอนควรส่งเสริมด้วยการเพิ่มกิจกรรมการฟังเพลงหรือการดูภาพยนตร์ มากระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ

มีความกระตือรือร้นต่อการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความสุข สนุกสนานเพลิดเพลิน และมีความสุข

2. จากผลการวิจัยแบบสัมภาษณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พบว่านักเรียนชอบการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษผ่านทางสื่อออนไลน์ Google เพื่อพัฒนาการเรียนรู้เกี่ยวกับคำศัพท์เนื่องจากค้นหาคำตอบได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของเรื่องริน เจนวิทยารักษ์และคนอื่น ๆ (2562: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและความต้องการในการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียน อีกทั้งค้นหาแนวทางการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียน โดยส่วนใหญ่ใช้สื่อออนไลน์ Facebook 9 ชั่วโมงต่อวัน ยิ่งไปกว่านั้นนักศึกษาต้องการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนหลากหลายช่องทาง ได้แก่ Youtube, Facebook ฯลฯ ในการฝึกบทเรียนออนไลน์ แนวทางการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนที่นักศึกษาต้องการ คือ ให้ผู้สอนนำสื่อออนไลน์ไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนและนำแอปพลิเคชันเกี่ยวกับเพลงภาษาอังกฤษและการติดต่อสื่อสารกับชาวต่างชาติ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีส่วนช่วยพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนให้สูงขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รวบรวมข้อสังเกตที่ได้จากการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ทำให้นักเรียนเกิดความสามารถในการลงมือปฏิบัติได้จริง นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน หากเป็นไปได้ครูผู้สอนอาจให้นักเรียนเสนอกิจกรรมทั้ง 4 ทักษะที่อยากทำเพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยกระบวนการที่สร้างสรรค์

2. จากผลการวิจัยจากแบบวัดภาษาอังกฤษและแบบสัมภาษณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พบว่านักเรียนชอบการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษในเรื่องของการฟังเพลงภาษาอังกฤษมากที่สุด รองลงมา คือ การเล่นเกมออนไลน์ที่ใช้ภาษาอังกฤษ ดังนั้นครูผู้สอนควรส่งเสริมด้วยการเพิ่มกิจกรรมการฟังเพลง การชมภาพยนตร์ และเกมเข้ามาเสริม นอกเหนือจากการเรียนการสอนในห้องเรียนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ มีความกระตือรือร้นต่อกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน และมีความสุขในการเรียนรู้

3. จากผลการวิจัยจากแบบสัมภาษณ์พบว่านักเรียนเลือกที่จะใช้สื่อออนไลน์ เช่น Google, Youtube และ Facebook ในการทำกิจกรรมทักษะภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน ดังนั้นครูผู้สอนควรส่งเสริมในเรื่องของการหาสื่อออนไลน์ใหม่ ๆ ทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนเนื่องจากเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวนักเรียนในวัยนี้ให้ความสนใจและเข้าถึงได้ง่าย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาทักษะใดทักษะหนึ่งด้วยวิธีการสอนใดการสอนหนึ่งเพื่อที่จะได้ทราบว่านักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลายควรที่จะเน้นทักษะไหนเป็นพิเศษในการพัฒนา เป็นต้น

2. ควรมีการวิจัยและพัฒนาความสามารถของนักเรียนในทักษะใดทักษะหนึ่งในรายวิชาอื่น ๆ
3. ควรมีการวิจัยและพัฒนาความสามารถของนักเรียนในทักษะใดทักษะหนึ่งในระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เช่น นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นมีความสามารถในแต่ละทักษะอย่างไรและยังเป็นการช่วยส่งเสริมทักษะดังกล่าวให้กับนักเรียนในทุกระดับชั้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2558). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ*. สืบค้นเมื่อ 22 มีนาคม 2565, จาก <https://eqa.snru.ac.th/th/guideline-cefr>
- ชนาธิป พรกุล. (2557). *การสอนกระบวนการคิด ทฤษฎีและการนำไปใช้*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บงการ อุ้ยนอก. (2564). Using Scaffolding Technique to Improve Matthayomsuksa 3 Students' English Reading Comprehension Ability. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*. 10(2): 179-196.
- เรืองริน เจริญวิทยารักษ์; กิตติพงศ์ เยี่ยมกร; ศรอนงค์ มากชู; สโรชา แสงอนนท์; & ชุตินา เนินพลอย. (2562). *พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในการพัฒนาภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*. สืบค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2565. จาก <http://dspace.nstru.ac.th:8080/dspace/bitstream/123456789/2420/1/Front%20matter.pdf>
- โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (คณะศึกษาศาสตร์). (2558). *รายงานประจำปี 2558*. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (คณะศึกษาศาสตร์).
- โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ฝ่ายประถม. (2558). *รายงานประจำปี 2558*. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ฝ่ายประถม.
- โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม). (2560). *รายงานประจำปี 2560*. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม).
- โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม). (2560). *รายงานประจำปี 2560*. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม).
- โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร ฝ่ายปฐมวัยและประถมศึกษา. (2560). *รายงานประจำปี 2560*. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร ฝ่ายปฐมวัยและประถมศึกษา.
- โรงเรียนอนุบาลสาธิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี. (2560). *รายงานประจำปี 2560*. โรงเรียนอนุบาลสาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี.
- โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา. (2560). *รายงานประจำปี 2560*. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา.
- ฤดีรัตน์ ชูชนะโชติ. (2559). การศึกษาเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ: อิทธิพลของการทำกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนต่อการพัฒนาการทางทักษะภาษาอังกฤษของนิสิตปริญญาตรี วิชาเอกการสอนภาษาอังกฤษ. *Kasetsart Journal of Social Sciences*. 37: 188-199.

- ศิริเพ็ญ ไหมวัด. (2551). การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเกมการสอนตามแนว ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษาปีที่ 6. ปริญญาโท คอ.ม. (เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2565). สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561. สืบค้นเมื่อ 21 มีนาคม 2565, จาก http://www.newonetestresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/PDF/SummaryONETP6_2561.pdf
- (2565). สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562. สืบค้นเมื่อ 21 มีนาคม 2565, จาก http://www.newonetestresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/PDF/SummaryONETP6_2562.pdf
- (2565). สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563. สืบค้นเมื่อ 21 มีนาคม 2565, จาก http://www.newonetestresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/PDF/SummaryONETP6_2563.pdf
- อาทิตยา เวียงนิล. (2555, มกราคม-เมษายน). การศึกษาการทำกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในหลักสูตรภาษาอังกฤษ. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. 4 (1): 72-83.
- Ferris, Dana R. (2018). *Teaching English to Second Language Learners in Academic Contexts*. 1st ed. New York: Routledge.
- Fulcher, Glenn. (2003). *Testing Second Language Speaking*. 1st ed. New York: Routledge.
- Goh, Christine C. M. (2018). *Teaching English to Second Language Learners in Academic Contexts*. 1st ed. New York: Routledge.
- Grabe, William; & Stoller, Fredricka L. (2018). *Teaching English to Second Language Learners in Academic Contexts*. 1st ed. New York: Routledge.
- Hyland, F. (2004). Learning autonomously: Contextualizing out-of-class English language learning. *Language Awareness*. 13: 180-202.
- Jacobs, H. L. (1981). *Testing ESL Composition: A Practical Approach*. Rowley: Newbury House.
- Newton, Jonathan M. (2018). *Teaching English to Second Language Learners in Academic Contexts*. 1st ed. New York: Routledge.
- Pickard, N. (1996). Out-of-class language learning strategies. *ELT Journal*. 50: 150-159.

การพัฒนาแบบแผนการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสุขของนักเรียน
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
THE DEVELOPMENT OF GROUP COUNSELING MODEL FOR ENHANCING
HAPPINESS OF THE STUDENTS OF SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY,
PRASARNMIT DEMONSTRATION SCHOOL (SECONDARY)

สมคิด กอมนี*

Somkit komanee*

โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายมัธยม)

Demonstration School Srinakharinwirot University (Secondary Division)

Corresponding Author Email: Somkid@swu.ac.th

Received: November 01, 2021; Revised: December 20, 2021; Accepted: December 20, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบแผนการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสุขของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความสุขของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) 2) เพื่อพัฒนาแบบแผนการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสุขของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) 3) เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสุขของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1,697 คน ได้จากการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากนักเรียนที่มีคะแนนความสุข ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 50 ลงมา จากนั้นแล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 12 คน โดยกลุ่มทดลองเข้ารับการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสุขของนักเรียน ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการปรึกษาใด ๆ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบวัดความสุขของนักเรียน มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .93 และวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และ 2) รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสุขมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง .60-1.00 ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 1,697 คนมีค่าเฉลี่ยความสุขโดยรวมอยู่ระดับน้อย ความสุขโดยรวม ของนักเรียน ประกอบด้วย ความสุข 2 ด้าน คือ 1) ความสุขด้านจิตใจ: การยอมรับตนเอง ความเป็นตัวของตัวเอง จุดมุ่งหมายในชีวิต การควบคุมตนเองและความพอใจเพียงของตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย และ 2) ความสุขด้านสังคม: การยอมรับผู้อื่น การมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น ความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง และจิตสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย

2.การพัฒนาแบบแผนการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสุขของนักเรียน เป็นรูปแบบที่ได้ประยุกต์แนวคิดและเทคนิคของทฤษฎีต่าง ๆ ของการให้การปรึกษากลุ่มที่ประกอบด้วย ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคล

เป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบวิเคราะห์ การสื่อสารระหว่างบุคคล และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มการรู้คิดและพฤติกรรม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวิเคราะห์ ขั้นประยุกต์หลักการ และขั้นประเมินผลให้การปรึกษากลุ่ม

3. ความสุขของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) กลุ่มทดลอง หลังได้รับการใช้รูปแบบการให้การปรึกษา กลุ่มและหลังการติดตามผลเพิ่มขึ้นกว่าความสุขของนักเรียนกลุ่มควบคุม ที่ไม่ได้รับการใช้ รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการประเมินของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อกลุ่ม ที่ใช้ในการเสริมสร้างความสุข โดยทำการสนทนากลุ่ม เฉพาะหลังการทดลอง และเมื่อสิ้นสุดการติดตามผล พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสุข โดยใช้กลุ่มสัมพันธ์ อย่างมาก เพราะนักเรียนได้เรียนรู้ความสุขของนักเรียนได้อย่างเป็นระบบ ได้เรียนรู้แนวคิด การอภิปราย ชักถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ทำให้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อน ๆ และบุคคลอื่น ทำให้เกิดการเรียนรู้ และนำข้อมูลและวิธีการมาประยุกต์ใช้ในความสุได้ง่ายขึ้น

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เพิ่มความสุข

ABSTRACT

The puposes of this research topic "The development of group counseling model for enhancing happiness of the students of Srinakharinwirot University; Prasarnmit Demonstration School (Secondary) were 1) to study the happiness of the students of Srinakharinwirot University; Prasarnmit Demonstration School (Secondary), 2) to develop the group counseling model for enhancing happiness of the students of Srinakharinwirot University; Prasarnmit Demonstration School (Secondary), and 3) to study the effect of the group counseling model for enhancing happiness of the students of Srinakharinwirot University; Prasarnmit Demonstration School (Secondary) . The subjects of this research included two groups. The first group consisted of 1,697 adolescent students. They were studying in the first semester in the academic year 2019. They were purposively selected from the students whose happiness scores were lower than fifty percentile and volunteered to attend the experiment. They were then randomly assigned into two groups: an experimental group and a control group. Each group consisted of 12 adolescent students. The experimental group participated in the group counseling while the control group did not receive any counseling. The research instruments were 1) the happiness scale with the reliability coefficient (alpha) of .96 and its construct validity was confirmed through factor analysis, and 2) the group counseling model for enhancing the happiness of the adolescent students with the IOC (Item Objective Congruence) ranged from .60-1.00. The research results were as follows: 1. The total mean score of happiness of the 1,697 students of the secondary schools in was lower. The students' happiness consisted of two dimensions: the psychological happiness dimension and the social happiness dimension. 1)The mean scores of the dimension of the psychological happiness included self-acceptance, purpose in life, autonomy, self-regulation, and self-sufficiency revealed low; and 2) the mean scores of the dimension of the social happiness included other-acceptance, positive relationship with others, conflict management ability and social contribution revealed low. 2.The development of group counseling model for enhancing happiness of the students. was a form

Applied concepts and techniques of various theories of group counseling: The Person-Centered Group Counseling and Behavioral Group Counseling and Transactional Analysis Group Counseling and Cognitive Behavior Group Counseling. The 4 steps are collective, analysis, applied principles and the evaluation stage for group counseling 3. The happiness of the experimental group after participating in the group counseling model and after the follow-up were significantly higher than that of the control group at .01 level. 4. Evaluation of the satisfaction of the experimental group on the group was used to develop happiness by discussing specific groups after the experiment. And at the end of the follow-up, it was found that the students in the experimental group were satisfied with happiness. by using highly correlated groups because students can learn about the happiness of their students systematically. They learned the concept of discussion, asked to obtain useful information and cooperate in activities, making social interaction with friends and other people, resulting in learning and easier to apply information and methods to happiness

Keywords: Development of Group Counseling Model, Enhancing Happiness

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ได้กำหนดให้ “ความสุข” ของคนไทยเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม เป็นคนดีมีคุณธรรม และทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ทำให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาทั้ง ทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา ตลอดจนความรู้ ความสามารถ ทักษะการประกอบ อาชีพ และมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต นำไปสู่ความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชนและสังคมไทย ได้มุ่งจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสุขสมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมใน การดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เพื่อให้เป็นคนไทยที่สมบูรณ์สำหรับการดำเนินชีวิตของนักเรียนนั้น ส่วนใหญ่นักเรียนใช้เวลาอยู่ในโรงเรียน และเวลาส่วนใหญ่ของนักเรียนจะอยู่ในห้องเรียน เพื่อเรียนหนังสือ

นอกจากนี้นักเรียนที่มีอายุระหว่าง 14-18 ปี อยู่ในวัยที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อในการปรับตัวทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาทั้งยังจะต้องมีการตัดสินใจในการเลือก เรียนสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งให้เหมาะกับตัวเอง บิดา มารดาให้ความสุขด้านจิตใจและอาจส่งผลให้ ความสุขด้านสังคมกับบุคคลรอบข้างตามมาได้ สอดคล้องกับ ประณต เค้าจิม (พ.ศ. 2558: 711; อ้างถึงใน Harowitz, ค.ศ.1962) เกี่ยวกับสภาพความเป็นสุขในช่วงอายุ พบว่า มีความสุขอยู่ในช่วงอายุตอนกลางของชีวิต เช่น ในด้านทัศนคติและพฤติกรรม รวมทั้ง ความสุขในชีวิต

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์อาจารย์แนะแนวของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) เกี่ยวกับความสุข ผลการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่าความสุขของนักเรียน ความสุขด้านการเรียน มีจุดมุ่งหมายในการเรียนและได้เรียนรู้การมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนได้ และทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ลดความขัดแย้งกับเพื่อน และได้ช่วยเหลือเพื่อนปรึกษากับเพื่อน และ ความสุขด้านครอบครัว พ่อแม่เข้าใจและปรึกษาได้ ตามลำดับ

ในการศึกษาลักษณะความสุขของนักเรียนนั้น ผู้วิจัยได้ใช้คำถามปลายเปิดเพื่อสำรวจ เกี่ยวกับลักษณะความสุขตามความคิดเห็นของนักเรียน จำนวน 100 คน ผลการสำรวจ พบว่า ลักษณะความสุขของนักเรียน ได้แก่ การมีจุดมุ่งหมายในชีวิต อยากเรียนให้ได้เกรดดี การมีความเป็นตัวของตัวเอง การมีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพ และสามารถรักษา

สัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อนและบุคคลอื่นได้ การได้รับการยอมรับจากเพื่อนและครู ตลอดจนการอุทิศตนเพื่อสังคม โดยช่วยเหลือกิจกรรม ในโรงเรียนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม รวมทั้ง มีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับความสุขของนักเรียน ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่าที่มีความสุข ต้องมีจิตใจที่สมบูรณ์ทั้งกายและใจ จากการสัมภาษณ์และการสำรวจเบื้องต้น รวมทั้ง จากการประมวลเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า 1) ความสุขด้านจิตใจ ได้แก่ การยอมรับตนเอง ความเป็นตัวของตัวเอง จดมุ่งหมายในชีวิต การควบคุมตนเองด้านอารมณ์ ความพอเพียงของตนเอง และ 2) ความสุขด้านสังคม ได้แก่ การยอมรับผู้อื่น การมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบุคคลอื่น ความสามารถในการจัดการความขัดแย้งและมีจิตสาธารณะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสุขของนักเรียน ทั้งนี้ เพราะว่าการให้คำปรึกษากลุ่ม (Group Counseling) เป็นกระบวนการสร้างสัมพันธ์ภาพแห่งความเข้าใจ ความไว้วางใจ ความอบอุ่น การยอมรับนับถือ การสื่อสารที่ตรงไปตรงมาที่ก่อให้เกิดบรรยากาศของการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้มีโอกาสแสดงออกถึงความคิด ความรู้สึกต่าง ๆ ทั้งความรู้สึกทางบวกและทางลบ รวมทั้งข้อสงสัยต่าง ๆ ของตนเอง สามารถตั้งคำถามและแสดงความคิด ความรู้สึก ภายใต้บรรยากาศแห่งการยอมรับ และให้ความช่วยเหลือซึ่งกัน ซึ่งจะนำไปสู่การเข้าใจและยอมรับตนเอง (ค.ศ. Corey, 2016: 5-7)

ในการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสุขของนักเรียนนั้น ผู้วิจัยได้ประยุกต์ ทฤษฎีต่าง ๆ ในการให้คำปรึกษากลุ่ม ได้แก่ ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person-Centered Group Counseling) ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม (Behavioral Group Counseling) ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบวิเคราะห์การสื่อสารระหว่าง บุคคล (Transactional Analysis Group Counseling) และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มการรู้คิดและ พฤติกรรม (Cognitive Behavior Group Counseling) นำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน จำนวน 12 คน และทำ Focus Group ภายหลังจากทดลอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์จะศึกษาและพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษา กลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสุขให้นักเรียน ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าจะประโยชน์แก่นักเรียน ครู อาจารย์ ผู้ที่สนใจ และพร้อมที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไปในอนาคต

คำถามการวิจัย

1. ความสุขของนักเรียนประกอบด้วยอะไรบ้าง
2. รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มในการเสริมสร้างความสุขของนักเรียนจะต้องมีรูปแบบอย่างไรและสามารถนำมาใช้ในการเสริมสร้างความสุขให้นักเรียนได้จริงมาก น้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสุขของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
 2. เพื่อพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสุขของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
 3. เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสุขของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
- 3.1 เปรียบเทียบความสุขของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและหลังการติดตามผล

3.2 เปรียบเทียบความสุขของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

4. ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่ม เพื่อเสริมสร้างความสุขของนักเรียน ภายหลังได้รับการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่ม เพื่อเสริมสร้างความสุขของนักเรียน และเมื่อสิ้นสุดการติดตามผลโดยใช้สนทนากลุ่มเฉพาะ

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสุขของนักเรียนกลุ่มทดลองรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและหลังการติดตามผล เพิ่มขึ้นกว่าได้รับรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่ม

2. ความสุขของนักเรียนกลุ่มทดลองรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและหลังการติดตามผล สูงกว่าได้รับรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่ม

บทนำ

ผลการวิจัยครั้งนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. ประโยชน์ในเชิงวิชาการ การวิจัยครั้งนี้ เพื่อพัฒนาความสุข ซึ่งทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับกลุ่ม รวมทั้งการพัฒนาความสุข โดยใช้กลุ่มในการพัฒนาที่มีการประยุกต์ เทคนิค และหลักการด้านจิตวิทยา เพื่อนำมาพัฒนาความสุข ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาความสุข หรือสนใจในการนำไปศึกษาในประชากรกลุ่มอื่น นอกจากนี้ยังได้ทราบถึงความสุขเป็นอย่างไร ความสุขในด้านอะไรบ้างที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและให้ความสำคัญ

2. ประโยชน์เชิงปฏิบัติ ผลการศึกษาครั้งนี้ ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการปฏิบัติ ดังนี้

2.1 ผลการศึกษาทำให้ได้ข้อมูลจากแบบวัดความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) อย่างละเอียด ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาได้

2.2 รูปแบบ เพื่อพัฒนาความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีการประยุกต์เทคนิคต่าง ๆ ได้แก่ บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การอภิปรายกลุ่ม ชักถาม การให้กำลังใจ สถานการณ์เกี่ยวกับความสุข โดยมีขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นมีส่วนร่วม เป็นการเรียนรู้ลงมือปฏิบัติตามกิจกรรมที่เตรียมไว้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์โดยตรง 2) ขั้นวิเคราะห์ ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์พฤติกรรมต่าง ๆ และอภิปรายร่วมกัน 3) ขั้นประยุกต์หลักการเป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดต่อไปถึงการเรียนรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตจริง 4) ขั้นประเมินผล เป็นขั้นตอนจะต้องประเมินผลว่าผู้เรียนได้รับผลตามที่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ทำให้นักเรียนมีความสุขมากขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ศึกษา เป็นนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) การศึกษา 2562 ซึ่งมี จำนวน 1,697 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างความสุขของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ที่ได้จากการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากนักเรียนในข้อ 2.1 ที่มีคะแนนความสุขตั้งแต่เปอร์เซ็นต์

ไทม์ที่ 50 ลงมา และสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 24 คน จากนั้นจึงสุ่มอย่างง่ายมาจำนวน 12 คน แล้วสุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 12 คน กลุ่มทดลองมี นักเรียน จำนวน 12 คน โดยกลุ่มทดลองเข้าร่วมการให้การศึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสุขของนักเรียน ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการศึกษาใดๆ

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาความสุขของนักเรียน ตัวแปรที่ศึกษา คือ

1.1 ความสุขด้านจิตใจ (Psychological Happiness) แบ่งเป็น

- 1) การยอมรับตนเอง (Self-Acceptance)
- 2) ความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy)
- 3) จุดมุ่งหมายในชีวิต (Purpose in Life)
- 4) การควบคุมตนเอง (Self-Regulation)
- 5) ความพอเพียงของตนเอง (Self-Sufficiency)

1.2 ความสุขด้านสังคม (Social Happiness) แบ่งเป็น

- 1) การยอมรับผู้อื่น (Others-Acceptance)
- 2) การมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น (Positive Relationships with Others)
- 3) ความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง (Conflict Management Ability)
- 4) จิตสาธารณะ (Social Contribution)

2. การพัฒนารูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสุขของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ตัวแปรที่ศึกษา คือ

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบการให้การศึกษากลุ่ม

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสุขของนักเรียน โดยประกอบด้วย

- 1) ความสุขด้านจิตใจ
- 2) ความสุขด้านสังคม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาความสุข

1.1 ผู้วิจัยนำแบบวัดความสุขไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบวัดความสุข

1.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลประเมินผลเพื่อทราบว่านักเรียนมีความสุขโดยผู้วิจัยนำแบบวัดความสุขฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลจากนักเรียนจำนวน 1,697 คน แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติ ต่อไป

2. ผู้วิจัยหาคุณภาพของกิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสุข โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-objective Congruence: IOC) ของคะแนนจากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผลของกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสุข โดยผู้วิจัยดำเนินการทำกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสุข โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และเมื่อสิ้นสุดการทดลองและติดตามผลหลังการทดลอง 1 เดือน และเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะเพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อกลุ่มเพื่อพัฒนาความสุข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 แบบวัดความสุขของนักเรียน มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 และ วิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

1.2 รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสุขของนักเรียน มีค่า ดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

1.1 วิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของข้อคำถามแบบวัดความสุข โดยใช้สูตรคำนวณ ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Item-objective Congruence: IOC) (วรณี แกมเกตุ, 2550: 211-217) ผลการวิเคราะห์ อยู่ระหว่าง .60-1.00

1.2 วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดความสุข โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation:) (บุญเชิด ภิญโญนนท์พวงษ์, 2550: 98) ผลการวิเคราะห์ เท่ากับ 0.93

1.3 วิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบวัดความสุขที่สร้างขึ้นด้วย การหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2555: 120) ผลการวิเคราะห์ เท่ากับ 0.79 ทำนายความสุขร้อยละ 73 ($R^2 = 0.738$)

2. การวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ทำการเก็บจริง นำข้อมูลที่ได้มาเปลี่ยนเป็นรหัสตัวเลข เพื่อทำการวิเคราะห์ทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ลงรายการข้อมูลทั้งหมด

2.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความสุข กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล โดยใช้ Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test

2.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความสุขระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมในระลอกการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล Mann-Whitney U Test

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสุขของนักเรียน สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาความสุขของนักเรียน พบว่า ความสุขของนักเรียนอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.59$, $\sigma = .83$) มีค่าเฉลี่ยดังนี้ ความสุขด้านจิตใจ ความสุขการยอมรับตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.73$, $\sigma = .87$) ความเป็นตัวของตัวเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.52$, $\sigma = .81$) จุดมุ่งหมายในชีวิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.62$, $\sigma = .86$) ความเป็นตัวของตัวเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.68$, $\sigma = .84$) ความพอเพียงของตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.72$, $\sigma = .74$)

ความสุขด้านสังคม ความสุขการยอมรับผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.54$, $\sigma = .75$) การมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.38$, $\sigma = .77$) ความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.47$, $\sigma = .85$) จิตสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.65$, $\sigma = .73$)

2. การพัฒนาแบบการให้การปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยประยุกต์แนวคิดและเทคนิคของ ทฤษฎีต่าง ๆ ของการ ให้การปรึกษา ประกอบด้วย ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่ม 5 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็น

ศูนย์กลาง ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบวิเคราะห์การสื่อสารระหว่างบุคคล ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มการรู้คิดและพฤติกรรม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนในการดำเนินการขั้นวิเคราะห์ ขั้นประยุกต์หลักการ และขั้นประเมินผลให้การปรึกษากลุ่ม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนของความสุขของกลุ่มทดลอง (n=12) และกลุ่มควบคุม (n=12) ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

ความสุข	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			หลังการติดตามผล		
	$\bar{x}$	SD	แปลผล	$\bar{x}$	SD	แปลผล	$\bar{x}$	SD	แปลผล
กลุ่มทดลอง									
1.การยอมรับตนเอง	1.77	.79	น้อย	4.18	.84	สูง	4.19	.87	สูง
2. ความเป็นตัวของตัวเอง	1.78	.82	น้อย	4.29	.81	สูง	4.30	.80	สูง
3. จุดมุ่งหมายในชีวิต	1.79	.78	น้อย	4.30	.83	สูง	4.30	.80	สูง
4.การควบคุมตนเอง	1.85	.83	น้อย	4.40	.84	สูง	4.42	.86	สูง
5.ความพอเพียงของตนเอง	1.82	.80	น้อย	4.65	.79	สูง	4.65	.79	สูง
ความสุขด้านจิตใจ	1.80	.80	น้อย	4.37	.79	สูง	4.38	.80	สูง
6.การยอมรับผู้อื่น	1.87	.80	น้อย	4.34	.80	สูง	4.35	.82	สูง
7.การมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น	1.76	.83	น้อย	4.53	.78	สูง	4.53	.80	สูง
8.ความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง	1.80	.76	น้อย	4.35	.76	สูง	4.36	.79	สูง
9.จิตสาธารณะ	1.81	.82	น้อย	4.44	.83	สูง	4.45	.80	สูง
10.ความสุขด้านสังคม	1.79	.81	น้อย	4.42	.82	สูง	4.43	.80	สูง
12.ความสุขด้านจิตใจ + ความสุขด้านสังคม	1.79	.81	น้อย	4.39	.81	สูง	4.40	.80	สูง
กลุ่มควบคุม									
1.การยอมรับตนเอง	1.78	.72	น้อย	1.78	.72	น้อย	1.78	.71	น้อย
2. ความเป็นตัวของตัวเอง	1.78	.79	น้อย	1.78	.79	น้อย	1.78	.69	น้อย
3. จุดมุ่งหมายในชีวิต	1.80	.73	น้อย	1.80	.72	น้อย	1.80	.79	น้อย
4.การควบคุมตนเอง	1.84	.74	น้อย	1.84	.84	น้อย	1.84	.76	น้อย
5.ความพอเพียงของตนเอง	1.82	.98	น้อย	1.82	.91	น้อย	1.82	.88	น้อย
ความสุขด้านจิตใจ	1.80	.79	น้อย	1.80	.79	น้อย	1.80	.78	น้อย
6.การยอมรับผู้อื่น	1.86	.87	น้อย	1.86	.80	น้อย	1.86	.83	น้อย
7.การมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น	.76	.86	น้อย	1.76	.78	น้อย	1.76	.82	น้อย
8.ความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง	1.80	.74	น้อย	1.80	.64	น้อย	1.80	.76	น้อย

ความสุข	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			หลังการติดตามผล		
	$\bar{x}$	SD	แปลผล	$\bar{x}$	SD	แปลผล	$\bar{x}$	SD	แปลผล
9.จิตสาธารณะ	1.80	.98	น้อย	1.80	.91	น้อย	1.80	.88	น้อย
10.ความสุขด้านสังคม	1.80	.86	น้อย	1.80	.79	น้อย	1.80	.82	น้อย
11.ความสุขด้านจิตใจ + ความสุขด้านสังคม	1.80	.82	น้อย	.80	0.79	น้อย	1.80	.79	น้อย

3. เปรียบเทียบความสุขของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

ผลการวิจัย พบว่า ความสุข โดยรวมของนักเรียนกลุ่มทดลอง ระหว่างหลังการทดลอง และก่อนการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และระหว่างหลังการติดตามผล และหลังการทดลอง และระหว่างหลังการติดตามผล และก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยค่าเฉลี่ย หลังการติดตามผล ($\bar{x}$ = 4.40, SD .80) มากกว่า หลังการทดลอง ($\bar{x}$ = 4.39, SD .81) และหลังการทดลอง มากกว่า ก่อนการทดลอง ($\bar{x}$ = 1.79, SD .81) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความสุข โดยรวมและรายด้านของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลองและหลังการติดตามผล

ตัวแปร	ระยะเวลา	$\bar{x}$	SD	ระยะการทดลอง การให้การปรึกษาที่ นำมาเปรียบเทียบ	Negative Rank	Positive Rank	Ties	Z	P
1. การยอมรับ ตนเอง	ก่อนการ ทดลอง	1.77	.79	หลังการทดลอง-ก่อน การทดลอง	4	19	0	-1.115**	.000
	หลังการ ทดลอง	4.18	.84	หลังติดตามผล- หลัง การทดลอง	7	15	5	-2.285**	.000
	หลังการ ติดตามผล	4.19	.87	หลังติดตามผล-ก่อน การทดลอง	0	9	0	-3.163**	.000
2. ความเป็น ตัวของตัวเอง	ก่อนการ ทดลอง	1.78	.82	หลังการทดลอง-ก่อน การทดลอง	0	12	0	-1.165**	.000
	หลังการ ทดลอง	4.29	.81	หลังติดตามผล- หลัง การทดลอง	0	14	6	-2.111**	.000
	หลังการ ติดตามผล	4.30	.80	หลังติดตามผล-ก่อน การทดลอง	9	15	0	-3.124**	.000

ตัวแปร	ระยะเวลา	$\bar{x}$	SD	ระยะการทดลอง การให้การปรึกษาที่ นำมาเปรียบเทียบ	Negative Rank	Positi ve Rank	Ties	Z	P
3. จุดมุ่งหมาย ในชีวิต	ก่อนการ ทดลอง	1.79	.78	หลังการทดลอง-ก่อน การทดลอง	4	10	0	-1.581**	.000
	หลังการ ทดลอง	4.30	.83	หลังติดตามผล- หลัง การทดลอง	5	15	7	-2.254**	.000
	หลังการ ติดตามผล	4.30	.80	หลังติดตามผล-ก่อน การทดลอง	2	13	0	-3.311**	.000
4. การควบคุม ตนเอง	ก่อนการ ทดลอง	1.85	.83	หลังการทดลอง-ก่อน การทดลอง	4	0	0	-1.231**	.000
	หลังการ ทดลอง	4.40	.84	หลังติดตามผล- หลัง การทดลอง	0	16	0	-1.354**	.000
	หลังการ ติดตามผล	4.42	.86	หลังติดตามผล-ก่อน การทดลอง	4	15	0	-3.161**	.000
5. ความ พอเพียงของ ตนเอง	ก่อนการ ทดลอง	1.82	.80	หลังการทดลอง-ก่อน การทดลอง	4	0	0	-1.206**	.000
	หลังการ ทดลอง	4.65	.79	หลังติดตามผล- หลัง การทดลอง	0	18	0	-1.458**	.000
	หลังการ ติดตามผล	4.65	.79	หลังติดตามผล-ก่อน การทดลอง	4	14	0	-3.061**	.000
6. ความสุข ด้านจิตใจ	ก่อนการ ทดลอง	1.80	.80	หลังการทดลอง-ก่อน การทดลอง	2	0	0	-1.116**	.000
	หลังการ ทดลอง	4.37	.79	หลังติดตามผล- หลัง การทดลอง	0	13	0	-1.358**	.000
	หลังการ ติดตามผล	4.38	.80	หลังติดตามผล-ก่อน การทดลอง	4	14	0	-1.061**	.000
7. การยอมรับ ผู้อื่น	ก่อนการ ทดลอง	1.87	.80	หลังการทดลอง-ก่อน การทดลอง	5	19	0	-1.059**	.000
	หลังการ ทดลอง	4.34	.80	หลังติดตามผล- หลัง การทดลอง	0	17	0	-3.150**	.000
	หลังการ ติดตามผล	4.35	.82	หลังติดตามผล-ก่อน การทดลอง	0	11	0	-3.059**	.000

ตัวแปร	ระยะเวลา	$\bar{x}$	SD	ระยะการทดลอง การให้การปรึกษาที่ นำมาเปรียบเทียบ	Negative Rank	Positi ve Rank	Ties	Z	P
8. การมี สัมพันธภาพที่ ดีกับบุคคลอื่น	ก่อนการ ทดลอง	1.76	.83	หลังการทดลอง-ก่อน การทดลอง	0	14	0	-1.488**	.000
	หลังการ ทดลอง	4.53	.78	หลังติดตามผล- หลัง การทดลอง	0	12	6	-2.241**	.000
	หลังการ ติดตามผล	4.53	.80	หลังติดตามผล-ก่อน การทดลอง	8	16	0	-3.124**	.000
9. ความ สามารถในการ จัดการความ ขัดแย้ง	ก่อนการ ทดลอง	1.81	.82	หลังการทดลอง-ก่อน การทดลอง	4	0	0	-1.171**	.000
	หลังการ ทดลอง	4.44	.83	หลังติดตามผล- หลัง การทดลอง	0	19	0	-1.348**	.000
	หลังการ ติดตามผล	4.45	.80	หลังติดตามผล-ก่อน การทดลอง	4	15	0	-3.462**	.000
10. จิต สาธารณะ	ก่อนการ ทดลอง	1.79	.81	หลังการทดลอง-ก่อน การทดลอง	6	0	0	-1.273**	.000
	หลังการ ทดลอง	4.39	.81	หลังติดตามผล- หลัง การทดลอง	0	12	0	-1.264**	.000
	หลังการ ติดตามผล	4.40	.80	หลังติดตามผล-ก่อน การทดลอง	5	16	0	-3.154**	.000
11. ความสุข ด้านสังคม	ก่อนการ ทดลอง	1.79	.81	หลังการทดลอง-ก่อน การทดลอง	3	0	0	-1.373**	.000
	หลังการ ทดลอง	4.42	.82	หลังติดตามผล- หลัง การทดลอง	0	12	0	-1.244**	.000
	หลังการ ติดตามผล	4.43	.80	หลังติดตามผล-ก่อน การทดลอง	5	14	0	-3.174**	.000
12. ความสุข ด้านจิตใจ+ ความสุขด้าน สังคม	ก่อนการ ทดลอง	1.79	.81	หลังการทดลอง-ก่อน การทดลอง	6	0	0	-1.174**	.000
	หลังการ ทดลอง	4.39	.81	หลังติดตามผล- หลัง การทดลอง	0	11	0	-1.256**	.000
	หลังการ ติดตามผล	4.40	.80	หลังติดตามผล-ก่อน การทดลอง	0	12	0	-2.244**	.000

4. เปรียบเทียบความสุขของนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

ผลการวิจัย พบว่า ก่อนการทดลอง ความสุขโดยรวม ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกัน ส่วนหลังการทดลองความสุขระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.01 โดยมี

ค่าเฉลี่ย หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง ($\bar{X} = 4.39, SD .81$) มากกว่า นักเรียนกลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 1.80, SD .79$) ส่วนหลังการติดตามผลความสุข ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยและหลังการติดตามผลของนักเรียนกลุ่มทดลอง ($\bar{X} = 4.40, SD .80$) มากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 1.80, SD .79$) แยกเป็นรายด้านดังนี้

5. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อกลุ่ม ที่ใช้ในการพัฒนาความสุข โดยทำการสนทนากลุ่มเฉพาะหลังการทดลอง และเมื่อสิ้นสุด การติดตามผล พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อความสุข โดยใช้กลุ่มสัมพันธ์อย่างมาก เพราะนักเรียนได้เรียนรู้ความสุขของนักเรียนได้อย่างเป็นระบบ ได้เรียนรู้แนวคิด การอภิปรายซักถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ทำให้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อน ๆ และบุคคลอื่น ทำให้เกิดการเรียนรู้ และนำข้อมูลและวิธีการมาประยุกต์ใช้มีความสุขได้ง่ายขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสุขของนักเรียน ผู้วิจัยอภิปรายผลของการวิจัยได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความสุขของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

ความสุขของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

ความสุขด้านจิตใจ ความสุขการยอมรับตนเอง ความเป็นตัวของตัวเอง จดมุ่งหมายในชีวิต ความเป็นตัวของตัวเอง ความพอเพียงของตนเอง ความสุขด้านสังคม ความสุขการยอมรับผู้อื่น การมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น ความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง จิตสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย และสิริวัฒน์ ศรีเครือดง (พ.ศ.2553:118) กล่าวว่า เมื่อเมตตา มีเมตตา มีความสดชื่น เบิกบาน ผ่องใส สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข รู้จักควบคุมอารมณ์ การฟัง มองโลกในแง่ดี คำนึงประโยชน์ผู้อื่นและสังคม จึงส่งผลให้ระดับความสุข

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสุขของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

การศึกษาระดับความสุขของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

ผลจากการศึกษาความสุข อยู่ในระดับสูงทั้ง 9 ด้าน ประกอบไปด้วยด้านการยอมรับตนเอง ด้านจดมุ่งหมายในชีวิต ด้านความเป็นตัวของตัวเอง ด้านควบคุมตนเอง ด้านความพอเพียงของตนเอง ด้านการยอมรับผู้อื่น ด้านการมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น ด้านความสามารถในการ จัดการความขัดแย้ง ด้านจิตสาธารณะ ผลการวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Natvig (ค.ศ.2003: 60-62) ที่ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์กับความสุข ดังนั้น Bradburn (ค.ศ1969:65) กล่าวว่า ความสุขทางด้านจิตใจเป็นความสามารถของบุคคลการแก้ปัญหาสิ่งกีดตันของการดำเนินชีวิต ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อประสบการณ์ชีวิตประจำวันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต รวมทั้งให้ความสำคัญกับความสุขทางด้านสังคม โดยเฉพาะด้านสัมพันธภาพกับบุคคล

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การอภิปรายผลของการใช้รูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสุขของนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

3.1 เปรียบเทียบความสุขของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

การพัฒนารูปแบบการให้การปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยประยุกต์แนวคิดและเทคนิคของทฤษฎีต่าง ๆ ของการให้การปรึกษา ประกอบด้วย ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่ม 5 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม ทฤษฎีการให้การปรึกษากลุ่มแบบวิเคราะห์การสื่อสารระหว่างบุคคล ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มการรู้คิดและพฤติกรรม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนในการดำเนินการขั้นวิเคราะห์ ขั้นประยุกต์หลักการ และขั้นประเมินผลให้การปรึกษากลุ่ม

ผลการวิจัย พบว่า ความสุขโดยรวมของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระหว่างหลังการติดตามผล และก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

3.2 เปรียบเทียบความสุขของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

ผลการวิจัย พบว่า ก่อนการทดลอง ความสุขโดยรวม ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน ส่วนหลังการทดลองความสุข ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.01

ความสุขตนในชีวิตของตนเอง สามารถรับรู้ความคิด ความรู้สึกและ พฤติกรรมของตนเองในปัจจุบันไม่ยึดติดกับอดีต และสอดคล้องกับ Corey (ค.ศ.2008: 10) ทำให้บุคคลสามารถพึ่งพาตนเองสามารถเผชิญกับความขัดแย้งภายในจิตใจที่เกิดจากเหตุการณ์ในอดีตซ้ำแล้วซ้ำอีกและบุคคลที่มีความสุข ก็คือ ผู้ที่รับรู้ความรู้สึกความต้องการความคิดต่าง ๆ ของตัวเอง สัมผัสกับสิ่งเร้าภายในของตัวตัวเอง ตลอดจนรับรู้ถึงสภาพแวดล้อม และความสัมพันธ์ของตนเองกับสภาพแวดล้อม ความนึกคิด ความรู้สึกและประสาทสัมผัส ไม่ปล่อยให้ยึดติดเหตุการณ์ในอดีต ดังเช่นที่ Corey (ค.ศ.2004: 5-7) เป็นกระบวนการระหว่างบุคคล ที่มุ่งเน้นให้เกิดความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมด้วยการตระหนักรู้ เพื่อแก้ไขปัญหาที่สมาชิกความไว้วางใจ ความอบอุ่น

สำหรับความสุขด้านจิตใจ 1) ความสุขการยอมรับตนเอง นักเรียนอย่างตั้งใจและยอมรับมีความคิด ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ยอมรับข้อดีและ ข้อบกพร่องของตนเอง ทั้งยังมีความรู้สึกทางบวกเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตของตนเอง และสามารถยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเองได้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Caplan (ค.ศ. 1990: 128-138) กล่าวว่า กลุ่มตัวอย่างเกิดการรู้จักตนเองและยอมรับ ตนเองเพิ่มขึ้นและมีพัฒนาการด้านสังคมเพิ่มขึ้น ร่วมการให้การปรึกษากลุ่มแบบพัฒนาการยอมรับตนเอง การนับถือตนเอง ความเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงและความเข้าใจความเป็นมนุษย์ 2) ความสุขความเป็นตัวของตัวเอง นักเรียนมีความสุขทางด้าน ความเป็นตัวของเองเพิ่มขึ้น เป็นการให้เชื่อในความสามารถของตนเอง สามารถพึ่งพาตนเอง ความเชื่อในตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและมีความรู้ที่เกี่ยวข้องในการใช้ในการดำเนินชีวิต เสรี ไหมจันทร์ (พ.ศ.2553: 1) ที่ได้ศึกษาความเป็นตัวของตัวเองของนักเรียน ได้แก่ ความเชื่อ ในความสามารถของตนเองการกำกับตนเอง การพึ่งพาตนเองความเชื่อมั่นในตนเองความรับผิดชอบ การดูแลตนเอง การคบเพื่อนและสัมพันธ์กับบิดามารดา หรือผู้ปกครอง การให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้าง ความเป็นตัวของตัวเองของนักเรียน มีผลให้ความเป็นตัวของตัวเองของนักเรียน เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี 3) ความสุขจุดมุ่งหมายในชีวิต ความสุขของนักเรียนด้านจุดมุ่งหมายในชีวิต กลุ่มทดลอง นักเรียนมีความสุขทางด้านจุดมุ่งหมายในชีวิตเพิ่มขึ้น โดยการกำหนดเป้าหมายและความคาดหวัง ในการดำเนินชีวิตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทำให้นักเรียนสามารถทบทวนอุปสรรคและวิธีการจัดการแก้ไขปัญหาได้ ทำให้นักเรียนสามารถกำหนดการ วางแผนในชีวิต คาดหวังความสำคัญในชีวิตอย่างมีเหตุผลสามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและใช้ความรู้ในการคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น สำหรับความพึงพอใจ โดยเน้นที่การแสวงหาความหมายเป็นเป้าหมายของการดำรงชีวิต เน้นที่ความรู้สึกยินดี ความพึงพอใจในสถานการณ์ที่ตนเองเป็นอยู่ 4) ความสุขการควบคุมตนเอง มีความสุขทางการควบคุมตนเองเพิ่มขึ้น ความคิดและความรู้สึกของนักเรียนพร้อมกับ

แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน ทำให้นักเรียนโยชน์ ได้แก่ การจัดการอารมณ์ของตนเอง สามารถควบคุมตนเอง มีความซื่อสัตย์ และมีสติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Dinsmore (ค.ศ.1998: 141) ได้ศึกษาบทบาทของการควบคุมตนเองและการป้องกัน ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ด้านหน้าที่ครอบครัวและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวด้านครอบครัว มีความแตกต่างในความสามารถและลักษณะบุคลิกภาพเปลี่ยนแปลงในรูปแบบที่ได้ว่าครอบครัว ผลของปฏิกริยาระหว่างการปรับตัว และการรวมกันเป็นการแนะนำสำหรับการปฏิเสธการป้องกัน มีความแตกต่างทางด้านการพัฒนาทั้งพฤติกรรมภายในและภายนอก 5) ความสุขความพอใจเพียงของตนเอง พฤติกรรมของนักเรียนด้านมีความพอใจประมาณใช้สอยด้วยปัญญาและมีภูมิคุ้มกันในตัว ปิ่นมณี ศรีนวล (ค.ศ.2552: 86-88) ได้ศึกษาและการสร้างโปรแกรมพัฒนาการปฏิบัติตนตามแนวทางความเป็นอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้เข้าร่วมโปรแกรม พัฒนาการปฏิบัติตนตามแนวทางความเป็นอยู่อย่างพอเพียง ความเป็นอยู่อย่างพอเพียงทั้งโดยรวม และรายด้านเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนกลุ่มที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาการปฏิบัติตนตามแนวทางความเป็นอยู่อย่างพอเพียง

และความสุขด้านสังคม 6) ความสุขการยอมรับผู้อื่น ความรู้สึกที่ดีต่อบุคคลอื่นและยอมรับความคิด ความรู้สึกของบุคคลอื่น รวมทั้งสมาชิกและเพื่อน ความแตกต่างระหว่างบุคคลประกอบด้วย การปฏิบัติตนกับบุคคลอื่นที่แตกต่างกัน ด้วยความเคารพการทำงานหรือทำกิจกรรมกับบุคคลอื่นที่มีความแตกต่างกันกับตัวเอง และการสร้างมิตรภาพกับบุคคล 7) ความสุขการมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น ด้านการมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น เนื่องมาจากนักเรียนมีความสามารถรู้จักการให้และการรับ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รวมทั้ง รับรู้ถึงความคิดและความรู้สึกของผู้อื่น Johnson (ค.ศ.1986: 43-46) กล่าวว่า สัมพันธภาพกับบุคคลมีการเปิดเผยตนเองจะทำให้เกิดความไว้วางใจ มั่นใจในตัวบุคคลนั้น การไว้วางใจจะเกิดการยอมรับคนนั้นและมีการติดต่อกันอย่างเปิดเผย สัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ควรมีการพึ่งพาซึ่งกันและกันเป็นพฤติกรรมสังคมที่จะต้องมีการตอบสนอง กันอยู่ตลอดเวลา ในการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล โดยบุคคลนั้นจะต้องรู้จักตนเอง ทราบวิธีการสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น 8) ความสุขความสามารถในการจัดการความขัดแย้ง นักเรียนสามารถวิเคราะห์ และความสามารถในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเพื่อน โดยไม่ให้เกิดความบาดหมางกัน Tiedens (ค.ศ.2001: 233-234) ซึ่งกล่าวว่าความขัดแย้งระหว่างบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจะเกิดขึ้น จะป้องกัน ขัดขวาง รบกว่นหรือวิธีการใด ๆ ก็ตามความขัดแย้งระหว่างบุคคลนี้จะสังเกตได้โดยตรงจากพฤติกรรม โดยสาเหตุของความขัดแย้ง ระหว่างบุคคลอาจเกิดความคิดเห็นแตกต่างกัน นอกจากนี้ ความต้องการ บทบาท การแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกันของบุคคล ล้วนแต่เป็นสาเหตุของความขัดแย้งระหว่างบุคคลทั้งสิ้น ความเป็นจริงโดยไม่ขัดแย้งสามารถรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและสามารถ ตัดสนใจให้เหมาะสมกับสภาพการณ์และเป้าประสงค์ สามารถเรียนรู้การเผชิญปัญหาในสภาพการณ์ปัจจุบัน 9) ความสุขจิตสาธารณะ ความสุขของนักเรียนวัยรุ่นด้านการมีจิตสาธารณะ นักเรียนได้เรียนรู้ สถานการณ์ที่มีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง Terry (ค.ศ.2000: 60) กล่าวว่า เรื่อง กรณีศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมที่มีความสามารถพิเศษกับชุมชน เป็นการศึกษารับรู้ที่เข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการรับใช้สังคม กรรยา พรณนา (พ.ศ.2553:1-2) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ผลการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างที่เน้นการเสนอตัวแบบสัญลักษณ์ จิตสาธารณะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ

3.3 ผู้วิจัยได้สรุปผลการสัมภาษณ์กับนักเรียนกลุ่มทดลอง สรุปได้ดังนี้ สมาชิกภายในกลุ่มได้รับรู้และให้กำลังใจ ทำให้นักเรียนมีความสุขกับตนเอง ได้แก่ ได้ทราบข้อดีและข้อควรปรับปรุงของตนเองให้มีความสุขสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันของตนเองได้ดี และความสุขจากบุคคลอื่น เช่น ได้มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ทำให้มี

สัมพันธภาพที่ดีมากขึ้น ซึ่งแต่ก่อนไม่เคยทักทายกันเลย การเข้าร่วมรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสุขครั้งนี้ ทำกิจกรรม กับเพื่อน ๆ รู้จักปรับนิสัยให้เข้ากับเพื่อน ความสุข ต้องรับผิดชอบ ประหยัดเงิน ลืมเรื่องราวที่ทำให้เกิดความขัดแย้งภายในครอบครัว ความภาคภูมิใจในตัว ของนักเรียนตั้งใจเรียนหนังสือได้เกรด 4 ที่เกิดจากตนเองยังสามารถสร้างความสุขจากสังคม ได้แก่ การที่นักเรียนได้ช่วยเหลือสังคม ภาคภูมิใจที่ ได้ช่วยเหลือผู้อื่น นักเรียนสามารถนำไปปรับใช้กับตนเอง เพื่อน ครอบครัวและสังคมอีก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. แบบวัดความสุขและรูปแบบการให้การปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างความสุขสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปี่อื่น
2. สนับสนุนให้สถาบันการศึกษาพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างความสุข เพื่อช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสังคม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสุขในลักษณะเช่นนี้กับกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น นิสิต นักศึกษาผู้ใหญ่ เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนมีความ เข้าใจตนเองและสร้างความสุขให้กับตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งพาสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างวัย
2. ควรมีการศึกษากรณี (Case Study) ในเชิงลึกเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา ซึ่งมีความซับซ้อนมากกว่ากลุ่มปกติ

บรรณานุกรม

- กรรยา พรรณนา. (2553). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและจิตสธารณะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม .วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาสังคม, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิ่นมณี ศรีนวล. (2552). การศึกษาและการสร้างโปรแกรมพัฒนาตนตามแนวทางความเป็นอยู่อย่าง พอเพียงของนักเรียนน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาการแนะแนว, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2554ก.). ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษา. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2554ข.). เอกสารคำสอน จว 8501 ทฤษฎีกลยุทธ์ และการฝึกปฏิบัติการปรึกษา. พิมพ์ ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์. (2558, มกราคม-ธันวาคม). “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับความสุขในการ ดำเนินชีวิต: พระอัจฉริยภาพด้านการพัฒนาคน,” วารสารจิตวิทยา. 17, หน้า 1-26.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2548). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พัฒนศึกษา.
- พัชรีย์ ศุภดิษฐ์. (2551). อิทธิพลของการเปรียบเทียบทางสังคมและรายได้ต่อความสุขเชิงอัตวิสัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาสังคม, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรวรรณ สุธรรมพิทักษ์. (2550). การศึกษาการรับรู้การเปลี่ยนแปลงทางสังคม บัจัยทางชีวสังคม กับสุขภาวะทางจิต: กรณีศึกษาพนักงานบริษัท เอ แอล ที อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น จำกัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- เยาวภา สันติกุล. (2550). *สภาวะทางจิตของวัยรุ่นตอนกลางที่อาศัยอยู่ในและนอกศูนย์อพยพผู้หนีภัยจากการสู้รบ บ้านแม่หละ ตำบลแม่หละ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก*. รายงานการวิจัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลัดดาวลย์ พลชัย. (2553). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษาสุขภาพจิตและจิตเวช. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทยากร เชียงกุล. (2552). *จิตวิทยาในการสร้างความสุข*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สายธาร.
- สารญา ธัญญเจริญ. (2551). *ผลของการจัดโปรแกรมการทำค่านิยมให้กระจ่างต่อความสุขของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา*. รายงานการวิจัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริวัฒน์ ศรีเครือดง. (2553). "ศาสตร์แห่งความสุขตามแนวจิตวิทยา". *วารสาร จิตวิทยา, สมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย*. 16 (1).
- เสรี ใหม่จันทร์. (2553). *การวิเคราะห์องค์ประกอบและการเสริมสร้างอิสระแห่งตนของนักเรียน วัยรุ่นโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต, สาขาจิตวิทยาการให้ คำปรึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Argyle, M. (1987). *The Psychology of happiness*. New York: Methuen & company.
- Brigham, T.A. (1988). *Handbook of applied behavior analysis: Social and instruction process*. New York: Irvington press.
- Caplan, S.W. (1975). The Effect of Group Counseling on Junior High School Boy's Concept of Themselves in School. *Journal of Counseling Psychology*. pp124-128
- Coon, D. (1997). *Essentials of psychology: exploration and application*. Pacific Grove, CA: Brooks/Cole Press
- Coon, D. & Mitter, O.J. (2009). *Psychology: modules for active learning (11th ed)*. California: Thomson Brook/Cole Inc.
- Corey, G. (1991). *Theory & practice of counseling*. California: Brooks/Cole Thomson.
- _____. (1996). *Theory & practice of counseling*. 4th ed. California: Brooks/Cole Thomson.
- _____. (2000). *Theory & practice of group counseling*. 5th ed. California: Brooks/Cole Thomson.
- _____. (2009). *Theory and practice of counseling and psychology*. (8th ed). California: Thomson Brook/Cole Inc.
- _____. (2004). *Theory & practice of group counseling*. 6th ed. California: Brooks/Cole Thomson.
- _____. (2005). *Theory and practice of counseling and psychology*. (7th ed.). Belmont: Thomson Brook/Cole Inc.
- _____. (2006). *Process and practice groups*. (7th ed). Belmont: Thomson Brook/Cole Inc.
- _____. (2008). *Theory practice of group counseling (7th ed)*. Belmont: Thomson Brook/Cole Inc.
- Corey, G. (2009). *Theory and practice of counseling and psychology*. (8th ed). California: Thomson Brook/cole Inc.
- Diener, E., Emmon, R.A., Larsen, R.J., & Guffin, H.L. (1985). The satisfction with life scale. *Journal of Personality Assessment*. 49. pp.71-75.
- _____. (1994). Assessing subjective well-being: Progress and opportunities. *Social Indicators Research*, Vol. 31 pp.103-157.

- Diener, E, Sandvik, E., & Pavot, W. (1991). *Happiness is the frequency, not the intensity, of positive versus negative affect*: In Stack.
- Dinkmeyer, C. (1968). Reading in group counseling. *Pennsylvania Internation*: Textbook Company.
- Dinsmore, B.D. (1998). The mediating role of self-control and coping in the relationship between family functioning and eating attitudes and behavior in at-risk, early adolescent girl. *Dissertation Abstract International*. 59(9). p.5064.
- Eisner, E. (1976). "Educational connoisseurship and criticism: Their form and functions in educational evaluation,". *Journal of Aesthetic Education*, Unpaged.
- Fordyce, M.W. (1977). A Program to increase happiness: Further studies. *Journal of counseling Psychology*. 30. pp.483-498.
- Jacobson, B.H. (1986). Adolescent suicide ideation. *Jurnal of Health Education*. 23. pp. 282-285.
- Joreskog, K.G., & Sorbow, D. (1999). *Lisrel 8: New statistical features*. Chicago: Scientific Software International.
- Johnson, M. (1986). *Current concept of positive mental health*. New York: Basic Books.
- Kaplan, A. & Meahr, M. (1999). Achievement goals and studnt well-being. *Journal of Contemporary Educaton Psycholog*. 24. pp.330-358.
- McLaren & Kaye (2002). *Youth Development Literature Review: Building Strength*. willington: Ministry of youth Affairs.
- McLeod, J. (2003). *Doing counselling research*. London: Thousand Oaks Sage.
- Snyder, C.R.; Shane L.J. (2007). *Positive psychology: The Scientific and practical explorations of human strengths*: Oxford University Press. London: Sage Publications, Inc.
- Smith, H. (1991). *The World's religions*. New York: Harper Collins Inc.
- Stull, E.C. (1987). *Kindergarten teacher's month-by-month activities program*. New York: Center for Applied Research in Education.
- Terry, E.M. (2000). Culture, identity consistency and subjective well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*. 6. pp.1378-1391.
- Tiedens. (2001). A Survey of degree of happiness with life of the residents of Golden Lanna Village. The degree of Master of Art in English for careers in Thammasat University.
- Thapanaprasert R. (2007). *Happiness measurement: A Survey of degree of happiness with life of the residents of Golden Lanna Village*. The degree of Master of Art in English for careers in Thammasat University
- Trappa, J.A.; &Frike, L (1972). Effects of Marathon Group Experience. *Journal of Counseling Psychology*. (19). pp. 466-468
- Thoresen, C.E., & Mahoney, M.J. (1974). *Behavioral self-conrol*. New York: Holt Rinehart & Winston.
- Trotzer, J.P. (1999). *The Counselor and the group theory, training, and practice 3rded*. Philadephia: Taylor & Francis.

- Wilson, T.G. & O'Leary, D.K. (1980). *Principles of behavior therapy*. Englewood cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Woodward, R.B. (1987). The Effects of transactional analysis on the self- concept, social adjustment and grade point averages of interllectually advantaged, intellectually normal, and intellectually disadvantaged sixth grade students. *Dissertation Abstracts. International*. 38. p 7.

การพัฒนาชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ บนฐานแนวคิดความรอบรู้สุขภาพ
เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)
ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
DEVELOPMENT OF AN ONLINE HEALTH LEARNING PACKAGE BASED ON
HEALTH LITERACY TO PROMOTE PREVENTION BEHAVIOR FOR CORONAVIRUS
2019 (COVID-19) INFECTION AMONG UNDERGRADUATE STUDENTS,
KASETSART UNIVERSITY, KAMPHAENG-SAEN CAMPUS

อัจฉรา ปุราคม^{1*} ศุภวรรณ วงศ์สร้างทรัพย์² สุพรทิพย์ พุพะเหนียว³ กนกวรรณ ไกรีน⁴
Atchara Purakom¹ Suppawan Vongsrangsap² Supornpip Pupuneead³ Kanokwan Jairean⁴

^{1,2,3,4} คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม 73141

^{1,2,3,4} Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus,
Nakornpathom 73140

*Corresponding author E-mail : feduacrp@ku.ac.th

Received: January 25, 2022; Revised: February 28, 2022; Accepted: March 31, 2022

บทคัดย่อ

การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ทั่วโลก ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและวิถีชีวิตของนิสิตอย่างมาก ชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ใช้แนวคิดความรอบรู้สุขภาพซึ่งเป็นวิธีเรียนรู้เชิงรุก เพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 วัดประสิทธิภาพของการวิจัยเพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ บนฐานแนวคิดความรอบรู้สุขภาพ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ความรอบรู้สุขภาพ ในด้านพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน การวิจัยแบบสุ่มเลือกกลุ่มควบคุมวัดผลก่อนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างนิสิตปริญญาตรีได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม จำนวน 111 คน ลงทะเบียนรายวิชาสุขภาพเพื่อชีวิต ปีการศึกษา 2563 กลุ่มทดลองใช้ชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ กลุ่มควบคุมใช้แผนการสอนแบบปกติ เครื่องมือวิจัย คือ 1) ชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ (ดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา .95) 2) แบบทดสอบหลังเรียน (ดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา ค่าความเที่ยงคูเดอร์ริชาร์ดสัน และค่าความเชื่อมั่น .94 .83 และ .73 ตามลำดับ) 3) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ความรอบรู้สุขภาพ (ดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา และค่าความเชื่อมั่น .94 และ .75 ตามลำดับ) วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา การทดสอบ ค่าที และวิเคราะห์ประสิทธิภาพและค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ออนไลน์ ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของการเรียนชุดสุขภาพออนไลน์ของกลุ่มทดลอง 76.33/87.31 ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ 1.58 และผลสัมฤทธิ์ความรอบรู้สุขภาพระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังเรียนไม่แตกต่างกัน สรุปผลว่าชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ สามารถนำไปใช้เพิ่มความรอบรู้การป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้นิสิตระดับอุดมศึกษาได้

คำสำคัญ: ชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ ความรอบรู้สุขภาพ พฤติกรรมป้องกัน ไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)

ABSTRACT

Coronavirus 2019 is a worldwide pandemic seriously affect to college student's health and lives. Implementation of an online health learning package based on health literacy concept offers potential active learning to reduce behaviors that increase risk of coronavirus 2019 infection. The research aims to 1) develop and study an efficient & effective online health learning package based on health literacy to promote behavior to prevent coronavirus 2019 infection, and 2) compare health literacy achievement in promotion of behavior prevent coronavirus 2019 infection among undergraduate students at Kasetsart University, Kamphaeng-saen campus. The study designed as randomized pretest-posttest control group design which utilized cluster random sampling of 111 undergraduate students registered in Health for Life course in the 2020 academic year. The trial group studied via an online package, whereas the control group studied using a regular learning plan. The instruments were comprised of: 1) the online health learning package (content validity was .95), 2) post-lesson learning assessment (content validity, KR-21, and reliability were .94, .83, .73 respectively), and 3) health literacy achievement test (content validity and reliability were .94 and .75 respectively). The data were analyzed by using descriptive statistics, t-test, and the efficiency and effectiveness index of then online health learning package were analyzed. The results show that the efficiency of the online health learning package based on health literacy concept was 76.33/87.31 which satisfied the criteria, and that the index of effectiveness of the health learning package was 1.58. After learning, there was no difference in the health literacy achievement scores between the trial group and the control group. In conclusion, the online health learning package can enhance health literacy to prevent Coronavirus 2119 infection among college students.

Keywords: Online Health Learning Package; Health Literacy; Prevention Behavior; Coronavirus 2119 (Covid-19)

บทนำ

การจัดการเรียนรู้สุขภาพในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้สุขภาพอย่างต่อเนื่อง เชื่อมโยงและครบถ้วนจากสาระต่าง ๆ คือ การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ ชีวิต และครอบครัว การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ การป้องกันโรค และความปลอดภัยในชีวิต รวมทั้งให้มีความสอดคล้อง เชื่อมโยงบูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อให้นักเรียน นักศึกษาสามารถนำความรู้และทักษะไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันและสามารถนำไปการส่งเสริมสุขภาพให้กับบุคคลในครอบครัวและชุมชนได้ ในปัจจุบันกระบวนการสอนวิชา สุขศึกษา จำเป็นต้องศึกษาค้นคว้า แสวงหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อการสอนที่ดีมีประสิทธิภาพมาใช้ในการ เรียนรู้ให้กับผู้เรียน พัฒนาผู้เรียนให้เกิดพุทธิปัญญา พัฒนาระบบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การตัดสินใจและการแก้ปัญหา โดยการให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง เห็นคุณค่าของตนและผู้อื่น มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมสุขภาพที่ดี เพื่อให้ สามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้องเหมาะสมในชีวิตประจำวัน (อัจฉรา ปุราคม, 2563)

สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด-19 (Coronavirus Disease 2019 หรือ COVID -19) เป็นการ แพร่ระบาดอย่างรุนแรงของเชื้อไวรัสสายพันธุ์ใหม่ที่แพร่ระบาดทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย เชื้อไวรัสโคโรนา 2119 จะก่อโรค ทางระบบทางเดินหายใจและสามารถเข้าสู่ร่างกายได้ทางการสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ติดเชื้อ องค์การอนามัยโลก (WHO, 2019) รายงานการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั่วโลกพบผู้ติดเชื้อถึง 106,000 ราย ภายในวันเดียว นับว่า

จำนวนมากที่สุดนับตั้งแต่มีการระบาดมาในอดีต สำหรับประเทศไทยมีรายงานการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ณ วันที่ 21 ธันวาคม 2563 ที่ผ่านมา พบว่ามีผู้ติดเชื้อจำนวน 4,917 ราย ผู้เสียชีวิตจำนวน 60 ราย รักษาหายจำนวน 4,041 ราย อายุเฉลี่ยของผู้ติดเชื้อ เฉลี่ย 37 ปี อายุมากที่สุด 97 ปี และคาดการณ์ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) จะมีการแพร่กระจายเป็นวงกว้างมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการแพร่กระจายจากพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ของบุคคล ทั้งจากพฤติกรรมกรล้างมือไม่ถูกต้อง การไม่สวมหน้ากากผ้า/หน้ากากอนามัย การทำกิจกรรมรวมกลุ่ม และการสังสรรค์ (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

แนวคิดความรู้สุขภาพ (Health Literacy) เป็นแนวคิดที่จะส่งเสริมความสามารถและทักษะในการเข้าถึงข้อมูลความรู้ ความเข้าใจเพื่อวิเคราะห์ ประเมินการปฏิบัติและจัดการตนเอง ตัดสินใจเลือกปฏิบัติเพื่อการมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง สามารถชี้แนะเรื่องสุขภาพต่อบุคคล ครอบครัว และชุมชนนำไปปฏิบัติตามเพื่อการมีสุขภาพที่ดี การมีความรู้ทางสุขภาพ คุณลักษณะสำคัญ คือ การเข้าถึงความสามารถในการเข้าถึงแหล่งความรู้ที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ความสามารถนำความรู้มาสื่อสารแลกเปลี่ยนกันระหว่างกลุ่ม ร่วมกันวิเคราะห์ และประเมินก่อนที่จะตัดสินใจ ความสามารถในการตัดสินใจเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำหรือไม่ทำอะไร ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัวและชุมชนและการรู้เท่าทันสื่อ (Nutbeam, 2000; กองสุศึกษา กระทรวงสาธารณสุข, 2561) จากแนวคิดความรู้สุขภาพดังกล่าว จะช่วยให้นิสิต นักศึกษามีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง ป้องกันและลดความเสี่ยงของการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) เนื่องจากหากเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านสุขภาพในระดับที่เพียงพอจะมีความรู้ความเข้าใจในข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพ สามารถแสวงหาความรู้และตัดสินใจเลือกข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพได้ด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และส่งผลให้เกิดผลลัพธ์สุขภาพที่ดี (Berkman et al., 2011) ดังที่ชี้ชาวลัย เพ็ชรทอง และ พรรณี บัญชรหัตถกิจ (2560) พบว่า กลุ่มคนอ่อนที่เข้าร่วมโปรแกรมสุขภาพมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันโรคอ้วนสูงกว่าก่อนการทดลอง ดังนั้นผู้วิจัยเชื่อว่ากระบวนการเรียนรู้แบบการสร้างความรอบรู้สุขภาพ จะช่วยให้นิสิต นักศึกษา เกิดกระบวนการเรียนรู้สุขภาพและการป้องกันโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล เปลี่ยนแปลงการตอบสนองไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา หรือยับยั้งการตอบสนองแบบอัตโนมัติต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

นอกจากนี้ การเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) โดยใช้เครื่องมือเทคโนโลยีและนวัตกรรมสื่อสังคมออนไลน์สมัยใหม่ จะช่วยในการพัฒนาความรู้และทักษะใหม่ ๆ ให้กับบุคคลในยุคสังคมดิจิทัลเกิดความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติ และดึงศักยภาพและความสามารถของบุคคลขึ้นมา ดังเช่นบทเรียนวิดีโอออนไลน์ ซึ่งเป็นสื่อที่ทำการบันทึกเพื่อให้เรียนรู้ด้วยตนเองได้ตลอดเวลาการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์นั้นจะสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา มีความยืดหยุ่น และจะเป็นลักษณะตามความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งแอปพลิเคชัน (Application) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเรียนรู้ได้อย่างดี ส่งเสริมเป็น การเรียนรู้ตลอดเวลา มีความสะดวกรวดเร็ว และง่ายต่อการเข้าถึง (Michael, 2018, Melek, 2119; ธีระศักดิ์ สร้อยศิริ และ อัจฉรา ปุราคม, 2562) โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์การติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) การเรียนรู้แบบออนไลน์ในระดับมหาวิทยาลัยจะเป็นโอกาสการพัฒนาการเรียนรู้ที่มีความยั่งยืน และมีประสิทธิภาพ (Adendoyin & Soykan, 2020) ซึ่งจะช่วยลดพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ของนิสิต นักศึกษาจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ลงได้

จากสถานการณ์ปัญหาและแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและวิถีชีวิตของกลุ่มนิสิต นักศึกษาเป็นอย่างมาก ซึ่งนิสิตในสถาบันการศึกษาเหล่านั้นจำเป็นต้องปรับตัวและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมส่วนบุคคลและพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตในสังคม เพื่อการมีสุขภาพที่ดีและสามารถลดภาวะความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคดังกล่าว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาและศึกษาผลของชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ บนฐานความรู้สุขภาพ เพื่อที่จะส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ให้กับนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนได้

เกิดการเรียนรู้ ตัดสินใจเลือกความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการมีพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ที่เหมาะสม

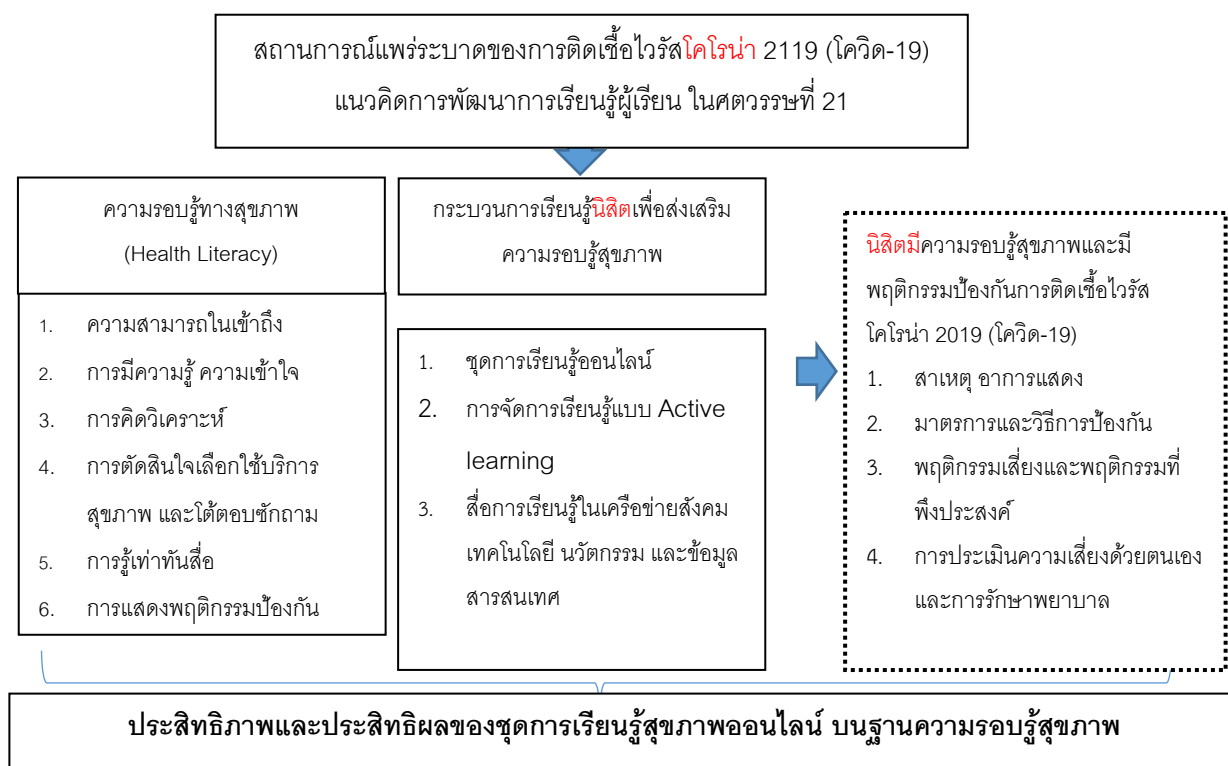
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพ ประสิทธิผลชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ บนฐานแนวคิดความรอบรู้สุขภาพ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน $E1/E2 = 75/75$

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ความรอบรู้สุขภาพ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ระหว่างการใช้ชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ กับแผนการสอนปกติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดความรอบรู้สุขภาพและแนวคิดการพัฒนการเรียนรู้ผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 มาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi-experimental design) รูปแบบที่ใช้ศึกษา คือ แบบสุ่มเลือกกลุ่มควบคุมวัดผลก่อนและหลังเรียน (Randomized pretest – posttest control group design) ในนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population & Sampling)

กลุ่มตัวอย่างคือนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน ที่ลงทะเบียนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มสาระอยู่ดีมีสุข รายวิชาสุขภาพเพื่อชีวิต ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ประกอบด้วยนิสิต 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 50 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster sampling) โดยการสุ่มมา 2 หมู่เรียน/ห้องเรียน จากทั้งหมด 12 หมู่เรียน/ห้องเรียน แล้วสุ่มอีกครั้งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ได้ดังนี้ กลุ่มทดลองจำนวน 50 คน หมู่ 702 ที่ใช้วิธีการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้สุขภาพแบบออนไลน์ (Online) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และเป็นกลุ่มควบคุมจำนวน 50 คน หมู่ 701 ที่ใช้วิธีการสอนโดยใช้แผนการสอนแบบปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ จำนวน 3 ส่วน ประกอบด้วย

1. ชุดการเรียนรู้สุขภาพแบบออนไลน์ จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ เนื้อหา ประกอบด้วย 1) สาเหตุ การแพร่ระบาด การติดต่อ และอาการแสดงของโรค 2) มาตรการและวิธีการป้องกันในบ้านและชุมชน 3) พฤติกรรมเสี่ยงและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และ 4) การประเมินความเสี่ยงด้วยตนเองและการรักษาพยาบาล พร้อมกับสื่อประกอบการเรียนรู้โดยใช้ PowerPoint และ Clip Video และ Google Classroom ตรวจสอบดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity index: CVI) ได้เท่ากับ .95 และผลการคำนวณค่าประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ ได้ค่าประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 75.71/85.70 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ความรู้สุขภาพ เรื่องพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป และความรอบรู้สุขภาพ มี 6 ประเด็น คือ การเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพ ความเข้าใจข้อมูลและบริการสุขภาพที่เพียงพอต่อการปฏิบัติ การคิดวิเคราะห์และได้ตอบคำถาม เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจ การตัดสินใจด้านสุขภาพการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ และการรู้เท่าทันสื่อ เพื่อนำไปสู่การมีสุขภาพ และพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยจัดทำแบบทดสอบแบบออนไลน์ใน Google form ข้อคำถาม จำนวน 20 ข้อ ตรวจสอบดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity index: CVI) ได้เท่ากับ .94 ค่าความเที่ยงคูเดอร์ริชาร์ดสัน (KR-21) เท่ากับ .85 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.19-0.80 ค่าดัชนีอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อ ระหว่าง 0.32-0.86 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.75

3. แบบทดสอบหลังการเรียนรู้ ครอบคลุมหน่วยการเรียนรู้ที่ 1-4 โดยจัดทำแบบทดสอบแบบออนไลน์ใน Google form ข้อคำถาม จำนวน 36 ข้อ ตรวจสอบดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity index: CVI) ได้เท่ากับ .94 ค่าความเที่ยงคูเดอร์ริชาร์ดสัน (KR-21) เท่ากับ .83 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.19-0.80 ค่าดัชนีอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อ ระหว่าง 0.34-0.88 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.73

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ภายหลังจากได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้รับผิดชอบรายวิชาสุขภาพเพื่อชีวิต เพื่อขอความร่วมมือ ดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. การเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1 กลุ่มควบคุม นิสิตที่ลงทะเบียนเรียนวิชาสุขภาพเพื่อชีวิต หมู่เรียน 701 มีขั้นตอนดังนี้

2.1.1 วัดผลก่อนเรียนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ความรู้สุขภาพออนไลน์ เรื่องพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2119 (โควิด-19) ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

2.1.2 จัดการเรียนรู้การป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2119 (โควิด-19) ในห้องเรียน โดยสอดแทรกเนื้อหาในหัวข้อการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค รายวิชาสุขภาพเพื่อชีวิต โดยจัดการเรียนสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โดยแบ่งการเรียนในแต่ละสัปดาห์ ดังนี้ สัปดาห์ที่ 1 ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้การส่งเสริมสุขภาพตามแผนการสอนแบบปกติ และให้นิสิตทำแบบทดสอบหลังเรียนออนไลน์ของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 สัปดาห์ที่ 2-3 ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้การป้องกันการโรคตามแผนการสอนแบบปกติ และให้นิสิตกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียนออนไลน์ของหน่วยการเรียนรู้ที่ 2-3 และสัปดาห์ที่ 4 ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้เรื่องการรักษาพยาบาลและประกันสุขภาพ พร้อมให้นิสิตทำแบบทดสอบหลังเรียนออนไลน์ของหน่วยการเรียนรู้ที่ 4

2.1.3 วัดผลหลังเรียนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ความรู้สุขภาพออนไลน์ เรื่องพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2119 (โควิด-19) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในสัปดาห์ที่ 4

2.2 กลุ่มทดลอง นิสิตลงทะเบียนรายวิชาสุขภาพเพื่อชีวิต หมู่เรียน 702

2.2.1 วัดผลก่อนเรียนจากแบบทดสอบความรู้สุขภาพออนไลน์ เรื่องพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2119 (โควิด-19) ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

2.2.2 จัดการเรียนรู้ตามชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ ทั้ง 4 หน่วย โดยจัดการเรียนสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ โดยแบ่งการเรียนในแต่ละสัปดาห์ ดังนี้ สัปดาห์ที่ 1 ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้ เรื่อง สาเหตุ การแพร่ระบาดของ การติดต่อ และอาการแสดงของโรค สัปดาห์ที่ 2 จัดการเรียนรู้ เรื่อง มาตรการและวิธีการป้องกันในบ้านและชุมชน สัปดาห์ที่ 3 จัดการเรียนรู้เรื่อง พฤติกรรมเสี่ยงและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และสัปดาห์ที่ 4 จัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การประเมินความเสี่ยงด้วยตนเองและการรักษาพยาบาล และหลังเรียนแต่ละสัปดาห์ ทำการวัดผลด้วยแบบทดสอบหลังเรียนออนไลน์ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2.2.3 วัดผลหลังเรียนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ความรู้สุขภาพ เรื่องพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2119 (โควิด-19) ด้วยแบบทดสอบออนไลน์ที่คล้ายคลึงกับแบบทดสอบก่อนเรียน ในสัปดาห์ที่ 4 และสอบถามความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ของนิสิตกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีประสิทธิภาพ (E1/E2) และดัชนีประสิทธิผล (E.I.) และวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ Independent t-test และสถิติ Dependent t-test โดยกำหนดค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม

การวิจัยในครั้งนี้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จาก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เอกสารเลขที่ COE64/016

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มทดลองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ระดับการศึกษาชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 72.00 พักอาศัยอยู่หอพักกับเพื่อน ร้อยละ 42.00 ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 94.00 ไม่ออกกำลังกาย ร้อยละ 38.00 และมีประวัติเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) คือ ไม่ล้างมือ ไม่สวมหน้ากากอนามัย และสวมหน้ากากอนามัยไม่ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 42.00 ขณะที่กลุ่มควบคุม ส่วนใหญ่ ศึกษาในระดับชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 62.00 พักอาศัยโดยอาศัยอยู่คนเดียว ร้อยละ 38.00 ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 90.00 ไม่ออกกำลังกาย ร้อยละ 42.00 และมีประวัติอยู่ใกล้ชิดกับผู้ป่วยที่มีอาการไอ จาม น้ำมูกไหล เดินทางมาจากพื้นที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) คิดเป็นร้อยละ 66.00

ส่วนที่ 2 ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ บนฐานแนวคิดความรอบรู้สุขภาพเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)

ผลการศึกษาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ บนฐานแนวคิดความรอบรู้สุขภาพ พบว่า ประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ ในนิสิตกลุ่มทดลอง มีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 76.33/87.31 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และค่าดัชนีประสิทธิภาพ (E.I.) ของชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ เรื่องพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม เท่ากับ 0.58 ,0.49 ตามลำดับ แสดงว่านิสิตกลุ่มทดลองมีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 58 ขณะที่กลุ่มควบคุมมีความรู้เพิ่มขึ้น เพียงร้อยละ 49 ดังตาราง 1-2

ตาราง 1 ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียน (E1) และผลลัพธ์ (E2) ของชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนระหว่างเรียน			คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียน		
	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	E ₁	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	E ₂
กลุ่มทดลอง (n=50)	36	27.48	76.33	20	17.46	87.30
ค่าประสิทธิผล E1/E2 = 76.33/87.30						
กลุ่มควบคุม (n=50)	36	27.10	75.71	20	17.14	85.70
ค่าประสิทธิภาพ E1/E2 = 75.71/85.70						

ตาราง 2 ค่าดัชนีประสิทธิภาพ (E.I.) ของชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ และแผนการสอนแบบปกติ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	ผลรวมคะแนน		E.I.
	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	
กลุ่มทดลอง (n=50)	696	873	0.58
กลุ่มควบคุม (n=50)	718	857	0.49

ส่วนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ความรอบรู้สุขภาพ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ระหว่างการใช้ชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ กับแผนการสอนปกติ

ผลการทดสอบคะแนนของกลุ่มทดลอง มีคะแนนก่อนเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 13.92 ± 2.406 และมีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 17.46 ± 2.48 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนการทดสอบทั้งสองครั้ง พบว่า คะแนนผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ขณะที่ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ช่วงหลังเรียน โดยชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ หัวข้อเรื่องพฤติกรรมป้องกันติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง พบว่า กลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 17.46 ± 2.48 กลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 17.14 ± 2.80 เมื่อเปรียบเทียบแล้วมีความแตกต่างกันเท่ากับ 0.32 และเมื่อทำการทดสอบสถิติ t พบว่า ค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกัน ดังตาราง 3-4 และเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ช่วงหลังเรียน โดยชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ ในหัวข้อเรื่องพฤติกรรมป้องกันติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) จำแนกรายองค์ประกอบความรอบรู้สุขภาพ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนขององค์ประกอบความรอบรู้สุขภาพ ทั้ง 6 องค์ประกอบ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกัน ดังตาราง 5

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของกลุ่มทดลอง

ช่วงการวัด	คะแนนเต็ม	n	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$ diff	t	p
ก่อนเรียน	20	50	13.92	2.416	3.54	6.474*	1.111
หลังเรียน	20	50	17.46	2.484			

* $p < .05$

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ช่วงหลังเรียน โดยชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

ช่วงการวัด	คะแนนเต็ม	n	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$ diff	t	p
กลุ่มควบคุม	20	50	17.14	2.80	0.32	0.60	0.27
กลุ่มทดลอง	20	50	17.46	2.48			

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ช่วงหลังเรียน โดยชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ จำแนกรายองค์ประกอบความรอบรู้ สุขภาพ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ความรอบรู้สุขภาพ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		$\bar{X}$ diff	t	95% Confidence	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.				
การเข้าถึงข้อมูลและ บริการสุขภาพ	1.99	.58	1.96	.60	.01	.05	.241-.228	.95
ความเข้าใจข้อมูลและ บริการสุขภาพ	3.18	.62	3.26	.75	.08	.57	.194-.354	.56
ตัดสินใจปรับเปลี่ยน พฤติกรรมสุขภาพ	1.11	.49	1.21	.485	.10	1.01	.095-.295	.30

ความรอบรู้สุขภาพ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		$\bar{X}$ diff	t	95% Confidence	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.				
การโต้ตอบซักถาม	2.08	.47	2.04	.46	.04	.49	.233-.139	.62
การรู้เท่าทันสื่อ	1.40	.30	1.26	.43	.14	1.87	.287-.007	.06
พฤติกรรมป้องกัน	3.12	.44	3.27	.52	.15	1.59	.038-.350	.11

อภิปรายผล

การพัฒนาชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ บนฐานแนวคิดความรอบรู้สุขภาพ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ บนฐานแนวคิดความรอบรู้สุขภาพ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 76.33/87.31 และค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 1.58 เป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 แสดงว่าชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ ส่งผลให้กลุ่มทดลองเรียนรู้เพื่อป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ดีขึ้น เนื่องจากเนื้อหาสาระมีการเรียงลำดับจากง่ายไปยาก และทุกหน่วยเรียนรู้มีคลิปวิดีโอออนไลน์ เพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจ พร้อมกับมีการจำลองสถานการณ์ทั้งพฤติกรรมเสี่ยง และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในสถานที่ต่าง ๆ เป็นกรณีศึกษาให้ห็นิสิตได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจต่อการมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม เพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัส ประกอบกับในห้องเรียนออนไลน์ นิสิตมีความสนใจเนื้อหาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้ รวมทั้งทำการสืบค้นข้อมูลตามเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่อาจารย์ผู้สอนแนะนำไว้ในห้องเรียนออนไลน์ เช่น ไทยรัฐโควิด (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2564) ทั้งนี้จากผลการวิจัยที่พบว่า หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 มาตรการและวิธีการป้องกันในบ้านและชุมชน และหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พฤติกรรมเสี่ยงและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ หลังการเรียนรู้แบบออนไลน์ของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยผลการเรียนสูงกว่าหน่วยอื่น จึงถือว่าเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่มีนัยต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการป้องกันโรคของนิสิตในมหาวิทยาลัย นำไปสู่การมีพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ได้อย่างแท้จริง ข้อค้นพบนี้สนับสนุนแนวคิดความรอบรู้สุขภาพ (Health Literacy) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ส่งเสริมความสามารถและทักษะในการเข้าถึงข้อมูล ความรู้ ความเข้าใจเพื่อวิเคราะห์ ประเมินการปฏิบัติและจัดการตนเอง ให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง โดยเฉพาะคุณลักษณะสำคัญในด้านความสามารถในการตัดสินใจเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำหรือไม่กระทำใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ และการลงมือปฏิบัติ การกระทำการดูแลสุขภาพตนเองและครอบครัว เพื่อลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) เป็นไปในทิศทางเดียวกับการศึกษาของ Roque-Hernández, Díaz-Roldán, and López-Mendoza (2021) ที่พบว่า ในช่วงสถานการณ์การล็อกดาวน์ (Lock down) ของประเทศเม็กซิโก การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ส่งผลให้นักศึกษาในมหาวิทยาลัยมีความพึงพอใจ เกิดผูกพันกับห้องเรียนออนไลน์ และสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนได้ดี นอกจากนี้ในกระบวนการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ในการศึกษารั้งนี้ เป็นลักษณะการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning) ที่เน้นบทบาทของผู้เรียน ทำให้ห็นิสิตผู้เรียนสามารถรักษาผลการเรียนรู้ให้อยู่คงทนได้มาก และยาวนานกว่ากระบวนการเรียนรู้แบบบรรยายเพียงอย่างเดียว กระบวนการเรียนรู้แบบเชิงรุกได้ส่งเสริมการทำงานของสมองที่เกี่ยวข้องกับความจำ โดยสามารถเก็บและจำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควบคุมตนเอง และการเรียนรู้ที่ได้ผ่านการปฏิบัติจริง (Sutherland & Bonwell, 1996) สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริกุล อิศรานุรักษ์ (2546) เนื่องจากทำการศึกษาผลของการฝึกความสามารถเชิงกระบวนการคิดซึ่งเป็นการเรียนรู้แบบเชิงรุก ทั้งพัฒนาการสื่อสารความรู้ทั่วไป และพัฒนาความรู้ทางสุขภาพเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเสี่ยงความดันโลหิตสูงที่มีน้ำหนักเกิน ระยะเวลา 10 สัปดาห์ พบว่า หลังการเข้าร่วม

โปรแกรม คะแนนเฉลี่ยความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมกรรมการดูแลตนเองของกลุ่มเสี่ยงโรคความดันโลหิตสูงที่มีน้ำหนักเกินในกลุ่มทดลองมีค่ามากกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .15$)

2. ผลสัมฤทธิ์ความรอบรู้สุขภาพ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันติดเชื้อโรคไวรัสโคโรนา 2119 (โควิด-19) ของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนโดยชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ ไม่แตกต่างกับการเรียนโดยแผนการสอนปกติ ทั้งนี้เนื่องจากในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2119 (โควิด-19) การจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเป็นรูปแบบออนไลน์ทั้งหมด ดังนั้นนิสิตกลุ่มควบคุมที่เรียนแผนการสอนปกติ สามารถทำการสืบค้นข้อมูลเนื้อหาสาระการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2119 (โควิด-19) เพิ่มเติมจากระบบอินเทอร์เน็ตด้วยตนเองได้ จึงส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในช่วงหลังเรียนไม่แตกต่างจากกลุ่มทดลอง อย่างไรก็ตาม ผลการทดสอบหลังเรียนของนิสิตกลุ่มทดลอง พบว่ามีค่าเฉลี่ยคะแนนด้านพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2119 (โควิด-19) อยู่ในเกณฑ์ระดับดีถึงดีมาก โดยเฉพาะวิธีการปฏิบัติตัวระหว่างการกักตัวได้อย่างถูกต้อง และการแยกแยะข้อมูลในสื่อประชาสัมพันธ์แนวทางการป้องกันไวรัสโควิด-19 นั้นแสดงให้เห็นว่านิสิตกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้มีความรอบรู้ทางสุขภาพในขั้นการเรียนรู้ระดับ 2 รู้จักเลือกใช้ข้อมูลข่าวสาร แยกแยะลักษณะการสื่อสารที่จริงหรือเท็จ รวมทั้งประยุกต์ใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมสุขภาพ แต่มีคะแนนด้านความเข้าใจข้อมูลด้านความรุนแรงของการแพร่ระบาดโรคไวรัสโควิด-19 และระยะเวลาในการล้างมือที่ถูกต้องน้อย แสดงว่า นิสิตกลุ่มตัวอย่างยังไม่สามารถเรียนรู้ที่จะวิเคราะห์ความรุนแรงของเชื้อไวรัสโคโรนา 2119 (โควิด-19) และการล้างมือที่ถูกต้องได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธานี กลุ่มใจ และคณะ (2020) ที่ศึกษาความรู้และพฤติกรรมของประชาชนเรื่องการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ 2119 พบว่า กลุ่มตัวอย่างอายุ 21-61 ปี ส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องการป้องกันตนเอง มีพฤติกรรมป้องกันโรคที่เกิดจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2119 (โควิด-19) อยู่ในระดับมาก แต่มีบางประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างไม่มีความรู้ เช่น โรคจากเชื้อไวรัสโคโรนา 2119 สามารถแพร่เชื้อได้ทันทีแม้ไม่มีอาการแสดงใด ๆ

โดยสรุป แม้ว่าผลการศึกษาเปรียบเทียบชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ ช่วงหลังเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน แต่ผลการศึกษาเปรียบเทียบก่อนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และค่าประสิทธิภาพและประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ นิสิตมีความรอบรู้ในการป้องกัน การติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2119 (โควิด-19) เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวได้ว่าชุดการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์นี้ สามารถนำไปใช้ในการเพิ่มความรอบรู้สุขภาพ ด้านการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ให้กับนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสนได้ อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบข้อจำกัดบางประการที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง เช่น ระยะเวลาในการวิจัยที่สั้น และมีศัพท์เทคนิคทางการแพทย์และสาธารณสุขบางคำในหน่วยการเรียนรู้บางหน่วย ทำให้กลุ่มตัวอย่างที่เรียนในสาขาด้านศิลปศาสตร์ไม่เข้าใจ ผู้วิจัยต้องทำการอธิบายเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน และสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนอื่น ๆ ควรพัฒนาวิธีการเรียนรู้สุขภาพออนไลน์ตามแนวคิดความรอบรู้สุขภาพ โดยที่อาจารย์ผู้สอนจัดการเรียนรู้ในลักษณะแบบเชิงรุก โดยใช้เครื่องมือเทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์ พร้อมสร้างสถานการณ์ตัวอย่างกระตุ้นความคิดของผู้เรียน ฝึกให้ผู้เรียนมีการคิดวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นของตนเอง เพื่อนำไปสู่การสร้างสรคองค์ความรู้และพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลของตนเอง

2. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน และสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนอื่น ๆ ควรบรรจุเนื้อหา

สาระพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) โดยมุ่งเน้นประเด็นมาตรการและวิธีการป้องกันในบ้านและชุมชน และพฤติกรรมเสี่ยงและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ พร้อมกับสื่อประกอบการเรียนรู้ไว้ในหลักสูตร/รายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป เพื่อให้ให้นักศึกษาในภูมิภาคต่าง ๆ ได้เรียนรู้เพื่อการจัดการสุขภาพของตนเอง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาพัฒนาชุดการจัดการเรียนรู้การป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) โดยใช้แนวคิดความรอบรู้สุขภาพ ในสาระด้านการแพร่ระบาดของโรคและสาระอื่นเพิ่มเติม เช่น การสร้างภูมิคุ้มกันโรค และการแพร่ระบาดและป้องกันติดเชื้อ โดยใช้สื่อแอปพลิเคชันแพทฟอร์มต่าง ๆ เช่น Plicker, Classdojo, Nearpod, Piktochart

2. ควรศึกษารูปแบบหรือวิธีพัฒนาความรอบรู้สุขภาพ ในรายวิชาทางสุขศึกษาและรายวิชาที่เกี่ยวข้องสุขภาพ โดยทำการศึกษาตัวแปรอื่นเพิ่มเติม เช่น การคงทนในพฤติกรรมป้องกันโรค และการตัดสินใจด้านสุขภาพการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณความร่วมมือจากคณาจารย์และนิสิตรายวิชาสุขภาพเพื่อชีวิต ผู้ทรงคุณวุฒิ และโครงการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการทำงานและการเรียนการสอนในสถานการณ์โควิด-19 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน ที่ได้อนุมัติทุนอุดหนุน โครงการวิจัยในครั้งนี้

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2563). *สถานการณ์โควิดในประเทศไทยและทั่วโลก*. กระทรวงสาธารณสุข. สืบค้นจาก <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/index.php>.
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2562). *11 พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสโควิด 19*. กระทรวงสาธารณสุข. สืบค้นจาก <https://ddc.moph.go.th>
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2564). *ไทยรู้สู้โควิด*. กระทรวงสาธารณสุข. สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/thaimoph/>.
- กองสุขศึกษา. (2554). *ความฉลาดทางสุขภาพ*. กองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์นิวธรรมดาการพิมพ์ (ประเทศไทย) จำกัด.
- กองสุขศึกษา. (2561). *การเสริมสร้างและประเมินความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ*. กรุงเทพฯ: มปท.
- เจริญขวัญ ไรจนพงศ์สถาพร. (2561). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ร่วมกับการใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้แบบเคลื่อนที่ รายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เลขยกกำลัง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยธนบุรี*. สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. สืบค้นจาก <http://www.ska2.go.th/reis/?name=research&file=readresearch&id=194>.
- ชัชวาลย์ เพ็ชรทอง และ พรรณี ปัญชรหัสตกิจ. (2560). ผลของโปรแกรมส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพร่วมกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคอ้วนในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีภาวะน้ำหนักเกิน, *วารสารสุขศึกษา*, 42(2): 23-32.
- ธานี กล่อมใจ จรรยา แก้วบุญใจ และ ทักษิภา ชัชวรัตน์. (2020). ความรู้และพฤติกรรมของประชาชนเรื่องการป้องกันตนเอง จากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่. *วารสารวิจัยการพยาบาลและสุขภาพ*, 21(2): 26-38.

ธีรศักดิ์ สร้อยศิริ และอัจฉรา ปุราคม. (2562). การพัฒนารูปแบบบทเรียนออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ. *Veridian E-journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 12(4): 414-433.

ศิริกุล อิศรานุกรักษ์. (2546). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กวัยเรียนใน 4 พื้นที่ของประเทศไทย. *รายงานวิจัยการประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ครั้งที่ 4,3-4 กุมภาพันธ์ 2546*.

อัจฉรา ปุราคม. (2563). *เอกสารประกอบคำสอนรายวิชาโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน*. สืบค้นจาก https://kukr2.lib.ku.ac.th/kukr_es/kukr/search_detail/result/21113833.

Adendoyin, O. B., & Soykan, E. (2020). Covid-19 pandemic and online learning: The challenges and opportunities. *Interactive Learning Environment*, 28(3). Retrieved from <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10494820.2020.1813180>.

Berkman, N. D., Sheridan, S. L., Donahue, K. E., Halpern, D. J. & Crotty, K. (2011). Low Health Literacy and Health Outcomes: An Updated Systematic Review. *Annals of Internal Medicine*, 155(2): 97–107.

Michael, S. (2018). *The secret to lifelong success is lifelong learning*. Retrieved from <https://www.weforum.org/agenda/2018/01/the-secret-to-lifelong-success-is-lifelong-learning>.

Melek, D. (2009). Lifelong learning and schools in the twenty-first century. *Procedia Social and Behavioural Sciences*, 1(1): 1709–1716.

Nutbeam, D. (2000). Health literacy as a public health goal: a challenge for contemporary health education and communication strategies into the 21st century. *Health Promotion International*, 15(3): 259–267. Doi10.1093/heapro/15.3.259

Roque-Hernández, V., Díaz-Roldán, L., & López-Mendoza, A. (2021). Instructor presence, interactive tools, student engagement, and satisfaction in online education during the COVID-19 Mexican lockdown. *Interactive Learning Environment*, 29(3). Retrieved from <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10494820.2021.1912112?>.

Sutherland & Bonwell. (1996). *The active learning continuum: Choosing activities to engage students in the classroom*. Retrieved from <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/tl.37219966704>.

WHO. (2121). *News highlights from WHO Thailand*. Retrieved from <https://www.who.int/thailand/emergencies/novel-coronavirus-2019>.

การพัฒนาความสามารถในการผลิตสื่อสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
โดยใช้การเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี
DEVELOPMENT OF PRODUCTIVE ABILITY OF INSTRUCTIONAL MATERIALS
FOR PRE-SERVICE TEACHER IN EARLY CHILDHOOD EDUCATION BY USING
WORK-BASED BLENDED LEARNING AND TECHNOLOGICAL SCAFFOLDING

เอื้ออารี จันทร*

Ua-aree Janthon*

สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

Department of Early Childhood Education, Faculty of Education, Suan Dusit University

*Corresponding Author E-mail: ua-aree_jun@dusit.ac.th

Received: January 25, 2022; Revised: February 28, 2122; Accepted: March 31,2122

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการพัฒนาความสามารถในการผลิตสื่อ โดยใช้การเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่กำลังศึกษารายวิชาสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 30 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผน การจัดการเรียนรู้ 2) แบบประเมินความสามารถในการผลิตสื่อ และ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ 4) แบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มไม่อิสระ (Paired sample t-test) สถิติเชิงพรรณนา ค่าพัฒนา การสัมพัทธ์ ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ระยะเวลาเรียนทั้งหมด 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง สัดส่วนการเรียนแบบออนไลน์ต่อการเรียนแบบออนไซต์ 50 : 50 ผลการประเมินความสามารถในการผลิตสื่อ โดยรวม พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความสามารถในการผลิตสื่อก่อนและหลัง พบว่า ภายหลังการเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยีทำให้ระดับความสามารถในการผลิตสื่อสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มผู้ที่มีค่าพัฒนาการสัมพัทธ์ระดับสูงมากที่สุด ส่วนใหญ่เลือกใช้ในการเสริมศักยภาพด้วยแหล่งเรียนรู้ พฤติกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญ คือ มีการปรับปรุงงานตามคำแนะนำ และค้นคว้าข้อมูลเพื่อปรับแก้ไขทุกครั้งที่ได้รับคำแนะนำ

คำสำคัญ: ความสามารถในการผลิตสื่อ การเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสาน การเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี

ABSTRACT

The purpose of this project is to investigate the productive ability of instructional materials for pre-service teacher in early childhood education by using work-based blended learning and technological scaffolding. The sample group consisted of 30 students in early childhood education who enrolled in the Media and Educational Technology course. All student participants were selected by a purposive sampling method. A learning management plan, a media production capability assessment form, a learning behavior observation form, and a satisfaction assessment form were used as the research tools. T-test statistics, descriptive statistics, relative growth method, percentage and content analysis were applied for data analysis in the study. There was a 50:50 between online: on-site. It was 8 weeks and 4 hours per week, according to the total media production ability evaluation results. The results showed that the learners in the experimental group significantly had higher posttest-mean scores than their pretest-mean scores on Productive Ability of Instructional Materials ($p < 0.05$). Most of them prefer to be empowered with learning resources to the greatest degree. The major learning behavior was to enhance activities based on instructions and study data in order to make corrections every time they received guidance. Learners with the highest relative growth method chose resources technological scaffolding. The major learning behavior was to enhance activities based on instructions and study data to make corrections every time they received guidance.

Keywords: Ability of Instructional Materials, Work-Based Blended Learning, Technological Scaffolding

บทนำ

ยุค Digital Disruption เทคโนโลยีดิจิทัล กลายเป็นความท้าทายสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกอาชีพ ครูยุค Digital Disruption ต้องปรับตัวให้ทันผู้เรียนและเทคโนโลยี คิดนอกกรอบ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้และการทำงาน สามารถต่อยอดความรู้จนกลายเป็นการเรียนรู้โดยไม่สิ้นสุด

เทคโนโลยีถูกระบุว่าเป็นเครื่องมือสนับสนุนทั้งด้านการเรียนรู้และการทำงาน ตั้งแต่เป็นนักศึกษาวิชาชีพครูจนก้าวสู่ครูวิชาชีพ งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรที่ถูกออกแบบมาโดยใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้หรือเป็นเครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้ให้ผลลัพธ์ที่ดีกว่าอย่างมีนัยสำคัญ (Roblin, Schunn, & McKenney, 2018) สำหรับครูวิชาชีพ เทคโนโลยีถูกนำมาช่วยด้านการออกแบบ (Design) ด้านการกำหนด (Enactment) และด้านการสะท้อนคิด (Reflection) ในฐานะเครื่องมือสนับสนุนการออกแบบในกระบวนการสร้างกิจกรรมหรือทรัพยากรใหม่ หรือช่วยรวบรวมและจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ช่วยครูกำหนดหรือวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่เท่าทันและสอดคล้องกับสภาพการณ์ของโลก การให้ข้อมูลเชิงลึกแสดงความก้าวหน้าของพัฒนาการในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน รวมถึงการสะท้อนภาพเหตุการณ์ในห้องเรียน โดยการทำภาพสะท้อนความคืบหน้าในการเรียนรู้ (McKenney & Visscher, 2019, pp.129-132)

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในรายวิชา แต่ในอดีต พบว่า ผลงานของผู้เรียนจากการพัฒนาสื่อในรายวิชานี้เป็นลักษณะของการทำตามแบบดั้งเดิมที่มีอยู่ ขาดการสร้างสรรค์ผลงานในลักษณะของการต่อยอดของสื่อที่เคยมี ขาดการติดตามข่าวสารและเชื่อมโยงสถานการณ์ปัจจุบันกับกิจกรรมและสื่อที่พัฒนาขึ้น นอกจากนี้ ยังพบว่า มีผลกระทบที่สำคัญ

จากปัจจัยภายนอกที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เช่น นโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมสำหรับพลเมืองดิจิทัล และให้ความสำคัญกับการสอน coding ตลอดจนสถานการณ์ COVID-19 ที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนวิถีการใช้ชีวิต ที่เรียกว่า ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) ปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อวิถีคิด และการออกแบบสื่อของผู้เรียนที่ต้องพร้อมปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้

จากการวิเคราะห์เบื้องต้น พบว่า ปัญหาดังกล่าวเป็นผลเนื่องจากผู้เรียนซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาชีพครู ภาควิชา เป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงานตามลักษณะของวิชาชีพน้อย ขาดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการนำไปใช้ในสภาพจริงในห้องเรียนปฐมวัย ต้องการการฝึกฝนผ่านกิจกรรมการวิเคราะห์ ออกแบบและทดลองใช้สื่อเป็นการกำหนดโจทย์ในห้องเรียน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์เรียนรู้จากการทำงานจริงในสถานการณ์จริง เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการผลิตสื่อ ทั้งออกแบบ วางแผนการพัฒนา และสะท้อนคิดเกี่ยวกับใช้สื่อในสถานการณ์จริงได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง ทั้งสื่อพื้นฐานและสื่อใหม่ในยุคดิจิทัล (New Media)

สื่อ ฤกระบุว่า คือ หัวใจของการเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ พัฒนาการ และคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัย ทำหน้าที่เป็นตัวกลางถ่ายทอดประสบการณ์กระตุ้นการเรียนรู้ แปลงสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ค่านิยม รวมถึงการสร้างความสนใจให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับเด็กในศตวรรษที่ 21 โดยทักษะและความรู้ที่เกิดขึ้นของผู้เรียนขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสื่อการสอน ความเพียงพอและประสิทธิภาพของวัสดุที่ใช้ ความเกี่ยวข้องของสื่อการสอนกับบทเรียน ความง่ายในการใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของผู้เรียน (Delacruz, 2016) นอกจากนี้งานวิจัยของ Okoruwa and Oladebinu (2017) ศึกษาการผลิตและใช้สื่อการสอนในการศึกษาปฐมวัยของครูอนุบาล 101 คน ระบุว่า ครูมีการรับรู้และให้ความสำคัญและการใช้สื่อการสอน แต่ในทางปฏิบัติกลับไม่ได้ผลิตหรือใช้สื่อสำหรับการสอน บางคนไม่สามารถผลิตสื่อได้ ซึ่งแสดงถึงปัญหาของการผลิตสื่อที่เกิดขึ้น แม้กระทั่งสำหรับครูที่ปฏิบัติงาน ในงานวิจัยดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของความสามารถในการพัฒนาสื่อของครูตั้งแต่ระหว่างกำลังศึกษาอยู่ เพื่อให้ผู้เรียนทำงานได้ มีความเชี่ยวชาญ

เมื่อเข้าสู่ช่วงของสถานการณ์ COVID-19 ครูต้องใช้เวลามากขึ้นในการเตรียมการสอน เด็กต้องเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านเทคโนโลยีผ่านอุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ มากขึ้น การให้เด็กมีสมาธิอยู่นิ่งฟังครูบรรยายนาน ๆ เป็นไปได้ยาก การเรียนรู้ออนไลน์ต้องการความเป็นอิสระ แรงจูงใจ และความสนใจในการเรียนรู้สูง ในทางกลับกัน อุปสรรคอย่างหนึ่งที่ต้องเผชิญ คือ ความยากลำบากในการทำทำความเข้าใจสื่อการสอนที่จัดให้ ดังนั้น จึงเป็นเรื่องธรรมดาที่ต้องใช้สื่อการสอนที่แตกต่างจากการเรียนในชั้นเรียนแบบเดิม (Karma et al., 2020, pp. 1-9) ครูต้องออกแบบการทำกิจกรรมเชิงรุกด้วยเทคโนโลยีจึงต้องเปลี่ยนการออกแบบวิธีเรียน รวมทั้งสื่อที่ใช้ประกอบต้องเกิดจากการออกแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์บูรณาการกับการใช้เทคโนโลยีทั้งออนไลน์และออฟไลน์ แบบประสานเวลาและไม่ประสานเวลาที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก (พงศรัตน์ ธรรมชาติ และ ขวลิต เกิดทิพย์, 2564, หน้า 23-25) ซึ่งระยะเวลาของเซสชันออนไลน์ส่งผลต่อความสนใจของเด็ก เช่น เด็กเล็กสามารถใช้สื่อออนไลน์ได้ในระยะเวลา 15-20 นาที เด็กปฐมวัยมีความสนใจในการเรียนออนไลน์ได้ 25-30 นาที โดยจะตอบสนองได้ดีกับเรื่องราวที่น่าสนใจ ดนตรีการเคลื่อนไหว และ การทำกิจกรรมที่คุ้นเคยกำหนด (Szente, 2020, p. 375)

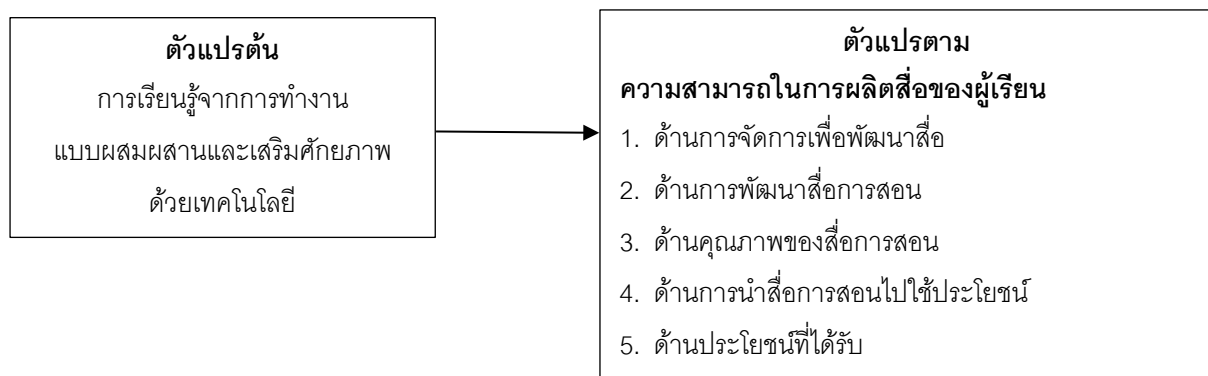
ปัญหาและความสำคัญที่กล่าวถึงข้างต้น ผู้วิจัยตระหนักถึงความจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีเพื่อปรับเป็นการเรียนแบบผสมผสาน (Blended Learning) และต้องให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนจากการเรียนรู้จากการทำงานจริง โดยเลือกใช้นวัตกรรมการเรียนรู้จากการทำงาน (Work-based Learning) ของ Realin (2008) ที่เน้นการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งการทำงานในระดับบุคคล และการเรียนรู้จากการทำงานในระดับกลุ่ม เชื่อมโยงความรู้ทางวิชาการ ภาควิชาปฏิบัติกับทักษะการปฏิบัติงานที่ผู้เรียนสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องทางวิชาชีพได้ ขณะที่การ

เสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี (Technological Scaffolding) มีฐานความคิดจาก Zone of proximately ของ ไวทือตสกี (Vygotsky, 1978). คำนี้ถึงความต้องการและความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน ต้องการการเสริมศักยภาพที่ต่างกันไป เพื่อให้มีความสามารถที่เท่าเทียมกัน และการเสริมศักยภาพโดยใช้เทคโนโลยีสามารถช่วยสนับสนุนผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ ช่วยให้ผู้สอนสามารถมุ่งเน้นการเสริมศักยภาพแบบไดนามิกและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมตามสภาพแวดล้อมของการเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี เครื่องมือและตัวแทนที่สนับสนุนอาจเป็นผู้สอนหรือผู้เชี่ยวชาญ สิ่งสำคัญ คือ การเสริมศักยภาพต้องบูรณาการทั้งการปรับเปลี่ยนและความซับซ้อนที่เกิดขึ้นจากการมีทรัพยากรและสิ่งที่นำมาใช้หลากหลาย (Sharma & Hannafin, 2007, pp.27-46) ในงานวิจัยนี้ได้ เลือกใช้องค์ประกอบของการเรียนรู้จากการทำงานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี จากงานวิจัยของ เชื้ออารี จันทร (2557) ซึ่งได้ระบุองค์ประกอบสำคัญ คือ งานกิจกรรม บุคคล เทคโนโลยี และการประเมินผล งานวิจัยดังกล่าวเป็นการศึกษาในบริบทของผู้ดูแลเด็กที่มีลักษณะใกล้เคียงกับผู้เรียนซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการพัฒนาความสามารถในการผลิตสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย โดยใช้การเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ความสามารถในการผลิตสื่อของผู้เรียนสูงขึ้นหลังจากได้รับการเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562

ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง จำนวน 30 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive selected)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการผลิตสื่อ และความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี ใช้เวลาในการเรียน 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง
2. แบบประเมินความสามารถในการผลิตสื่อ ประกอบด้วย ด้านการจัดการเพื่อพัฒนาสื่อ ด้านการพัฒนาสื่อการสอน ด้านการควบคุมคุณภาพของสื่อการสอน และด้านการนำสื่อการสอนไปใช้ประโยชน์ รวม 19 ข้อ
3. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ เป็นการสังเกตการเรียนรู้ตามขั้นตอนการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 กลั่นกรองความคิด ขั้นตอนที่ 2 การสกัดความคิด ขั้นตอนที่ 3 แสวงหาหนทาง ขั้นตอนที่ 4 สร้างสรรค์ผลงาน ขั้นตอนที่ 5 สอบถามการทำงาน ขั้นตอนที่ 6 สรุปผล และ ขั้นตอนที่ 7 ส่งเสริมการนำไปใช้ ประเมินตามระดับพฤติกรรมการเรียนรู้จากการเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี 4 ระดับ คือ ระดับ 1 ไม่ใช้การเสริมศักยภาพ ระดับที่ 2 เสริมศักยภาพด้วยงาน ระดับที่ 3 เสริมศักยภาพด้วยผู้เกี่ยวข้องและ ระดับที่ 4 เสริมศักยภาพด้วยแหล่งเรียนรู้
4. แบบประเมินความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ จำนวน 20 ข้อ

วิธีสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการผลิตสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ในรายวิชาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยใช้การเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี ไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้องและเหมาะสมของเนื้อหาเพื่อนำมาใช้ ผลการตรวจสอบ พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมีความเหมาะสมต่อการใช้งาน โดยมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มเติมสื่อท้องถิ่นและสื่อดิจิทัลในระหว่างทำกิจกรรม
2. สร้างแบบประเมินความสามารถในการผลิตสื่อ ซึ่งเป็นผลจากการสังเคราะห์แนวคิดการพัฒนาความสามารถในการผลิตสื่อของนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย การเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี กำหนดแนวทางการพัฒนาความสามารถในการผลิตสื่ออย่างเป็นปรนัย แบ่งเกณฑ์การประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านการจัดการเนื้อหาของสื่อการสอน ด้านการสร้างและลักษณะของสื่อการสอน ด้านคุณภาพของสื่อการสอน และด้านการนำสื่อการสอนไปใช้ประโยชน์ ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้วยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แบบประเมินความสามารถทุกรายการมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.8 - 1 สามารถนำมาใช้ประเมินได้ นำแบบประเมินความสามารถในการผลิตสื่อไปทดสอบใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ Conbach (1990 อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความสามารถในการผลิตสื่อทั้งฉบับ เท่ากับ 0.826

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มไม่อิสระ (Paired sample t-test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
2. คำนวณหาค่าพัฒนาการสัมพัทธ์ของผู้เรียน ตามแนวคิดของ ศิริชัย กาญจนวาสี (2556)

$$\text{สูตรคำนวณ} \quad \text{GS}(\%) = \frac{(Y-X)}{(F-X)} \times 100$$

เมื่อ X = คะแนนวัดก่อนเรียน

Y = คะแนนวัดหลังเรียน

F = คะแนนเต็ม

การแปลค่าคะแนนพัฒนาการ

75-100 พัฒนาการระดับสูงมาก

50-74 พัฒนาการระดับสูง

25-49 พัฒนาการระดับกลาง

ต่ำกว่า 25 พัฒนาการระดับต้น

วิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้จากการเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี ด้วยจำนวน ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา
ใช้การวิเคราะห์เหตุการณ์แบบอิงทฤษฎีตามกรอบปรากฏการณ์ดังนี้ (Lofland & Lofland 1984, pp. 14-15)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เพศ อายุ และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคเรียนที่ 1
ปีการศึกษา 2562

1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้เรียนที่กำลังศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน มีอายุตั้งแต่ 21-24 ปี ผู้เรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย
ส่วนใหญ่เป็นผู้เรียนเพศหญิง 29 คน คิดเป็นร้อยละ 96.67 เพศชาย 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33 ผู้เรียนส่วนใหญ่มีอายุ 22 ปี
จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 88.46 รองลงมาอายุ 23 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 15.38 อายุ 21 ปี จำนวน 2 คน คิด
เป็นร้อยละ 7.69 อายุ 24 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.85

1.2 ผลการศึกษาการเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี

การเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยีเป็นการเรียนรู้ โดยใช้ iPad เป็น
เครื่องมือในการเรียนรู้แบบออนไลน์และเป็นช่องทางในการเข้าถึงการเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยีระหว่างการเรียนรู้
ในชั้นเรียน สำหรับการทำงานและการผลิตสื่อ ระยะเวลาเรียนทั้งหมด 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง โดยแบ่งสัดส่วนการ
เรียนแบบออนไลน์กับการเรียนแบบออนไซต์ รายละเอียดตามตารางที่ 1

การเรียนแบบออนไลน์ใช้เวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวมเป็นระยะเวลา 16 ชั่วโมง คิดเป็น ร้อยละ 50
ของการจัดการเรียนทั้งหมด ส่วนการจัดการเรียนแบบออนไซต์ใช้เวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวมเป็นระยะเวลา 16
ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 50 ของการจัดการเรียนทั้งหมดเช่นกัน การเรียนแบบออนไซต์แบ่งออกเป็นฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน
8 ชั่วโมง และการฝึกปฏิบัติในที่ทำงาน 8 ชั่วโมง สัดส่วนการเรียนแบบออนไลน์ต่อการเรียนแบบออนไซต์ คิดเป็น 50 : 50

ตารางที่ 1 ระยะเวลาและสัดส่วนของการเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี (N = 30)

ลักษณะการเรียนรู้	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	ร้อยละ
1. แบบออนไลน์	16	50
2. แบบออนไซต์		
2.1 การฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน	8	25
2.2 การฝึกปฏิบัติในที่ทำงาน	8	25
รวม	32	100

2. ผลการประเมินความสามารถในการผลิตสื่อ

การวิจัยนี้ศึกษาผลของความสามารถในการผลิตสื่อ โดยใช้การเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี ปรากฏผลดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความสามารถในการผลิตสื่อก่อนและภายหลังการเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี

ระดับความสามารถในการผลิตสื่อ	Mean	S.D.	t	P
ก่อนเรียน	50.73	2.58	-18.225	.000
หลังเรียน	79.23	9.60		

*P<.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยระดับความสามารถในการผลิตสื่อหลังเรียน เท่ากับ 79.23 และมีค่าเฉลี่ยระดับความสามารถในการผลิตสื่อก่อนเรียน เท่ากับ 50.73 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความสามารถในการผลิตสื่อก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความสามารถในการผลิตสื่อก่อนและภายหลังการเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี ได้ค่าสถิติทดสอบที เท่ากับ -18.255 ที่องศาอิสระเท่ากับ 29 และ P-Value เท่ากับ .000 สรุปได้ว่า ผู้เรียนมีระดับความสามารถในการผลิตสื่อสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการประเมินค่าพัฒนาการสัมพัทธ์

ผู้วิจัยนำคะแนนรวมก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มเป้าหมายมาทำการวิเคราะห์ค่าพัฒนาการสัมพัทธ์ ปรากฏผลดังตาราง 3

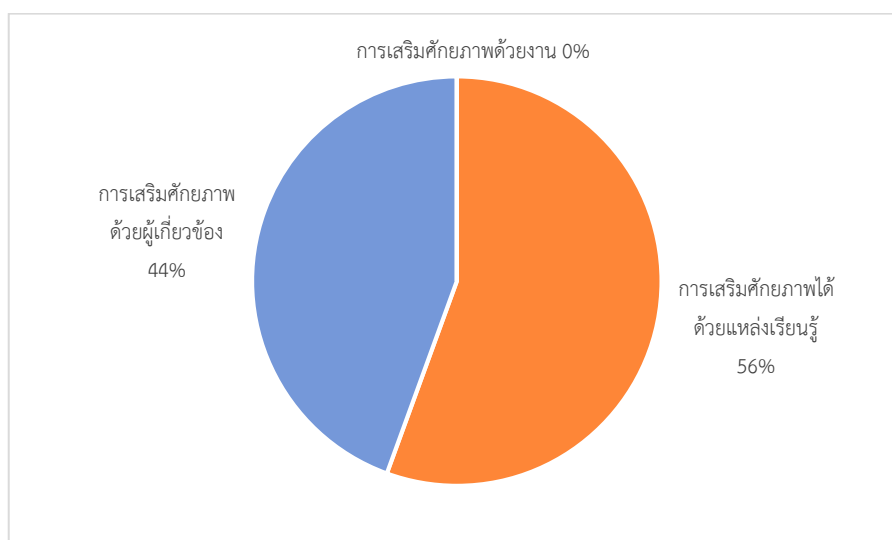
ตารางที่ 3 ตารางจำนวนและร้อยละของค่าพัฒนาการสัมพัทธ์ของกลุ่มเป้าหมาย (N = 30)

ช่วงคะแนนค่าพัฒนาการสัมพัทธ์		พัฒนาการสัมพัทธ์	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ
คะแนน 75-100	พัฒนาการระดับสูงมาก	9	30.00
คะแนน 50-74	พัฒนาการระดับสูง	11	36.67
คะแนน 25-49	พัฒนาการระดับกลาง	9	30.00
คะแนน ต่ำกว่า 25	พัฒนาการระดับต้น	1	3.33
รวม		30	100

การศึกษาค่าพัฒนาการสัมพัทธ์ของกลุ่มเป้าหมาย พบว่า จำนวนของกลุ่มเป้าหมายที่มีค่าพัฒนาการสัมพัทธ์มากที่สุด คือ กลุ่มผู้ที่มีค่าพัฒนาการสัมพัทธ์ระดับสูง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.67 จำนวนของกลุ่มเป้าหมายที่มีค่าพัฒนาการสัมพัทธ์น้อยที่สุด คือ กลุ่มผู้ที่มีค่าพัฒนาการสัมพัทธ์ระดับต้น จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33

4. พฤติกรรมการเรียนรู้

ผู้วิจัยกำหนดให้มีการเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยีระหว่างขั้นตอนการเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานของกลุ่มเป้าหมาย 3 ลักษณะ คือ การเสริมศักยภาพด้วยงาน การเสริมศักยภาพด้วยผู้เกี่ยวข้อง และการเสริมศักยภาพด้วยแหล่งเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมายสามารถเลือกใช้ในการเสริมศักยภาพได้อย่างอิสระ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาพฤติกรรมในการเลือกใช้ในการเสริมศักยภาพของกลุ่มเป้าหมายระหว่างขั้นตอนของการเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี ผู้วิจัยศึกษาพฤติกรรมโดยรวมของการเลือกใช้ในการเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยีระหว่างขั้นตอนการเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานของกลุ่มผู้ที่มีค่าพัฒนาการสัมพัทธ์ระดับสูงมากที่สุด จากแผนภูมิที่ 1 พบว่า กลุ่มผู้ที่มีค่าพัฒนาการสัมพัทธ์ระดับสูงมากที่สุด ส่วนใหญ่เลือกใช้ในการเสริมศักยภาพด้วยแหล่งเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 56 รองลงมา คือ การเสริมศักยภาพด้วยผู้เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 44 โดยไม่พบผู้เลือกใช้ในการเสริมศักยภาพด้วยงาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

แผนภูมิที่ 1 พฤติกรรมเลือกใช้ในการเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยีระหว่างขั้นตอนการเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานของกลุ่มผู้ที่มีคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์สูงมากที่สุด

เมื่อทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยีตามพฤติกรรมการเรียนรู้แยกเป็น การเรียนรู้แบบออนไลน์ แบบออฟไลน์ในชั้นเรียน และแบบออฟไลน์ในที่ทำงาน ปรากฏผลดังตารางที่ 4 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี

พฤติกรรม การเรียนรู้	การกระทำ (อะไร)	กิจกรรม (อย่างไร)	ความหมาย (ทำไม)	การมีส่วนร่วม (ใคร)	ความสัมพันธ์ (อย่างไร)	สถานการณ์ (ที่ไหน)
แบบออนไลน์	ผู้เรียนเรียนรู้จาก แสวงหาความรู้ด้วย ตนเองจาก เทคโนโลยีโดยใช้ iPad และใช้ การเสริมศักยภาพ ด้วยเทคโนโลยีที่ กำหนดให้เพื่อเรียนรู้ และฝึกฝน ความสามารถที่ จำเป็นต่อการผลิต สื่อ	กิจกรรมแบบ ออนไลน์สืบค้น ข้อมูล เรียนรู้จากชุด ความรู้เพื่อเป็น ข้อมูลสำคัญใน การกำหนดหัวข้อ วางแผนการผลิตสื่อ ขยายความคิด การ บันทึก สะท้อนผล การนำเสนอไปใช้เพื่อ นำมาแลกเปลี่ยนใน แฟ้มสะสมผลงาน อิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงการเผยแพร่ สื่อในรูปแบบ ออนไลน์ที่ หลากหลาย เช่น infographic VDO	การเรียนรู้แบบ ออนไลน์เป็นการ เรียนรู้ด้วยตนเอง ที่ ผู้เรียนสามารถใช้ เวลาเลือกใช้การ เสริมศักยภาพในแต่ ละขั้นตอนตามความ ต้องการจำเป็นของ ตนเอง การเรียนรู้ใน ชุดความรู้เน้นแบบ Bite sizeระยะเวลา ของการเข้าเรียนรู้ ดู VDO แต่ละคลิปอยู่ ที่ 3-5 นาที หรือเป็น infographic ที่เข้าใจ ง่าย แหล่งเรียนรู้ สามารถเป็นได้ทั้งที่ ผู้สอนเตรียมให้ หรือ ผู้เรียนแนะนำ เพิ่มเติมตามเรื่องที่ สนใจ	ผู้เกี่ยวข้องใน การเรียนรู้แบบ ออนไลน์ ประกอบด้วย ครูพี่เลี้ยง ผู้สอน และ เพื่อน	ครูพี่เลี้ยง สนับสนุน การเรียนรู้ให้ คำแนะนำเกี่ยวกับ ประสบการณ์ในงาน และการผลิตสื่อ ผู้สอน สนับสนุนการ เรียนรู้ด้านวิชาการ และตอบคำถาม ระหว่างการเรียนรู้ใน ระบบออนไลน์ เพื่อน ร่วมเรียนและ แลกเปลี่ยน ประสบการณ์	การเรียนรู้โดยใช้ ระบบ WBSC ร่วมกับ iTunes U เพื่อเข้าถึงการเสริม ศักยภาพด้วย เทคโนโลยีด้วยงาน ผู้เกี่ยวข้อง และ แหล่งเรียนรู้
แบบออฟไลน์ ในชั้นเรียน	การปฐมนิเทศ และ การกำหนด เป้าหมายขั้นต้น รวมถึงการผลิตสื่อ	การปฐมนิเทศเป็น การทำความเข้าใจ กระบวนการและ เครื่องมือที่ใช้ใน การเรียนรู้ รวมถึง การประเมิน ความสามารถก่อน เรียน จำเป็นต้อง ดำเนินการด้วยกันใน ห้องเรียนเพื่อซักถาม และทำความเข้าใจ ให้ตรงกัน เช่นเดียวกับการ กำหนดเป้าหมาย ขั้นต้นและการผลิต สื่อที่จำเป็นต้องได้รับ การดูแลอย่างใกล้ชิด	การเรียนรู้แบบ ออฟไลน์ในห้องเรียน เป็นการเรียนรู้แบบมี ปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน และเพื่อน ซึ่งจะทำให้ผู้สอน สามารถสังเกต พฤติกรรม การเรียนรู้ได้อย่าง ใกล้ชิด ขณะที่ผู้เรียน สามารถซักถามข้อ สงสัยได้ทันที กระบวนการที่ ละเอียดอ่อนจึงยัง ต้องการปฏิสัมพันธ์ ในห้องอย่างใกล้ชิด เพื่อแก้ไขเบื้องต้นได้ ทันท่วงที	ผู้เกี่ยวข้องในการ เรียนแบบออฟไลน์ ในชั้นเรียนประกอบ ด้วยผู้สอนและเพื่อน ร่วมเรียน	ผู้สอนทำหน้าที่ สังเกตการณ์ พฤติกรรมการเรียนรู้ ทำความเข้าใจ เกี่ยวกับข้อมูลสำคัญ ในเบื้องต้น รวมถึง แก้ไขข้อผิดพลาด ระหว่าง ลงมือผลิตสื่อเพื่อให้ แนะนำได้ทันที เพื่อน ทำหน้าที่ร่วมคิดและ สนับสนุนการทำงาน ร่วมกัน	ในชั้นเรียน ซึ่งอาจ หมายถึงชั้นเรียนใน ห้องเรียนปกติ ห้องปฏิบัติการสื่อ หรือ ห้องพิเศษใด ๆ ที่เหมาะสมต่อการ จัดกิจกรรมร่วมกัน ระหว่างผู้สอนและ ผู้เรียน

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี (ต่อ)

พฤติกรรม การเรียนรู้	การกระทำ (อะไร)	กิจกรรม (อย่างไร)	ความหมาย (ทำไม)	การมีส่วนร่วม (ใคร)	ความสัมพันธ์ (อย่างไร)	สถานการณ์ (ที่ไหน)
แบบออนไลน์ ในที่ทำงาน	การสำรวจและ ศึกษาพฤติกรรมการใช้ งานสื่อใน สถานการณ์จริง	กิจกรรมลงมือ ปฏิบัติงานจริงตั้งแต่ สังเกตการณ์ใช้สื่อใน ห้องเรียน เพื่อ รวบรวมความ ต้องการและ สังเกตการณ์ใช้สื่อที่ มีอยู่ การแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับครูพี่ เลี้ยง รวมถึงทดลอง ใช้สื่อ	การสังเกตการณ์ช่วย ให้เข้าใจความ ต้องการของกลุ่มผู้ใช้ สื่อที่ตรงความเป็น จริงเมื่อพัฒนาสื่อ แล้วนำสื่อมาทดลอง ใช้ให้เห็นทั้งลำดับ การจัดกิจกรรม ร่วมกับการใช้สื่อ พฤติกรรมของเด็ก ข้อบกพร่องที่พบ รวมถึงจุดแข็งที่มี ของสื่อที่พัฒนาขึ้น อย่างชัดเจน	การมีส่วนร่วมกับ เด็กระหว่างการทำ กิจกรรม รวมถึง การมีส่วนร่วมกับ เพื่อนร่วมทีม การมี ส่วนร่วมกับครูพี่ เลี้ยง	เด็กเป็นผู้ใช้ทดลอง ใช้สื่อ มีปฏิสัมพันธ์ กับสื่อโดยตรง สามารถระบุความ พึงพอใจที่มีต่อสื่อได้ ครูพี่เลี้ยงให้ คำแนะนำเพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงแก้ไขสื่อ ให้เหมาะกับการใช้ งาน และให้มี ความหมาย สอดคล้องกับ พัฒนาการของเด็ก มากที่สุด	ในโรงเรียนและ ห้องเรียนจริง ณ โรงเรียนสาธิต โรงเรียนที่เป็น เครือข่ายหรือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สรุปผลการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในงานวิจัยนี้เป็นผู้เรียนที่กำลังศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน มีอายุตั้งแต่ 21-24 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 29 คน คิดเป็นร้อยละ 96.67 ส่วนใหญ่มีอายุ 22 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 88.46

ผลการศึกษาการเรียนรู้ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง จัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวมเป็นระยะเวลา 16 ชั่วโมง จัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวมเป็นระยะเวลา 16 ชั่วโมง คิดเป็นสัดส่วนการเรียนรู้แบบออนไลน์ต่อการเรียนรู้แบบออนไลน์ 50 : 50

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความสามารถในการผลิตสื่อก่อนและภายหลังการเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี ได้ค่าสถิติทดสอบที่ เท่ากับ 18.255 ที่องศาอิสระเท่ากับ 29 และ P-Value เท่ากับ .000 สรุปได้ว่า ผู้เรียนมีระดับความสามารถในการผลิตสื่อสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี พบว่า 1) พฤติกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์ของกลุ่มเป้าหมายเรียนรู้จากแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากเทคโนโลยีโดยใช้ iPad และใช้การเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยีที่กำหนดให้เพื่อเรียนรู้และฝึกฝนความสามารถที่จำเป็นต่อการผลิตสื่อ การเรียนรู้โดยใช้ระบบ WBSC ร่วมกับ เล่ม iTunes U เพื่อเข้าถึงการเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยีด้วยงานผู้เกี่ยวข้อง และแหล่งเรียนรู้ กิจกรรมแบบออนไลน์สืบค้นข้อมูล เรียนรู้จากชุดความรู้เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการกำหนดหัวข้อ วางแผนการผลิตสื่อ ขยายความคิด การบันทึกสะท้อนผลการนำไปใช้เพื่อนำมาแลกเปลี่ยนในแฟ้มสะสมผลงาน อิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงการเผยแพร่สื่อในรูปแบบออนไลน์ที่หลากหลาย เช่น infographic VDO เป็นต้น สามารถใช้เวลาเลือกใช้การเสริมศักยภาพในแต่ละขั้นตอนตามความต้องการจำเป็นของตนเอง การเรียนรู้ในชุดความรู้เน้นแบบ Bite size ระยะเวลาของการเข้าเรียนรู้ดู VDO แต่ละคลิปอยู่ที่ 3-5 นาที หรือเป็น infographic ที่เข้าใจง่าย แหล่งเรียนรู้สามารถเป็นได้ทั้งที่ผู้สอนเตรียมให้ หรือ ผู้เรียนแนะนำเพิ่มเติมตามเรื่องที่สนใจ ผู้เกี่ยวข้องในการเรียนรู้แบบออนไลน์ ประกอบด้วย ครูพี่เลี้ยง ผู้สอน และเพื่อน โดยครูพี่เลี้ยง สนับสนุนการเรียนรู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับประสบการณ์ในงานและการผลิตสื่อ

ผู้สอน สนับสนุนการเรียนรู้ด้านวิชาการ และตอบคำถามระหว่างการเรียนรู้ในระบบออนไลน์ เพื่อร่วมเรียนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ พฤติกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์ของกลุ่มเป้าหมาย 2) พฤติกรรมการเรียนรู้แบบออฟไลน์ในชั้นเรียน ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฐมนิเทศ และการกำหนดเป้าหมายขั้นต้นรวมถึงการผลิตสื่อ โดยการปฐมนิเทศเป็นการทำความเข้าใจกระบวนการและเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนรู้ รวมถึงการประเมินความสามารถก่อนเรียน จำเป็นต้องดำเนินการด้วยกันในห้องเรียนเพื่อซักถามและทำความเข้าใจให้ตรงกัน เช่นเดียวกับการกำหนดเป้าหมายขั้นต้นและการผลิตสื่อที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด การเรียนรู้แบบออฟไลน์ในห้องเรียนเป็นการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อน ซึ่งจะทำให้ผู้สอนสามารถสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ได้อย่างใกล้ชิด ขณะที่ผู้เรียนสามารถซักถามข้อสงสัยได้ทันที กระบวนการที่ละเอียดอ่อนจึงยังต้องการปฏิสัมพันธ์ในห้องอย่างใกล้ชิดเพื่อแก้ไขเบื้องต้นได้ทันทีที่ผู้สอนทำหน้าที่สังเกตการณ์พฤติกรรมการเรียนรู้ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลสำคัญในเบื้องต้น รวมถึงแก้ไขข้อผิดพลาดระหว่างลงมือผลิตสื่อเพื่อให้แนะนำได้ทันที เพื่อนทำหน้าที่ร่วมคิดและสนับสนุนการทำงานร่วมกัน คำว่า ในชั้นเรียน ในที่นี้ ซึ่งอาจหมายถึง ชั้นเรียนในห้องเรียนปกติ ห้องปฏิบัติการสื่อ หรือห้องพิเศษใด ๆ ที่เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนได้ทั้งสิ้น 3) พฤติกรรมการเรียนรู้แบบออฟไลน์ในที่ทำงานผู้เรียนเรียนรู้จาก การสำรวจและศึกษาพฤติกรรมการใช้งานสื่อในสถานการณ์จริง กิจกรรมลงมือปฏิบัติงานจริงตั้งแต่สังเกตการณ์ใช้สื่อในห้องเรียน เพื่อรวบรวมความต้องการและสังเกตการณ์ใช้สื่อที่มีอยู่ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูพี่เลี้ยง รวมถึงทดลองใช้สื่อ โดยที่การสังเกตการณ์ช่วยให้เข้าใจความต้องการของกลุ่มผู้ใช้สื่อที่ตรงความเป็นจริงเมื่อพัฒนาสื่อแล้วนำสื่อมาทดลองใช้จะเห็นทั้งลำดับการจัดกิจกรรมร่วมกับการใช้สื่อ พฤติกรรมของเด็ก ข้อบกพร่องที่พบรวมถึงจุดแข็งที่มีของสื่อที่พัฒนาขึ้นอย่างชัดเจน เน้นการมีส่วนร่วมกับเด็กระหว่างการทำกิจกรรม รวมถึงการมีส่วนร่วมกับเพื่อนร่วมทีม การมีส่วนร่วมกับครูพี่เลี้ยง เด็กจะเป็นผู้ให้ทดลองใช้สื่อโดยตรง มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อโดยตรง สามารถระบุความพึงพอใจที่มีต่อสื่อได้ ครูพี่เลี้ยงให้คำแนะนำเพิ่มเติมในการปรับปรุงแก้ไขสื่อให้เหมาะกับการใช้งาน และให้มีความหมายสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กมากที่สุด ผู้เรียนสามารถเลือกปฏิบัติงานได้ในโรงเรียนและห้องเรียนจริง ทั้งโรงเรียนสาธิต โรงเรียนที่เป็นเครือข่ายหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถในการผลิตสื่อโดยใช้การเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี ผู้วิจัยอภิปรายผลในประเด็นสำคัญต่อไปนี้

1. ปัจจัยสำคัญของการเรียนรู้ คือ การเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและการเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยี เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาบริบทของผู้เรียนและพบว่า ถ้าใช้การเรียนรู้แบบออนไลน์เพียงอย่างเดียวไม่สามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้กับกลุ่มเป้าหมายได้ สอดคล้องกับ Keskin and Yurdugul (2019) ที่ระบุว่า แรงจูงใจของการเรียนรู้แบบ e-Learning และคุณค่าของงาน เป็นตัวแปรที่สร้างแรงจูงใจและมีประสิทธิภาพมากขึ้นเมื่อมีการกำหนดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นแบบผสมผสาน ผู้เรียนจะมีทั้งแรงจูงใจและการรับรู้ความสามารถของตนเองในการควบคุมการเรียนรู้ ขณะที่สัดส่วนของการเรียนรู้แบบผสมผสาน ในงานวิจัยนี้ระบุ สัดส่วนการเรียนรู้แบบออนไลน์ต่อการเรียนรู้แบบออฟไลน์ คือ 50 : 50 แม้ว่าในงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและการเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยีของกลุ่มผู้ดูแลเด็กจะกำหนดสัดส่วนของการเรียนรู้แบบออนไลน์ ต่อ การเรียนรู้แบบออฟไลน์ คือ 70 : 30 จากงานวิจัยของ เอื้ออารี จันทร (2557) แต่เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายในงานวิจัยดังกล่าว เป็นกลุ่มผู้ดูแลเด็ก เรียนไปด้วยทำงานไปด้วย จึงเห็นได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงานอยู่แล้ว แต่ขาดหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ทางวิชาการ จึงเน้น การสร้างแรงจูงใจกับพุทธิปัญญา ขณะที่กลุ่มเป้าหมายในงานวิจัยนี้เป็นนักศึกษาภาคปกติต้องการดูแลและการฝึกฝนความสามารถทางปฏิบัติ

อย่างใกล้ชิดเนื่องจากยังไม่มีประสบการณ์ทำงาน จึงจำเป็นต้องปรับสัดส่วนให้มีการลงมือปฏิบัติและการฝึกฝนการเรียนรู้ในห้องเรียนมากกว่ากลุ่มผู้ดูแลเด็ก

2. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ การกำหนดงาน การลงมือปฏิบัติ และการสังเกตผลร่วมกับการบันทึกสะท้อนคิดที่ได้ โดยกำหนดเป้าหมายสำคัญตอนเริ่มต้นผลิตสื่อ คือ งาน (Work task) เป็นสิ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาสื่อ ขณะเดียวกันการกำหนดโจทย์ที่ทำหยาบจะช่วยเพิ่มความคิดสร้างสรรค์ในการผลิตสื่อ เนื่องจากสื่อมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ของเด็ก งานในที่นี้ไม่เพียงแต่สื่อที่ผลิตต้องมีคุณภาพเท่านั้นแต่ยังต้องรวมถึง การกำหนดเป้าหมายในการผลิตสื่อ แผนการใช้ หรือ คู่มือสื่อที่ระบุทั้งวิธีคิด วิธีทำและวิธีใช้ ต่างมีผลต่อความสามารถของผู้ผลิตสื่อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Morraabaya (2017) ระบุว่าการผลิตสื่อที่แตกต่างกันให้ผลลัพธ์แตกต่างกัน การผลิตสื่อมีผลต่อศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สื่อโสตทัศนวัสดุสร้างศักยภาพขั้นต่ำ สื่อภาพช่วยเรื่องมโนทัศน์ได้ชัดเจนระหว่างการใช้ในช่วงการเล่นแบบอิสระ สื่อสิ่งพิมพ์ช่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิดการสอนโดยใช้การฝึกฝนอย่างมาก และนอกจากนี้แผนการใช้งาน การใช้สื่อแบบเป็นกลุ่มช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วและง่ายมากขึ้น

3. ปัจจัยที่ช่วยสร้างความเสมอภาคในการเรียนรู้ คือ การเสริมศักยภาพด้วยใช้เทคโนโลยี เป็นการช่วยเหลือให้ผู้เรียนที่สำคัญและช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น จากการที่งานวิจัยนี้กำหนดให้ผู้เรียนเลือกการเสริมศักยภาพด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้เกิดการประเมินตนเองทำให้เกิดการทบทวนกับตัวผู้เรียนเพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างความรู้เดิมกับสิ่งที่ต้องเรียนรู้เพิ่มเติมทำให้การเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยีจำเป็นต้องมีทางเลือกเพื่อเป็นแนวทางการเลือกใช้ที่เหมาะสมกับความต้องการ ดังที่ Jacobson and Reimann (2010) ระบุแนวทางการเสริมศักยภาพที่สำคัญ คือ การจัดการงาน (Orienting task) เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเกี่ยวกับงาน การเสริมศักยภาพด้วยผู้เกี่ยวข้องด้วยการโพสค์กระตุ้นให้ผู้เรียนสะท้อนคิดและสรุปสิ่งที่เรียนรู้ การสร้างตัวช่วยเหลือในลักษณะของแหล่งเรียนรู้ที่เป็นตัวช่วยเหลือทั้งการรวมข้อกำหนดเฉพาะของชุดความรู้ หรือการแสดงต้นแบบที่เน้นการรับรู้องค์ประกอบของการเรียนรู้หรือแสดงกระบวนการหรือปรากฏการณ์ที่กำลังศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การนำผลวิจัยไปใช้เกี่ยวกับเรื่องของการแบ่งสัดส่วนของการจัดกิจกรรมที่ผสมผสานทั้งการเรียนรู้แบบออนไลน์และออฟไลน์แบบ 50 : 50 เป็นบริบทที่เกิดขึ้นก่อนสถานการณ์ COVID -19 ในกรณีนำไปใช้อาจต้องมีการปรับกิจกรรมของการเรียนแบบออฟไลน์ที่ไม่สามารถลงปฏิบัติในที่ทำงานได้ อาจต้องปรับเพิ่มสัดส่วนของการเรียนรู้แบบออนไลน์มากขึ้น รวมถึง สามารถปรับการผสมผสานตามลักษณะหรือบริบทของแต่ละพื้นที่เพื่อให้สอดคล้องต่อวัตถุประสงค์การใช้งานจริง

2. การติดตามพฤติกรรมของผู้เรียนและความสามารถที่เกิดขึ้นแต่ละขั้นตอนแสดงให้เห็นผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอย่างเด่นชัด แม้ว่าสถิติที่ใช้ในงานวิจัยนี้เป็นสถิติพรรณนาและค่าพัฒนาการสัมพัทธ์ แต่ผลที่ได้แสดงให้เห็นแนวโน้มที่สำคัญหลายประการ ทั้งจากขั้นตอนการเรียนรู้ พฤติกรรมการเสริมศักยภาพของกลุ่มที่มีระดับค่าพัฒนาการสัมพัทธ์ที่ต่างกัน การนำงานวิจัยผลการวิจัยนี้ไปใช้ อาจคลาดเคลื่อนเมื่อเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมาย จึงจำเป็นต้องมีการทดลองซ้ำ ก่อนการนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายกลุ่มอื่น การเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยีที่แต่ละกลุ่มเลือกใช้ เป็นการสังเกตพฤติกรรมร่วมกับการวิเคราะห์ log file จากการเข้าใช้งาน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายของแต่ละพื้นที่อาจมีความต้องการจำเป็นในการใช้การเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยีที่ต่างกัน ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จึงเป็นผลที่เกิดขึ้นเฉพาะกลุ่ม การจัดเตรียมการเสริมศักยภาพทั้ง 3 แบบในงานวิจัยนี้มีความครอบคลุมและเพียงพอต่อการเรียนรู้สามารถนำไปใช้เพื่อการวางแผน การเสริมศักยภาพได้ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายมีความสามารถในการผลิตสื่อเพิ่มขึ้นทุกคน ขณะเดียวกันกลุ่มผู้เรียนมีความพร้อมในการเลือกใช้

การเสริมศักยภาพและหยุดยั้งการเสริมศักยภาพด้วยตนเองได้ ในงานวิจัยนี้จึงได้มีการกำหนดระยะเวลา หรือการกำหนดให้กลุ่มเป้าหมายต้องใช้การเสริมศักยภาพที่เตรียมไว้ทุกตัว แต่ถือเป็นทางเลือกที่กลุ่มเป้าหมายต้องเลือกใช้ด้วยตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและลักษณะการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

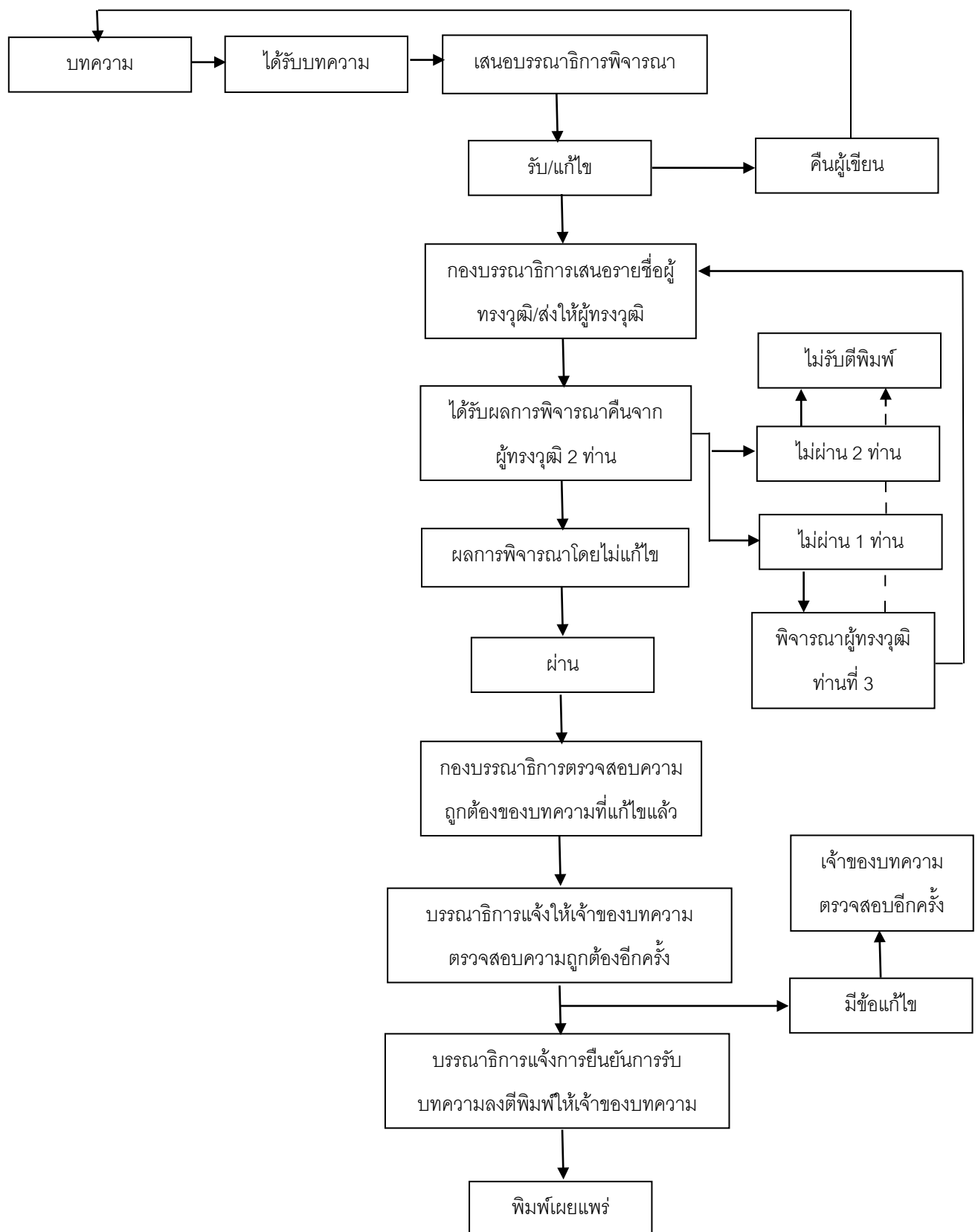
1. ควรเน้นการพัฒนาสื่อของเล่นในยุคดิจิทัลมากขึ้น เนื่องจากอยู่ในยุคดิจิทัล การพัฒนาสื่อและการใช้สื่อยุคดิจิทัลที่มีแนวโน้มของการใช้สื่อที่หลากหลายและเน้นสื่อดิจิทัลมากขึ้น
2. การพัฒนาความสามารถในการผลิตสื่อในครั้งต่อไป สำหรับตัวแปรต้นและตัวแปรตามควรเน้นที่กระบวนการคิด เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนให้สามารถคิดผลิตสื่อที่มีความยืดหยุ่นสูงสามารถปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ เช่น การพัฒนา Digital mindset การพัฒนา Design thinking ของนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย เป็นต้น
3. ควรมีการจัดทำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองในลักษณะของการพัฒนาสื่อร่วมกัน นอกเหนือจากการพัฒนาสื่อในการทำงานที่มีผู้เกี่ยวข้องคือครูพี่เลี้ยง เพื่อการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ Home-based Learning ซึ่งเป็นอีกหนึ่งทางเลือกของการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน รวมถึงการเรียนรู้ในรูปแบบดังกล่าวคาดว่าจะมีบทบาทสำคัญต่อสถานการณ์ของโลกในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากเกิดกรณีสถานการณ์โรคระบาด หรือเด็กที่อาจต้องหยุดเรียนในกรณีใด ๆ เพื่อให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทั้งที่บ้านและโรงเรียน

บรรณานุกรม

- พงศ์รัตน์ ธรรมชาติ และชวลิต เกิดทิพย์. (2564). ทบทวนบทเรียน ONSITE สู่ ONLINE กับ การพัฒนาครูที่ไร้ทิศทางในยุควิกฤต COVID-19. *วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 8(12), 18 – 39.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอื้ออารี จันทร. (2557). *การพัฒนากระบวนการเรียนรู้จากการทำงานแบบผสมผสานและเสริมศักยภาพด้วยเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารสำหรับผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย*. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ
- Delacruz, M. A. (2016). *Effects of lack on instructional materials*. Retrieved form https://www.academia.edu/13158439/effects_of_lack_on_instructional_materials.
- Jacobson, M. J. & Reimann, P. (2010). *Designs for Learning Environments of the Future*. New York: Springer.
- Karma, I. G. M., Darma, I. K. & Santiana, I. M. A. (2021). Blended Learning is an Educational Innovation and Solution During the COVID-19 Pandemic. *International research journal of engineering, IT & scientific research*, 2021, 1-9.
- Keskin, S. & Yurdugül, H. (2019). Factors Affecting Students' Preferences for Online and Blended Learning: Motivational Vs. Cognitive. *European Journal of Open, Distance and E-Learning*, 22, 71-85.
- Lofland, J. & Lofland, L. H. (1984). *Analyzing Social Settings*. Blemont, California, Wadworth Publishing.
- McKenney, S. & Visscher. A. J. (2019). Technology for teacher learning and performance, *Technology, Pedagogy and Education*, 28(2), 129-132, DOI: 10.1080/1475939X.2019.1600859

- Morraabaya, H. (2017). *Influence of instructional Materials on pre-school children learning achievement in number work in Matungu division, Kakamega county. A research project report for Mater of Education in Early Childhood Education*, Department of Educational Communication and Technology University of Nairobi.
- Okoruwa, T. O. & Oladebinu, A. O. (2017). Perception of teachers of the production and utilization of instructional materials for Early Childhood Education. *A Paper Presented at the National Conference of Early Childhood Association of Nigeria (ECAN) which held at New Education Lecture, University of Ilorin, Ilorin between August 21st - 25th 2017*, 1-11.
- Realin, J. A. (2008). *Work-Based Learning: Bridging Knowledge and Action in the workplace*. New Jersey: Wiley.
- Roblin, N. P., Schunn, C., & McKenney, S. (2018). What are critical features of science curriculum materials that impact student and teacher outcomes? *Science Education*, 102, 260-282.
- Sharma, P. & Hannafin, M. J. (2007). Scaffolding in Technology-Enhanced Learning Environments. *Interactive Learning Environment*, 15(1), 27-46.
- Szente, J. (2020). Live Virtual Sessions with Toddlers and Preschoolers amid COVID-19: Implications for Early Childhood Teacher Education. *Jl. of Technology and Teacher Education*, 28(2), 373-380.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological. processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

กระบวนการพิจารณาบทความ

รูปแบบการพิมพ์บทความ

ชื่อเรื่องภาษาไทย ตัวหนา, ขนาดฟอนต์ 18 Point)

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ :ใช้ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด (ตัวหนา ขนาดฟอนต์ 18 Point)

} เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

พัชราภรณ์ ลิปะาะ^{1*} สุชาติ บางวิเศษ² ศักดินาภรณ์ นันท์³ (ตัวเอียงธรรมดา, ขนาดฟอนต์ 16 Point)

Pacharaporn Leebor^{1} Suchat Bangwiset² Sakdinaporn Nuntet³* (ตัวเอียงธรรมดา, ขนาดฟอนต์ 16 Point)

} เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

^{1,2,3}สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (ตัวเอียงธรรมดา, ขนาดฟอนต์ 14 Point)

^{1,2,3}Department of Educational Administration, Faculty of Education, Loei Rajabhat University (ตัวเอียงธรรมดา, ขนาดฟอนต์ 14 Point)

} เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

*Corresponding Author E-mail : xxxxxxxx@gmail.com (ตัวธรรมดา, ขนาดฟอนต์ 14 Point)

} เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

Received: November 25, 2020; Revised:; Accepted:,

บทคัดย่อ (ตัวหนา ขนาดฟอนต์ 16 ตัวหนา)

การวิจัยนี้ (ตัวธรรมดา ขนาดฟอนต์ 14 Point).....

คำสำคัญ: (ตัวธรรมดา ขนาดฟอนต์ 14 Point).....

} เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

ABSTRACT (ตัวหนา ขนาดฟอนต์ 16 ตัวหนา)

(ตัวธรรมดา ขนาดฟอนต์ 14 Point)

Keywords: (ตัวธรรมดา ขนาดฟอนต์ 14 Point)

} เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

บทนำ (ตัวหนา ขนาดฟอนต์ 16 Point)

ปัญหา.....(ตัวธรรมดา ขนาดฟอนต์ 14 Point)

วัตถุประสงค์การวิจัย (ตัวหนา ขนาดฟอนต์ 16 Point)

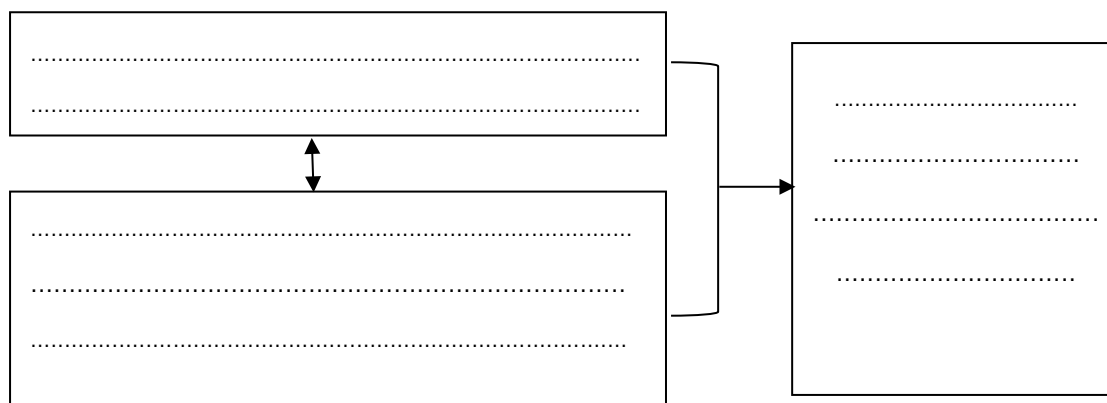
1. เพื่อ (ตัวธรรมดา ขนาดฟอนต์ 14 Point)

2.

3.

} เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

กรอบแนวคิดในการวิจัย (ตัวหนา ขนาดฟอนต์ 16 Point)

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

} เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี) (ตัวหนา ขนาดฟอนต์ 16 Point)

(ตัวธรรมดา ขนาดฟอนต์ 14 Point)

} เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

วิธีดำเนินการวิจัย (ตัวหนา ขนาดฟอนต์ 16 Point)

(ตัวธรรมดา ขนาดฟอนต์ 14 Point)

} เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย/กรณีศึกษา (ระบุรายละเอียดของการได้มาและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย/กรณีศึกษา) (ตัวหนา ขนาดฟอนต์ 14 Point)

(ตัวธรรมดา ขนาดฟอนต์ 14 Point)

} เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

ตัวแปรที่ศึกษา (ตัวหนา ขนาดฟอนต์ 14 Point)

(ตัวธรรมดา ขนาดฟอนต์ 14 Point)

} เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (ตัวหนา ขนาดฟอนต์ 14 Point)

(ตัวธรรมดา ขนาดฟอนต์ 14 Point)

} เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (ระบุคุณภาพของข้อมูล) (ตัวหนา ขนาดฟอนต์ 14 Point)

(ตัวธรรมดา ขนาดฟอนต์ 14 Point)

} เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

การวิเคราะห์ข้อมูล (ตัวหนา ขนาดฟอนต์ 14 Point)

(ตัวธรรมดา ขนาดฟอนต์ 14 Point)

} เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

สรุปผลการวิจัย (ตัวหนา ขนาดฟอนต์ 16 Point)

(ตัวธรรมดา ขนาดฟอนต์ 14 Point)

} เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

อภิปรายผล (ตัวหนา ขนาดฟอนต์ 16 Point)

(ตัวธรรมดา ขนาดฟอนต์ 14 Point)

} เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

ข้อเสนอแนะ (ตัวหนา ขนาดฟอนต์ 16 Point)

ข้อเสนอแนะทั่วไป (ตัวหนา ขนาดฟอนต์ 14 Point)

(ตัวธรรมดา ขนาดฟอนต์ 14 Point)

} เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป (ตัวหนา ขนาดฟอนต์ 14 Point)

(ตัวธรรมดา ขนาดฟอนต์ 14 Point)

} เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) (ตัวหนา ขนาดฟอนต์ 16 Point)

(ตัวธรรมดา ขนาดฟอนต์ 14 Point)

} เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

บรรณานุกรม / เอกสารอ้างอิง (ตัวหนา ขนาดฟอนต์ 16 Point)

(ตัวธรรมดา ขนาดฟอนต์ 14 Point)

Sumai Binbai and Sasichai Tanamai. (2014). Computer Game with Learning in Digital Age. *Technical Education Journal King Mongkut's University of Technology North Bangkok*, 5 (1): 177-182.

หมายเหตุ : ฟอนต์ที่ใช้ตลอดทั้งบทความ คือ Cordia New

